

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ЧЕПІЖКО АНАСТАСІЯ АНАТОЛІВНА

УДК 342.951

ДИСЕРТАЦІЯ
«АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ МВС У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ
ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ»

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 081 «Право», спеціалізацією 12.00.07 (адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право).

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ А.А.Чепіжко

Науковий керівник:
Мороз Віта Петрівна,
доктор юридичних наук

Дніпро 2023

АНОТАЦІЯ

Чепіжко А.А. Адміністративні послуги МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступення кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право, процес і адміністративна діяльність». – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро, 2021.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правових основ ліцензування об'єктів дозвільної системи, засад діяльності Національної поліції України та правоохоронних органів України у сфері дозвільної системи. Досліджено розвиток та становлення інституту дозвільної системи у сфері ліцензування, порядок та діяльність правоохоронних органів дозвільної системи. Констатовано, що процедура ліцензування є одним із видів адміністративного регулювання і здійснюється у межах дозвільної системи. На основі цього охарактеризовано та виділено основні органи та підрозділи, котрі надають адміністративні послуги у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Здійснено аналіз законодавчого підґрунтя, розкрито сутність основних нормативно-правових актів у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. Великої уваги приділено Законопроекту № 5708 «Про право на цивільну вогнепальну зброю», який був прийнятий за основу зі скороченим строком підготовки до другого читання та має на меті посилення дотримання режиму законності в питаннях визначення правового режиму власності на об'єкти дозвільної системи. На основі вивчення й аналізу наукових джерел та нормативно-правової бази визначено місце діяльності органів дозвільної системи в діяльності органів публічної адміністрації. Визначено, що у межах

ліцензійного становлення є виражена диференціація правового регулювання, що зумовлюється на теперішній час суттєвими змінами та прийняттям нових законодавчих норм у сфері ліцензійної діяльності в дозвільній системі.

Обраний напрям досліджуваної проблеми визначив необхідність опрацювання робіт, присвячених питанням розвитку науки у сфері дозвільної системи, застосування умов та відповідного процесу при ліцензуванні об'єктів дозвільної системи України. Безумовною перевагою роботи є також вивчення великого обсягу емпіричного матеріалу – сучасної судової практики скасування ліцензій на об'єкти дозвільної системи та соціологічному дослідженню серед представників Національної поліції, Державного Бюро Розслідувань та пересічних громадян у період за 2022 рік.

Обґрунтовано поняття «адміністративна послуга», що надається у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи з точки зору науковців, проаналізовано законодавче закріплення поняття «адміністративна послуга» відносно розвитку сервізації у сфері адміністрування об'єктів дозвільної системи та при наданні послуг громадянам України. Розкрито сутність здійснення діяльності уповноважених підрозділів дозвільної системи за обігом предметів, матеріалів та речовин, які становлять підвищену небезпеку для життя і здоров'я людини, щодо яких встановлено спеціальні правила та порядок. З огляду на те, що повноваження щодо здійснення дозвільної системи у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи покладено не лише на органи Національної поліції, а й на інші важливі у даній діяльності органи і підрозділи України, необхідно внести зміни до чинних законодавчих актів.

Доведено доцільність внесення змін до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про дозвільну систему у сфері ліцензування господарської діяльності».

На основі дослідження досвіду Чехії, Німеччини, Японії та Канади встановлено, що кожній із них притаманні власні особливості правового

регулювання та відповідного порядку у наданні дозволів та ліцензування об'єктів дозвільної системи. Обґрунтовано необхідність запозичення окремих аспектів досвіду цих країн, з огляду на вітчизняні реалії правового регулювання у наданні адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Акцентовано увагу на тому, що змістовний аналіз позитивного досвіду провідних країн світу має на меті сприяти підвищенню якості діяльності поліції у сфері дозвільної системи, а саме видачі дозволів та ліцензуванню об'єктів дозвільної системи.

Беручи до уваги досвід Канади та позитивний досвід розвинених країн ЄС в дозвільній системі, акцентовано увагу на необхідності: внесення змін до деяких законодавчих актів; створення та запровадження спеціального реєстру об'єктів дозвільної системи; активізації взаємодії Національної поліції та Державного бюро розслідувань України з питань здійснення дозвільної системи; висвітлення досвіду зарубіжних країн щодо адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи у науковій та навчальній літературі тощо.

На основі аналізу юридичної літератури, присвяченої дослідженням дозвільної системи та чинного законодавства у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, увагу приділено діяльності органів та підрозділів дозвільної системи з інформаційно-технічними базами та обліками, які при дії правового режиму воєнного стану повинні вестися при особливих умовах діяльності.

На підставі узагальнення різноманітних наукових підходів до визначення сутності та правової природи поняття «адміністративна послуга», з огляду на запропоновані поняття «адміністративної послуги», сформульовано особисте визначення поняття «адміністративної послуги», розкрито її суть.

Досліджено правовий статус та діяльність уповноважених органів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи. Наведено та розкрито особливості правового статусу уповноважених органів з питань ліцензування з

точки зору науковців та законодавства. Надано характеристику кожної складової цього статусу. Проведено чіткий та широкий аналіз надання сервісних адміністративних послуг, що функціонують у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Велику увагу приділено процесу надання сервісних, зокрема адміністративних послуг, у системі Міністерства внутрішніх справ України, переважно відповідальними сервісними центрами Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України, які в свою чергу включають поділяються на головні, регіональні та територіальні.

Наголошується на тому, що ефективна діяльність Національної поліції України у сфері дозвільної системи є необхідною умовою забезпечення національної безпеки, безпеки життя та здоров'я громадян, усього населення в цілому відповідно до сучасних умов життя, а також є важливим фактором підвищення ефективності підтримання правопорядку і законності, запобігання злочинності, охорони прав фізичних та юридичних осіб та профілактики злочинності, пов'язаної з використанням чи застосуванням зброї.

Надано адміністративно-правову характеристику кожної із адміністративних послуг, що надаються уповноваженими підрозділами Національної поліції України та правоохоронними органами Міністерства внутрішніх справ України, щодо видачі ліцензії на провадження господарської діяльності у дозвільній системі України. Наголошено про чіткий порядок та умови отримання відповідних сервісних послуг щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Аргументовано необхідність створення Єдиного реєстру об'єктів дозвільної системи, а також визначення на законодавчому рівні основних положень щодо обігу та реєстрації об'єктів дозвільної системи Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України з метою підвищення ефективності у наданні адміністративних послуг у теперішній час.

Окремо окреслено роль міжнародних організацій, які впливають на формування політичного курсу нашої держави на правоутворення окремих аспектів дозвільної системи (ООН, Євросоюз, НАТО) та є наразі основним арбітром у ефективності втілюваних реформ у нашій державі, де не виключення є дозвільна система у зв'язку з теперішніми умовами дії правового режиму воєнного стану. Аргументованно наявність значного впливу таких інституцій на становлення дозвільної системи в Україні.

За результатами дисертаційного дослідження запропоновано комплекс пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності системи ліцензування об'єктів дозвільного характеру в Україні.

Ключові слова: *ліцензування, вогнепальна зброя, зброя, обіг зброї, сервісні послуги МВС України, ліцензування об'єктів дозвільної системи, дозвільна система МВС України.*

ABSTRACTS

Chepizhko A.A. Administrative services of the Ministry of Internal Affairs in the field of licensing of licensing system objects.

Dissertation for the degree of Candidate of Law in the specialty 12.00.07 "Administrative Law, Process and Administrative Activity." – Dnipro State University of Internal Affairs. Dnipro, 2021.

The dissertation is devoted to a comprehensive study of the administrative and legal framework for licensing of licensing system objects and the principles of activity of the National Police of Ukraine and law enforcement agencies of Ukraine in the field of licensing system. The development and formation of the institution of the permitting system in the field of licensing, the procedure and activities of law enforcement agencies of the permitting system are studied. The licensing procedure is one of the types of administrative regulation and is carried out within the framework of the permitting system. On this basis, the author characterizes and identifies the main bodies and subdivisions providing administrative services in the field of licensing of objects of the permitting system.

The author analyzes the legislative framework and reveals the essence of the main regulatory legal acts in the field of licensing of objects of the permitting system of Ukraine. Much attention was paid to Draft Law No. 5708 On the Right to Civilian Firearms, which was adopted as a basis with a shortened timeframe for preparation for the second reading and is aimed at strengthening compliance with the rule of law in determining the legal regime of ownership of objects of the permit system. Based on the study and analysis of scientific sources and the regulatory framework, the author determines the place of activity of the licensing system bodies in the activities of public administration bodies. It is determined that there is a pronounced differentiation of legal regulation within the framework of licensing, which is

currently due to significant changes and adoption of a new legal framework regarding the scope of licensing activities in the licensing system.

The chosen direction of the problem under study determined the need to work on the development of science in the field of the licensing system, the application of conditions and the relevant process in licensing the objects of the licensing system of Ukraine. The undoubted advantage of the work is also the study of a large amount of empirical material, namely, modern court practice of revoking licenses for licensing objects of the permitting system.

The author substantiates the concept of "administrative service" provided in the field of licensing of permitting system objects from the point of view of scientists and analyzes the legislative consolidation of the concept of "administrative service" in relation to the development of service in the field of administration of permitting system objects and in the provision of services to citizens of Ukraine. The author reveals the essence of the activities of the authorized units of the permitting system for the circulation of items, materials and substances that pose an increased danger to human life and health, for which special rules and procedures have been established. Given that the authority to implement the licensing system in the field of licensing of licensing objects is vested not only in the National Police, but also in other bodies and units of Ukraine which are important in this area, it is necessary to amend legislative acts.

The author proves the expediency of amending the Law of Ukraine "On Licensing of Economic Activities", the Code of Ukraine on Administrative Offenses, and the Law of Ukraine "On the Permitting System in the Field of Licensing of Economic Activities".

Based on the study of the experience of the Czech Republic, Germany, Japan and Canada, the author establishes that each country has its own peculiarities of legal regulation and the corresponding procedure for granting permits and licensing of the objects of the permitting system. The author substantiates the necessity of borrowing certain aspects of the experience of these countries, taking into account

the national realities of legal regulation in the provision of administrative services in the field of licensing of permitting system objects. The author emphasizes that a meaningful analysis of the positive experience of the leading countries of the world is aimed at contributing to improving the quality of police activities in the field of the permitting system, namely, issuing permits and licensing of permitting system objects.

Taking into account the experience of Canada and the positive experience of developed EU countries in the permitting system, we would like to take into account the adoption of amendments to certain legislative acts; creation and implementation of a special register of permitting system objects; intensification of cooperation between the National Police and the State Bureau of Investigation of Ukraine on the implementation of the permitting system; coverage of the experience of foreign countries in the field of administrative services in the field of licensing of permitting system objects in scientific and educational literature, etc.

Based on the analysis of legal literature on the permitting system and current legislation in the field of licensing of permitting system objects, much attention is paid to the activities of the permitting system bodies and units with information and technical databases and records that must be kept under special conditions of operation during the martial law regime.

Based on a generalization of various scientific approaches to defining the essence and legal nature of the concept of "administrative service", and taking into account the proposed concepts of "administrative service", the author formulates her own definition of the concept of "administrative service" and reveals its essence.

The legal status and activities of the authorized bodies in charge of licensing of the licensing system are investigated. The author presents and reveals the peculiarities of the legal status of authorized licensing bodies from the point of view of scholars and legislation. Each component of this status is characterized. A clear and extensive analysis of the provision of administrative services operating in the field of licensing of licensing system objects is made. Much attention is paid to the

process of providing service, in particular administrative services, in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, mainly to the responsible service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the National Police of Ukraine, which in turn include such as the main, regional and territorial ones.

The author emphasizes that the effective activity of the National Police of Ukraine in the field of the licensing system is a prerequisite for ensuring national security, safety of life and health of citizens and the entire population in general in accordance with modern living conditions, as well as an important factor in increasing the effectiveness of law and order, crime prevention, protection of the rights of individuals and legal entities, and prevention of crime involving the use or application of weapons.

The author provides an administrative and legal description of each of the administrative services provided by the authorized units of the National Police of Ukraine and law enforcement agencies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine regarding the issuance of a license to conduct economic activity in the licensing system of Ukraine. The author emphasizes the clear procedure and conditions for obtaining the relevant services for licensing the objects of the licensing system.

The author argues that it is necessary to create a Unified Register of Licensing System Objects, as well as to define the main provisions on the circulation and registration of licensing system objects of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the National Police of Ukraine at the legislative level in order to increase the efficiency of administrative services at present.

The author separately outlines the role of international organizations that influence the formation of our country's political course on the legalization of certain aspects of the permitting system (the UN, the European Union, and NATO) and are currently the main arbitrator of the effectiveness of the reforms implemented in our country, and the permitting system is no exception due to the current conditions of the martial law regime. The author argues that such institutions have a significant impact on the development of the licensing system in Ukraine.

Based on the results of the dissertation research, a set of proposals aimed at improving the efficiency of the licensing system for permitting objects in Ukraine is proposed.

Keywords: *licensing, firearms, weapons, weapons trafficking, services of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, licensing of permit system objects, permit system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.*

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у періодичних наукових фахових виданнях України:

1. Чепіжко А.А. Діяльність органів поліції щодо забезпечення дотримання правил дозвільної системи. Актуальні питання правоохоронної діяльності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (114). С. 368.
2. Чепіжко А.А. Законодавчо-правове закріплення норм права щодо легалізації цивільної вогнепальної зброї. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спец. випуск № 2 (115). 728 с.
3. Чепіжко А.А. Актуальні питання порядку видачі зброї в період дії воєнного стану проти збройної агресії російської федерації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Випуск №1(42). С. 97– 101.
4. Чепіжко А.А. Законодавча діяльність щодо врегулювання обігу в Україні цивільної вогнепальної зброї. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. Випуск №5. С. 440–443.

Статті у періодичних наукових фахових виданнях інших держав:

5. Chepizhko A.A. Theoretical-legal basis of provision of administrative services of the ministry of internal affairs of ukraine to provide facilities of the permit system. *KELM*. 2021. № 7. С. 161–167 (Республіка Польща).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Чепіжко А.А. Щодо питань протидії корупційним проявам при наданні платних послуг у структурі Національної поліції. *Сучасні проблеми розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21–22 травня 2021 року). Харків: ГО«Асоціація аспірантів-юристів», 2021. 88 с.
7. Гаркавенко А.А. Особливості надання електронних адміністративних послуг в Україні. *Правове життя: сучасний стан та*

перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 21–22 травня 2021 року). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. С. 98-101.

8. Гаркавенко А.А. Адміністративна діяльність органів Національної поліції щодо відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 25 жовтня 2019 року). Дніпро: ДДУВС, 2019. С. 67–69.

9. Гаркавенко А.А. Насильство над дітьми в сім'ї, як соціально-психологічна проблема. *Ювенальна деліктологія: діти як жертви, діти як правопорушники*: матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 8 жовтня 2020 року). Дніпро: ДДУВС, 2020. С. 21-23.

10. Чепіжко А.А. Основи адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. *Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 17-18 грудня 2021 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 155-157.

11. Чепіжко А.А. Поняття адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. *Актуальні питання розвитку правової системи у сучасній Україні*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, 23-24 грудня 2021 року). Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, 2021. С. 101-103.

12. Чепіжно А.А. Процедура надання адміністративної послуги у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні в умовах дії воєнного стану: *Сучасні дослідження в глобалізаційному світі: наука для миру і безпеки*: Міжнародний форум молодих учених (м. Дніпро, 02 грудня 2022 року). Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 42.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	16
ВСТУП.....	17
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МВС УКРАЇНИ У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ’ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	
1.1. Поняття та класифікація адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об’єктів дозвільної системи.....	27
1.2. Правове та організаційне забезпечення діяльності МВС України у сфері ліцензування об’єктів дозвільної системи	42
Висновки до розділу 1.....	63
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МВС У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ’ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	
2.1. Діяльність уповноважених органів з питань ліцензування об’єктів дозвільної системи.....	66
2.2. Адміністративні послуги МВС України щодо ліцензування об’єктів дозвільної системи.....	103
2.3. Процедура і порядок надання адміністративних послуг у сфері дозвільної діяльності в Україні в сучасних умовах.....	131
Висновки до розділу 2.....	144
РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МВС У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ’ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ	

3.1. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи	146
3.2. Вдосконалення надання адміністративних послуг МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи	182
Висновки до розділу 3.....	205
ВИСНОВКИ.....	208
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	212
ДОДАТКИ	232

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- КУ – Конституція України
- КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення
- КК України – Кримінальний кодекс України
- КМУ – Кабінет Міністрів України
- ЄС – Європейський Союз
- ООН – Організація об'єднаних націй
- КСУ – Конституційний Суд України
- ВАС України – Вищий адміністративний суд України
- ВСУ – Верховний Суд України
- ГСЦ – Головний сервісний центр
- РСЦ – Регіональний сервісний центр
- ТСЦ – Територіальний сервісний центр
- МВС України – Міністерство внутрішніх справ України
- НПУ – Національна поліція України
- ВРУ – Верховна Рада України
- ДМС – Державна міграційна служба
- НДЕКЦ – Науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
- ЕАР з питань ліцензування – Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми дослідження. На сучасному етапі державотворчого процесу одним із пріоритетних напрямів адміністративної реформи в Україні слід вважати діяльність щодо вдосконалення надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Серед правоохоронних органів, що надають адміністративні послуги у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, найбільш вагоме місце, зважаючи на широкий спектр функцій та повноважень, посідають органи Національної поліції України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого координується Міністерством внутрішніх справ України.

Особливої актуальності набрало дане питання в дозвільній системі відповідно до ліцензування об'єктів в даній сфері з погіршенням безпекової ситуації на території України та введенням дії правового режиму воєнного стану по всій території України. Тому наразі дане питання має концептуальну важливість не лише щодо змісту дозвільної системи, але й безпеки населення та держави.

При цьому важливу роль у організаційному плані надання адміністративних послуг в системі МВС України відіграють сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України, серед них сто п'ятдесят п'ять територіальних та двадцять чотири мобільних, в яких за минулий рік отримали послуги понад 3,2 мільйона юридичних та фізичних осіб.

На сьогодні у ста одному територіальному сервісному центрі нового зразка впроваджено реалізацію місії сервісних центрів МВС України – забезпечувати комфортне життя громадянина, формувати його довіру до держави, надаючи необхідні адміністративні послуги зручно та доступно. Зважаючи на те, що більшість адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, належать до сфери дозвільної системи, вбачається актуальність дослідження саме цієї сфери.

На теперішній час, у зв'язку із вторгненням військ російської федерації на територію України та введенням правового режиму воєнного стану, існує велике соціальне напруження через нестабільну політичну та соціально-економічну ситуацію в державі. Особливої гостроти та актуальності в Україні набуло питання щодо зберігання та використання зброї, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів і речовин, на які саме поширюється дія та повноваження органів дозвільної системи. Адже саме такі об'єкти дозвільної системи несуть велику загрозу здоров'ю та людському життю, яке в першу чергу є важливою складовою для цілісності держави в цілому.

За допомогою офіційних інформативних даних, наданих спеціальним Центром безпекових досліджень «СЕНСС», яка в першу чергу є незалежною неурядовою організацією в світі, де працюють відповідальні та незалежні фахівці та науковці, аби надавати суспільству достовірну та чесну інформацію з питань безпеки, міжнародних відносин, питань врегулювання різних конфліктів, а також медіа та будь-якої інформації.

Завдяки такій організації ми хочемо звернути увагу, що за період 2022 року в Україні зафіксовані постраждалі особи від злочинів різного ступення тяжкості із застосування вогнепальної зброї та боєприпасів, саме страшне є те, що серед таких осіб є не лише поранені (близько треста осіб), а й загиблі особи (близько ста осіб).

Діяльність Центру безпекових досліджень «СЕНСС» надає суспільству всю аналізуючу інформацію, яку збирає та розробляє в подальшому чіткі рекомендації, рішення чи пропозиції по врегулюванню конфліктів заради соціальної безпеки. Наприклад, що стосується нелегальної зброї або її незаконне використання, то можна говорити, що частіше всього постраждалими особами є родичі, члени родини, а потім лише знайомі чи просто перехожі особи. Цікавим є факт, що в небезпеці є й правоохоронні структури, а точніше – правоохоронці, де існує загроза незаконного використання або зберігання вогнепальної зброї особами-правоохоронцями фіксувались випадки саме серед осіб, де її застосування частіше по відношенню до членів родини, сусідів.

Тому за таких обставин особливого значення набуває створення пріоритетного напрямку діяльності та дієвого механізму реалізації дозвільних повноважень стосовно об'єктів дозвільної системи з боку компетентних органів влади, особливо у період дії правового режиму воєнного стану, та надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи органами Національної поліції та іншими структурними службами МВС України у зв'язку з реалізацією прагнень України до набуття членства в Європейському Союзі, що є одним з пріоритетних напрямів розвитку нашої держави.

Однак запозичення західних практик публічного управління передбачає не тільки імплементацію та приведення чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу, а, насамперед, створення та забезпечення громадянам якісного та ефективного обслуговування органами публічної адміністрації. Крім того, діяльність СЦ МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи потребує додаткових заходів з удосконалення адміністративно-правового забезпечення, організаційних та технічних заходів, участі у зазначеному органів місцевого самоврядування та громадськості. За декілька років існування сервісних центрів МВС України досягнуто значного прогресу в підвищенні якості надання адміністративних послуг. Сервісні центри забезпечені сучасним обладнанням, електронною чергою, терміналами для швидкої оплати послуг, тощо.

На сьогодні вкрай необхідним є комплексне дослідження змісту адміністративних послуг сервісних центрів МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, зокрема в таких основних напрямках як: здійснення реєстраційної діяльності, видача реєстраційного свідоцтва на зброю встановленого зразка, видача дозволу (оформлення документів) на відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи, що працюють з вибуховими матеріалами, піротехнічних майстерень та інших об'єктів, а також розроблення пропозицій щодо вдосконалення діючого законодавства в цій сфері та практики

його застосування з метою підвищення якості адміністративних послуг, доступності в їх наданні, забезпечення прав, свобод та законних інтересів громадян при отриманні ними адміністративних послуг в сервісних центрах МВС України.

Теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження стали праці провідних вчених з адміністративного права, таких як: В. Авер'янов, О. Бандурка, Н. Берлач, І. Бондаренко, О. Власенко, О. Гапонюк, І. Голосніченко, І. Дроздова, В. Заборовський, В. Заросило, Л. Іванова, Д. Калаянов, Т. Коломoeць, В. Колпаков, А. Комзюк, І. Кріцак, О. Кузьменко, В. Куліков, М. Лошицький, А. Малько, Р. Мельник, О. Музичук, Н. Нижник, О. Поляк, О. Попова, Г. Писаренко, Л. Приймак, Т. Проценко, О. Сосновик, В. Тимощук, А. Фоменко, В. Циндря, В. Чорна, М. Шапоренко Н Якимчук, О. Ярмиш, Є. Легеза положення яких допомогли визначити перспективні напрями вирішення окресленої проблематики.

Разом з тим, проблематиці правового регулювання ліцензування окремих видів господарської діяльності в економіці приділено недостатньо уваги. Розроблено лише деякі правові аспекти ліцензування в наукових і теоретичних дослідженнях, зокрема в наукових працях О.М. Віннік, О.І. Єремiєнко, А.П. Герасимова, А.В. Губанова, Р.І. Денисова, Г.Л. Знаменського, А.Н. Кормальцького, В.А. Малиги, В.К. Мамутова, Д.В. Осiнцева, Н.О. Саняхметова, Г.А. Туманова та інших.

Проте комплексного дослідження щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи у період дії правового режиму воєнного стану не проводилося. Зазначене вище не лише зумовлює вибір теми дослідження, але й сприятиме у подальшому визначенню дієвого механізму щодо умов та порядку ліцензування об'єктів дозвільної системи з урахуванням усіх сучасних загроз та проблем, виробленням пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів України у сфері дозвільної системи України в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягає в тому, щоб на основі аналізу наявних наукових підходів, національного та міжнародного законодавства і практики його застосування визначити сутність, зміст, особливості та перспективи розвитку адміністративно-правового забезпечення діяльності з надання сервісних послуг МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, розробленні пропозицій щодо підвищення їх якості та порядку надання, з урахуванням міжнародних стандартів.

Для досягнення мети дослідження вирішувалися такі *завдання*:

- дослідити становлення та розвиток ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні;
- розкрити сутність та ознаки класифікації адміністративних послуг, що надаються в системі МВС України, а саме у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи;
- визначити сучасний стан правового регулювання надання сервісних послуг в системі МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи;
- проаналізувати адміністративно-правовий статус сервісних центрів поліції під час видачі ліцензії на об'єкти дозвільної системи;
- встановити елементи механізму правового забезпечення законності діяльності електронних сервісів та послуг, які надаються в системі МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи;
- надати характеристику особливостей правового регулювання дозвільної системи МВС України та надання нею сервісних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи;
- провести вивчення та аналіз позитивного зарубіжного досвіду діяльності поліцейських органів у площині надання сервісних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи;
- визначити шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення з метою підвищення ефективності діяльності сервісних центрів МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері надання сервісних послуг МВС України під час ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Предметом дослідження є адміністративно-правові засади діяльності уповноважених органів та підрозділів МВС України з надання сервісно-адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Методи дослідження. При написанні дисертації використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, обумовлених специфікою спрямування наукової роботи. Методологічною основою дослідження виступає *діалектичний метод*, застосування якого сприяло окресленню характеру проблеми реалізації дозвільної політики в Україні. Досліджуючи поняття та класифікацію адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, використовувався *метод аналізу та синтезу* (підрозділ 1.1.). Використання *порівняльно-правового методу* дозволило провести компаративний аналіз міжнародного та зарубіжного досвіду впровадження дозвільної політики (підрозділи 3.1., 3.2.). *Соціологічний метод* дозволив з'ясувати соціальне та економічне значення впровадження дозвільної політики в сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні (підрозділ 2.3.). Завдяки *статистичному методу* доведено важливість впровадження змін та доповнень в дозвільну систему у сфері ліцензування об'єктів дозвільного характеру (підрозділ 3.2.). Розкриваючи стан правового та адміністративного забезпечення дозвільної політики у сфері ліцензування об'єктів використано *догматичний метод* (2.1., 2.2.). *Історико-правовий метод* дослідження дозволив прослідкувати еволюцію становища та розвитку системи ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні (підрозділ 1.1.). Досліджуючи проблематику діяльності координації суб'єктів дозвільної політики в Україні широко використовувався *функціональний метод* (підрозділи 3.1., 3.2., 3.4.). *Метод класифікації* дозволив систематизувати та виділити загальні та специфічні особливості при наданні дозволів та ліцензій на об'єкти дозвільної системи (підрозділ 1.1.). Досліджуючи діяльність уповноважених

органів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні було застосовано *метод групування* для виокремлення груп повноважень повноважених органів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи (підрозділ 2.1.).

Нормативну основу роботи складають Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та інші нормативно-правові акти, що визначають зміст і особливості діяльності з надання сервісних послуг МВС України.

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнення практичної діяльності МВС України, політико-правова публіцистика, довідкові видання, статистичні матеріали, а також дані Головного сервісного центру МВС України за період із 2019 до 2022 років.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень, в якому, з використанням сучасних методів наукового пізнання та з урахуванням новітніх досягнень правничої науки і практики публічного управління, досліджено адміністративно-правові засади формування та реалізації дозвільної політики у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, а також визначено теоретико-прикладні перспективи їх удосконалення. За результатами проведеного дослідження сформульовано низку концептуально нових наукових положень, висновків та пропозицій, що характеризуються науковою новизною:

уперше:

– визначено необхідність опрацювання робіт, присвячених питанням розвитку науки у сфері дозвільної системи, застосування умов та відповідного процесу при ліцензуванні об'єктів дозвільної системи України. Проаналізовано великий обсяг емпіричного матеріалу – сучасної судової практики скасування ліцензій на об'єкти дозвільної системи;

– запропоновано спільні заходи взаємодії діяльності структур правоохоронного блоку щодо діяльності об'єктів ліцензування (Національна поліція України, Державне бюро розслідувань та Збройні сили України), кожна

із яких має свої повноваження, однак враховуючи підвідомчість справ, які досить часто переплітаються в їх діяльності, обґрунтовано важливість взаємодії даних підрозділів у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи;

– на підставі аналізу досвіду розвинених країн світу в сфері дозвільної системи, надано пропозиції щодо впровадження в національну систему зарубіжних технологій, які гарантуватимуть кожному громадянину право на захист себе, свого здоров'я, своїх рідних та держави;

-запропоновано внесення доповнення до ч. 1 ст. 192 КУпАП; ведення нового розділу до Закону України «Про дозвільну систему у сфері ліцензування господарської діяльності»; доповнення до вище вказаного закону ст. 5 окремими частинами (14,15) та ст. 7 (частиною 3); створення Єдиного обліку по видачі та зберіганню стрілецької зброї та боєприпасів у підрозділах сил територіальної оборони та цивільних осіб у період дії правового режиму воєнного стану.

удосконалено:

– нормативно-правове забезпечення реалізації сервісної діяльності в дозвільній системі в Україні через пропозиції до чинного законодавства, шляхом внесення доповнень до статті 192 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік» наступного змісту: «окрім випадків неможливості прибуття до уповноваженого органу Міністерства внутрішніх справ України у разі перебування на деокупованій території або перебування особи із-за безпекового середовища за межами кордонів України»;

– нормативно-правове забезпечення реалізації сервісної діяльності в дозвільній системі в Україні через пропозиції до чинного законодавства, шляхом внесення доповнень до законів України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про дозвільну систему у сфері ліцензування господарської діяльності»;

дістало подальшого розвитку:

- удосконалено визначення поняття «адміністративна послуга», теоретично обґрунтовано напрями подальшого наукового вивчення у даному напрямі;

- формування цілісної концепції реформування українського законодавства про надання адміністративних послуг в сфері дозвільної системи та обігу вогнепальної зброї, ліквідація «прогалин» щодо регламентації та внесення доповнень у зв'язку з дією правового режиму воєнного стану.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що окремі його положення, висновки та пропозиції можуть бути використанні у:

- сфері правотворчості – при підготовці проєктів законодавчих та підзаконних актів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи;

- практичній діяльності – для вдосконалення надання адміністративних послуг у сфері реєстраційної діяльності об'єктів дозвільної системи сервісними центрами МВС України;

- у правозастосовній сфері – з метою покращення ефективності практичної діяльності підрозділів дозвільної системи Національної поліції України, громадських організацій;

- освітній діяльності – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство»;

- науково-дослідній сфері – як основа для подальшої розробки проблематики адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження оприлюднено дисертантом на міжнародних, всеукраїнських, міжрегіональних, регіональних та інших науково-теоретичних, науково-практичних, наукових конференціях і семінарах: Сучасні проблеми розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності: матеріали Міжнародної

науково-практичної конференції (м. Харків, 21–22 травня 2021 року); Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 21–22 травня 2021 року); Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 25 жовтня 2019 року); Ювенальна деліктологія: діти як жертви, діти як правопорушники: матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 8 жовтня 2020 року); Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 17-18 грудня 2021 року); Актуальні питання розвитку правової системи у сучасній Україні: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, 23-24 грудня 2021 року).

Публікації. Основні положення дисертації та результати проведеного здобувачем дослідження відображені у п'яти статтях, опублікованих у вітчизняних виданнях, визначених МОН України в якості фахових за юридичними спеціальностями, одній статті у зарубіжних виданнях, семи тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях, виданих за результатами проведення наукових заходів та праць, що додатково відображають результати дослідження.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з основної частини (вступ, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновку), списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 296 сторінки, з яких 196 сторінок – основний текст, список використаних джерел містить 173 найменування, додатки викладені на 65-ти сторінках.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МВС УКРАЇНИ У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

1.1. Поняття та класифікація адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи

На сьогодні в Україні головним напрямом роботи в адміністративній складовій реформування є діяльність щодо удосконалення ефективності у наданні адміністративних послуг. Для досягнення даних цілей ми практикуємо запозичення західних практик адміністративного урядування, адже це передбачає не тільки приведення чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу, але й сприяє створенню та забезпеченню громадянам якісного, повного та ефективного обслуговування органами у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Наразі адміністративні послуги як цивільного, так і правоохоронного спрямування надають органи публічної адміністрації України. Серед правоохоронних органів, що надають адміністративні послуги, вагоме місце, враховуючи широкий спектр функцій та повноважень, посідають органи Національної поліції України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого координується Міністерством внутрішніх справ України.

Розпочинаючи нами саме дослідження наукової бази вітчизняних науковців з точки зору права, хочемо на початку приділити увагу саме аналізу поняття «адміністративної послуги». По сьогоднішній час, саме поняття «адміністративної послуги» й досі несе в собі великий спектр дискусійних питань та дефініцій з точки зору права та юридичної науки. Вітчизняні науковці та всі котрі приділяють увагу вивченню даного питання, приділяють аспекту поняттю адміністративної послуги, саме послуги для забезпечення певних умов та реалізації суб'єктивних прав фізичних або юридичних осіб, для публічної владної діяльності органу.

Вивчаючи наукову думку Г.М. Писаренко, нам досить чітко сподобалось саме визначення поняття «адміністративної послуги», як послуги правовідносин, що в першу чергу виникає при реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи, по-друге, лише за заявою та по-третє, лише в процесі публічно-владної діяльності адміністративного органу для отримання певного результату [60, с. 51].

Якщо розглянути думки В. Авер'янова, то він в своїх дослідженнях та наукових працях, зазначав, що «адміністративна послуга» є поняттям загальним, тобто несе змістовне навантаження з поняття «послуги», це говорить про те, що потрібно розуміти це як певну діяльність щодо задоволення потреб особи-заявника на послугу, лише за заявою чи зверненням цієї особи до відповідного органу [6, с. 453].

Також ми приділили значної уваги при вивченню наукової праці І. Голосніченка, аналізуючи його, хочемо сказати він вважав що не вся діяльність, котра є розпорядчою, спрямована на реалізацію прав і свобод громадян вважається послугою. Чому саме так? Тому, що вчений завжди наголошував на думці, що послуга є управлінською і створена лише для організаційних умов реалізації особою, яка є громадянином України, свого права наданого законами України через адміністративно-правові відносини [5, с. 8].

Аналізуючи нами думку науковця К. Афанасьєва, хочемо проаналізувати та погодитись з ним, що саме адміністративні послуги – це в першу чергу послуги котрі носять публічний характер, а саме державні та муніципальні послуги. Ми чітко погоджуємося, що такі послуги пов'язані з реалізацією владних повноважень через виконавчі органи місцевого самоврядування [9, с. 35].

О. Буханевич наголошує, що адміністративна послуга – це публічно владна діяльність суб'єкта надання адміністративних послуг за зверненням фізичної або юридичної особи, спрямованого на набуття, зміну чи припинення прав, обов'язків та/або задоволення законних інтересів такої особи відповідно до закону, що призводить до певного результату [13]. Дійсно, для досягнення

цілей певної адміністративної послуги, потрібно пройти ряд чітко визначених законодавством процедур

I. Коліушко стверджує, що надання адміністративної послуги є публічно службовою діяльністю адміністративного органу, що спрямована на забезпечення (шляхом юридичного оформлення) умов, необхідних для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи, яка здійснюється за заявою цієї особи [30 с. 248].

O. Поляк інтерпретує адміністративні послуги як управлінську діяльність посадових осіб органів влади, спрямовану на задоволення потреб користувачів в управлінні, що здійснюється на основі застосування системи управління якістю в органах влади [62, с. 6].

Підбиваючи підсумки вивчення наукових підходів поняття «адміністративна послуга» ми дійшли висновку, що вчені-адміністративісти та представники науки управління, які ми проаналізували в нашому дисертаційному дослідженні, спираються на два аспекти вивчення даного поняття, а саме «адміністративна послуга». Ми чітко погоджуємося з першим аспектом даного поняття, що вся діяльність спрямована на забезпечення умов реалізації прав юридичної чи фізичної особи заявника на послугу, через саме юридичне оформлення. Та іншим аспектом розуміння поняття «адміністративна послуга», як саме кінцевий результат органів публічно-владної діяльності, яка лише здійснюється за заявою особи без інших чітких процесів та порядку.

Це ми хочемо показати, що завдяки вітчизнаним працям та науковим поглядам можна аналізувати, що свій початок дане поняття «адміністративної послуги» у Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р [122], і містило в собі наступне: «адміністративною послугою визначається результат здійснення владних повноважень уповноваженим суб'єктом, що, відповідно до закону, забезпечує юридичне оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів за їх заявою (видача дозволів (ліцензій),

сертифікатів, посвідчень, проведення реєстрації тощо), а також критеріїв належності послуг до адміністративних» [39].

Якщо говорити про законодавче закріплення поняття «адміністративна послуга», то воно містилося у Законі України «Про адміністративні послуги» [64] від 06.09.2012, відповідно до якого «адміністративною послугою» вважався кінцевий певний результат, відповідного органі по наданню владних повноважень по відношенню до суб'єкта надання послуги, лише за письмовою заявою фізичної або юридичної особи чи її представника, на отримання, набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до вище вказаного закону. Відповідно, хочемо звернути увагу, що правовідносини відповідно до вище вказаного Закону, можуть не поширюватися на відносини щодо саме здійснення нагляду або контролю державними органами чи на метрологічний контроль чи нагляд, тощо [64].

При дослідженні даної тематики нами було проведено соціологічне дослідження за темою: «Адміністративні послуги МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи», у якому взяли участь 255 респондентів, з яких 65,9% чоловіків та 34,1% жінок, розподіл за віком виявився таким: у віковій групі 18-25 років було 13,9% опитаних, у сегменті 26-35 років – 38,8% респондентів, вікова група 36-45 років склала 43,5%, група 46-55 років – 4,7%, опитаних у віці 56 років і більше не було задіяно) (див. рис. 1 і рис. 2)

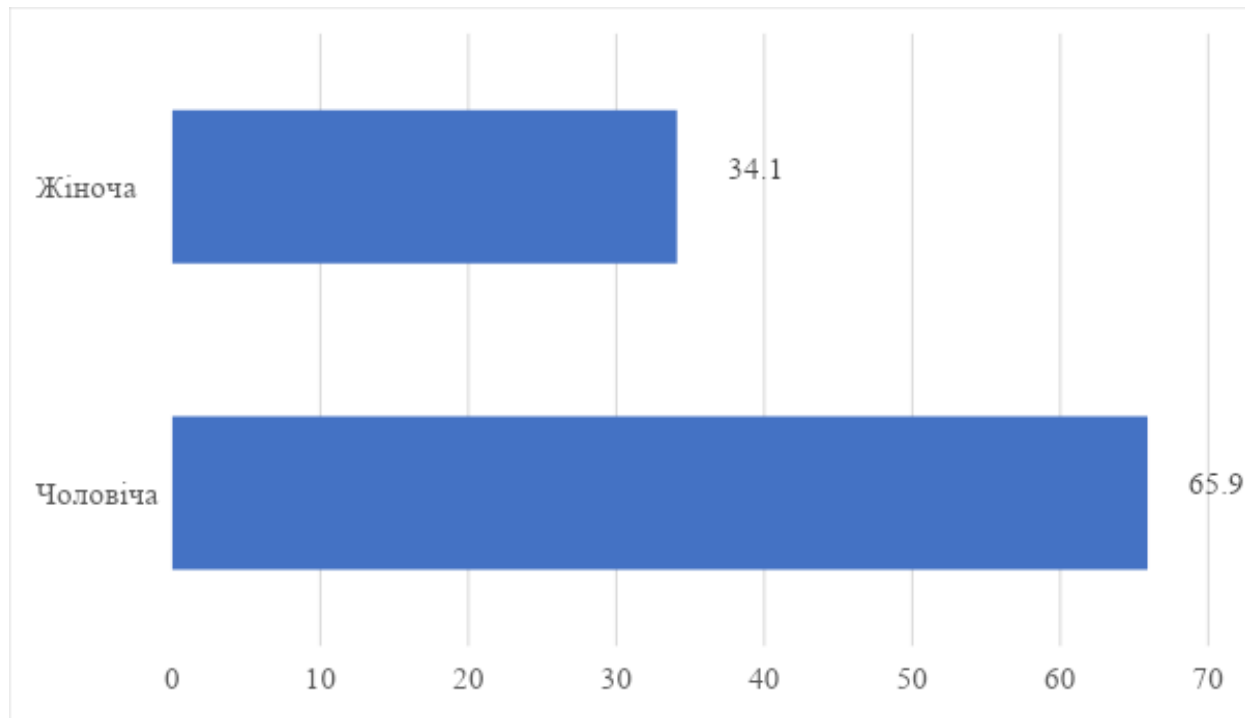

Рис. 1. Стать

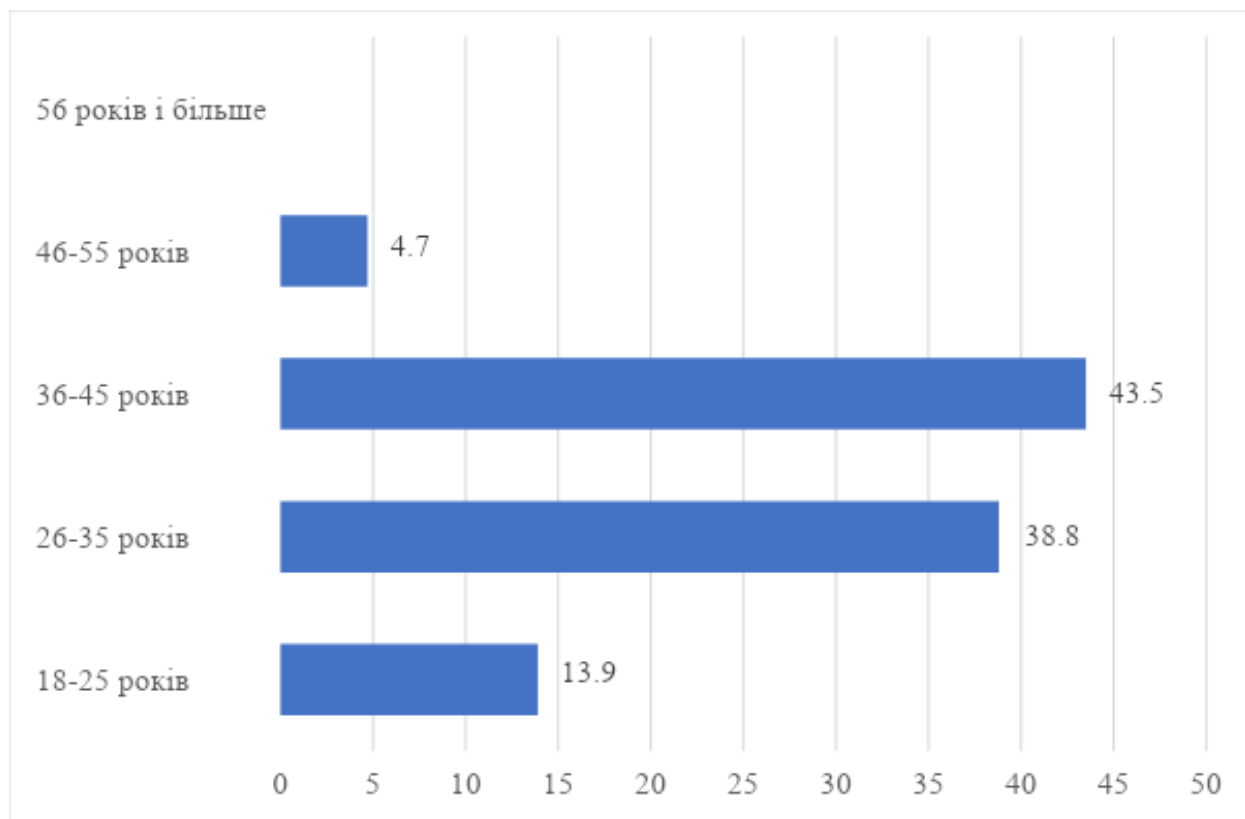

Рис. 2. Вік

За результатами проведення встановлено, що на запитання «Щодо характеристики сучасного стану публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам», більшість опитаних –

37,6% дали йому задовільну оцінку, трохи менша кількість учасників опитування – 35,3% вказала на оцінку добре, за відмінну оцінку говорять 15,3%, незадовільну обрали 8,2%. Не відповіли на запитання 3,5% опитаних (див. рис. 3).

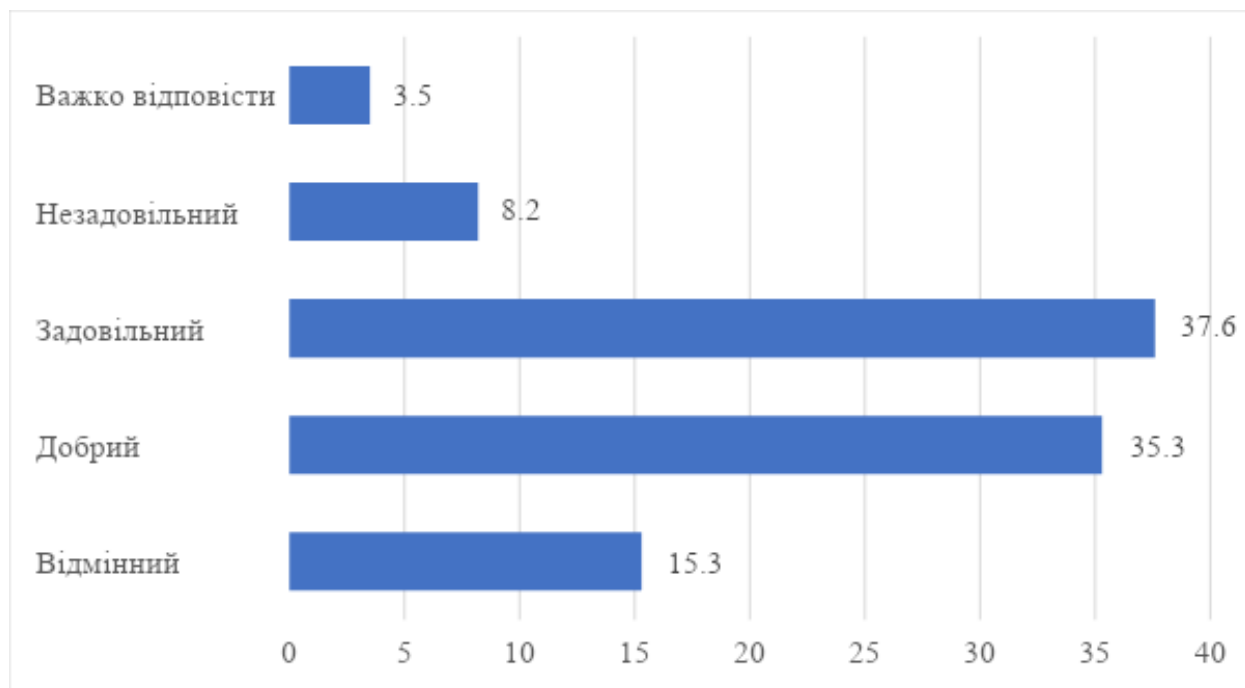

Рис. 3. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, як можна охарактеризувати сучасний стан публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам?»

На запитання «Чи є Закон України «Про адміністративні послуги» наразі гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?» трохи менше половини опитаних – 45,9% дали відповідь «скоріше так». Ще 22,4% вказали на варіант відповіді «так, обов’язково». Негативні відповіді на це запитання у сумі склали показник у 20,0%. Не відповіли на запитання 11,8% (див.рис. 5).

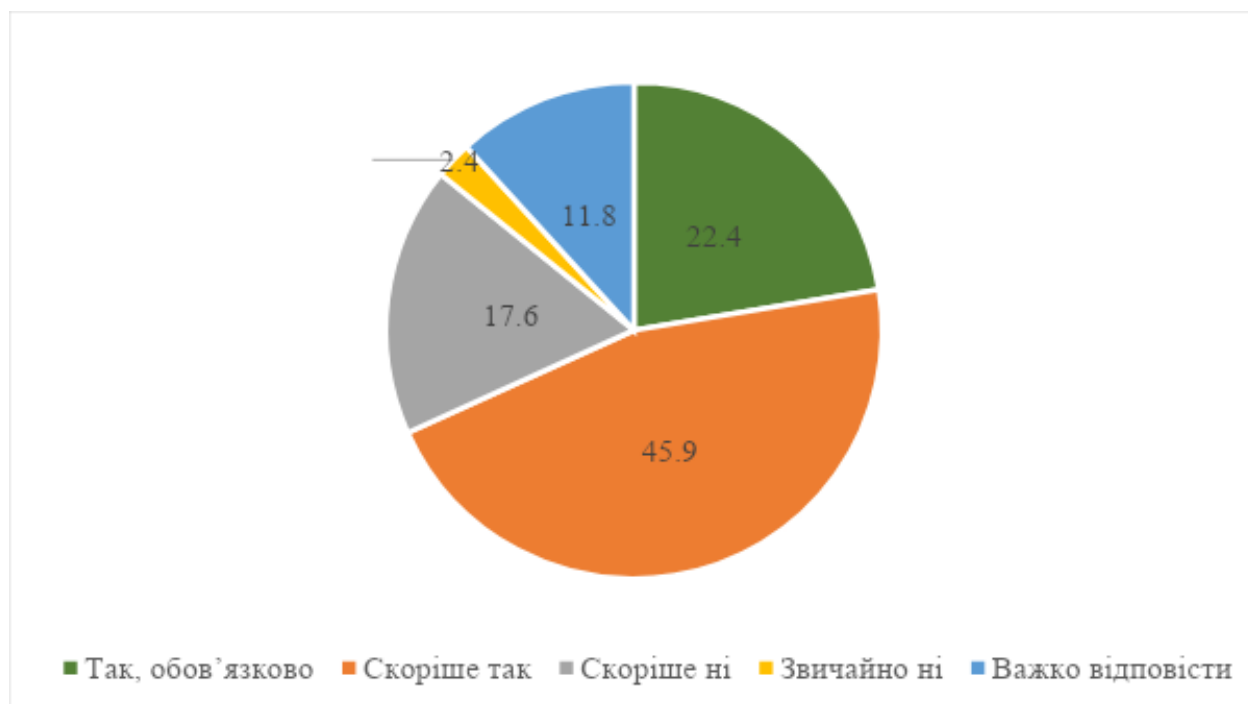

Рис. 5. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є Закон України «Про адміністративні послуги» сьогодні гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?»

Варто також звернути увагу на пропозиції таких відомих науковців, як С. Шатрави та Л. Іванової щодо визначення поняття «адміністративної послуги» серед органів внутрішніх справ України. Вони вважали, що адміністративну послугу органів внутрішніх справ України, інтерпретують саме, як результат публічно-владної діяльності органу чи підрозділу Міністерства внутрішніх справ України. А кінцевим результатом якого повинен бути юридично оформлений до всіх стандартів та умов з забезпеченням всіх прав та обов'язків чи законних інтересів громадян України виданням дозволу чи ліцензії, сертифікату чи посвідчення, проведення реєстрації чи її припинення, тощо [157].

Процедура та чітка система здійснення владних повноважень органами чи підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, щодо надання різних адміністративних послуг та заходів правового характеру, для забезпечення кінцевого результату з юридичним оформленням по дотриманню прав і свобод фізичних та юридичних осіб, чи за заявою їх представників, вважала Л. Іванова у своїх наукових працях під поняттям «адміністративної послуги» серед

діяльності органів внутрішніх справ. З думкою якої ми чіткою згодні та проаналізувавши її погоджуємося [26].

Хочемо дійти висновку, що аналізуючи думки українських вчених щодо поняття «адміністративної послуги» органами внутрішніх справ, можна розуміти саме реалізацію їх владних повноважень через забезпечення умов для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи за її заявою, чи письмовим зверненням їх представників або юридично-відповідальної особи[3]. Також, ми хочемо звернути вашу увагу, що проаналізовані нами представники юридичної науки виділяють певні види адміністративних послуг, які на сьогоднішній день також мають важливий характер, а саме: зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, інших предметів і матеріалів, на які поширюється система у сфері ліцензування об'єктів дозвільного характеру, на об'єктах дозвільної системи та проведення балістичних досліджень на замовлення [4].

Тому ми в даному дослідженні хочемо показати, що на даному етапі розвитку сервізація у сфері адміністрування та надання послуг громадянам набирає швидкого розвитку. На даному етапі розвитку сервізації, поряд із традиційними завданнями поліції, більш чітко став проявлятися новий напрям її діяльності – публічно-сервісний, який насамперед полягає у наданні послуг громадянам, у рамках яких поставлене чітке здійснення правоохоронної діяльності.

Ми хочемо зауважити вищевказаним, що в українському законодавстві на сьогодні відсутнє визначення поняття «поліцейська послуга», її сутність та зміст, і це з урахуванням, що ми живемо в умовах збройної агресії російської федерації. Дана тематика є основою для дискусій, відкриваючи необмежені можливості для подальших наукових досліджень [7].

Отже, аналізуючи наукові думки вищевказаних правознавців, хочемо надати чітке узагальнююче поняття «адміністративної послуги», котра, на нашу думку, на сьогодні є більш чіткою у визначенні даного поняття.

Адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень

органами виконавчої влади, виконавчими органами місцевого самоврядування та іншими уповноваженими суб'єктами у наданні послуг за ініціативи фізичної або юридичної особи, спрямованих на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків відповідно до законодавства.

Вітчизняні науковці наділяють дане поняття різним змістом: одні стверджують, що вся діяльність поліції є сервісною [127, с. 24], інші вважають, що зазначене поняття в контексті поліцейської діяльності вказує на виконання обов'язків держави перед приватними особами, а прикметник «поліцейський» характеризує суб'єкта надання цих послуг [109, с. 19]. Остання думка відображає інституціональний підхід до тлумачення поняття, що досліджується. Існує також погляд, що надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги, не може належати до завдань поліції, оскільки для цього існують інші державні органи [156]. Водночас аналіз наукових джерел та чинних нормативних актів засвідчив, що хоча поняття послуги трактується в них по-різному, втім сталим залишається розуміння цієї категорії як діяльності, що приносить користь, задовольняє певні людські потреби.

Важливу роль в організаційному плані надання адміністративних послуг в системі МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи відіграють сервісні центри МВС України, а саме головний, регіональні та територіальні. Головний сервісний центр МВС України функціонує як головний міжрегіональний територіальний орган з надання сервісних послуг [72], регіональні сервісні центри МВС діють як територіальні органи МВС України, а територіальні сервісні центри виступають у ролі їхніх структурних підрозділів [98].

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 889 [124] передбачено створення наступних юридичних осіб публічного права – територіальні органи з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ: Головний сервісний центр МВС України (далі – ГСЦ МВС України), де

36 міжрегіональних територіальних органів з надання сервісних послуг МВС України та 26 регіональних сервісних центрів МВС України [72].

Сервісні центри МВС України надають як адміністративні, так і інші послуги, що загалом охоплюються терміном «сервісні». Ще у 2015 році Кабінетом Міністрів України внесено до Верховної Ради України (далі – ВРУ) законопроект «Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України», у якому сервісна послуга – це результат здійснення центром з надання сервісних послуг повноважень, визначених цим Законом, спрямований на задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, що включають адміністративні послуги та інші послуги, що надаються центром з надання сервісних послуг [131].

Хочемо звернути увагу, що за результатами проведення соціологічного дослідження за темою «Адміністративні послуги МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи» встановлено, що серед пріоритетних критеріїв оцінки якості адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи домінують чотири: – доступність – 36,5%; результативність – 34,1%; своєчасність – 28,2%; зручність – 27,1%. Інші критерії отримали нижчі результати – відкритість та професійність – по 14,1% і повага до особи – 5,9%. Відповіді на запитання не мають 16,5% респондентів.

Проаналізувавши матеріал, ми можемо виокремити наступні види класифікації адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи: по-перше, за критерієм платності: платні послуги та безоплатні послуги.

На сьогодні постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» визначено 32 адміністративні послуги та 14 інших послуг, розмір адміністративного збору (плати) та центральні, територіальні органи, їхні структурні підрозділи, відповідальні за надання відповідних послуг [90].

Надання платних адміністративних та інших послуг здійснюють підрозділи експертної служби, підрозділи Національної поліції України, територіальні органи з надання сервісних послуг МВС України, підрозділи Державної міграційної служби України (далі – ДМС).

За місцем провадження виду господарської діяльності є об'єкт, у межах якого проводиться відповідний вид господарської діяльності або який використовується для його провадження (може збігатися з місцезнаходженням суб'єкта господарювання): виробниче приміщення; майстерня з ремонту зброї; магазин, в якому здійснюється торгівля зброєю, боєприпасами до неї, спеціальними засобами. Досліджуючи питання класифікації адміністративних послуг, а саме поліцейських послуг у сфері сервісної діяльності у системі МВС України, варто виокремити такі види послуг, як адміністративні послуги та інші послуги [93].

Наступним критерієм є класифікація надання адміністративних послуг їх суб'єктами у системі МВС України:

- надають підрозділи Національної поліції;
- надають територіальні органи з надання сервісних послуг МВС України (регіональні та територіальні сервісні центри);
- надають підрозділи науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (НДЕКЦ);
- надають підрозділи ДМС (у областях, районні відділи та сектори).

Якщо говорити за суб'єктів, які звертаються за послугами, то ми хочемо зазначити, що можна виокремити ті, що надаються за зверненням фізичної особи та ті, що надаються за зверненням юридичної особи.

Наступним видом класифікації адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи за предметом звернення (послуги) ми хочемо виокремити класифікацію за: придбання, оформлення, переоформлення, володіння, зберігання, носіння, перевезення, переміщення, виробництво зброї (вогнепальна, холодна, боєприпаси і т.д), проведення судових експертиз, досліджень, оцінювань, надання відомостей з Єдиного державного реєстру

МВС України та проведення перевірок, обстежень, охорони рухомих та нерухомих об'єктів [93].

Ще однією важливою класифікацією адміністративних послуг, ми хочемо виокремити, адміністративні послуги за змістом та обсягом процедурних дій, які включають в себе послуги, що саме надають можливість за заявою чи іншого відповідного правового документу надавати послуги дозвільного характеру. А також до даної класифікації можна віднести послуги по наданню власникам дозвільної сфери копій дозволів чи ліцензій, фотографування чи ламінування документів та будь-яких інших послуг, що можуть надаватися в приміщеннях дозвільних центрів по наданню адміністративних послуг [2].

Підводячи підсумки класифікації адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в цілому, можемо приділити увагу саме діяльності владно-уповноважених суб'єктів котрі надають такі послуги та послуги, які несуть за собою кінцевий результат, а саме юридичні наслідки, якими можуть бути, наприклад, видання дозволу на вогнепальну зброю та боєприпаси до неї, або отримання чи скасування ліцензії на об'єкти котрі підлягають ліцензування органами дозвільної системи.

Підводячи підсумок серед класифікації адміністративних послуг, що надаються органами дозвільної системи, сервісними центрами, іншими уповноваженими органами Національної поліції України чи центральними органами виконавчої влади, хочемо наголосити, що усі послуги є адміністративними та реалізуються вищевказаними органами, за для кінцевого результату, а саме для набуття, зміни чи припинення права, обов'язку фізичної або юридичної особи відповідно до чинного законодавства. В першу чергу, усі дії та обов'язки, котрі надають органи та підрозділи Національної поліції України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи керуються Законом України «Про Національну поліцію» [109], і тому всі такі послуги можна називати поліцейськими сервісними послугами. А саме поняття «сервісні послуги» набрало свого правового початку з моменту прийняття Верховною Радою України проєкту Закону України «Про сервісні послуги та

сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України» [119] від 06.04.2015 № 2567 [119].

Тому ми хочемо звернути увагу, що під час проведення нами соціологічного дослідження за темою «Адміністративні послуги МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи», ми звернули увагу на даний Закон та поставили нашим респондентам наступне питання «Як Ви вважаєте, постанова Верховної Ради України про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України потребує змін та доповнень?». 76,4% опитаних зазначили, що вона потребує змін та доповнень, як і діяльність щодо надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, 74,1% вказали, що вона потребує удосконалення.

Також є потреба у розробці нових документів та алгоритмів – Концепції адміністративної реформи, Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг, Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг. У цьому контексті 78,9% респондентів висловилися за проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг (див. рис. 11).

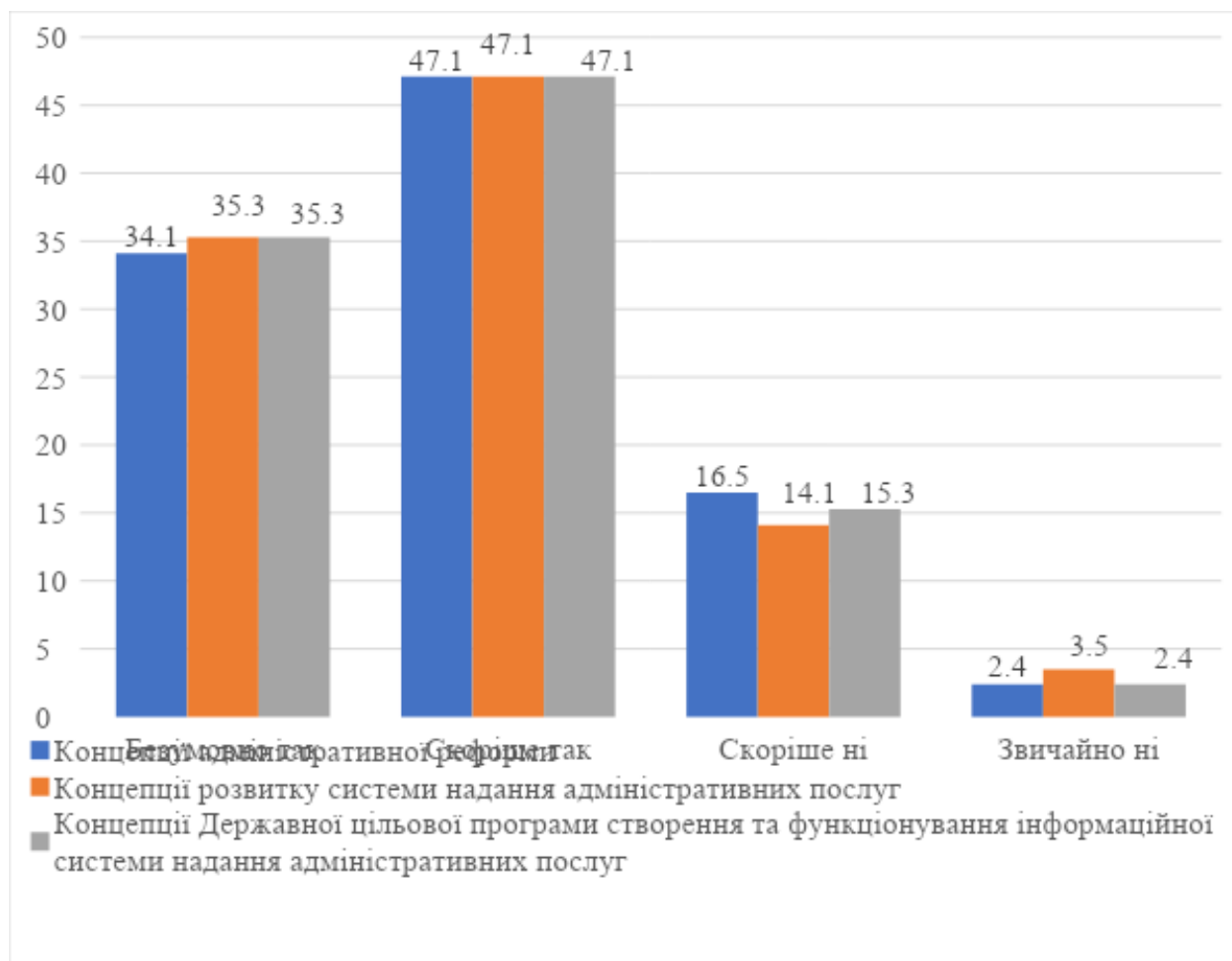

Рис. 11. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є необхідність у розробці нової:»

Отже, сервісну діяльність МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи доцільно інтерпретувати як здійснення владних повноважень МВС України з надання адміністративних послуг у сфері ліцензування через сервіси МВС України, спрямоване на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків суб'єкта звернення та/чи надання інформації. Більше того, розуміння сервісної діяльності органів виконавчої влади, зокрема МВС України, полягає у реалізації владних повноважень центрального органу виконавчої влади з надання адміністративних послуг, закріплених у Законі України «Про адміністративні послуги», та інших послуг, під якими варто розуміти надання інформації, зокрема для юридичних осіб, торговельних організацій та іншої інформації щодо процедури отримання таких ліцензії [64]. Необхідно зауважити, що терміни «сервісна послуга», «сервісне

обслуговування» тощо представляються в юридичній науці як інтегративні, однак такими не є, оскільки «сервіс» вказує не на характер діяльності, а на апаратну складову здійснення такої діяльності.

1.2. Правове та організаційне забезпечення діяльності МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи

Нормативно-правове та організаційне забезпечення діяльності МВС України становить собою систему норм права, встановлених та підтриманих державою за допомогою правових засобів упорядкування суспільних відносин у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Досліджуючи нормативно-правове та організаційне забезпечення діяльності МВС України, вважаємо за доцільне забезпечити глибокий аналіз нормативно-правових актів, які регламентують особливості ліцензування об'єктів у сфері дозвільної системи, оскільки саме нормативна база являє собою своєрідну організаційно-функціональну систему управління, що відповідає його цільовому призначенню.

Узагальнюючи систему правових приписів щодо правового та організаційного забезпечення МВС України, хочемо зосередити увагу на основних нормативно-правових актах: Конституція України, закони України, чинні міжнародні договори України, постанови Верховної Ради України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, які ми проаналізуємо у даному підрозділі.

Передусім зазначимо, що нормативно-правове та організаційне забезпечення МВС України можна уявити як систему норм права, встановлених та підтримуваних державою, спрямованих за допомогою правових приписів і сукупності правових засобів на упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорону, захист, реалізацію і розвиток [5].

Варто зазначити, що з погляду правового та організаційного забезпечення діяльності МВС України, інститут адміністративних послуг в Україні регламентований законодавчо у положеннях профільного Закону України «Про адміністративні послуги» [64], яким встановлено загальні засади та гарантії надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Однак, нами досліджено, що вищевказаний Закон не містить положень, які б детально описували процедури надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, і це цілком логічно з огляду на специфіку діяльності та адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади. Між тим, враховуючи той факт, що порядки надання адміністративних послуг та їх переліки затверджуються на відомчому рівні інформаційними та технологічними картками адміністративних послуг, що прямо впливає із положень профільного закону [64].

Нами було проаналізовано положення профільного закону стосовно організаційного забезпечення, звертаємо увагу на законодавчо-визначені способи надання адміністративних послуг, зокрема на діяльність центрів надання адміністративних послуг, що функціонують за принципом єдиного вікна як робочі органи або відокремлені структурні підрозділи органу публічної адміністрації. Другий спосіб передбачає застосування Єдиного державного веб-порталу адміністративних послуг як інформаційного веб ресурсу, що інтегрується із офіційними веб-порталами адміністративних органів у частині використання електронних сервісів [64].

Правове та організаційне регулювання надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів в дозвільній системі МВС України здійснюється у низці законодавчих [64] та переважно у підзаконних актах (постановах Кабінету Міністрів України (далі – КМУ), указах Президента України та наказах МВС України), серед яких однією з головних виступає постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання» від 04.06.2007 № 795 [90], якою затверджено 32 адміністративні послуги та 14 інших послуг, розмір адміністративного збору (плати) та центральні, територіальні органи, їх структурні підрозділи, відповідальні за надання відповідних послуг. Правову основу сфери надання сервісних послуг в системі МВС складають підзаконні акти, здебільшого відомчі накази МВС України: «Про внесення змін до

Положення про Головний сервісний центр МВС України» від 26.11.2018 № 955 [72], «Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України» від 10.10.2004 № 1177 [96], «Про затвердження Положення про порядок розгляду запитів та звернень народних депутатів України в Міністерстві внутрішніх справ України» від 28.03.2012 № 254 [97], «Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у системі МВС України» від 23.04.2012 № 350 [81], «Про затвердження Інструкції з оформлення документів у системі МВС України» від 27.07.2012 № 650 [83], «Про затвердження Правил з організації пропускового режиму на території та до адміністративних будівель територіальних органів з надання сервісних послуг МВС» від 12.10.2017 № 853 [100], «Про затвердження Інструкції щодо порядку формування коду платежу для оплати послуг» від 24.01.2019 № 43 [86], «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів з питань діяльності комісій у територіальних органах з надання сервісних послуг МВС України» від 23.12.2019 № 1083 [80]. Зазначимо, що загальний перелік платних послуг, зокрема адміністративних, які надаються структурними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державної міграційної служби України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 № 795 [90], однак аналогічного систематизованого переліку безоплатних адміністративних послуг на сьогодні чітко конкретизованого не існує.

На шляху оптимізації процесів надання якісних адміністративних послуг 18 грудня 2019 року набрали чинності зміни до Закону України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108] (далі – Закон № 222), внесені Законом України від 02.10.2019 № 139-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності» [70] (далі – Закон).

Проаналізувавши нами Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності», хочемо наголосити, що законом

узгоджені суспільні відносини у сфері ліцензування видів господарської діяльності, визначено низку термінів: «ліцензування», «ліцензіат», «ліцензія», «анулювання ліцензії повністю або частково», «місце провадження виду господарської діяльності», «зупинення дії ліцензії повністю або частково», «відновлення дії ліцензії повністю або частково» [108].

На сьогодні питання щодо особливостей процедури та умов ліцензування врегульовано Законом України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108].

Проаналізувавши Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності» звертаємо увагу, що в ньому передбачено норму, згідно з якою виключно законами визначаються підстави для видачі ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії, розширення та звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом, зупинення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, анулювання ліцензії повністю або частково і строки прийняття та набрання чинності рішеннями органів ліцензування. Також встановлюються конкретні строки здійснення кожної дії органу ліцензування, спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи [108].

Варто звернути увагу і на умови залучення на паритетних засадах представників профільних громадських організацій, суб'єктів господарювання та/або їх об'єднань до процесу прийняття рішень Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування, визначені Законом [108]. Нововведенням, що зазначено в Законі, є також удосконалення процедури оскарження дій органів ліцензування до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, що діє при спеціально уповноваженому органі з питань ліцензування [70].

Виокремлення суб'єкта Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування (далі – ЕАР) є доцільним в умовах воєнного стану та для спростування процедури оскарження дій органів ліцензування. Хочемо розглянути детальніше склад даної Експертно-апеляційної ради з питань

ліцензування об'єктів дозвільної системи, який формується за пропозиціями громадських організацій, суб'єктів господарювання та їх об'єднань, посадових осіб органів ліцензування та наукових установ і затверджується спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування. Законом встановлено, що відповідні представники громадських організацій, суб'єктів господарювання, їх об'єднань та науковців та органів ліцензування становлять 50 відсотків складу ЕАР з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи. Що стосується повторного подання заяви про отримання ліцензії, то при повторному поданні до органу ліцензування здобувачем ліцензії заяви про отримання ліцензії до такої заяви додаються лише ті підтверджувальні документи, що стали підставою для прийняття рішення про залишення заяви без розгляду, за умови, що попередньо подані документи, що знаходяться в ліцензійній справі, на момент повторної подачі заяви зберегли свою актуальність [70, 54].

Законом «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108] внесені зміни до вимог, що включаються до ліцензійних умов, які передбачають: обов'язковість включення до ліцензійних умов положень щодо доступності місць провадження господарської діяльності для маломобільних груп населення; інформації про підтвердження відсутності здійснення контролю за діяльністю суб'єкта господарювання у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III [102], резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у статті 1 Закону України «Про оборону України» від 06.12.1991 № 1932-XII [111]; ділової репутації (спеціальні вимоги, передбачені законом); порядку дій суб'єкта господарювання у разі повного або часткового зупинення дії ліцензії.

Ми хочемо акцентувати увагу, що запровадження, передбачені Законом України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності», щодо ведення реєстрів відіграє важливе місце в правовому регулюванні процедури ліцензування об'єктів у сфері дозвільної системи [108].

Вивчаючи нами Закон, ми хочемо узагальнити поняття ліцензійного реєстру, де він зазначається, як автоматизована система збору, накопичення та обробки даних про суб'єктів господарювання, які в установленому законом порядку звернулися до органу ліцензування із заявою про отримання ліцензії, провадять діяльність на підставі ліцензії, дія ліцензії яких зупинена, ліцензія яких анульована[108]. Й одне з важливих, що веде реєстр – орган ліцензування.

Вивчаючи ліцензійний реєстр в Україні, хочемо зазначити, що вказаний реєстр веде орган ліцензування як публічного адміністрування, так і Міністерства внутрішніх справ. Органи ліцензування у своїй сфері діяльності вносять наступну важливу інформацію до ліцензійних реєстрів: 1) рішення, прийняті органами ліцензування відповідно до цього Закону, крім рішень про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмову у видачі ліцензії, – наступного робочого дня після їх прийняття; 2) відомості про: місця провадження ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню (у тому числі дата внесення відомостей про місця провадження виду господарської діяльності); оскарження ліцензіатом рішення органу ліцензування до суду; рішення суду із зазначенням результату розгляду оскаржуваного рішення органу ліцензування – наступного робочого дня після отримання органом ліцензування таких відомостей [108].

Якщо говорити про систему оприлюднення, то до формування ліцензійних реєстрів органи ліцензування оприлюднюють на своїх офіційних веб-сайтах прийняті ними рішення наступного робочого дня після їх прийняття[108].

Проаналізований нами вище закон, в якому відтепер чітко зазначені підстави без яких, скарга може залишатися без розгляду, а саме: порушені у скарзі питання виходять за межі повноважень Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування; скарга подана після набрання чинності рішенням органу ліцензування, яке оскаржується (крім скарги щодо рішення органу ліцензування про відмову у видачі ліцензії, яку можна подати протягом місяця з дня

прийняття такого рішення); скарга на дії органу ліцензування щодо порушення ним законодавства у сфері ліцензування розглядається в суді [108, 47].

Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування розглядає скаргу по суті або відкладає її розгляд на наступне засідання ЕАР з питань ліцензування у разі неподання органом ліцензування запитуваних документів у встановлений строк або з інших підстав з обґрунтуванням причин перенесення такого розгляду. Відкладення розгляду скарги допускається упродовж не більше двох засідань. Закон передбачає положення, згідно з яким у разі прийняття рішення про задоволення скарги та внесення відомостей про прийняте розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування за результатом розгляду такої скарги до Реєстру розгляду скарг здобувачів ліцензій, ліцензіатів на дії органів ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування, така ліцензія залишається чинною, а суб'єкт господарювання залишається ліцензіатом відповідно до цього Закону [108, 47].

Орган ліцензування зобов'язаний виконати розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування про розгляд скарги у строк, встановлений у цьому розпорядженні та зобов'язаний в установленій у розпорядженні строк з дати отримання такого розпорядження подати спеціально уповноваженому органу з питань ліцензування інформацію про виконання вимог такого розпорядження разом із підтверджуючими документами [108].

На виконання прикінцевих положень Закону здійснюються заходи щодо розробки проєктів нормативно-правових актів, необхідність прийняття яких передбачена положеннями Закону, приведення актів Кабінету Міністрів та інших нормативно-правових актів у відповідність із Законом [108].

Отже, Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» є головним і основним Законом, котрий лежить в основі написання теми дисертаційного дослідження. Даним законом керуються сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України у своїй діяльності по ліцензуванню об'єктів дозвільної системи [108].

Слід зазначити, що Закон про зброю в Україні намагаються ухвалити останні роки 20, але питання легалізації зброї надто чутливе й дискусійне, тому на політичному рівні це надто складно. Тим часом зброя в Україні є, і регламентує її обіг Міністерство внутрішніх справ України.

У зв'язку з російською агресією та широкомасштабним вторгненням російських військ на територію України та з початком введення Верховною Радою воєнного стану з 24 лютого 2022 року українці борються за свою цілісність та незалежність [67].

Кожен громадянин України хоче мати законні умови для захисту свого майна, для захисту та забезпечення прав й законних інтересів щодо забезпечення державного контролю за об'єктами дозвільної системи.

Вогнепальна зброя є найефективнішим засобом реалізації громадянами конституційного права на самозахист. На теперішній час, більшість країн світу забезпечили своїх громадян даним правом на захист себе, свого здоров'я, життя від злочинних посягань та таким чином, сприятимуть зменшенню кількості насильницьких злочинів проти особи та власності. Проаналізувавши питання щодо володіння населенням вогнепальною зброєю у таких країнах як США, Швейцарія та Фінляндія встановлено, що на 100 осіб населення відсоток власності цивільної вогнепальної зброї складає від 88 до 45 одиниць. В Україні цей показник становить лише 5,5 одиниць. Досвід країн пострадянського простору – Балтії, Грузії та Молдови доводить, що забезпечення громадянам права на самозахист за допомогою цивільної вогнепальної зброї протягом року з моменту ухвалення відповідних законів знижує абсолютну кількість зазначених злочинів на 40-60%, а також позитивно впливає на структуру та динаміку злочинності в країні. Водночас, введення жорстких правил і обмежень щодо володіння цивільною зброєю у Великій Британії, яке було здійснене свого часу, призвело до стрімкого зростання кількості злочинів проти особи та корисливо-насильницьких злочинів [147].

Як зазначалося вище, дане питання щодо обігу цивільної вогнепальної зброї має чітке законодавчо-правове врегулювання у всіх країнах Європи та чітко контролюється спеціальними законами. Тому наша країна повинна накопичувати даний досвід вищезазначених країн аби зменшити рівень злочинності та посягання на життя та здоров'я населення [147].

Зазначимо, що в основному при вчиненні злочинів застосовується нелегальна вогнепальна зброя, кількість якої в Україні надзвичайно велика. Так, за даними організації Small Arms Survey (Женева, Швейцарія), яка досліджує питання обігу нелегальної вогнепальної зброї у світі, в Україні в незареєстрованому обігу перебуває від 3 до 5 млн. одиниць вогнепальної зброї. Наявність збройного конфлікту на Сході України призвела до того, що з зони бойових дій на територію України потрапило, за деякими оцінками, від 700 до 800 тисяч одиниць вогнепальної зброї. Більшість такої зброї перебуває в руках громадян, не для особистого наміру використання її як знаряддя злочину, а більшість для самозахисту й не використовують взагалі. Але деяка кількість такої зброї могла потрапити і в користування злочинного елемента. Тому вивчення нами даного питання та аналіз прийняття пропонованого закону стимулюватиме тих з громадян, які на сьогодні володіють вогнепальною зброєю незаконно, легалізувати її, що позитивно вплине на загальну криміногенну ситуацію, полегшить процес розкриття та розслідування злочинів [147, 166].

Наразі, за інформацією Міністерства внутрішніх справ України, відповідно до баз даних органів поліції, станом на 1 жовтня 2021 року на території нашої держави зареєстровано 707 117 власників вогнепальної зброї, які мають в особистому користуванні 790 055 одиниць мисливської гладкоствольної та 170 195 одиниць мисливської нарізної і комбінованої зброї. Також хочу зазначити, що у власності громадян перебувають майже 220 000 одиниць травматичних пістолетів і револьверів. Дана цифрова інформація має збільшення кількості одиниць зброї серед населення [146].

Тобто, проаналізувавши інформацію Міністерства внутрішніх справ України, можна наголосити на тому, що громадяни України легально володіють вогнепальною зброєю у загальній кількості близько 1,3 млн. одиниць. На сьогодні це значна цифра й з кожним роком вона все більше росте й набирає обороту. Разом з цим, ці правовідносини в країні досі не врегульовані жодним законом. Дані питання, пов'язані з обігом цивільної зброї, вирішуються виключно підзаконними нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України та інших міністерств і відомств. Нормативні акти та Закони Міністерства внутрішніх справ України регулюють обіг вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, мають та дублюють положення колишнього пострадянського законодавства. Переважна більшість норм в законодавстві є застарілою та не регламентує усталених суспільних відносин у сфері обігу зброї [147].

Тому сьогодні діяльність щодо надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи потребує удосконалення, про це й наголошують наші респонденти (згодні 74,1% («цілком згоден» – 34,1% та «скоріше згоден» – 40,0%), не підтримують цю думку 9,4% («скоріше не згоден» – 8,2% та «цілком не згоден» – 1,2%), відповідь «важко відповісти» обрали 16,5%) (див. рис. 10).

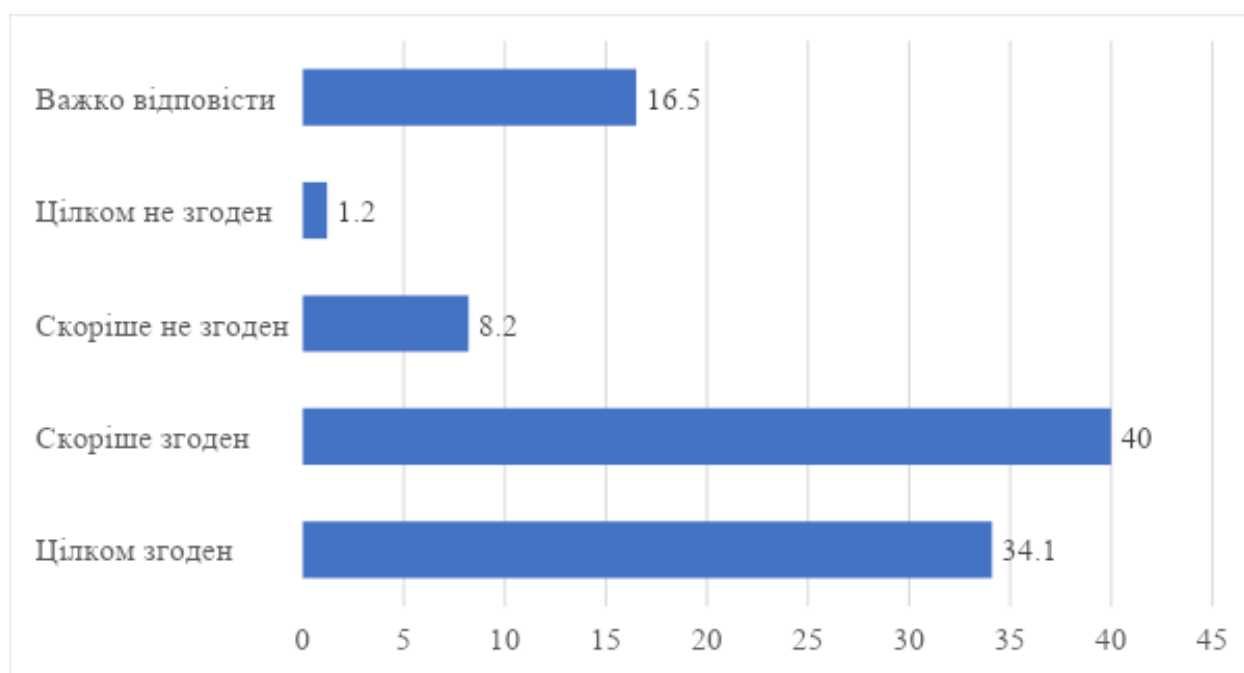

Рис. 10. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з думкою, що діяльність щодо надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні потребує удосконалення?»

Також хочемо зазначити, що переважна кількість учасників опитування висловилися за проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг. Так, 47,1% зазначили, що реформа дозволить удосконалити та узгодити нормативно-правові акти, які регламентують механізм надання адміністративних послуг та забезпечать їх спрощення. 31,8% вважають, що вона сприятиме підвищенню якості адміністративних послуг. 11,8% респондентів стверджують, що на сучасному етапі достатньо тієї реформи, що вже відбулася.

З метою врегулювання даного питання, до Верховної Ради України були неодноразово подавалися законопроекти – 04.03.2021 відхилено законопроект «Про обіг цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї» № 4335 [110], а також альтернативний до нього проект «Про цивільну зброю та боєприпаси» від 24.11.2020 №4335-1 [126]. Зокрема, законопроект №4335 «Про обіг цивільної зброї та боєприпасів» [110] від 06.11.2020 пропонував дозволити придбання та зберігання зброї, тоді як альтернативний проект №4335-1 [126] передбачав дозвіл на її носіння.

Наступними до Верховної Ради України були подані два законопроекти «Про право на цивільну вогнепальну зброю» №5708 та альтернативний №5708-1, які мають багато спільних положень [117, 116].

Подані законопроекти були спрямовані не лише на підвищення рівня професіоналізму правоохоронних органів, але й підвищення рівня захищеності населення та діяльності правоохоронних органів України. Тому при проведенні нами соціологічного дослідження було звернено увагу опитуваних на запитання «Як Ви думаєте, чи можна вважати ефективним нормативно-правове забезпечення у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?», на яке було більше стверджувальних відповідей – 62,4% («так, обов'язково» – 15,3% та

«скоріше так» – 47,1%). 18,8% не згодні з такою думкою («скоріше ні» – 17,6% та «звичайно ні» – 1,2%). На запитання не відповіли 18,8%.

Тому, на нашу думку, наразі вкрай необхідно привести чинне законодавство у напрямі дозвільної системи до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», а також внести відповідні зміни до чинного законодавства [108], що підтверджується і відповідями респондентів (див.рис. 21).

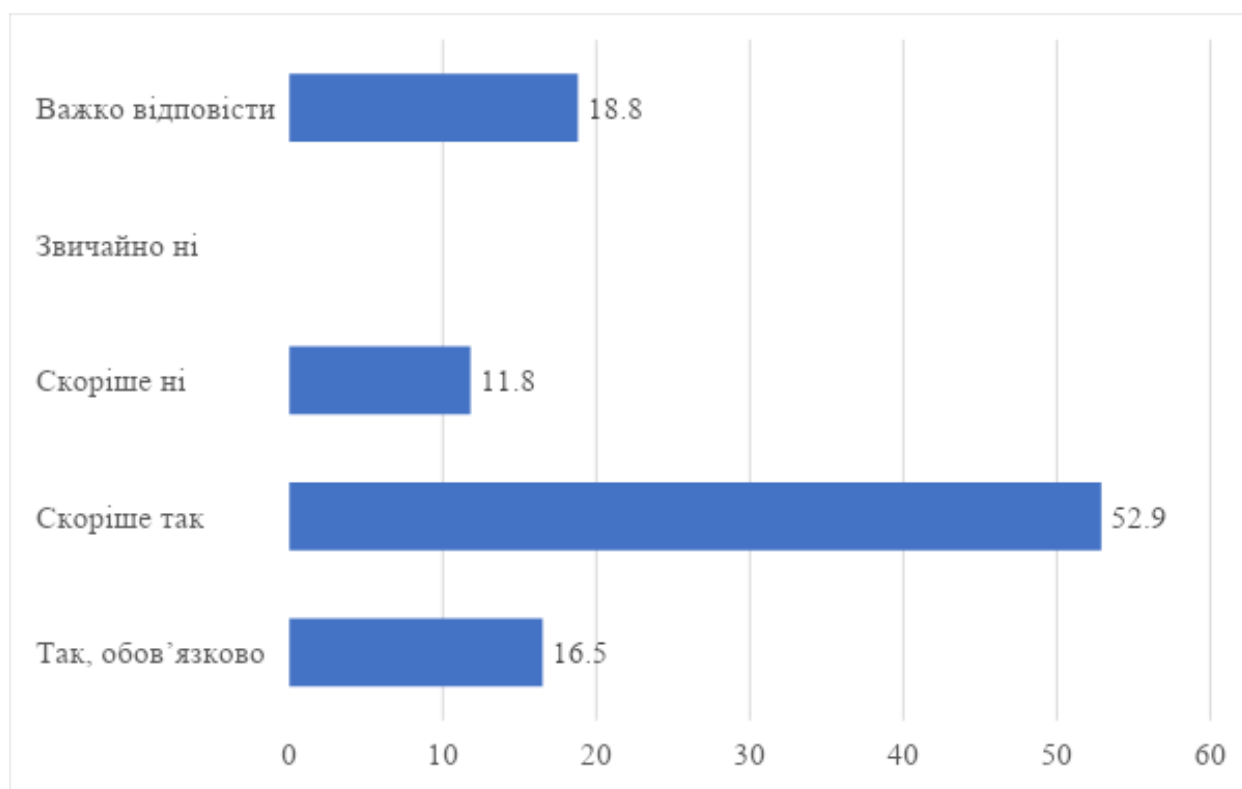

Рис. 21. Розподіл відповідей на запитання: «Чи потребує дозвільна система приведення у відповідність до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»?»

Слід зазначити, що автори законопроектів пропонують встановити такі категорії цивільної вогнепальної зброї: автоматична вогнепальна зброя під групою А; гладкоствольна короткоствольна вогнепальна зброя під групою В (у разі ухвалення законопроекту № 5708 таку зброю зможуть отримати тільки особи, чия діяльність пов'язана з ризиком для життя і здоров'я: судді, прокурори, поліцейські, приватні виконавці, приватні детективи, нотаріуси, адвокати, журналісти, працівники органів державного екологічного контролю,

працівники спеціальних підрозділів органів охорони навколишнього природного середовища); короткоствольна вогнепальна зброя під групою С (автори законопроекту № 5708 пропонують дозволяти володіння такою зброєю лише спортсменам, старшим за 18 років, які не рідше двох разів на рік брали участь у змаганнях у складі збірних України і мають звання майстра спорту в цьому напрямі); довгоствольна вогнепальна гладкоствольна зброя під групою D (головною особливістю даної категорії є те, що право на зброю, у разі ухвалення законопроекту, буде у громадян з 18 років, які пройшли спеціальне навчання); довгоствольна вогнепальна нарізна і комбінована вогнепальна зброя під групою E (дану категорію автори законопроекту пропонують дозволити отримувати громадянам старше 25 років, яких не притягували до адміністративної відповідальності за порушення правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї). Посвідчення власника зброї пропонують видавати спершу на 3 роки, а кожне наступне чи продовжене – на 5 років. Цей документ не зможуть отримувати громадяни, у яких судимість або медичні протипоказання [117].

Розроблення проєктів обумовлюються законодавчим регулюванням відносин, що обумовлені та виникають під час обігу вогнепальної зброї в Україні, в них надано визначення термінів і понять, що визначають головні засади державної політики у сфері обігу вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, в даних законопроектах на сьогодні уперше запропонована класифікація цивільної вогнепальної зброї не за призначенням (мисливська, спортивна, бойова), а за технічними характеристиками (автоматична, довгоствольна, короткоствольна, гладкоствольна, нарізна тощо) [148].

Законопроєкти, котрі подані до Верховної Ради України, передбачають подібні механізми регламентації порядку набуття у власність цивільної зброї, її спадкування, зберігання, носіння, транспортування, використання, вилучення, знищення тощо. Але вони мають і певні відмінності. По-перше, це стосується короткоствольної зброї (пістолетів і револьверів) [117, 116]. Законопроєкт

№ 5708 пропонує, щоб таку зброю могли придбати лише спортсмени, які в подальшому мають зберігати її винятково в тирі та не мають право носити поза місцем проведення спортивних заходів, альтернативний же проєкт № 5708-1 пропонує надавання можливості придбати таку зброю фактично всім охочим, приховано носити її із собою (окрім зон, вільних від зброї) та зберігати в себе вдома [117, 116]. По-друге, є відмінність в прийнятті Єдиного реєстру зброї, держателем якого, за задумом авторів законопроекту № 5708, має бути Міністерство внутрішніх справ України (яке веде всі подібні обліки), а в законопроекті № 5708-1 реєстр хочуть передати до Мін'юсту. Але в той же час, Міністерство юстиції України обґрунтовано відмовилося стати держателем Єдиного реєстру цивільної зброї й запропонували залишити підпорядкування реєстру Міністерству внутрішніх справ України [146, 117, 116].

Таким чином, нормативно-правове регулювання потребує чітких вимог та дій, особливо в теперішній період правового режиму дії воєнного стану на території України. Так вважають і опитувані респонденти, які серед першочергових заходів, які є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, виокремлюють: оптимізацію нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій – 32,9%; посилення відповідальності за корупційні схеми у питаннях ліцензування – 31,8%; узагальнення поняття ліцензійного реєстру – 30,6% (див.рис. 22).

Рис. 22. Розподіл відповідей на запитання: «Які заходи сьогодні є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

При дослідженні даного питання приділено увагу найбільш актуальним заходам, які є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи, з урахуванням пріоритетів:

- на першому місці – оптимізація нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій – 32,9%;
- на другому – посилення відповідальності за корупційні схеми у питаннях ліцензування – 31,8%;
- на третьому – узагальнення поняття ліцензійного реєстру – 30,6%;
- наступна позиція у оптимізації діяльності органів ліцензування – 27,1%;
- повноцінне реформування чинного національного законодавства – 23,5%;
- спрощення надання адміністративних послуг – 22,4%;
- удосконалення процедур надання адміністративних послуг – 21,2%;
- застосування норм міжнародних правових актів у сфері надання адміністративних послуг щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи – 20,0%;
- всебічна діджиталізація надання адміністративних послуг – 17,6%;
- модернізація і технічне забезпечення діяльності системи сервісних центрів МВС України, відповідальних за сферу надання адміністративних послуг – 14,1%;
- розроблення та реалізація концепції (стратегії) та проєктів, спрямованих на підвищення якості надання послуг – 12,9%;
- інформування громадськості про діяльність системи сервісних центрів МВС України – 10,6%;
- покращення кадрового потенціалу сфери надання

адміністративних послуг та додаткове фінансування – по 8,2%;

- максимальна децентралізація надання адміністративних послуг з уточненням повноваження органів місцевого самоврядування щодо надання адміністративних послуг та запровадження прогресивної системи фінансування центрів надання адміністративних послуг – по 5,9%;

- надання регіональним сервісним центрам МВС України необхідної методичної допомоги, рекомендацій щодо поліпшення діяльності та здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері надання сервісних послуг – по 4,7%;

- розв'язання питань щодо компетенції діяльності уповноважених органів МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи – 3,5%;

- на свій варіант відповіли (боротьба з корупцією) вказали 1,2%;

- не відповіли на запитання 20,0%.

Дане опитування ще раз вказує на те, які саме заходи потребують покращення ситуації у наданні адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Узагальнюючи вищевказану інформацію, можна дійти висновку, що згідно з обома законопроектами, – це не лише база даних для обліку пістолетів і гвинтівок, придбаних громадянами, а, передусім, ефективний інструмент електронного обміну інформацією та документами між громадянами, суб'єктами господарювання й органами Національної поліції шляхом використання можливостей Єдиного реєстру зброї, а також обміну інформацією з іншими реєстрами у сфері полювання, спорту й охоронної діяльності [146].

Міністр оборони України у своєму інтерв'ю підтримав ідею легалізації зброї для самозахисту цивільних осіб та захисту права власності. Він вважає, що надавши таке право можна убезпечити громадян від злочинного посягання. Міністр оборони України уточнив, що у багатьох країнах легалізація зброї підвищує рівень безпеки людей, допомагає правоохоронним органам та однозначно зменшує злочинність в державі [129].

З юридичної точки зору, в кожній країні повинен бути закон, котрий регулюватиме обіг зброї, на жаль, в нашій країні його ні 23 лютого 2022 року, ні наразі немає. Зброя повинна бути легалізована, в законі повинно бути описано, хто яку вогнепальну зброю повинен мати, а хто ні. Кожна людина повинна мати право на зберігання, на носіння вогнепальної зброї, як у багатьох країнах світу, і саме це може підвищити рівень безпеки громадянина, та в деякій мірі допомагати правоохоронним органам.

23 лютого 2022 року Верховна Рада України підтримала у першому читанні за основу проєкт Закону «Про право на цивільну вогнепальну зброю» № 5708[117], про обіг вогнепальної зброї серед цивільних громадян України. Підтримали його і більшість народних депутатів [117].

Зазначимо, що проєкт Закону розроблено з метою посилення дотримання режиму законності в питаннях визначення правового режиму власності на зброю, закріплення основних прав та обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття, володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів, врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані [117]. Даний документ передбачає для українців використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту, визначає поняття зон, вільних від зброї, передбачає державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та посилює відповідальність за її незаконне використання. Але наразі проєкт не передбачає дозвіл на те, щоб громадяни мали право володіти короткоствольною зброєю [117].

Проаналізувавши нами Закон, наведемо всі норми, котрі пропонуються даним документом, навести нижче: по-перше, в Законі чітко визначено та надано правову оцінку поняттю «права власності на цивільну вогнепальну зброю». Потрібно завжди розуміти, що вогнепальна зброя являє собою об'єкт власності, на який поширюється особливий режим регулювання, який може здійснюватися виключно Законом України, а також на який поширюється реалізація основного конституційного права на самозахист [117].

По-друге, в Законі зазначені умови отримання громадянами України та юридичними особами документів про право власності на цивільну вогнепальну зброю. Чітко зазначений порядок їх отримання в право власності на цивільну вогнепальну зброю та враховані основні засади становлення права і виконання обов'язків власників цивільної вогнепальної зброї. Установлено порядок отримання права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси до неї та ініційовано процедуру обмеження щодо права на цивільну вогнепальну зброю та боєприпаси та подальші дії власників даних обмежень [117].

Наступною нормою, котрою пропонується нам є чітко визначена класифікація цивільної вогнепальної зброї та надана конкретна термінологія визначень та понять запроваджених категорій зброї.

Але головним, на що б хотілося звернути увагу, це опрацювання та розробка порядку створення та ведення Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї в Україні. Адже саме наявність чіткої реєстраційної бази, наприклад, з досвіду зарубіжних країн, з моменту забезпечення громадянам права на самозахист за допомогою цивільної вогнепальної зброї, сприяла зменшенню кількості насильницьких злочинів проти особи та корисливо-насильницьких злочинів проти власності таких країн як Балтія, Грузія, Фінляндія, Швейцарія.

Законопроект № 5708 також передбачає порядок отримання посвідчення власника зброї для фізичної особи, де головною вимогою є надання довідки (висновку) про відсутність медичних протипоказань для отримання посвідчення власника зброї [117].

Хочемо акцентувати увагу, що в Законі потрібно чітко врегулювати деякі питання, наприклад, щодо повноважень суб'єктів єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї, а також прописати чіткі умови використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту свого здоров'я, життя та права власності, які в свою чергу тісно переплітаються з основами

господарської діяльності у сфері обігу (обороту) цивільної вогнепальної зброї і боєприпасів. В законі потрібно чітко окреслити загальні засади володіння та користування цивільною вогнепальною зброєю і боєприпасами іноземцями та особами без громадянства на території України, їхні права та обов'язки та передбачити державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї. Важливим є і питання щодо тимчасового ввезення цивільної вогнепальної зброї і боєприпасів на територію України та тимчасового вивезення цивільної зброї і боєприпасів з території України, в умовах воєнного стану, адже воно важливе для безпеки громадян та держави [117, 130].

За результатами аналізу Закону № 5708 ми дійшли висновку, що його ухвалення в деякій мірі може відповідати інтересам держави та суспільства, так як включає в себе норми європейського законодавства та досвід зарубіжних країн, дає можливість врегулювати на законодавчому рівні питання набуття громадянами зброї та володіння нею для захисту свого життя і здоров'я від злочинних посягань, а також захисту життя і здоров'я оточуючих [117].

Але відповідно до проведеного нами соціологічного дослідження, існує чіткий відсоток в розмірі 48,2%, які впевнено зазначають, що рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї станом на сьогодні не можна вважати достатнім для прийняття Закону про обіг зброї. На запитання «Як Ви вважаєте, чи є достатнім рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї?» 48,2% учасників опитування відповіли, що рівень свідомості громадян сьогодні не можна вважати достатнім для прийняття Закону про обіг зброї. 32,9% наголошують на тому, що рівень свідомості громадян на сьогодні є достатнім для прийняття вказаного Закону. Не змогли відповісти на запитання 18,8% респондентів.

Реалізація цього Закону суттєво може знизити рівень злочинності в країні, зокрема, надасть змогу зменшити кількість насильницьких та

корисливо-насильницьких злочинів, які у своїй більшості належать до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів.

Прийняття вищевказаного закону слугуватиме економічному зростанню у галузі виробництва військової та цивільної вогнепальної зброї та боєприпасів, створить сприятливі умови для виробництва та торгівлі цивільною вогнепальною зброєю та боєприпасами, а також надання послуг населенню в цій сфері, позитивно вплине на створення нових робочих місць і зростання надходжень до державного бюджету України [117].

Окреслені вище правові акти різної юридичної правової сили та юридичного спрямування, які ми розглядали в якості основоположних джерел, створюють підґрунтя для реалізації особливостей ліцензування об'єктів дозвільної системи. Слід зазначити, що дані правові акти мають специфічний предмет правового регулювання, який орієнтовано на створення правових основ дотримання умов та порядку ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Слід зауважити, що кожен з вищевказаних проаналізованих нормативно-правових актів має вагоме значення не лише в сукупності, але й кожен по-своєму, адже передбачає ту чи іншу сферу правовідносин, які повинні відповідати нормам чинного міжнародного законодавства. Очевидно, що запровадження позитивної практики міжнародного загальноприйнятого законодавства не лише впливає на рівень соціального забезпечення населення в країні, але й на легітимність тієї чи іншої держави, яка дотримується норм чинного міжнародного законодавства [61].

Враховуючи вагоме значення вищевказаних нормативно-правових актів, необхідною умовою підвищення необхідності забезпечення прав населення є внесення змін не лише до чинного національного законодавства, але й розробка дієвих рекомендацій з приводу забезпечення повноцінного функціонування даного правового інституту. Створення Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї є одним з методів покращення

функціонування механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи, адже систематизована інформаційна система може не лише полегшити повсякденну роботу уповноважених осіб, але й підвищити умови роботи в реалізації механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Висновки до розділу I

1. Адміністративна послуга – розглядається, як послуга, що в першу чергу є публічною та за допомогою владно-правової діяльності уповноважених органів публічної адміністрації, за правовим та документальним зверненням фізичної або юридичної особи, або навіть через їх законних представників, може отримати, змінити чи припинити певні права чи обов'язки відповідно до чинного законодавства.

2. Поліцейська послуга – це послуга, під якою слід розуміти регламентовану законодавством публічно-владну діяльність органу чи підрозділу органу Національної поліції України, для реалізації прав і свобод людини чи громадянина України, а також основоположних публічних інтересів суспільства і держави, основні функції якого спрямовані на профілактику та боротьбу зі злочинністю та забезпеченням правопорядку та публічної безпеки. Поліцейська послуга може надаватися після офіційного звернення фізичної чи юридичної особи до відповідного органу чи підрозділу Національної поліції України з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи, для реалізації прав чи обов'язків громадянина з питань дозвільного характеру.

3. Нормативно-правове забезпечення механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи – це система норм права, встановлених та підтримуваних державою, спрямованих за допомогою правових приписів і сукупності правових засобів на упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорону, захист, реалізацію, розвиток.

4. Нормативно-правові основи забезпечення механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи складають сукупність законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, які вже мають позитивний досвід у наданні адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

5. Міністерством внутрішніх справ України здійснюються особливі владні повноваження в процесі надання адміністративних сервісних послуг у

сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи через сервісні центри МВС України чи відповідні платформи інтернет мережі. Головна сервісна діяльність даних органів спрямована на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків суб'єкта звернення та/чи надання інформації під відомчим та громадським контролем. Усі головні сервісні функції та обов'язки діяльності органів виконавчої влади, зокрема Міністерства внутрішніх справ України закріплені у Законі України «Про адміністративні послуги».

6. Правове регулювання сфери надання адміністративних послуг щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи в системі Міністерства внутрішніх справ України здійснюється як законодавчими, так і відомчими нормативно-правовими актами МВС України (закони України «Про адміністративні послуги» № 5203-VI, «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222-VIII, «Про право на цивільну вогнепальну зброю» № 5708, наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» № 622).

7. З метою досягнення ефективності імплементації міжнародного досвіду необхідно повноцінно реформувати чинне національне законодавство, виокремити основні недоліки, усунути їх, застосовуючи норми міжнародних правових актів щодо надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Запровадження позитивної практики міжнародного загальноприйнятого законодавства не лише впливає на рівень соціального забезпечення населення в країні, але й на легітимність тієї чи іншої держави, яка дотримується норм чинного міжнародного законодавства.

8. Необхідною умовою підвищення ефективності забезпечення прав

населення є внесення змін не лише до чинного національного законодавства, але й розробка дієвих рекомендацій з приводу забезпечення повноцінного функціонування даного правового інституту. Створення Єдиного державного реєстру цивільної вогнепальної зброї є одним з механізмів покращення функціонування механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи, адже систематизована інформаційна система може не лише полегшити повсякденну роботу уповноважених осіб, але й підвищити умови роботи щодо реалізації механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи.

РОЗДІЛ II. ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МВС У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

2.1. Правовий статус та діяльність уповноважених органів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи

Сьогодні в Україні реформа сфери надання адміністративних послуг є однією з показових, оскільки кроки, зроблені у відповідному напрямі на фактичному рівні, а не на декларативному, засвідчують досягнуті результати та здобутки.

Передусім відзначимо тривалу нормативну регламентацію сфери надання адміністративних послуг, що, по суті, розпочалася із підзаконного регулювання адміністративних послуг в Україні (розроблення «Концепцій розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади» від 15.02.2006 № 90-р [122]) та завершилася у 2012 році ухваленням Закону України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 [64]. Цим Законом держава утвердила обраний Європейський вектор міжнародного законодавства, тим самим зобов'язавшись приводити наявні практики державного управління у відповідність до принципів, стандартів належного урядування національного законодавства. А також упорядкувала правові засади реалізацій прав, свобод та законних інтересів населення, а саме фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг [64].

Щодо особливостей правового статусу уповноважених органів з питань ліцензування, ряд науковців мають з цього питання своє бачення, через відповідну призму розглядають і надають оцінку правовому статусу суб'єктів. Так, наприклад В. Білоус зазначає, що правовий статус асоціюється зі стабільним правовим станом суб'єкта, а правове становище розглядається як динамічний розвиток сукупності прав і обов'язків особи, що зумовлено її вступом до тих чи інших правовідносин [12, с.124].

Н. Якимчук стверджує, що правовий статус – це явище об'єктивного права, правотворення, а правове положення формується лише з тих встановлених у праві правових статусів, які активізовані щодо конкретного суб'єкта права, і, відповідно, є явищем правореалізації [158].

В. Заборовський, досліджуючи дефініцію категорії «правовий статус», пропонує розуміти її як комплексну категорію, що акумулює та відтворює всю сукупність взаємовідносин особи в суспільстві, яка не тільки формує юридичний базис діяльності особи в ньому, але й дає можливість з'ясувати фактичне (реальне) правове становище особи в суспільстві та є основою для розмежування такого становища однієї особи порівняно з іншою [22].

На думку А. Малько, правовий статус складає комплексну інтеграційну категорію, що відображає взаємовідносини суб'єктів суспільних відносин, особи і суспільства, громадянина і держави, індивіда та колективу, а також інші соціальні зв'язки [44].

Вивчаючи наукову роботу Н. Оніщенко, ми дійшли висновку, що під правовим статусом він розглядає систему законодавчо-встановлених та гарантованих державою прав, свобод, законних інтересів і обов'язків суб'єктів суспільних відносин [53].

В. Авер'янов зазначає, що поняття «адміністративно-правовий статус» охоплює «комплекс конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідним суб'єктом нормами адміністративного права» [1, 63].

О. Музичук під правовим статусом суб'єкта адміністративно-правових відносин розглядає систему закріплених у нормативно-правових актах ознак, які визначають його роль, місце та призначення у системі правовідносин, вказують на його відмінність від інших суб'єктів та порядок взаємовідносин між ними [50]. Ми погоджуємося з його позицією, адже водночас елементний склад правового статусу суб'єктів адміністративно-правових відносин залежить від того, чи це фізична, чи юридична особа.

Якщо особа фізична, то елементами її правового статусу будуть: права, обов'язки та відповідальність, якщо юридична – то до таких пропонуємо віднести: мету її утворення та діяльності, завдання, функції, обов'язки, права, відповідальність, особливості організаційно-структурної будови та взаємовідносин [50].

Д. Мартинов адміністративно-правовий статус територіальних органів внутрішніх справ України інтерпретує у якості становища спеціального суб'єкта адміністративного права, гарантованого державою та врегульованого нормами адміністративного права, що являє собою сукупність прав, обов'язків, гарантій і відповідальності, відповідно до яких вони виконують правоохоронні функції [46, с. 10].

Д. Катрич адміністративно-правовий статус Національної поліції України пропонує розглядати як сукупність визначених нормативно-правовими актами України цілей, завдань, структурно-організаційних і компетенційних елементів, спрямованих на забезпечення прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку, а також надання в межах, визначених законом, послуг особам [27].

О. Гумін та Є. Пряхін зазначають, що адміністративно-правовий статус особи – це комплекс прав і обов'язків, передбачених нормами адміністративного права, а елементами адміністративно-правового статусу особи виступають правосуб'єктність, права, обов'язки та юридична відповідальність [18].

Таким чином, у юридичній теорії категорію «правовий статус» та її похідну «адміністративно-правовий статус» здебільшого інтерпретують в розрізі реалізації ключових її елементів, таких як права, обов'язки та відповідальність, яка відбувається у процесі вступу індивідуального суб'єкта права (фізичної особи) в адміністративні правовідносини. Коли ж мова йде про елементи адміністративно-правового статусу юридичної особи публічного права (адміністративного органу), то їхню сукупність складають

функції, завдання, повноваження залежно від посадово-функціональних обов'язків службової особи [10].

Як стверджує О. Циганов, правовий статус суб'єктів надання адміністративних послуг у сфері правоохоронної діяльності визначається не тільки законодавством загальної дії, яке поширюється на всіх зазначених суб'єктів і закріплює їхню загальну компетенцію щодо надання таких послуг.

Насамперед завдання, функції та повноваження конкретних правоохоронних органів щодо надання адміністративних послуг у тематичних сферах закріплюються за відповідним суб'єктом також нормами адміністративного права, які містяться у спеціальних (тематичних) нормативно-правових актах і визначають найважливіші аспекти надання окремих адміністративних послуг у цих сферах [143].

В. Глухова зазначав у своїй науковій роботі, що структура адміністративно-правового статусу МВС України є нормативно врегульованою у різних за юридичною силою нормативно-правових актах, у контексті чого у законодавстві, яке регулює адміністративно-правовий статус МВС України, визначено завдання, функції, повноваження та інші базові його елементи [17].

Дослідження наукових поглядів та змісту правового статусу дає нам можливість створити підґрунтя для розкриття змісту, детального аналізу питання правового статусу органів та діяльності уповноважених органів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи. Тому перейдемо до аналізу основних суб'єктів (органів), які уповноваженні здійснювати відповідні функції у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Хочемо розглянути кожен уповноважений орган з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи окремо та розширено.

До уповноважених органів з питань надання адміністративних послуг у ліцензуванні об'єктів дозвільної системи відносять ряд структур, ними є:

- 1) Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України;

- 2) Державна регуляторна служба України;
- 3) Експертно-апеляційна рада України;
- 4) Окружний адміністративний суд;
- 5) Урядовий портал «Дія».

Наразі за процес надання сервісних, зокрема адміністративних послуг, у системі МВС України переважно відповідальні сервісні центри МВС та Національної поліції України (головний, регіональні та територіальні) [98].

Для оформлення дозволу на придбання, зберігання та носіння зброї, продовження терміну дії раніше отриманого дозволу на зброю, або термін дії якого закінчився потрібно звернутися до Головних управлінь Національної поліції в регіонах до відділів чи секторів по контролю обігу зброї.

Вивчаючи нами нормативно-правові акти України, ми хочемо виділити саме ті, які визначають адміністративно-правовий статус МВС України та ті, що визначають завдання, деталізують повноваження МВС України, Національної поліції України та інших підпорядкованих суб'єктів: закони України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17.03.2011 № 3166-VI [125], що визначає загальні засади правового статусу МВС України та його атрибути, загальні засади утворення, реорганізації та ліквідації; «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII [109], що містить елементи цільового та структурно-організаційного блоку адміністративно-правового статусу МВС України; «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України» від 10.01.2002 № 2925-III [79], що встановлює загальну чисельність МВС України та постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» від 28.10.2015 № 878 [94], що визначає завдання, функції та повноваження у певних сферах відання та відносно інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується МВС України.

Нормативно-правове забезпечення діяльності мережі сервісних центрів МВС України регламентовано у наказах МВС України, якими затверджено

Положення про Головний сервісний центр МВС [72] та типові Положення про територіальний сервісний центр МВС [98].

У Положенні про Головний сервісний центр МВС врегульовано правовий статус головного, регіональних та територіальних сервісних центрів МВС України, а саме встановлено місце сервісних центрів у структурі МВС України (міжрегіональний територіальний орган з надання сервісних послуг, територіальні органи МВС України, структурні підрозділи територіального органу МВС України), визначено основні завдання, перераховано функціональні, організаційні та керівні повноваження (начальника) ГСЦ МВС України, а також розкрито питання ведення діловодства, фінансування, реорганізації та ліквідації [72].

Проаналізувавши п. 1 та 21 цього Положення, хочемо звернути увагу, що Головний сервісний центр МВС України у системі МВС України виступає міжрегіональним територіальним органом з надання сервісних послуг та головним органом у системі територіальних органів МВС України з надання сервісних послуг [72].

Тому відповідно, хочемо акцентувати увагу, що Головний сервісний центр МВС України набув статусу юридичної особи публічного права (неприбуткової установи), що має всі необхідні атрибути, визначені законодавством про публічну службу, зокрема самостійний баланс, рахунки в органах Державної казначейської служби України, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням, інші печатки, штампи і бланки [72]. Аналізуючи ключові завдання, покладені саме на Головний сервісний центр МВС України, можемо констатувати як їхню контрольну (моніторингову) спрямованість, пов'язану із додержанням суб'єктами, зокрема господарювання, вимог законодавства у сферах надання сервісних послуг МВС, так і організаційну, облікову (введення реєстру) складову [72].

Доцільно зазначити, що основними серед контрольних завдань Головного сервісного центру МВС України є: забезпечення порядку державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання та іншими

суб'єктами вимог у сфері надання сервісних послуг МВС України; забезпечення моніторингу у визначений законодавством спосіб дотримання суб'єктами господарської діяльності та іншими суб'єктами норм, правил та стандартів у відповідній сфері [72].

Як ми зазначили вище, Головний сервісний центр МВС України, з урахуванням вище вказаних завдань, реалізує владні повноваження функціонального та організаційного характеру, що регламентовані та визначені пп. 4, 5, 12 Положення про Головний сервісний центр МВС [72].

Тому наступним ми хочемо виокремити головні функціональні повноваження Головного сервісного центру Міністерства внутрішніх справ України, серед них виступають: по-перше, надання платних та безоплатних послуг; по-друге, здійснення комплексу заходів з організації та забезпечення діяльності системи сервісних центрів Міністерства внутрішніх справ України; по-третє, розроблення та реалізація концепції (стратегії) та проєктів, спрямованих на підвищення якості надання послуг та надання адміністративних послуг, у тому числі шляхом упровадження електронних сервісів, зокрема електронної черги, оплати вартості адміністративних послуг платіжними картками; по-четверте, узагальнення практики застосування законодавства з питань діяльності системи сервісних центрів МВС України, підготовка та внесення у встановленому порядку пропозицій щодо його вдосконалення, а також щодо процедури надання регіональним сервісним центрам МВС України необхідної методичної допомоги, рекомендацій щодо поліпшення діяльності, а також внесення пропозицій про усунення виявлених недоліків і порушень, участь у проведенні семінарів, конференцій, конкурсів та інших навчально-методичних заходів [72, 95, 42].

Ми хочемо зазначити, що для забезпечення функціонування повноважень Головного сервісного центру Міністерства внутрішніх справ України повинно бути забезпечено розроблення, затвердження та реалізація в установленому порядку стратегічних і поточних планів, техніко-економічних обґрунтувань розвитку, модернізації і технічного забезпечення діяльності

системи сервісних центрів МВС України, адже саме це в майбутньому сприятиме поліпшенню діяльності системи сервісних центрів Міністерства внутрішніх справ України [72].

Ми хочемо акцентувати увагу на такому функціональному повноваженні Головного сервісного центру МВС України, як ведення реєстру суб'єктів здійснення обов'язкового технічного контролю та внесення інформації про суб'єктів господарювання, визначених як суб'єкти проведення обов'язкового технічного контролю транспортних засобів, до Єдиного державного реєстру МВС України та здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері надання сервісних послуг, забезпечення видання навчальної, освітньої чи іншої літератури, інформування громадськості про діяльність системи сервісних центрів МВС України [72].

Під час проведення нашого соціологічного дослідження ми звертали увагу опитуваних за даним напрямом, а саме хотіли дізнатися думку респондентів на питання: «Чи є контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України найбільш ефективними у зазначеному напрямі», на що отримали відповіді позитивного характеру:

	Так	Скоріше так	Скоріше ні	Ні
Забезпечення у визначеному порядку державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами вимог у сфері надання сервісних послуг МВС	35,3	50,6	12,9	1,2
Моніторинг у визначений законодавством спосіб дотримання суб'єктами господарської діяльності та іншими суб'єктами норм, правил та стандартів у відповідній сфері	32,9	52,9	11,7	2,4

Як бачимо, зазначені контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України можна вважати скоріше ефективними.

Розглянувши головні функціональні повноваження Головного сервісного центру МВС України, ми хочемо звернути увагу на те, що саме здійснення моніторингу упровадження технічних досягнень, новітніх, у тому числі інформаційних, технологій і спеціальних технічних засобів у сфері діяльності системи сервісних центрів МВС України здійснюється для ефективного нормативно-методичного забезпечення діяльності системи сервісних центрів МВС України [72].

Далі ми хочемо показати дещо іншу ситуація із правовим регулюванням діяльності регіональних та територіальних сервісних центрів МВС України. Адміністративно-правовий статус відповідних сервісних центрів МВС України регламентований наказом Міністерства внутрішніх справ, яким затверджено Положенням про територіальний сервісний центр МВС України [98], яке, з погляду організації діяльності центрів, використовують як типове.

За результатами аналізу переліку функцій територіальних сервісних центрів МВС України, наведеного у Положенні, мусимо констатувати, що, враховуючи адміністративно-правову теорію, переважна більшість із них не виступає у якості правових функцій, а належить до завдань та повноважень територіального сервісного центру МВС України, що, до речі, прямо чи опосередковано розкриває зміст повноважень Головного сервісного центру МВС України [98,72].

Отже, дослідивши нами відомче регулювання: накази Міністерства внутрішніх справ, якими затверджено Положення про Головний сервісний центр Міністерства внутрішніх справ України та Положення про територіальний сервісний центр Міністерства внутрішніх справ України, регламентовано діяльність сервісних центрів МВС України у частині аналізу елементів адміністративно-правового статусу Головного сервісного центру МВС України та територіальних сервісних центрів МВС України, а саме завдань та повноважень, доцільно констатувати наступне, по-перше, сервісні центри МВС України виступають Центрами надання адміністративних послуг, функціонують у якості ГСЦ МВС України, РСЦ МВС України та ТСЦ

МВС України (головного, регіональних та територіальних). ГСЦ МВС України – це головний міжрегіональний територіальний орган з надання сервісних послуг, РСЦ МВС України діють як територіальні органи МВС України, ТСЦ МВС України є структурними підрозділами РСЦ МВС України [98, 72].

По-друге, аналіз завдань, покладених на Головний сервісний центр МВС України, дає змогу стверджувати про їхню контрольну (моніторингову) спрямованість пов'язану із, з одного боку, додержанням зовнішніми суб'єктами, зокрема господарювання, вимог законодавства у сферах надання сервісних послуг МВС, з іншого – здійсненням відомчих контрольних та організаційних процедур в системі діяльності РСЦ МВС України та ТСЦ МВС України [98, 72].

По-третє, на основі систематизації повноважень ГСЦ МВС України, регламентованих пп. 4, 5, 12 Положення про Головний сервісний центр МВС, з урахуванням покладених завдань нами здійснено класифікацію повноважень ГСЦ МВС України (функціональні та організаційні). На наш погляд, організаційні повноваження доцільно групувати за блоками: фінансовим, інформаційним, кадровим, заохочувальним та антикорупційним [98, 72].

Важливо зазначити, що на даний час питання щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи не передано та не делеговано сервісним центрам, а залишено в компетенції МВС при Головних управліннях Національної поліції в регіонах [98, 72].

Вивчаючи далі питання компетенції діяльності уповноважених органів МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, хочемо приділити увагу нормативно-правовому забезпеченню, зокрема наказу Міністерства внутрішніх справ від 21.08.1998 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу

патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» [85].

Інструкція визначає умови та порядок видачі, анулювання дозволів на придбання, зберігання, облік, охорону, носіння, перевезення і використання зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, боєприпасів, інших предметів, матеріалів та речовин, щодо зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи, правил поводження з ними та їх застосування [85].

Дана Інструкція чітко розподілила органи Національної поліції на підрозділи по видачі дозволів:

Перший уповноважений підрозділ із контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією видає дозволи на право придбання, перевезення через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів і речовин міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, а також іноземним суб'єктам господарювання на підставі відповідних договорів; наступне, на придбання в Україні та перевезення через митний кордон України (за 5 днів до перевезення) вогнепальної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, бойових припасів до зброї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них іноземцями за погодженням з іноземними дипломатичними представництвами країн, громадянами яких вони є, перевезення ними через митний кордон України, транзит через територію України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї для участі в змаганнях здійснюються за клопотанням міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, а з метою полювання – на конкретно

визначений уповноваженим на це органом строк; по-третє, на функціонування стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування; по-четверте на право перевезення через митний кордон України нагородної зброї та патронів до неї; на зберігання, носіння нагородної зброї, а також на придбання патронів до нагородної зброї [85, 109].

Хочемо акцентувати увагу, що уповноваженим підрозділом з контролю за обігом зброї та дозвільної системи центрального органу управління поліцією можуть видаватися всі види дозволів, передбачені законодавством, в тому числі цією Інструкцією [85].

Другим є уповноважений підрозділ з контролю за обігом зброї та дозвільної системи головних управлінь Національної поліції в областях та м. Києві, котрий видає дозволи на: по-перше, відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: сховищ, складів, де зберігаються вибухові матеріали і речовини, відкриття стрілецьких тирів і стрільбищ, мисливсько-спортивних стендів, а також підприємств і майстерень з виготовлення і ремонту вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, холодної та охолощеної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, магазинів, у яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них; по-друге, право перевезення через митний кордон України мисливської вогнепальної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї громадянами України; по-третє, придбання, зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв громадянами України; придбання та зберігання відомчої вогнепальної, мисливської зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної, охолощеної зброї, пристроїв та

патронів до них підприємствами, установами, організаціями, суб'єктами господарювання [85, 41].

Третім є територіальні підрозділи поліції, що видають наступні дозволи: на придбання і перевезення територією України вибухових матеріалів і речовин; носіння і перевезення територією України відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї; придбання, зберігання і носіння громадянами України мисливської гладкоствольної зброї, основних частин зброї, бойових припасів до неї, пневматичної, холодної та охолощеної зброї [85].

Отже, аналізуючи нами організаційно-правове забезпечення діяльності уповноважених органів МВС України з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи, на сьогоднішній день потрібно узагальнити, що дане питання входить до компетенції відділів та секторів контролю обігу зброї, що входять до Головних управлінь Національної поліції в регіонах.

Наступним уповноваженим органом з питань ліцензування та дозвільної системи, який ми розглянемо більш детально є підрозділи Державної регуляторної служби України, до складу яких входять відділи методології ліцензування, забезпечення діяльності експертно-апеляційної ради, нормативного супроводження та аналізу ефективності дозвільної системи [76].

Хочемо зазначити, що структурні підрозділи Державної регуляторної служби України у своїй діяльності виконують досить важливі та превентивні завдання: по-перше, ми хочемо звернути увагу на діяльність, щодо забезпечення реалізації державної політики з питань ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності; по-друге, Державна регуляторна служба України наділена суміжними функціями та взаємодією з органами дозвільної системи Національної поліції України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи [76].

Вивчаючи нами законодавства України, котрим регулюється діяльність структурних підрозділів Державної регуляторної служби України, ми хочемо

виділили декілька важливих в їх діяльності функцій по ліцензуванню об'єктів дозвільної системи, серед яких важливою, на нашу думку, є саме процес створення та написання пропозицій чи аналізу діяльності державних владних органів задля покращення умов у наданні, формуванні чи реалізації питань у ліцензуванні об'єктів дозвільної системи і в установленому порядку відповідно до чинного законодавства України подання їх на розгляд керівництву Державної регуляторної служби України, метою якої є розроблення ліцензійних умов для подальшого використання та застосування державними органами нових умінь та навичок щодо застосування нормативно-правових актів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи [76, 115].

Хочемо звернути увагу, що для здійснення здійснення послуги по видачі документів дозвільного характеру та надання відповідних пропозицій щодо удосконалення діяльності у сфері дозвільної системи структурними підрозділами Державної регуляторної служби України та іншими органами, що надають послуги у сфері забезпечення реалізації державної політики з питань дозвільної системи у сфері господарської діяльності, вони реалізуються Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09.2005 № 2806-IV [76] і Законом України «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» від 19.05.2011 № 3392-VI [115]. Дані закони розроблені для реалізації питань ліцензування об'єктів дозвільної системи, наданню адміністративних та поліцейських послуг у сфері господарської діяльності у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи [76, 115].

Структурні підрозділи Державної регуляторної служби України наділені досить важливими функціями, які необхідні для реалізації своїх повноважень та забезпечення діяльності усіх підрозділів з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи, а також досить тісно взаємодіють з різними державними органами та підрозділами з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи, наприклад, таким органом є Кабінет Міністрів України, для надання

аналітичної інформації діяльності органів дозвільної системи, розробки нормативно-правових актів чи інших пропозицій по удосконаленню ліцензуванню та дозвільної системи у сфері ліцензування вогнепальної зброї чи боєприпасів до неї [76, 108].

Такий зв'язок потрібен для тісної взаємодії державних органів центральної виконавчої влади та структурних підрозділів Національної поліції України чи Міністерства внутрішніх справ України, для удосконалення чи застосування положень чинного законодавства у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, а також для підготовки пропозицій на відповіді, щодо звернень підприємств, установ, організацій стосовно застосування норм законодавства щодо одержання суб'єктами господарської діяльності ліцензій та документів дозвільного характеру [76].

Останніми хочемо узагальнити функції структурних підрозділів Державної регуляторної служби України щодо, по-перше, здійснення організації проведення засідань Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування; по-друге, забезпечення підготовки матеріалів для розгляду Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органу ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування; по-третє, забезпечення підготовки матеріалів для розгляду Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування звернень органів ліцензування щодо проведення позапланових перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов; по-четверте, забезпечення підготовки матеріалів для розгляду Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування пропозицій щодо запровадження ліцензування нового чи скасування чинного виду господарської діяльності (частини (частин) виду господарської діяльності), відповідно до статті 19 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108].

Хочемо зазначити, що фундаментальним для забезпечення правового національного регулювання підприємницької діяльності Державної регуляторної служби в сфері ліцензування був Закон України «Про

ліцензування певних видів господарської діяльності», який був прийнятий Верховною Радою України 01.06.2000, завдяки якому було сформовано основну систему ліцензування [108]. Ним передбачено, насамперед, встановлення видів господарської діяльності, що підлягали ліцензуванню; ліцензійні умови; ідеологію ліцензування об'єктів господарської діяльності у сфері дозвільної системи; створення спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування та органу щодо оскарження рішень органів ліцензування (Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування) [108].

З плином часу процес удосконалення у сфері господарської діяльності є постійно діючим, який чутливо реагує на всі соціально-економічні чинники в країні, і тому поступово система ліцензування потребує удосконалення й своєчасного реагування на зміни у сферах життя країни, подолання деформації в державному регулюванні господарської діяльності.

Тому новим правовим врегулюванням системи ліцензування став оновлений Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [108], яким було спрощено та удосконалено процедуру отримання ліцензій, вперше запроваджено необов'язковість оформлення ліцензій як документа у паперовому вигляді, встановлено безстроковість дії ліцензій, скорочено кількість ліцензованих видів господарської діяльності (з 57 до 30, наразі їх 34 види).

Узагальнивши, хочемо сказати, що діяльність Державної регуляторної служби України, як уповноваженого органу щодо питань ліцензування об'єктів дозвільної системи, базується на забезпеченні відповідності державної регуляторної політики принципам доцільності, адекватності, збалансованості, прозорості та ефективності [108, 31].

Ілюструючи дані щодо діяльності державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, а саме ліцензування об'єктів дозвільної системи, Державна регуляторна служба України здійснює заходи щодо її реалізації шляхом інформаційного та методичного забезпечення діяльності органів ліцензування щодо практичного застосування нормативно-правових

актів у сфері ліцензування, а також забезпечення ефективності роботи уповноважених органів з питань ліцензування [108].

Наступним уповноваженим органом з питання ліцензування об'єктів дозвільної системи є Експертно-апеляційна рада. Ми хочемо звернути увагу, що саме Експертно-апеляційна рада є ефективним механізмом для досудового вирішення спорів у сфері ліцензування, саме вона створена на виконання вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [108].

Обов'язками Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є: розгляд апеляцій та інших скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії органу ліцензування або інших заявників щодо порушення законодавства у сфері ліцензування; розгляд звернень органів ліцензування щодо надання погодження на проведення позапланових перевірок додержання ліцензіатами вимог ліцензійних умов на підставах, передбачених пп. 2, 4 та 5 ч. 9 ст. 19 Закону № 222 [108].

До складу Ради на даний час входять фахівці у сфері ліцензування, а саме: представники громадських організацій та державні службовці. Рішення Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування є обов'язковими для розгляду спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування і є підставою для видання спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування, а саме Державною регуляторною службою, розпорядження про задоволення апеляції чи про відхилення апеляції або розпорядження про усунення порушень законодавства у сфері ліцензування [108].

Відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [108], розпорядження спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами всіх форм власності, а також фізичними особами-підприємцями.

При цьому оскарження розпоряджень Державної регуляторної служби України, видане на підставі рішення Експертно-апеляційної ради до суду, не звільняє органи ліцензування від обов'язку виконати таке розпорядження. Разом з тим, органи ліцензування можуть оскаржувати розпорядження Державної регуляторної служби України у судовому порядку [108].

Визначаючи питання досудового врегулювання спорів між органами ліцензування та здобувачами ліцензій/ліцензіатами, зазначимо, що механізм його дій передбачено Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [108]. При цьому, виходячи з норм даного Закону, здобувачі ліцензій, ліцензіати мають право звернутися до Експертно-апеляційної ради зі скаргою на дії або бездіяльність відповідного органу ліцензування, якщо вважають, що такими діями чи бездіяльністю орган ліцензування порушив вимоги законодавства у сфері ліцензування. Серед них рішення: про залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду; про відмову у видачі ліцензії або у переоформленні ліцензії; про зупинення дії ліцензії повністю чи частково; про анулювання ліцензії повністю чи частково; розпорядження (або інший розпорядчий документ, припис) про усунення порушень ліцензійних умов [108].

У випадках, коли рішення, що оскаржується, вже набрало чинності, скаржником втрачається право на оскарження дій (бездіяльності) органу ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування до Експертно-апеляційної ради.

Якщо ліцензіат протягом строку набрання чинності рішенням органу ліцензування про анулювання ліцензії або зупинення дії ліцензії повністю або частково подає скаргу до Експертно-апеляційної ради, дія цього рішення органу ліцензування зупиняється (про що вноситься запис до ліцензійного реєстру) до дня внесення спеціально уповноваженим органом з питань ліцензування до Реєстру розгляду скарг здобувачів ліцензії, ліцензіатів на дії (бездіяльність) органу ліцензування щодо порушення законодавства у сфері ліцензування відомостей про розпорядження спеціально уповноваженого

органу з питань ліцензування за результатом розгляду скарги Експертно-апеляційної ради (частина дев'ятнадцята статті 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності») [108].

Водночас, згідно з частиною другою статті 55 Конституції України [37, 38] кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Порядок звернення до суду регламентований процесуальним законодавством, зокрема Кодексом адміністративного судочинства України. Розглянемо надалі повноваження Окружного адміністративного суду як органу з питань щодо оскарження й вирішення спорів у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Окружний адміністративний суд розглядає провадження та вирішує спори щодо ліцензійних умов господарської діяльності об'єктів дозвільної системи [28, 29].

Судова влада в Україні завжди була нарівні з виконавчою та законодавчою гілкою влади, відповідно до статті 6 Конституції України [37]. Органи судової влади України здійснюють свої повноваження виключно і в межах, встановлених Конституцією України та відповідно до Законів України, тому відповідно до статті 124 Конституції України правосуддя в Україні здійснюється виключно судами [37, 38].

Юрисдикція суддів поширюється на спори та кримінальне обвинувачення, щодо спорів анулювання та скасування ліцензій на виробництво, ремонт та торгівлю вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії, індивідуального захисту, активної оборони [28, 49].

Вивчаючи питання діяльності Окружного адміністративного суду щодо ліцензування об'єктів у сфері дозвільної системи та вирішення спорів, ми

провели аналіз судової практики у справах щодо скасування чи відновлення ліцензування певних об'єктів дозвільної системи.

Тому поряд із вивченням діяльності Експертно-апеляційної ради, Окружного адміністративного суду в Україні, ми б хотіли також провести аналіз судової практики у справах скасування чи відновлення ліцензування певних об'єктів дозвільної системи.

Наш аналіз судової практики ми хочемо розпочати зі справи № 810/3685/18 Шостого апеляційного адміністративного суду від 21 березня 2019 року, щодо винесення окремої ухвали у справі за апеляційною скаргою ОСОБИ_3 на рішення Київського окружного адміністративного суду від 03 жовтня 2018 року у справі за адміністративним позовом ОСОБИ_3 до Бориспільського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області про визнання та скасування висновку [135].

Обставинами справи встановлено, ОСОБА_3 звернулася до Київського окружного адміністративного суду з позовом до Бориспільського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області, просила визнати протиправним та скасувати висновок від 02 липня 2018 року про анулювання дозволу на зберігання та носіння мисливської гладкоствольної зброї: «ТОЗ-34» 12 калібр, № Е-14964 [135].

Рішенням Київського окружного адміністративного суду від 03 жовтня 2018 року позов було залишено без задоволення. Не погоджуючись з зазначеним судовим рішенням Київського окружного адміністративного суду від 03 жовтня 2018 року, позивач подав апеляційну скаргу, в якій просить скасувати рішення суду першої інстанції Київського окружного адміністративного суду від 03 жовтня 2018 року, як таке, що ухвалено з порушенням норм матеріального і процесуального права, та прийняти нове рішення про задоволення позову в повному обсязі [135].

Таким чином, в матеріалах справи наявні докази того, що позивач систематично (два чи більше разів) визнаний винним у вчиненні

правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення [52], за вчинення насильства в сім'ї.

Отже, неодноразове порушення позивачем громадського порядку, що підтверджується постановами суду, є підставою для анулювання наданого фізичній особі дозволу на зберігання та носіння зброї. На виконання цих вимог відповідачем доведено належними та допустимими доказами правомірність вчинених дій. Водночас докази, подані позивачем, не підтверджують обставини, на які він посилається в обґрунтування позовних вимог, та були спростовані відповідачем [135, 74].

Проаналізувавши приписи законодавства України, що були чинними на момент виникнення спірних правовідносин між сторонами, зважаючи на взаємний та достатній зв'язок доказів у їх сукупності, суд дійшов висновку, що відповідно до пп. 4, 5.1 Інструкції № 622 [85] наявні підстави для анулювання позивачу дозволу на придбання, зберігання і носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв та боеприпасів.

Розглянувши та дослідивши матеріали справи суд постановив, що апеляційну скаргу ОСОБА_3 на рішення Київського окружного адміністративного суду від 03 жовтня 2018 року у справі за адміністративним позовом ОСОБА_3 до Бориспільського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області, про визнання протиправним та скасування висновку від 02 липня 2018 року про анулювання дозволу на зберігання та носіння мисливської гладкоствольної зброї: «ТОЗ-34» 12 калібр, № Е-14964, – залишити без задоволення [135, 75]. Рішення Київського окружного адміністративного суду від 03 жовтня 2018 року залишити без змін [135].

Наступною розглянемо справу від 26 лютого 2020 року. Так, Восьмим апеляційним адміністративним судом м. Львів розглянуто справу № 140/2559/19 пров. № 857/13972/19 за апеляційною скаргою Міністерства внутрішніх справ України на рішення Волинського окружного адміністративного суду від 04 листопада 2019 року у справі № 140/2559/19 за

адміністративним позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «Волинь-Зброя» до Міністерства внутрішніх справ України про визнання протиправним та скасування наказу Міністерства внутрішніх справ України від 22.07.2019 № 596 [65] про анулювання ліцензії на провадження виду господарської діяльності в частині анулювання ТОВ «Волинь-зброя» ліцензії серії АВ № 601559 на провадження господарської діяльності з ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення, боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; ліцензії серії АВ №601560 на провадження господарської діяльності з продажу спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії, індивідуального захисту, активної оборони [133].

Рішенням Волинського окружного адміністративного суду від 04 листопада 2019 року позов задоволено. Задовольняючи позов, суд першої інстанції дійшов висновку, що ТОВ «Волинь-зброя» дотримано вимоги чинного законодавства України в частині дотримання ліцензійних умов при здійсненні господарської діяльності з ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення, боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду та продажу спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії, індивідуального захисту, активної оборони, а тому анулювання ТОВ «Волинь-зброя» ліцензій серій АВ № 601559 та АВ № 401560 наказом МВС України від 22.07.2019 № 596 є безпідставним [133, 65].

Апеляційний суд не погодився з таким висновком суду, а погоджується з твердженням апелянта, яке спростовує висновок суду про те, що позивачем не

допущено порушення підпункту 2 пункту 7 ліцензійних умов, оскільки на виконання розпорядження позивачем хоч і надіслано лист про усунення порушень, виявлених плановою перевіркою, однак не надано копій підтверджуючих документів щодо їх усунення, а саме: повідомлення в письмовій формі про всі зміни даних у документах, що додавались до заяви про отримання ліцензії; копії дозволу на функціонування об'єкта від 24.07.2018 № 007564; копії медичних довідок на осіб [133].

Відповідно до підпункту 2 пункту 7 ліцензійних умов, суб'єкт господарювання зобов'язаний повідомляти органів ліцензування про зміну даних, які були зазначені у документах, що подавалися органам ліцензування для отримання ліцензії. У разі зміни таких даних ліцензіат не пізніше одного місяця з дня її настання подає органам ліцензування відповідне повідомлення в письмовій формі разом з копіями документів, що підтверджують зазначені зміни [133].

Враховуючи всі твердження та докази апелюючого, апеляційний суд вважає, що правомірність наказу Міністерства внутрішніх справ України від 22.07.2019 № 596 про анулювання ліцензії на провадження виду господарської діяльності в частині анулювання ТОВ «Волинь-зброя» ліцензії серії АВ № 601559 на провадження господарської діяльності з ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення, боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; ліцензії серії АВ № 601560 на провадження господарської діяльності з продажу спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії, індивідуального захисту, активної оборони, доведена в суді апеляційної інстанції та задоволена в повному обсязі [133, 65]. Рішення Волинського окружного адміністративного суду від 04 листопада 2019 року у справі

№ 140/2559/19 скасовано та прийнято постанову, якою в задоволенні позову відмовлено [133].

Вартою уваги у даному контексті є і справа № 826 /2338/17 від 29 квітня 2020 року (адміністративне провадження № К/9901/43039/18). Розглянувши в порядку письмового провадження касаційні скарги ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»» на постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 01 серпня 2017 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 28 серпня 2017 року у справі за позовом ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»» до Міністерства внутрішніх справ України про скасування наказу від 02.12.2016 № 1279, яким відповідно до вимог абзацу восьмого частини другої статті 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та на підставі акта про відмову ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»» у проведенні перевірки органом ліцензування наказано анулювати ліцензію серії АВ № 446197 на провадження діяльності з виробництва, ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с та ліцензію серії АВ № 446198 на провадження діяльності з виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, активної оборони, продажу спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, виданих ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»» (ідентифікаційний код 20042911) [137, 66].

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 01 серпня 2017 року залишеною без змін, ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 28 вересня 2017 року в задоволенні адміністративного позову відмовлено [137].

Не погоджуючись з судовими рішеннями, позивач подав касаційну скаргу, в якій, посилаючись на порушення судами норм матеріального та процесуального права, просить їх скасувати та ухвалити нове, яким позов задовольнити. В обґрунтуванні касаційної скарги позивач посилається на те, що судами попередніх інстанцій не надано оцінки, що фактично уповноважених осіб не було допущено до проведення позапланової перевірки з підстав відсутності уповноважених осіб, відтак недопуску в розумінні Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108] не відбулось. Всі порушення, встановлені плановою перевіркою були усунуті, а відтак відповідач не був позбавлений можливості здійснити позаплановий захід в інший день, коли посадові особи підприємства на місці. Вказує, що акт про відмову ліцензіата у проведенні перевірки не підписаний жодним представником позивача.

Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 23 листопада 2017 року відкрито касаційне провадження. Відзив на касаційну скаргу не надходив. Справу передано до Верховного Суду. Заслухавши суддю-доповідача, колегія суддів прийшла до висновку, що касаційна скарга підлягає задоволенню [137, 28]. Судами було встановлено, що позивачем не заперечується факт ненадання відповідачу необхідних для проведення перевірки документів та недопуску його до приміщень для проведення перевірки у зв'язку з відсутністю уповноважених осіб на підприємстві 29.11.2016 року. В свою чергу, відповідач не позбавлений можливості внести зміни щодо дати проведення позапланового заходу, тим самим забезпечивши участь суб'єкта господарювання в ньому [137].

Отже, з огляду на вказані норми законодавства та встановлені обставини справи, враховуючи, що відповідачем не було повідомлено ліцензіата про проведення позапланової перевірки та не доведено, що така перевірка фактично здійснювалась стосовно позивача, колегія суддів Верховного Суду дійшла висновку, що невжиття контролюючим органом передбачених законом заходів щодо повідомлення ліцензіата про проведення

перевірки, не може розцінюватись як недопуск суб`єктом господарювання до проведення перевірки, оскільки законодавець чітко передбачив, що відмова у проведенні перевірки передбачає або активні дії службових осіб ліцензіата по недопущенню органу ліцензування до перевірки, невиконання їх законних вимог, або ж усвідомлену умисну бездіяльність ліцензіата з метою переховування від членів комісії [137, 48].

Враховуючи обставини справи, суд дійшов висновку, що касаційну скаргу ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»» задовольнити. Постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 01 серпня 2017 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 28 серпня 2017 року скасувати. Ухвалили нове рішення. Визнати протиправним та скасувати наказ Міністерства внутрішніх справ України від 02.12.2016 № 1279 «Про анулювання ліцензій ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»». Та головним є те, що дане рішення вже є остаточним та оскарженню не підлягає [66, 21, 137].

При дослідженні судових рішень, нами було проаналізовано справу №817/323/18, в якій розглянуто в порядку письмового провадження в місті Київ адміністративну справу. ОСОБА_1 звернувся до суду з позовом до Головного управління Національної поліції в Рівненській області, працівників сектору контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи УПД ГУНП України в Рівненській області, в якому просив: по-перше, визнати протиправним та скасувати висновок від 04.01.2018 інспектора сектору контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи УПД ГУНП України в Рівненській області про анулювання дозволу від 21.05.2015 № К-518 на право зберігання та носіння пристрою «Вій» калібру 9 мм № НОМЕР_1 для відстрілу патронів, споряджених гумовими кулями, складеного відносно громадянина ОСОБА_1; по-друге, визнати протиправними дії начальника сектору контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи УПД ГУНП України в Рівненській області щодо вилучення в ОСОБА_1 пристрою «Вій» калібру 9 мм № НОМЕР_1 для відстрілу патронів, споряджених гумовими

кулями, мисливської гладкоствольної рушниці Benelli Raffaello Blackeagle к.12 і зброї Browning Ваг к. 30-06 № НОМЕР_4; по-третє, визнати протиправним та скасувати висновок від 17.01.2018 начальника сектору контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи УПД ГУНП України в Рівненській області про анулювання дозволу від 02.07.2016 № К-486 на право зберігання та носіння карабіна Browning Ваг к. 30-06, № НОМЕР_4, складеного відносно громадянина ОСОБА_1; по-четверте, визнати протиправним та скасувати висновок від 17 січня 2018 року ДОП СП Рівненського РВП Рівненського ВП ГУНП в Рівненській області про анулювання дозволу від 26.08.2014 № К-21 на право зберігання та носіння гладкоствольної мисливської зброї Benelli Raffaello Blackeagle, к. 12 № НОМЕР_5, складеного відносно громадянина ОСОБА_1 [136, 21, 82].

Вирішуючи питання про обґрунтованість поданої касаційної скарги, Верховний Суд виходить з такого. Суд касаційної інстанції наголошує на тому, що перегляд судових рішень здійснюється в межах доводів та вимог касаційної скарги, перевірка правильності застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального і процесуального права здійснюється на підставі встановлених фактичних обставин справи (частина 1 статті 341 Кодексу адміністративного судочинства України) [28].

Суд касаційної інстанції не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати чи приймати до розгляду нові докази або додатково перевіряти докази (частина 2 статті 341 Кодексу адміністративного судочинства України) [28].

Суд звертає увагу апеляційного суду на те, що предметом розгляду цієї справи є саме правомірність анулювання позивачу дозволів на придбання, зберігання і носіння зброї та боєприпасів, а не наявність чи відсутність підстав для видачі таких дозволів у попередні періоди.

Таким чином, Верховний Суд вважає правильними висновки суду першої інстанції про те, що перебування позивача станом на дату прийняття оскаржуваних висновків на обліку у лікаря-нарколога є безумовною підставою для анулювання наданих йому дозволів на придбання, зберігання і носіння зброї та боєприпасів [136, 19].

Судами попередніх інстанцій встановлено, що: Касаційну скаргу Головного Управління Національної поліції в Рівненській області задовольнити. Постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 22 січня 2019 року у справі № 817/323/18 скасувати. Рішення Рівненського окружного адміністративного суду від 22 травня 2018 року у справі № 817/323/18 залишити в силі. Постанова набирає законної сили з моменту її підписання суддями, є остаточною та не може бути оскаржена [136, 21].

Останньою дослідженою нами справою буде справа про визнання протиправним та скасування висновку про анулювання дозволу на зберігання зброї. 30 січня 2019 року Донецьким окружним адміністративним судом Донецької області розглянуто у судовому засіданні в м. Слов'янськ справу № 200/9881/19-а за заявою позивача ОСОБА_1. За наявними у справі матеріалами, адміністративний позов до інспектора з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Мар'їнського відділення поліції Волноваського ВП ГУНП в Донецькій області про визнання протиправним та скасування висновку про анулювання дозволу на зберігання зброї [134].

З матеріалів справи стало відомо, що у серпні 2019 року позивач звернулася до Донецького окружного адміністративного суду з позовом до інспектора з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Мар'їнського відділення поліції Волноваського ВП ГУНП в Донецькій області, в якому просить визнати протиправним і скасувати висновок про анулювання дозволу на зберігання зброї від 20.04.2019 [134, 21].

Ухвалою суду від 12.08.2019 прийнято позовну заяву до розгляду та відкрито провадження в адміністративній справі, залучено Головне управління Національної поліції в Донецькій області (далі – ГУНП) до участі

у справі як третю особу, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору. Обґрунтовуючи позов, ОСОБА_1 посилається на відсутність у відповідача передбачених законодавством підстав для анулювання дозволу від 03.04.2013 № 2123 на зберігання/носіння мисливської зброї [134, 82].

Відповідач надав відзив на адміністративний позов, яким просить відмовити в задоволенні позову в повному обсязі. Зазначає, що ОСОБА_1, незважаючи на закінчення терміну дії дозволу на зберігання зброї та ігноруючи попередження про необхідність перереєстрації зброї, станом на 20.04.2019 жодних дій для перереєстрації зброї не здійснила. Посилається на права органів поліції у разі виявлення порушень правил дозвільної системи анулювати дозволи на придбання, зберігання і носіння зброї, основних частин зброї, пристроїв та боєприпасів, видані громадянам, які зловживають спиртними напоями, вживають наркотичні засоби без призначення лікаря, інші одурманюючі засоби, хворіють на психічні захворювання, та в інших випадках, передбачених законодавством [134, 118, 165, 21].

Суд дійшов висновку про недоведеність відповідачем та ГУНП наявності на момент прийняття оскаржуваного висновку фактичних обставин, які б були підставою для анулювання дозволу на зберігання і носіння мисливської зброї. Тому суд визнав, що позовні вимоги підлягають задоволенню повністю. При цьому суд зазначає, що правовідносини щодо подальшої перереєстрації дозволу не є спірними в межах цієї справи. За результатами розгляду справи судом поставлено рішення у вигляді задоволення адміністративного позову ОСОБИ_1 до інспектора з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Мар'їнського відділення поліції Волноваського ВП ГУНП в Донецькій області про визнання протиправним та скасування висновку про анулювання дозволу на зберігання зброї – задовольнити повністю [134, 82, 169].

Визнати протиправним і скасувати висновок інспектора з контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи Мар'їнського відділення поліції

Волноваського ВП ГУНП в Донецькій області від 20 квітня 2019 року про анулювання дозволу на зберігання зброї № НОМЕР_1 [134, 170].

Узагальнюючи вищевикладене, хочемо зазначити, що відповідно до частини другої та третьої статті 14 Кодексу адміністративного судочинства України [28], усі судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України. Невиконання судових рішень тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Усі рішення, в тому числі й Окружного адміністративного суду, відповідно до приписів статті 255 Кодексу адміністративного судочинства України [28, 29], набирають законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. Тому у разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду. Статтею 254 Кодексу адміністративного судочинства України [28] встановлено, що за заявою учасника справи, державного виконавця суд роз'яснює ухвалене ним судове рішення, яке набрало законної сили, не змінюючи змісту судового рішення, шляхом постановлення ухвали [134, 123, 168].

Хочемо зауважити, що згідно зі статтею 370 КУпАП [28], судове рішення, яке набрало законної сили, є обов'язковим для учасників справи, для їхніх правонаступників, а також для всіх органів, підприємств, установ та організацій, посадових чи службових осіб, інших фізичних осіб і підлягає виконанню на всій території України, а у випадках, встановлених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за принципом взаємності, – за її межами.

Невиконання судового рішення тягне за собою відповідальність, встановлену законом. З огляду на викладене і зважаючи на обов'язковість виконання судового рішення, враховуючи, що згідно з частиною п'ятою статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII [108]) до набрання чинності положенням про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців інформації про ліцензування та видання Кабінетом Міністрів України акту щодо припинення ведення Єдиного ліцензійного реєстру органи ліцензування, зокрема, продовжують формувати, вести, власні ліцензійні реєстри, вважаємо за необхідне відображати реальні відомості щодо суб'єктів господарювання – ліцензіатів, відповідно до отриманої ліцензіатами ліцензії [172].

Наразі існує ще одна цифрова платформа з надання адміністративних послуг, це Урядовий портал «Дія». Даний портал надає адміністративні послуги з ліцензування об'єктів дозвільної системи. Щоб розпочати роботу потрібно перейти до Реєстру адміністративних послуг «Дія» (<https://guide.diia.gov.ua>), увійти до свого кабінету чи зареєструватися, обрати в меню послуг розділ: захист та охорона, далі перейти за підрозділом «зброя» й серед перерахованих послуг обрати вам потрібну [56].

Вивчаючи Реєстр адміністративних послуг «Дія» у сфері дозвільної системи, ми узагальнили всю інформацію та хочемо виділити наступні послуги, які можна отримати:

1) сертифікація зброї, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків за ідентифікатором послуги -02370 (для одержання сертифікату зброї, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків з видачею сертифікатів, необхідно звернутися до підрозділу експертної служби МВС);

2) видача ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і

боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу за ідентифікатором послуги -00938 (для здійснення діяльності, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, підприємству потрібно отримати ліцензію. Для цього здобувач звертається із заявою та пакетом документів до Міністерства внутрішніх справ України);

3) переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу за ідентифікатором послуги -00939 (право на виробництво, ремонт та продажу вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, може переходити від власника ліцензії, що був фізичною особою-підприємцем, до іншої фізичної особи, яка є її спадкоємцем. У такому випадку ліцензія підлягає переоформленню. Для цього спадкоємець подає до Міністерство внутрішніх

справ заяву та документи, що підтверджують наявність підстав для переоформлення ліцензії);

4) звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу за ідентифікатором послуги -00940 (у разі наміру звужити діяльність, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної та пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, ліцензіату необхідно звернутися із заявою до Міністерства внутрішніх справ України);

5) розширення провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу за ідентифікатором послуги в Реєстрі -00934 (у разі наміру розширити діяльність, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної та пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони,

ліцензіату необхідно звернутися із заявою та необхідними документами до Міністерства внутрішніх справ України);

6) анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу за ідентифікатором адміністративної послуги -00924 (у разі припинення діяльності, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, ліцензію необхідно анулювати. Для цього ліцензіат звертається із заявою до Міністерства внутрішніх справ України);

7) видача дозволу на зберігання і носіння (реєстрація) нагородної зброї за ідентифікатором -00294 (видача дозволу на зберігання і носіння (реєстрація) нагородної зброї здійснюється Національною поліцією України за заявою заявника та у разі наявності у нього повного переліку документів);

8) видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) пристрою для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії за ідентифікатором послуги -01019 (право на придбання, зберігання і носіння (реєстрацію) травматичної зброї мають особи, що отримали відповідний дозвіл. Для одержання такого дозволу необхідно звернутися до Національної поліції України із заявою та пакетом документів);

9) видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) нарізної зброї за ідентифікатором послуги -01021 (а детальніше, право на придбання, зберігання і носіння (реєстрацію) нарізної зброї засвідчується відповідним дозволом. Для одержання такого дозволу необхідно звернутися до Національної поліції України із заявою та пакетом документів);

10) видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) гладкоствольної зброї за ідентифікатором адміністративної послуги -01020 (про право на придбання, зберігання і носіння (реєстрацію) гладкоствольної зброї мають особи, що отримали відповідний дозвіл. Для одержання такого дозволу необхідно звернутися до Національної поліції України із заявою та пакетом документів);

11) видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) холодної зброї за ідентифікатором адміністративної послуги в Реєстрі -01022 (про право на придбання, зберігання і носіння (реєстрацію) холодної зброї засвідчується відповідним дозволом. Для одержання такого дозволу необхідно звернутися до Національної поліції України із заявою та пакетом документів);

12) видача дозволу на перевезення територією України вогнепальної зброї, боєприпасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них для юридичних осіб. Одержання адміністративної послуги за ідентифікатором в Реєстрі -01892. Для здійснення перевезення вогнепальної зброї, боєприпасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів необхідно отримати спеціальний дозвіл від Національної поліції;

13) дозвіл на перевезення через митний кордон України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них громадянами України, одержання адміністративної послуги за ідентифікатором в Реєстрі -01920 (плануючи перетнути митний кордон України зі зброєю громадяни України мають отримати для цього дозвіл. Видача дозволів на перевезення вогнепальної зброї, бойових припасів до неї,

основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них здійснюється Національною поліцією України) [56, 45, 24].

Таким чином, діджиталізація досягла великого успіху навіть в правовому національному законодавстві. Діджиталізація на сьогодні, новий термін в суспільстві, що означає процес переведення різноманітної інформації у всіх її формах (текстовій або звуковій), графічній – у цифровий формат, а головне зрозумілий сучасним гаджетам. На нашу думку, завдяки діджиталізації можливо без проблем обробляти будь-яку інформацію, а головне механізм реалізації її суттєво допомагає прискорити роботу людини і це великий прогрес в наданні адміністративних послуг на сьогодні в такий період [78].

Щодо уповноважених органів з питань надання адміністративних послуг у ліцензуванні об'єктів дозвільної системи, то їх діяльність серед основних уповноважених органів, ми розглянемо після того, як наведемо приклади відповіді на запитання «**Як би Ви оцінили їх діяльність**»

	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування	16,5	42,4	36,5	4,7
Органів ліцензування	16,5	44,7	34,1	4,7
Державної регуляторної служби України	16,5	40,0	38,8	4,7

Як бачимо, усі суб'єкти – Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування, органи ліцензування, Державна регуляторна служба України мають оцінку «добре». Тобто, на нашу думку, хочемо узагальнити, що робота Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, органів ліцензування, Державної регуляторної служби України має ще великий потенціал до розвитку, до людської довіри та до отримання високого ступеня професіоналізму, адже саме для цього і проводяться в законодавстві України

чи повинні проводитися ефективні та дієві реформи адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи. З нашою думкою згодні 74,1% опитуваних респондентів («так, обов'язково» – 25,9% та «скоріше так» – 48,2%), неефективною – 18,8% («скоріше ні» – 15,3% та «звичайно ні» – 3,5%). Відповіді на запитання не дали 7,1% учасників опитування.

2.2. Адміністративні послуги МВС України щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи

Одним з основних завдань реформування Міністерства внутрішніх справ є покращення ефективності надання адміністративних послуг громадянам України, а також підвищення довіри з боку громадян України до органів влади.

Тому проводячи нами соціологічне дослідження, ми хотіли звернути увагу саме на показники діяльності сервісних центрів МВС України, який свідчить про дієвість реформ. Позитивно оцінюють роботу 58,8% опитаних, 30,6% коливаються, 2,4% не згодні з такою точкою зору. Не мають відповіді на це запитання 8,2% (див. рис. 13).

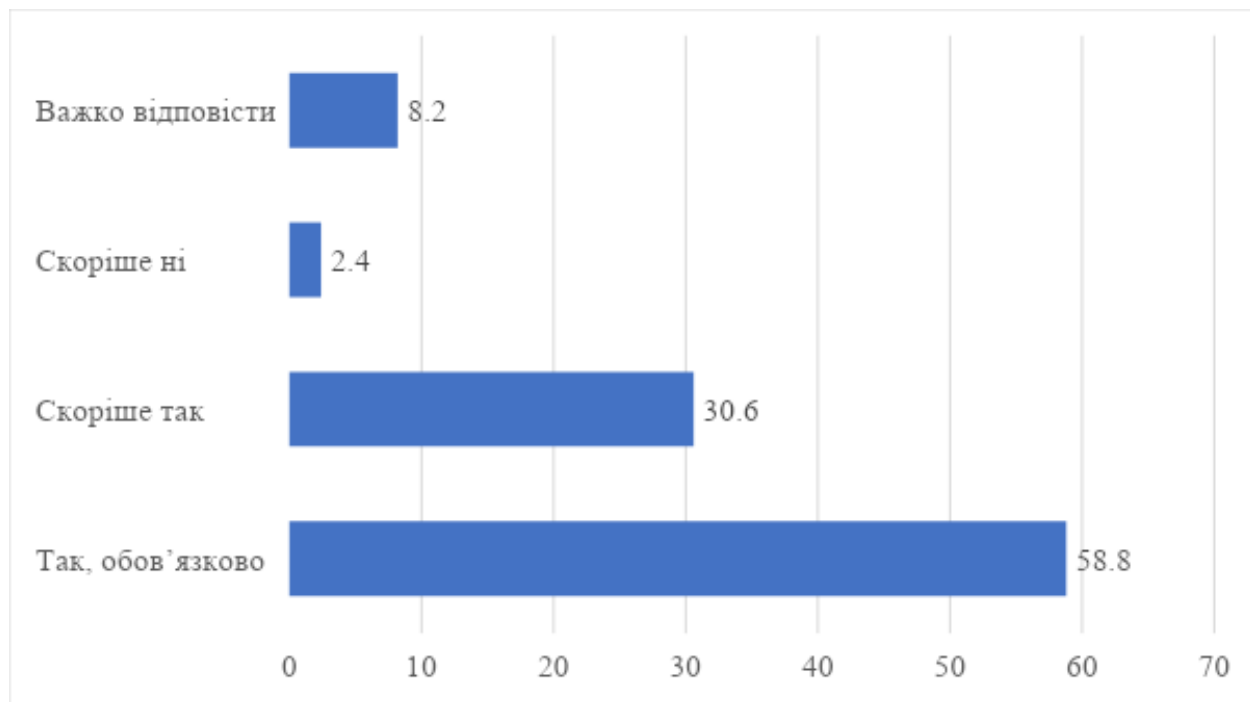

Рис. 13. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи повинні показники діяльності сервісних центрів МВС України оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ?»

А ось, що стосується моніторингу громадської думки, яка є однією з основних способів оптимізації сфери надання адміністративних послуг, то

свою згоду з цим питанням висловили 85,9% («безумовно, так» – 40,0% та «скоріше так» – 45,9%). 5,9% не підтримують таку позицію («скоріше ні» – 4,7% та «безумовно, ні» – 1,2%). Не відповіли на запитання 8,2%.

Хочемо звернути увагу, що Міністерство внутрішніх справ України під час реалізації своїх повноважень та наданні певних послуг, відповідно до чинного законодавства, МВС набуває сервісної спрямованості, а громадяни які вступають у відносини з органами МВС є споживачами послуг.

Аналізуючи поняття «адміністративна послуга» у науці права, хочемо зазначити, що на сьогодні підходи до його розуміння не відрізняються однозначністю та постійністю і тлумачиться по-різному, наприклад, як вчинок чи дія, що надає користь іншому, вид діяльності, робіт, результат взаємодії структурних підрозділів влади із споживачем послуги, форма прояву повноважень.

Дослідженню правової природи адміністративних послуг, виявленню їх специфічних ознак та класифікації послуг за відповідними критеріями присвячено чимало праць науковців правничої сфери. Зокрема, І. Коліушко окреслив сферу публічних послуг, до якої відніс усі послуги, що надаються органами держави та місцевого самоврядування. При цьому залежно від суб'єкта, який надає публічні послуги, дослідник виділив послуги: державні (надавачами виступають органи виконавчої влади й державні підприємства, установи й організації) та муніципальні (надавачами послуг виступають органи місцевого самоврядування і комунальні підприємства, установи, організації) [30, с. 28]. Науковець апелює терміном «управлінські послуги», яке згодом трансформується в термін «адміністративні послуги», як такий, що більше відповідає змісту цієї категорії, оскільки вказує на суб'єкт, який надає такі послуги (адміністрацію, адміністративні органи), а також характеризує владну-публічну (адміністративну) природу діяльності щодо надання цих послуг. Під останнім науковець розуміє передбачену законом розпорядчу діяльність уповноважених органів (органів виконавчої влади та

органів місцевого самоврядування), що здійснюється за ініціативою фізичних та юридичних осіб і спрямована на реалізацію їх прав, свобод та законних інтересів [30, с. 117].

Міністерство внутрішніх справ України на сьогодні є одним з основних суб'єктів щодо надання адміністративних послуг у напрямі ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Звернемо увагу на те, що відповідно до наказу МВС України від 21.08.1998 № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» [85] передбачено діяльність наступних структурних підрозділів центрального органу управління Національної поліції та апарату МВС України: Уповноважений підрозділ із контролю за обігом зброї центрального органу управління поліцією (відділи контролю за обігом зброї (ВКОЗ) та сектори контролю за обігом зброї (СКОЗ) ГУНП в регіонах). Даний підрозділ за своєю діяльністю забезпечує: контроль за дотриманням порядку на об'єктах дозвільної системи із вогнепальною, пневматичною і холодною зброєю, а також боєприпасами до зброї та вибуховими матеріалами; здійснення заходів щодо їх забезпечення надійними засобами охоронно-пожежної сигналізації; посилення контролю за додержанням порядку виготовлення, придбання, обліку, зберігання, охорони та використання предметів і матеріалів, на які поширюється дозвільна система. А також здійснює заходи щодо дотримання правил вилучення, приймання, обліку і зберігання вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, а також її передачу до чергових частин органів поліції; створення та регулярне поповнення в кожній черговій частині картотек власників вогнепальної,

пневматичної і холодної зброї; забезпечення систематичного професійного навчання працівників дозвільної системи; координацію діяльності структурних підрозділів міністерства у ьому напрямі [85, 34].

Наступним структурним підрозділом центрального органу управління Національної поліції та апарату МВС України є Департамент карного розшуку та Департамент кримінальної розвідки Національної поліції України, які здійснюють організацію постійної взаємодії оперативних служб у роботі з карного розшуку зброї, боєприпасів і вибухових матеріалів, що незаконно зберігаються, використовуються та раніше викрадені; спрямування діяльності негласних працівників, у тому числі в місцях позбавлення волі, спецстановах поліції, на виявлення осіб, які мають намір незаконно придбати зброю, проведення щодо них кваліфікованих оперативно-розшукових заходів. З 2016 року ці підрозділи були об'єднані, для оптимізації роботи обох департаментів [36].

Наступним структурним підрозділом центрального органу управління Національної поліції та апарату МВС України є Головне слідче управління Національної поліції України, котре у своїй діяльності повинно забезпечувати своєчасне і якісне розслідування кримінальних справ, пов'язаних з крадіжками зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів, а також незаконним їх володінням, зберіганням і носінням; недопущення випадків необґрунтованого припинення таких справ і звільнення підозрюваних осіб від кримінальної відповідальності [85].

Також важливим структурним підрозділом центрального органу управління Національної поліції та апарату МВС України у здійсненні повноважень у сфері дозвільної системи є Державний науково-дослідницький експертно-криміналістичний центр МВС України, який здійснює свою діяльність при Уповноваженому підрозділі із питань контролю за обігом зброї центрального органу управління (ДНДЕКЦ УП ЦОУП) та виконує ряд процедур щодо взяття на облік експериментально відстріляних куль та гільз вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї, відомчої і

службово-штатної зброї, що зберігається та використовується на об'єктах дозвільної системи, а також нарізної зброї, що перебуває у власності громадян; створення державної кулегільзотеки; зберігання відстріляних гільз та куль [35].

Департамент управління майном Національної поліції України забезпечує у своїй діяльності своєчасне виконання роботи щодо обліку, зберігання, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї; проведення інвентаризації такої зброї на складах управлінь логістики та матеріально-технічного забезпечення головних управлінь Національної поліції України. Саме даний структурний підрозділ відповідає на сьогоднішній час в умовах ведення воєнного стану, про зброю та боєприпаси до неї, котрі були видані громадянам на початку вторгнення російської федерації на територію України [67].

Слід також зазначити, що до складу Департаменту організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції України входять чергові частини та чергові служби, до повноважень яких належить приймання, зберігання та охорона вилученої, добровільно зданої та знайденої зброї; ведення в кожній черговій службі картотек власників вогнепальної, пневматичної, холодної зброї з метою своєчасної перевірки громадян, затриманих за різні правопорушення, та орієнтування нарядів поліції при виїзді їх на побутові конфлікти та за заявами про злочини [32].

Якщо говорити про Департамент поліції охорони Національної поліції України, котрий здійснює ряд функцій для забезпечення засобами охоронної сигналізації об'єктів дозвільної системи, укомплектування підрозділів воєнізованої охорони особовим складом, то він спроможний за своїми діловими якостями та станом здоров'я забезпечити надійну охорону цих об'єктів [85].

В цей складний для України період, Міністерство внутрішніх справ України надає наступні види адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи:

- сертифікація зброї, конструктивно схожих із нею виробів, набоїв, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків з видаванням сертифікатів; надання дозволів на придбання і перевезення вогнепальної зброї, боєприпасів, інших предметів, на які поширюється дозвільна система; надання дозволу на зберігання і носіння (реєстрація, перереєстрація): нагородної зброї, мисливської, холодної, пневматичної зброї, інших предметів, на які поширюється дозвільна система;

- переоформлення зброї за місцем її обліку з одного власника на іншого;

- надання дозволу (оформлення документів) на відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи, що працюють з вибуховими матеріалами, піротехнічних майстерень та інших об'єктів; виготовлення дублікатів документів дозвільного характеру, у разі їх втрати або пошкодження; надання ліцензії на виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, на виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж, щодо надання послуг з охорони власності та громадян, на провадження діяльності, пов'язаної з виробництвом, торгівлею піротехнічними засобами, на провадження діяльності, пов'язаної з наданням послуг стрільбищами невійськового призначення та функціонування мисливських стендів;

– видача ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду;

– виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

– переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду;

– надання дубліката ліцензії, копії ліцензії;

– звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду;

– розширення провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю

невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

– анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу;

– видача дозволу на зберігання і носіння (реєстрація) нагородної зброї;

– видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) пристрою для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії;

– видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) нарізної зброї;

– видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) гладкоствольної зброї;

– видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) холодної зброї;

– видача дозволу на перевезення територією України вогнепальної зброї, боєприпасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них для юридичних осіб; дозвіл на перевезення через митний кордон України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї,

пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них громадянами України [56, 108].

Першою хочемо розглянути, на наш погляд, досить актуальну на теперішній час, адміністративну послугу, щодо видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу [56, 108].

Вивчивши нами всі аспекти при наданні послуги, по-перше, для отримання даної адміністративної послуги фізичній або юридичній особі, чи їх представнику потрібно подати заяву на отримання послуги особисто або через законного представника, а саме шляхом відправлення документів поштою (рекомендованим листом) до Міністерства внутрішніх справ чи заповнивши заявку на отримання послуги онлайн на сайті Реєстру адміністративних послуг Урядового порталу «Дія»: (<https://guide.diia.gov.ua/view/vydacha-litsenzii-na-provadhennia-hospodarskoi-dialnosti-z-vyrobnytstva-ta-remontu-vohnepalnoi-zbroi-neviiskovoho-pryznachenni-7f1d7b3a-ebaa-4442-84d1-9553c3bd80ec>) [56, 108].

За результатами проведеного нами соціологічного дослідження ми дослідили, наскільки поширеним є користування цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія». Так, 76,7% на дане запитання дали стверджувальну відповідь – цифрова платформа «Дія» є досить поширеною – це зручний сервіс, який економить час користувачів. 23,5%, навпаки, вважають, що цифрова платформа «Дія» не є досить

поширеною, оскільки її можливості з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи є обмеженими, а це незручно для користувачів (див. рис. 15).

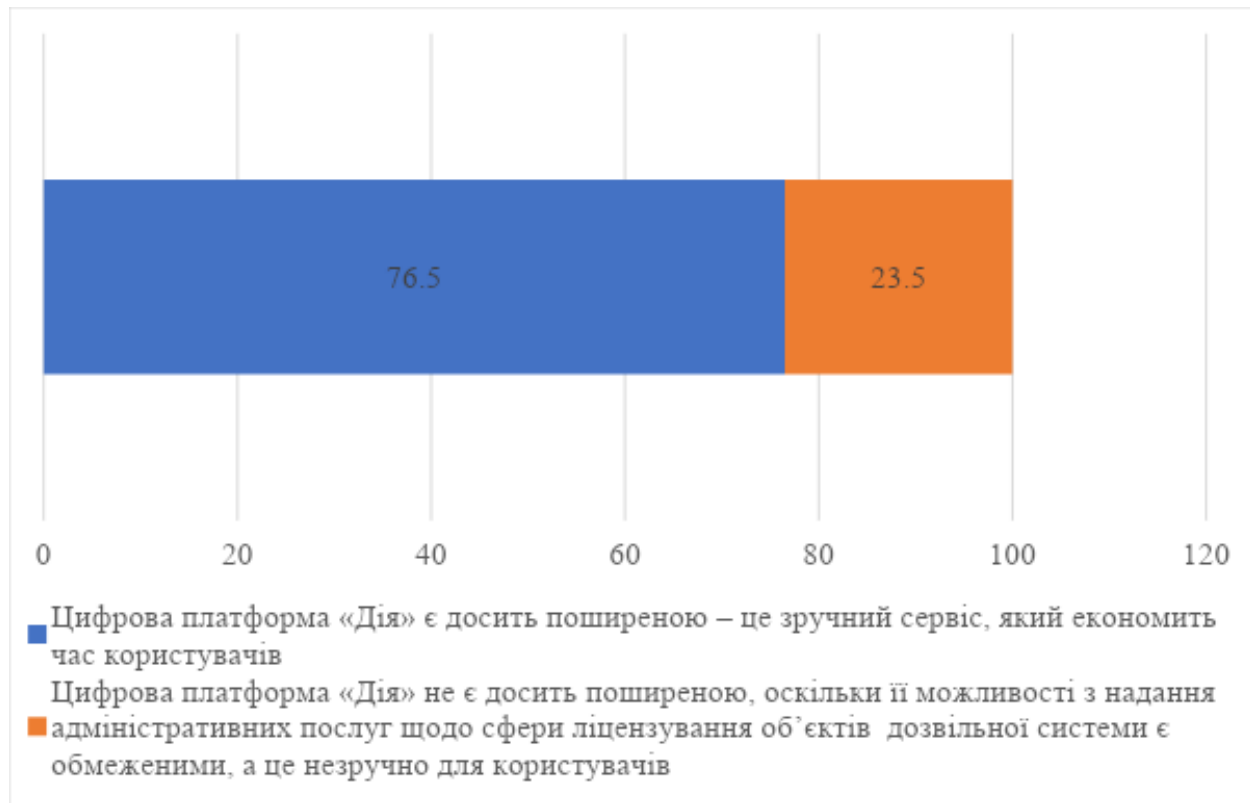

Рис. 15. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, наскільки поширеним є користування цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія»?»

Крім того, дізнались серед опитуваних оцінку ефективності діяльності цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи. Позитивну оцінку надали 61,2% («відмінно» – 20,0% та «лобре» – 41,2%). 27,1% опитаних дали «Дії» низькі оцінки («задовільно» – 20,0% та «незадовільно» – 7,1%). Не відповіли на запитання 11,8% (див. рис. 16).

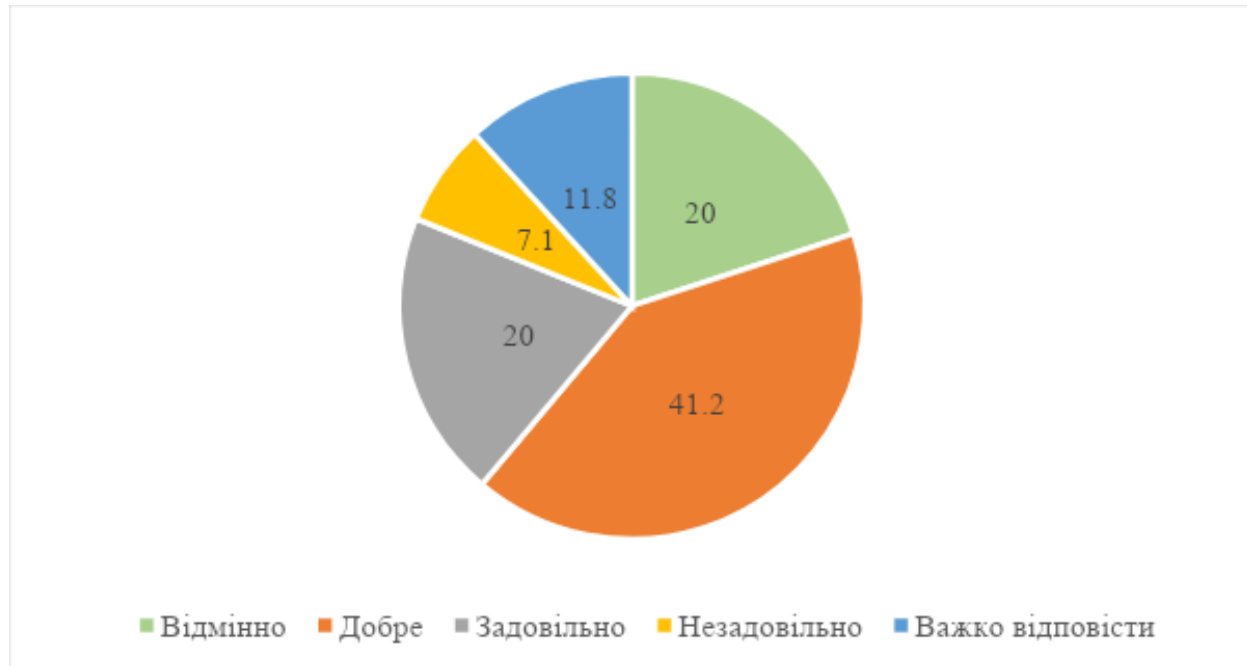

Рис. 16. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили ефективність діяльності цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»

Хочемо звернути увагу, що фізична особа-підприємець чи юридична особа для отримання та видачі ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу, має особисто надати МВС України ряд необхідних документів: заяву на отримання ліцензії на проходження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї; відомості про місце провадження господарської діяльності із зазначенням щодо кожного з них виду діяльності, що вказаний у заяві; підтверджені документи щодо кожного місця провадження

господарської діяльності та надати уповноваженому органу МВС України всі копії паспортів керівника здобувача ліцензії (або довіреної особи) з відміткою контролюючого органу про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб-підприємців, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу) [56, 108].

Хочемо звернути увагу, що для отримання та видачі ліцензії необхідно надати також підтверджуючі документи: засвідчена керівником здобувача ліцензії, ліцензіата копія документів, що підтверджує право власності суб'єкта господарювання або оренди ним приміщень для провадження відповідного виду господарської діяльності та копії дозволу на відкриття об'єкта дозвільної системи; відомості про вид продукції, що буде вироблятися (зброя, боєприпаси до неї, спеціальні засоби), про доступність місць провадження господарської діяльності для маломобільних груп населення [56, 108].

Хочемо зазначити, що орган ліцензування у своїй діяльності після встановлення відсутності підстав для залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду може розглядати її з метою встановлення відсутності або наявності підстав для відмови у видачі ліцензії шляхом аналізу підтверджуючих документів та одержання інформації з державних паперових та електронних інформаційних ресурсів. Потім, у разі встановлення відсутності підстав для відмови у видачі ліцензії під час розгляду заяви про отримання ліцензії, орган ліцензування приймає рішення про видачу такої ліцензії [56, 108].

Проаналізованими нами умовами і випадками надання ліцензії, місцем провадження виду господарської діяльності є об'єкт (приміщення, будівля), у межах якого провадиться відповідний вид господарської діяльності або який

використовується для його провадження. Такими об'єктами можуть бути магазини, в якому здійснюється торгівля зброєю, боєприпасами до неї, спеціальними засобами, а також майстерні з ремонту зброї та боєприпасів до неї та виробничі приміщення.

Узагальнивши умови надання адміністративної послуги, вказаної вище, зазначимо, що результатом є видача ліцензії особі, яка виявила намір на отримання даного документа або залишення заяви про видачу ліцензії без розгляду та відмова у видачі ліцензії. Якщо заявнику було відмовлено у видачі ліцензії, він може звернутися зі скаргою до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування чи Окружного адміністративного суду.

Хочемо зазначити, що існують чітко встановлені випадки, коли особі можуть відмовити у видачі ліцензії: виявлення недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявлення недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є встановлення наявності розбіжності між даними у підтверджених документах та фактичним станом цього суб'єкта господарювання на момент подання документів; встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам; наявність в органі ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, яке набрало законної сили відповідно до статті 255 КУпАП [56, 108, 28, 29].

Наступним видом адміністративної послуги, що надається Міністерством внутрішніх справ України, є переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі

понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу [56, 108].

Розглянемо переоформлення ліцензії коли право на виробництво, ремонт та продажу вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, може переходити від власника ліцензії, що був фізичною особою-підприємцем, до іншої фізичної особи, яка є її спадкоємцем. Для цього спадкоємець подає до Міністерства внутрішніх справ заяву на отримання послуги та документи, що підтверджують наявність підстав для переоформлення ліцензії особисто або через законного представника шляхом подання всіх документів до уповноваженого підрозділу Міністерства внутрішніх справ або в онлан-режимі на сайті Реєстру адміністративних послуг Урядового порталу «Дія» (<https://guide.dia.gov.ua>) [56, 108].

Ліцензіату необхідно надати МВС України наступні документи: заяву на переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї; відомості про місця провадження господарської діяльності із зазначенням щодо кожного з них виду діяльності, що вказаний у заяві; підтверджуючі документи щодо місця провадження господарської діяльності; копію паспорта керівника здобувача ліцензії (або довіреної особи) з відміткою контролюючого органу про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб-підприємців, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу); опис документів, що подається для

отримання ліцензії, у двох екземплярах (у разі подання у паперовій формі) [56, 108].

Крім того, надаються наступні підтверджуючі документи, копії: документів дозволу на відкриття об'єктів дозвільної системи; документів, що підтверджують відсутність у керівника здобувача ліцензії, ліцензіата та найманих працівників медичних протипоказань до виконання ними функціональних обов'язків і володіння зброєю, спеціальними засобами, який видається в установленому порядку; довідки про вивчення керівником здобувача ліцензії, ліцензіата та найманими працівниками матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування; відомості про вид продукції, що буде вироблятися (зброя, боєприпаси до неї, спеціальні засоби) та відомості про доступність місць провадження господарської діяльності для маломобільних груп населення [56, 108, 106].

Право на здійснення виду господарської діяльності, на який отримано ліцензію, може переходити від ліцензіата, що був фізичною особою-підприємцем, до іншої фізичної особи, яка є її спадкоємцем.

Результатом діяльності щодо надання послуги, яка зазначена вище, є видача ліцензії або відмова у переоформленні ліцензії. Якщо заявнику було відмовлено у видачі ліцензії, ліцензіат може звернутися зі скаргою до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування чи Окружного адміністративного суду. По даній адміністративній послугі існують чітко встановлені випадки, коли особі можуть відмовити у видачі ліцензії: виявлення недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих здобувачем ліцензії; виявленням недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування; встановлення наявності розбіжності між даними у підтверджуючих документах та фактичним станом цього суб'єкта господарювання на момент подання документів; виявлення недостовірними даних, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо

неналежною; встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам; наявність в органі ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, яке набрало законної сили відповідно до статті 255 КУпАП [56, 108, 28, 29].

Наступним видом, котрий ми хочемо розглянути у нашому дослідженні, є адміністративна послуга, котру надають уповноваженні підрозділи з питань дозвільної системи МВС України – звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу [56, 108].

Ми хочемо зазначити, що у разі наміру звужити діяльність, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної та пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, ліцензіату необхідно звернутися із особистою заявою або через законного представника до уповноваженого підрозділу з питань ліцензування дозвільної системи Міністерства внутрішніх справ України шляхом відправлення документів поштою (рекомендованим листом) або електронною поштою чи заповнивши заяву на отримання онлайн-послуги на сайті Реєстру адміністративних послуг Урядового порталу «Дія» (<https://guide.diia.gov.ua>) [56, 108, 103].

Хочемо зазначити, що у разі звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності на певну частину, такий ліцензіат подає до органу

ліцензування заяву про звуження провадження виду господарської діяльності, в якій зазначає частину виду господарської діяльності, до якої він звужив провадження виду господарської діяльності. Хочемо зазначити, що результатом подання провадження вище вказаної адміністративної послуги, котру надає уповноважений підрозділ, є звуження ліцензіатом провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, на певну частину або залишення заяви без розгляду [56, 108].

Ще один вид адміністративної послуги, яку надає МВС України у сфері ліцензування дозвільної системи – розширення провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу [56, 108].

Хочемо зазначити, що у разі наміру ліцензіатом розширити діяльність, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної та пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони, ліцензіату необхідно звернутися із заявою та необхідними документами до Міністерства внутрішніх справ України або в онлайн-режимі на сайті Реєстру адміністративних послуг Урядового порталу «Дія» (<https://guide.diiia.gov.ua>) [56, 108].

Для отримання такої адміністративної послуги юридичній або фізичній особі-підприємцю обов'язково потрібно подати заяву особисто або через законного представника, шляхом відправлення документів поштою або особисто до уповноваженого підрозділу МВС України [56, 108, 103, 106].

Проаналізувавши даний вид адміністративної послуги по розширенню провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу зазначимо, що заявнику для отримання даної адміністративної послуги МВС України, необхідно надати ряд документів: заяву про розширення провадження виду господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї; відомості про місця провадження господарської діяльності із зазначенням щодо кожного з них виду діяльності, що вказаний у заяві; підтверджуючі документи щодо кожного місця провадження господарської діяльності; копію паспорта керівника здобувача ліцензії (або довіреної особи) з відміткою контролюючого органу про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (для фізичних осіб-підприємців, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу); опис документів, що подаються для отримання ліцензії, у двох екземплярах (у разі подання у паперовій формі) [56, 108, 103, 106].

У разі наміру ліцензіата розширити провадження виду господарської діяльності, який провадиться ним частково, він додатково подає до органу ліцензування заяву про розширення провадження такого виду господарської діяльності, в якій зазначає вид господарської діяльності, до якого він має намір розширити свою діяльність (повністю або частково, доповнений

додатковою частиною), разом з документами згідно з відповідними ліцензійними умовами [56, 108].

Дослідивши нами нормативну базу даної адміністративної послуги, хочемо зазначити, що існують поважні підстави для залишення Міністерством внутрішніх справ заяви про отримання ліцензії без розгляду, зокрема: 1) подання не в повному обсязі документів, що додаються до заяви для отримання ліцензії, крім подання документів у порядку, передбаченому частиною п'ятою статті 12 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108]; 2) заява або хоча б один з документів, що додається до заяви про отримання ліцензії: підписаний особою, яка не має на це повноважень або оформлений із порушенням вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»; складений не за встановленою формою або не містить даних, які обов'язково вносяться до них згідно з цим Законом [108]; 3) подання заяви з порушенням строків, передбачених Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108]; 4) відсутність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань відомостей про здобувача ліцензії (суб'єкта господарювання) або наявність відомостей про державну реєстрацію його припинення; 5) наявність інформації про здійснення контролю за діяльністю суб'єкта господарювання у значенні, наведеному у ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [102], резидентами держав, що здійснюють збройну агресію проти України, у значенні, наведеному у ст. 1 Закону України «Про оборону України» [111].

Результатом є видача ліцензії в частині, на яку ліцензіат має намір розширити свою діяльність або ж відмова у видачі ліцензії в частині, на яку ліцензіат має намір розширити свою діяльність та залишення заяви без розгляду. У таких випадках ліцензіат може звернутися зі скаргою до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування чи Окружного адміністративного суду, якщо у переоформлені ліцензії було відмовлено у наступних випадках: по-перше, виявлення недостовірності даних у

підтверджуючих документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявленням недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є встановлення наявності розбіжності між даними у підтверджуючих документах та фактичним станом цього суб'єкта господарювання на момент подання документів. Не вважаються недостовірними дані, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо неналежною. По-друге, встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам. По-третє, наявність в органу ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили відповідно до статті 255 КУпАП [56, 108, 28, 29].

Наступним видом адміністративних послуг, що надають органи дозвільної системи МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, є сертифікація зброї, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків. Для одержання сертифікату зброї, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків з видачою сертифікатів, необхідно звернутися до підрозділу експертної служби МВС України у своєму регіоні, а саме до Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України [56, 108].

Як і в попередніх видах адміністративних послуг, для отримання сертифікація зброї, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків, заявнику необхідно подати заяву на сертифікацію зброї, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверків та товаросупровідні документи [56, 108].

Сертифікація, на теперішній час, це результат підтвердження відповідності третьою стороною, яке стосується продукції, процесів, послуг,

систем або персоналу. Тому хочемо зауважити, що підрозділи МВС здійснюють сертифікацію зброї на платній основі, а результатом їх роботи є видача сертифікатів на зброю, конструктивно схожих із нею виробів, патронів, виробів піротехнічних побутового призначення та феєрверкі [56, 108].

Хочемо звернути увагу, що постановою Верховної Ради України від 16.08.2022 № 2527-IX було прийнято за основу проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання та обігу піротехнічних виробів» (реєстр. №7438) [68]. Якщо говорити більш детально, то хочемо звернути увагу, що історія цього законопроєкту розпочалась ще до повномасштабної агресії російської федерації, де мотивацією для заборони використання та обігу піротехнічних виробів були психологічні травми військових та переселенців зі сходу України та Криму, багаточисельні ситуації по спричиненню шкоди здоров'ю та життю людей, в тому числі й дітей, а також шкода для тварин і довкілля. З початком війни в Україні, дане питання стосувалось всіх українців [67].

На сьогоднішній день даний законопроєкт забороняє використання феєрверків (піротехнічних виробів, призначених для використання під час розважальних заходів) класів F2, F3, F4, а також продаж та/або передачу будь-яким способом феєрверків класів F2, F3, F4 та продаж, або передача будь-яким способом феєрверків класу F1, особам, які не досягли шістнадцятирічного віку [38].

На нашу думку, заборона використання деяких видів піротехнічних виробів, а саме класів F2, F3 та F4 несе позитивний характер, адже для одних людей феєрверки є розвагою, для інших – не просто неприємним, а й можуть спричинити серйозні наслідки для здоров'я [38].

Надалі розглянемо анулювання ліцензії на виробництво, ремонт та торгівлю вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених

речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони [56, 108].

Ліцензію необхідно анулювати у разі припинення діяльності, що пов'язана з виробництвом, ремонтом та продажем вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони зі зверненням ліцензіата із заявою до Міністерства внутрішніх справ України. Дану заяву особа, яка звертається може надати до уповноваженого підрозділу у своєму регіоні або заповнивши заявку на отримання даної послуги онлайн на сайті: <https://my.gov.ua/info/service/bydepartment-1531/4433/details> [56, 108].

Нормативною базою надання даної адміністративної послуги є закони України «Про адміністративні послуги» [64], «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108], «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [114], постановами Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу» [87], «Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» [89], «Про затвердження Порядку подання органу ліцензування документів в електронній формі» [99].

За результатами ліцензії анулюється або надається відмова в анулюванні ліцензії. Орган ліцензування повідомляє ліцензіату про прийняте

рішення або через нормативно-правові акти в тому регіональному центрі в котрий подавали заяву, або на офіційному веб-сайті (<https://mvs.gov.ua>) в підрозділі «Про МВС. Нормативна база МВС. Інші нормативно-правові акти» [57].

Наступною адміністративною послугою, яка підлягає розгляду, є видача дозволу на зберігання і носіння (реєстрація) нагородної зброї [56, 108].

Щоб отримати дозвіл на зберігання і носіння (реєстрація) нагородної зброї, заявнику (фізичній особі) потрібно особисто подати до уповноваженого органу дозвільної системи заяву та наступні документи для отримання даної послуги: заява на оформлення дозволу на право зберігання, носіння відзнаки «Вогнепальна зброя»; завірена належним чином копію наказу про нагородження відзнакою «Вогнепальна зброя» або оформлений належним чином витяг із зазначеного наказу, а також копію паспорта громадянина України; якщо громадянин не проживає за вказаною у документі адресою, додатково подається документ, що підтверджує фактичне місце проживання (договір оренди житлового приміщення, свідоцтво про право власності на житлове приміщення тощо); дві фотокартки розміром 3x4 см; довідка про здійснення експериментального відстрілу зброї; платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання послуги [56, 108].

Отже, для отримання дозволу на зберігання і носіння (реєстрацію) нагородної зброї, особі потрібно звернутися з заявою та з наявним повним переліком документів до уповноваженого органу дозвільної системи Національної поліції України або онлайн на сайт Реєстру адміністративних послуг Урядового порталу «Дія» (<https://guide.diia.gov.ua>) [56, 108].

Зважаючи на те, що наразі Урядовий портал Реєстру адміністративних послуг набув актуальності, при проведенні соціологічного дослідження нами було підготовлено відповідні запитання у даному контексті. Зокрема, на запитання «На Вашу думку, чи є потрібним спрощення інтерфейсу цифрової

платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?» 57,6% відповіли, що так, це дозволить збільшити сегмент користувачів. У той же час 42,4% мають думку, що ні, інтерфейс платформи «Дія» є досить простим та зручним і суттєвих змін не потребує (див. рис. 17).

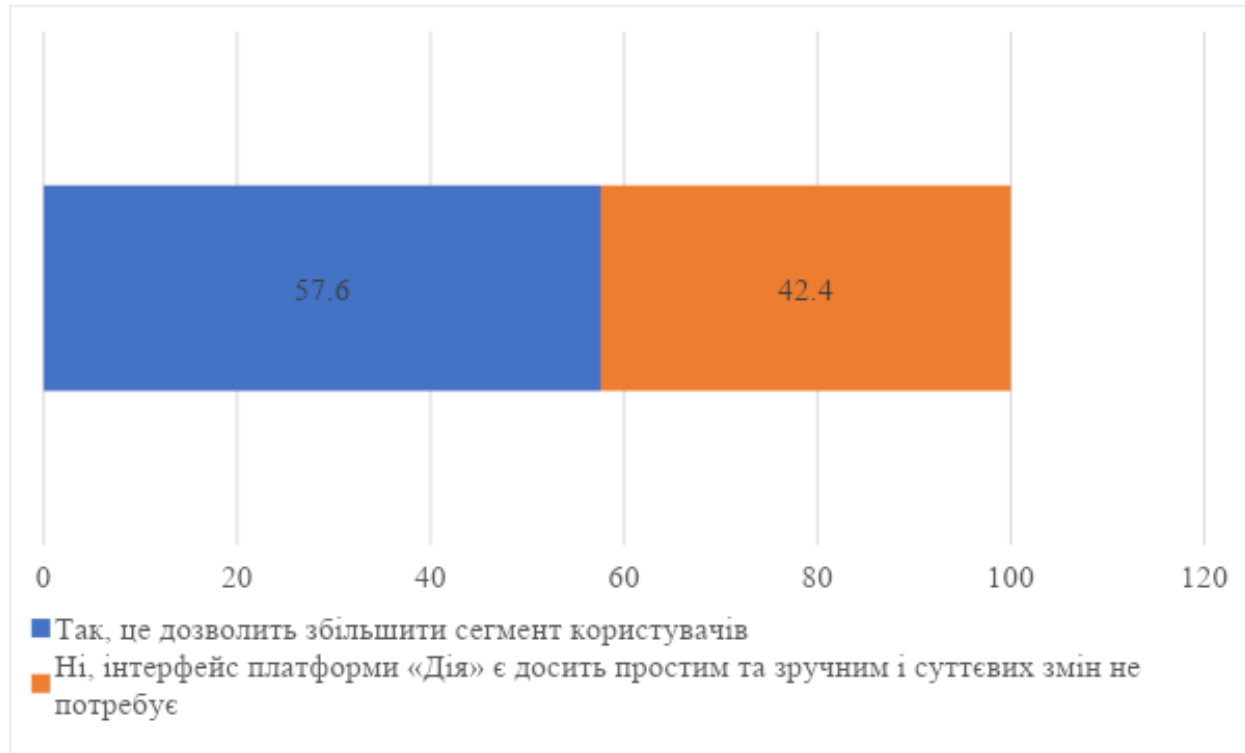

Рис. 17. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи є потрібним спрощення інтерфейсу цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»

Наступною адміністративною послугою, що надається уповноваженими підрозділами дозвільної системи МВС, є видача дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) гладкоствольної зброї або холодної зброї. Для одержання дозволу заявнику потрібно особисто звернутися до Національної поліції України із заявою, заповненою карткою-аявою та пакетом документів: довідкою про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування; документом, що підтверджує фактичне місце проживання громадянина (договір оренди житлового приміщення, свідоцтво про право власності на

житлове приміщення тощо), якщо фактичне проживання громадянина інше, ніж зазначене в паспорті; копіями паспорта громадянина України та медичної довідки; платіжним документом (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги [56, 108].

Разом з тим, існують чіткі підстави, коли заявнику можуть відмовити у видачі дозволу на придбання, зберігання і носіння (реєстрація) гладкоствольної зброї або холодної зброї: в особи є наявність судимості за злочин, яка не погашена або не знята в установленому порядку; наявні медичні протипоказання до виконання вказаних функціональних обов'язків та володіння зброєю; відсутня довідка в переліку документів заявника про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування; наявна вмотивована постанова державного виконавця про встановлення тимчасового обмеження боржника в праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії; існує надходження від уповноваженого органу до УП ЦОУП, УП ГУНП інформації про повідомлення такій особі про підозру або інформації про складення щодо такої особи повідомлення про підозру, що не вручене через невстановлення її місцезнаходження; наявність даних про систематичне (два чи більше разів) порушення такою особою громадського порядку, зловживання спиртними напоями, вживання наркотичних речовин без призначення лікаря, інших одурманюючих засобів, вчинення домашнього насильства, що підтверджується документально. В такому випадку заявник може подати до Окружного адміністративного суду скаргу для в подальшому отримання даної послуги [56, 108, 28, 29].

Під час проведення соціологічного дослідження зазначеному питанню також приділено увагу. Так, на запитання «З якої причини найчастіше

трапляються ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам? 42,4% відповіді на це запитання не надали, 23,5% вважають, що відмови у видачі ліцензії мають місце завдяки встановленню невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам, 18,8% вказали на виявлення недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих здобувачем ліцензії, 11,8% наголошують на наявності в органах ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили, 3,6% обрали варіант відповіді «інше», а саме – прогалини в законодавстві, корупція (див. рис. 19).

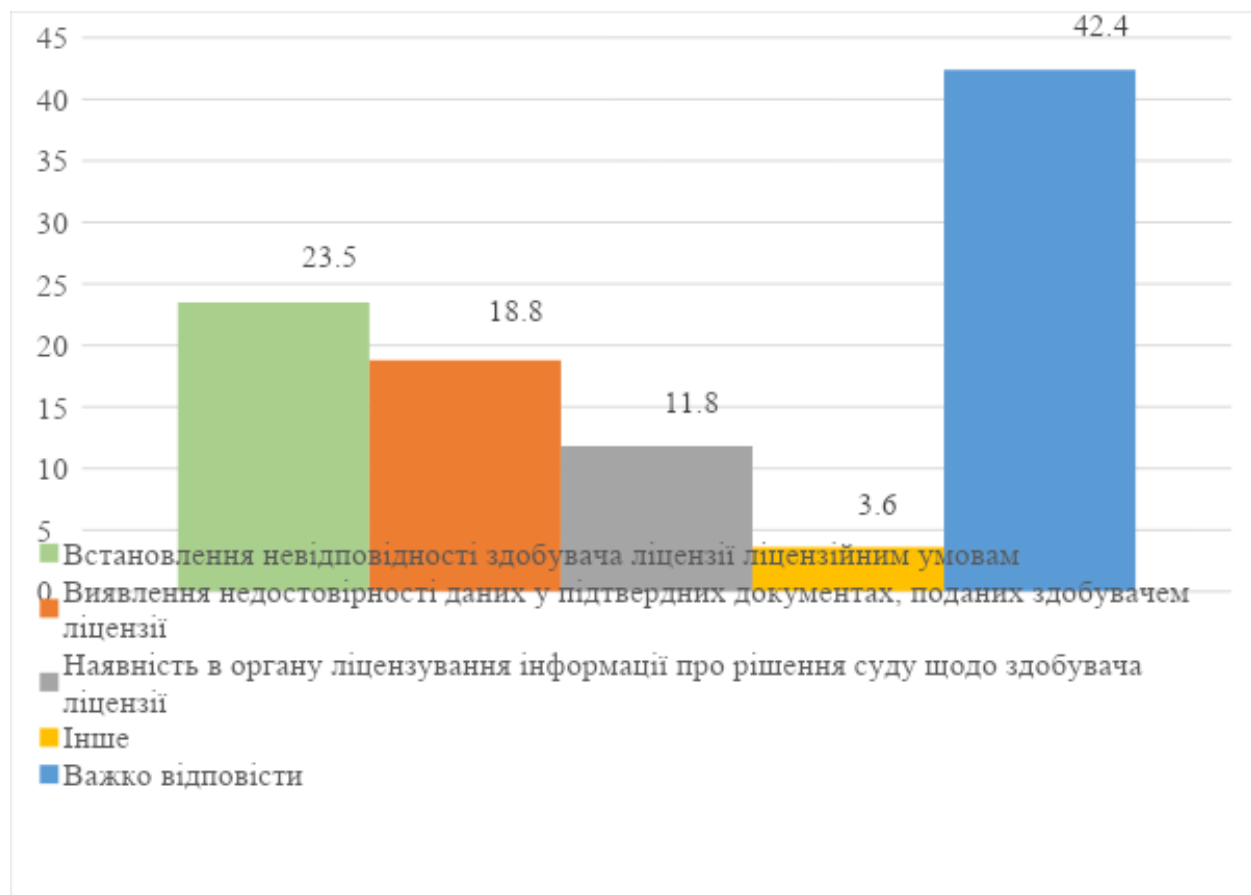

Рис. 19. Розподіл відповідей на запитання: «З якої причини найчастіше трапляються ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам?»

Плануючи перетнути митний кордон України зі зброєю громадяни України мають отримати для цього відповідний дозвіл. Тому передостанньою послугою, яку хотілось би розглянути, є видача дозволу на перевезення через

митний кордон України вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них громадянами України. Національною поліцією України здійснюється видача дозволів на перевезення вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, а також пристроїв та патронів до них [56, 108].

Умови та порядок її отримання доволі прості. Заявнику спочатку потрібно звернутися до Національної поліції України з заявою, в якій зазначається модель, кількість зброї, основних частин та боєприпасів до неї, запланованих до перевезення через митний кордон, мету та період вивезення зброї. Також до заяви додаються: копія запрошення, виданого власнику зброї відповідним суб'єктом іноземної держави; дозвіл на ввезення зброї, виданого уповноваженим органом іноземної держави та копія паспорта громадянина України для виїзду за кордон [56, 108].

Наступною послугою, яку надає Національна поліція України, є видача дозволу на перевезення територією України вогнепальної зброї, боєприпасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них для юридичних осіб. Дозвіл на перевезення територією України зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, а також пристроїв та патронів до них видається управлінням Національної поліції за заявою керівника підприємства, якому належить зброя, бойові припаси, основні частини зброї, пристрої і патрони до них, а також за заявою суб'єкта господарювання, у якій зазначаються найменування та кількість вантажу, що буде перевозитися, вид транспорту, маршрут із зазначенням початкового й кінцевого пунктів перевезення, підстава перевезення, строк, відомості про осіб, відповідальних за перевезення і охорону вантажу на шляху руху (прізвище, ім'я, по батькові, паспортні дані) [56, 108, 109, 103].

Також до заяви необхідно надати: копії договору (у разі його укладання); копії дозволу на право придбання зброї, бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них; копії документів, що є

підставою для перевезення вантажу, засвідчені керівником підприємства, установи, організації, суб'єктом господарювання (договір купівлі-продажу або контракт) та копію наказу про призначення особи, відповідальної за перевезення вантажу [56, 108, 103].

Перевезення вогнепальної, холодної, охолощеної та пневматичної зброї, а також мисливського пороху, заряджених мисливських та спортивних патронів основних частин зброї, бойових припасів до зброї військових зразків, пристроїв та патронів до них автомобільним транспортом здійснюється згідно з вимогами безпеки перевезення небезпечних вантажів цим транспортом. Керівник підприємства, установи, організації, суб'єкт господарювання для супроводження цього вантажу повинен призначити не менше двох осіб, які озброюються відомчою вогнепальною зброєю. У разі її відсутності, охорона здійснюється працівниками поліції охорони або охороною іншого суб'єкта господарювання, що має ліцензію на надання послуг з охорони власності та громадян, з якою укладено відповідний договір [56, 108].

2.3. Процедура і порядок надання адміністративних послуг у сфері дозвільної діяльності в Україні в сучасних умовах

Адміністративні процедури виступають дискусійною проблематикою в науці адміністративного права. Варто зазначити, що у розумінні категорії «адміністративна процедура» відсутній єдиний підхід, що є передумовою дослідження як її змісту та особливостей, так і її співвідношення з суміжним правовими поняттям «адміністративний процес».

На сьогодні поняття «адміністративна процедура» та «адміністративний процес», незважаючи на їх активне використання в теорії адміністративного права та юридичній практиці, не мають чіткого однозначного визначення і потребують уточнення їх змістовного наповнення, тому в нашій роботі ми хочемо провести аналіз наукових праць та співставити дані з реальним порядком надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану.

Насамперед хочемо проаналізувати елементи адміністративної процедури, що дозволяють точніше визначити критерії її запровадження. Так, Ю. Тихомиров та Е. Талапіна до адміністративної процедури відносять: а) процедурні правила, призначені для легального застосування матеріально-компетенційних норм; б) типовий «набір» юридичних дій та актів, що здійснюються і приймаються суб'єктами компетенції; в) стадії діяльності суб'єктів компетенції і пов'язаних з ними інших суб'єктів права, послідовність здійснення юридичних дій та зв'язок між ними; г) часові характеристики (терміни, тривалість, періодичність) [138].

Також хочемо проаналізувати думку О. Лагоди, який визначає адміністративну процедуру, як установлений законом порядок розгляду та вирішення індивідуальних справ органами виконавчої влади й місцевого самоврядування, який закінчується прийняттям адміністративного акту або укладанням адміністративного договору [43 с. 4].

Підсумовуючи нами проаналізовані погляди вчених-адміністративістів, хочемо узагальнити, що адміністративною процедурою з надання

адміністративної послуги у сфері надання послуг є визначений законодавством України чіткий та регламентований порядок здійснення уповноваженим підрозділом адміністративного провадження щодо надання фізичній або юридичній особі адміністративної послуги у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, що встановлює підстави, стадії, форми, строки та послідовність вчинення зазначеним органом відповідних дій та прийняття рішень з розгляду та вирішення цієї справи [144, с. 31].

Основними ознаками процедури з надання публічних послуг у сфері правоохоронної діяльності є: регламентація нормами адміністративного права; процесуальний характер діяльності органів поліції та їх посадових осіб; наявність головних стадій, які мають процесуальні та змістовні особливості; формальне закріплення результатів процедури у письмовій формі та у вигляді відповідного нормативно-правового акту, а саме ліцензії або дозволу [140].

Аналізуючи особливості нормативно-правового регулювання процедурної діяльності дозвільної системи України із надання адміністративних послуг, необхідно зазначити, що окрім загального законодавчого акту у цій сфері – Закону України «Про адміністративні послуги» [64], порядок надання таких послуг у більшості випадків регламентується спеціальними законодавчими актами, а також підзаконними, в тому числі відомчими, нормативними актами.

Хоча можемо зазначити, що у Законі України «Про адміністративні послуги» [64], містяться окремі положення, які регулюють процедурні аспекти надання адміністративних послуг (вимоги детального опису процедури надання конкретної адміністративної послуги; порядку подання заяв; витребування документів та інформації; строків надання адміністративних послуг), але в основному цей законодавчий акт спрямований на регулювання матеріально-правових та організаційних питань надання адміністративних послуг.

Таким чином, нормативне регулювання більшості питань, пов'язаних з процедурним аспектом сервісної діяльності правоохоронних органів, залишається здебільшого підзаконним або таким, що міститься в деяких законах, але фрагментарно. Зазначене негативним чином впливає на якість надання адміністративних послуг і сприяє росту корупційних ризиків у сфері сервісної діяльності.

Адміністративні послуги на сьогодні можуть надаватися правоохоронними державними органами – суб'єктами надання адміністративних послуг фактично або через центри надання адміністративних послуг чи через Урядовий портал Реєстр адміністративних послуг (<https://guide.diia.gov.ua>). В умовах дії в Україні воєнного стану, даний вид надання адміністративних послуг в сфері дозвільної системи та процедури їх надання через Урядовий портал спрощує як діяльність уповноважених органів, так і фізичних чи юридичних осіб, що хочуть отримати послугу [56, 108].

Адміністративні послуги в електронній формі надаються через Єдиний державний портал адміністративних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи правоохоронних державних органів. Порядок та вимоги інтеграції інформаційних систем правоохоронних державних органів з Єдиним державним порталом адміністративних послуг затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері надання адміністративних послуг, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку електронного урядування [55, 56].

Вивчаючи нами процедуру, хочемо звернути увагу на те, що фізична особа, у тому числі фізична особа-підприємець, має право на отримання адміністративної послуги незалежно від реєстрації її місця проживання, але існують випадки, коли в установленому законом порядку виникають особливі ситуації. Наприклад, юридична особа має право на отримання адміністративної послуги за місцезнаходженням такої особи або у випадках,

передбачених законом, – за місцем провадження діяльності або місцезнаходженням відповідного об'єкта [56, 108].

Для отримання адміністративної послуги заявник має подати в письмовій чи електронній формі документ у вигляді заяви. Така заява може бути подана суб'єкту надання адміністративної послуги особисто суб'єктом звернення або його представником (законним представником), надіслана поштою, а в разі надання адміністративних послуг в електронній формі – через Єдиний державний портал адміністративних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи правоохоронних державних органів. Суб'єктом надання адміністративних послуг на кожну адміністративну послугу, яку він надає відповідно до закону, затверджуються інформаційна і технологічна картки, а у разі якщо суб'єктом надання є посадова особа, – органом, якому вона підпорядковується [56, 108].

Відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та дотримуючись чинного законодавства України з питань порядку отримання ліцензій на провадження видів господарської діяльності, визначених у ст. 7, 10, 11, 12, 13 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108].

Проаналізуємо основні стадії та етапи адміністративних проваджень із надання уповноваженими підрозділами дозвільної системи адміністративних послуг в сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

Першим етапом при наданні адміністративної послуги є ініціювання за заявою особи до уповноваженого правоохоронного органу надання адміністративної послуги. На цій стадії фізична або юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративної послуги (далі – суб'єкт звернення) офіційно виражає свій намір реалізувати своє право або свій обов'язок у сфері правоохоронної діяльності, а правоохоронний орган, його посадова особа зобов'язані перевірити умови надання адміністративної послуги [108].

Хочемо зазначити, що згідно з умовами та порядком надання підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної регуляторної служби України платних адміністративних послуг, затвердженого Законом України № 222 [108], адміністративні послуги надаються саме за письмовою заявою здобувача ліцензії із зазначенням їх прізвища, імені, по батькові, даних про місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (не зазначається фізичною особою, яка через свої релігійні переконання відмовляється від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомила про це відповідний контролюючий орган і має відмітку у паспорті, – подається копія цієї відмітки) та згода на обробку персональних даних, а також виду господарської діяльності на провадження якого здобувач ліцензії має намір отримати ліцензію. А для здобувача ліцензії в особі підприємця чи юридичної особи надається повне найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження, перелік відокремлених підрозділів, у межах яких планується провадження господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню [108].

Така заява подається особисто заявником або законним представником до уповноваженого органу з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи або через особистий кабінет Урядового порталу Реєстру адміністративних послуг [56]. До заяви для отримання адміністративної послуги суб'єкт звернення у випадках, передбачених законом, додає документи (якщо відомості, що містяться в них, не внесені до відповідних інформаційних баз в обсязі, достатньому для надання адміністративної послуги) на кожен вид адміністративної послуги існує свій особистий перелік відповідних документів, котрі передбачені та визначаються Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108] та мають чіткі вимоги до щодо оформлення [56].

Хочемо звернути увагу, що до заяви про отримання ліцензії на об'єкт дозвільної системи додаються: 1) документи відповідно до ліцензійних умов;

2) копія паспорта керівника здобувача ліцензії (або його уповноваженого представника) із відміткою контролюючого органу про повідомлення про відмову через свої релігійні переконання від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків (подається тільки фізичними особами-підприємцями, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган); 3) опис документів, що подаються для отримання ліцензії, у двох екземплярах (у разі подання документів у паперовій формі) [108].

Перелік підтвердних документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії, встановлюється ліцензійними умовами і є виключним. У разі встановлення наявності підстав для відмови у видачі ліцензії, орган ліцензування приймає обґрунтоване рішення про відмову у видачі ліцензії, що набирає чинності з дня його прийняття та підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті органу ліцензування наступного робочого дня після його прийняття. Рішення про відмову у видачі ліцензії може бути оскаржено до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, суду.

Якщо говорити про відмову у видачі ліцензії, то підставами для прийняття рішення про відмову у видачі ліцензії за результатом розгляду заяви про отримання ліцензії можуть бути: 1) встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам; 2) виявлення недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих здобувачем ліцензії. Виявленням недостовірності даних у підтверджуючих документах, поданих суб'єктом господарювання до органу ліцензування, є встановлення наявності розбіжності між даними у підтверджуючих документах та фактичним станом цього суб'єкта господарювання на момент подання документів. Не вважаються недостовірними дані, підстава наведення яких суб'єктом господарювання не могла бути для нього завідомо неналежною; 3) наявність в органу ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що

забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, яке набрало законної сили відповідно до ст. 255 КУпАП [56, 108, 28, 29].

Ймовірність залишення заяв ліцензіатів про видачу ліцензій без розгляду або відмови у її видачі на теперішній час є високою. Кожне четверте звернення суб'єкта господарювання за отриманням ліцензії закінчується відмовою у її видачі або залишенням заяви без розгляду (26% від поданих заяв). Найпоширенішою підставою для відмови у видачі ліцензії за період 2014-2016 рр. є «невідповідність здобувача ліцензії ліцензійним умовам, встановленим для провадження відповідного виду господарської діяльності» за якою було здійснено 86% всіх відмов у видачі ліцензії (9963 відмов за цією підставою з 11521 загальної кількості відмов по усім органам, які надали інформацію). Через відсутність чітких критеріїв відповідності чи не відповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам, створюється можливість суб'єктивного неоднозначного трактування такої норми органами ліцензування, що може призвести до відмови у видачі ліцензії через банальну помилку/описку у документах [84, 25, 132].

Але на практиці порядки відмови у видачі ліцензії дуже відрізняються від уніфікованого порядку, що встановлений Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності». У таких випадках ми можемо пояснити це тим, що наявні види господарської діяльності, які ліцензуються «з особливостями, встановленими іншими Законами», а також існують незаконні ліцензування, а саме коли ліцензуються види господарської діяльності, які не передбачені Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та здійснюються не у відповідності до даного Закону. У даних випадках спеціальне законодавство не потребує приведення у відповідальність в частині відмови у видачі ліцензії об'єктів дозвільної системи [108, 132].

Проаналізувавши законодавство, хочемо зазначити, що існують і випадки відмови у видачі ліцензії на об'єкти дозвільної системи, які саме

містяться у спеціальному законодавстві та регулюють ліцензування видів господарської діяльності «відповідно до інших Законів». Наприклад, відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» поняття «відповідно до» поширюється лише на порядок: видачі, переоформлення, анулювання ліцензій. Тому ми хочемо зазначити, що спеціальне законодавство потребує приведення у відповідність до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108, 141].

Наступним етапом у процедурі надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної є порядок прийняття заяви про отримання ліцензії до розгляду. Уповноважений орган ліцензування, відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», протягом п'яти робочих днів з дня одержання заяви про отримання ліцензії встановлює наявність або відсутність підстав для залишення її без розгляду, і в разі їх наявності повинен прийняти відповідне рішення [108].

Але хочемо зауважити, що постановою Кабінету Міністрів України від «Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру» 28.02.2022 № 165 було зупинено строки надання, крім строків надання адміністративних послуг у сферах державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації актів цивільного стану, суб'єктами (особами), що провадять діяльність під час воєнного стану, адміністративних послуг суб'єктами їх надання та строки видачі дозвільними органами документів дозвільного характеру на час воєнного стану в Україні та протягом місяця після його скасування [107].

Тому такі рішення на час воєнного стану в Україні можуть залишатися без розгляду заяви про отримання ліцензії та повинні в обов'язковому порядку бути оприлюднені на офіційному веб-сайті уповноваженого органу ліцензування (вноситься повна інформація про дане рішення до відповідного ліцензійного реєстру) [107].

Вивчаючи процедуру видачі ліцензії, хочемо зауважити, що під час розгляду заяви про отримання ліцензії, ліцензійний орган, у межах своєї компетенції, може залишити подану заяву про отримання ліцензії без розгляду. Для цього мають бути чіткі підстави, які ми хочемо розглянути надалі, наприклад, залишення заяви без розгляду у зв'язку із тим, що документи подано не в повному обсязі. Разом з тим, існує вичерпний перелік винятків, передбачених ч. 5 ст. 12 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108]. Крім того, заява буде залишена без розгляду, якщо хоча б один з документів, що додається до заяви про отримання ліцензії, був підписаний особою, яка не має на це повноважень або оформлений із порушенням вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та складений не за встановленою ним формою чи не містить даних, які обов'язково вносяться до заяви. Якщо про здобувача ліцензії відсутні відомості у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань або в ньому вже наявні відомості про державну реєстрацію його раніше припинення, заяву буде залишено без розгляду [108, 107].

Як бачимо, орган ліцензування під час розгляду заяви про отримання ліцензії розглядає її для досягнення мети встановлення відсутності або наявності підстав для відмови або видачі ліцензії, проводить повний та всебічний аналіз підтверджуючих, поданих заявником документів, одержання та вивчення інформації з державних паперових та електронних інформаційних ресурсів [108].

Наступним етапом у процедурі надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи є оплата суб'єктами ліцензування послуг за видачу ліцензії.

Наразі за видачу ліцензії здійснюється разова плата в розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії, якщо інший розмір плати не встановлений законом,

відповідно до частини першої, другої та третьої статті 14 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [108]. Якщо оплата проходить через Урядовий портал Реєстру адміністративних послуг, то на надання відповідного виду адміністративної послуги встановлений відповідний строк та адміністративний збір [56].

Якщо ліцензіат отримав рішення про видачу ліцензії, то в даному рішенні будуть зазначені реквізитні рахунки для внесення плати про видачу ліцензії та зазначені строки її сплати, в загальному це не пізніше десяти робочих днів з дня внесення запису щодо рішення про видачу ліцензії до ліцензійного реєстру та подати копію квитанції, виданої банком, копію платіжного доручення з відміткою банку, квитанція з платіжного терміналу, квитанція (чек) з поштового відділення зв'язку [108].

І лише після проходження всіх етапів, уповноваженим органом з ліцензування об'єктів дозвільної системи відбувається надання адміністративної послуги. У разі встановлення під час розгляду заяви про отримання ліцензії відсутності підстав для відмови у видачі ліцензії, орган ліцензування приймає рішення про видачу ліцензії та вносить дані до Державного ліцензійного реєстру [56, 108].

Ми хочемо зазначити, що наразі проблема відсутності Єдиного реєстру, в якому повинні бути зібрані усі відомості щодо ліцензування об'єктів дозвільного характеру, й досі наявна.

Відповідно до ч. 5 ст. 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» до набрання чинності положенням про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців інформації про ліцензування та видання Кабінетом Міністрів України акту щодо припинення ведення Єдиного ліцензійного реєстру (далі – ЄЛР) органи ліцензування продовжують формувати, вести та надавати відомості з власних ліцензійних реєстрів та подавати їх до Єдиного ліцензійного реєстру згідно з порядком формування, ведення та користування відомостями ліцензійного реєстру та подання їх до Єдиного ліцензійного реєстру. По-друге, органи

ліцензування оприлюднюють прийняті ними рішення про видачу ліцензій на своїх офіційних веб-сайтах на наступний робочий день. По-третє, сприяють розпоряднику Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у формуванні електронного інформаційного ресурсу реєстру щодо ліцензування об'єктів дозвільного характеру [56, 108].

Підводячи підсумок, хочемо звернути увагу, що всю інформацію про діяльність та повноваження Державної регуляторної служби України можна знайти офіційному їх порталі, але наразі, навіть під час повномасштабної війни Єдиний ліцензійний реєстр не працює.

У нашому дослідженні ми хочемо запропонувати створити та вести разом з органами Національної поліції України у сфері дозвільної системи Єдиний дозвільний ліцензійний реєстр. Створити повний документ та нормативне підґрунтя для внесення рішення відповідного органу ліцензування про видачу, припинення чи скасування ліцензій до окремого Єдиного дозвільного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, шляхом прийняття відповідного порядку Кабінетом Міністрів України.

Наразі можливим заходом для вирішення проблеми забезпечення, як технологічного так і організаційного, є саме внесення необхідної інформації органами ліцензування до Єдиного державного реєстру. Слід зазначити, що на час воєнного стану в Україні існують певні обмеження у проведенні реєстраційних дій, та, як наслідок, діяльності Центрів надання адміністративних послуг в Україні (постанова Кабінету Міністрів України «Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру» від 28.02.2022 № 165). Даною постановою передбачено зупинення строків надання адміністративних послуг, крім строків надання адміністративних послуг у сферах державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації актів цивільного стану, суб'єктами (особами), що провадять діяльність під час воєнного стану,

адміністративних послуг суб'єктами їх надання та строки видачі дозвільними органами документів дозвільного характеру на час воєнного стану в Україні та протягом місяця після його скасування [107].

Також ми маємо постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» від 06.03.2022 № 209, якою визначено особливості проведення реєстраційних дій. Тому все залежить від того, якою є територія діяльності Центру надання адміністративних послуг, чи ведуться бойові дії на прилеглий території діяльності ЦНАП [19].

Якщо говорити про адміністраторів ЦНАП, котрі перемістилися з території, на якій проводяться бойові дії, мають переважне право на призначення на вакантні без конкурсного відбору, за умови наявності у таких осіб громадянства України, освіти та досвіду роботи. Крім того, через ЦНАП у громадах, на території яких ведуться бойові дії, надаються всі адміністративні послуги, які на цій території надаються безпосередньо суб'єктами надання адміністративних послуг [19].

Таким чином, проаналізувавши адміністративну діяльність правоохоронних органів щодо порядку отримання дозволу на ліцензування об'єктів дозвільної системи, можливо дійти висновків, що існує чітка процедура в системі отримання дозволів в Україні [16]. Аналіз порядку видачі дозволів на функціонування об'єктів дозвільної системи, а також стадій та етапів їх впровадження, дозволив виділити умови видачі дозволу, де на суб'єкта послуги покладається ряд вимог та відповідальності, а також порядок чи процедуру видачі дозволів, де на суб'єкта послуги покладається відповідальність за належне оформлення необхідних документів, оформлення їх у відповідні строки, строки прийняття рішення та його виконання відповідним органом.

Висновки до розділу 2

1. Адміністративно-правовий статус та діяльність органів та осіб, уповноважених на виконання процедури надання ліцензування у сфері дозвільної системи, вимагають поступового перегляду законодавчої бази для визначення регуляторних та наглядових функцій держави.

2. Адміністративно-правове регулювання механізму ліцензування об'єктів дозвільної системи побудоване на взаємодії державної влади та фізичних осіб, завдяки якій забезпечується повноцінна реалізація механізму надання адміністративних послуг в сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

3. Діджиталізація – це успіх навіть в правовому національному законодавстві. Діджиталізація має новий термін в суспільстві, що означає процес переведення різноманітної інформації у всіх її формах (текстовій або звуковій), графічній – у цифровий формат, а головне зрозумілий сучасним гаджетам).

4. Механізм надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи складає частину механізму соціального регулювання. Він поєднує в собі наступні елементи: засоби (правові норми, суб'єктивні права та юридичні обов'язки, виконавчі дії); метод (зобов'язання, заборонна, обмеження, повноваження); форма (використання, виконання, застосування, дотримання). Ці засоби, форми та методи взаємопов'язані та взаємозалежні. Елементами даного механізму є верховенство права, нормативні акти, правовідносини та правоохоронні дії.

5. Підвищення ефективності діяльності у даному напрямі можливе за умови створення нормативного підґрунтя для внесення рішення органу ліцензування про видачу ліцензій до окремого Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, шляхом прийняття відповідного порядку Кабінетом Міністрів України.

6. Започаткування у наданні державними центральними органами влади адміністративних послуг в громадах, на територіях яких ведуться бойові дії та прийняття офіційного документу Верховною Радою України від 24 березня 2022 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення керованості державою в умовах воєнного стану».

РОЗДІЛ III. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ МВС У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ

3.1. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи

На сьогодні виникає багато запитань, як так сталося, що у цивілізованому та глобалізованому світі двадцять першого століття, коли ще в кожного є пам'ять про дві криваві війни, стала можливою агресія небачених із 1939 року масштабів. Ця війна стала першою в історії людства, яка відбувається за часів існування соціальних мереж, мобільних телефонів, з яких можна керувати навіть супутниками, самих супутників, з яких видно все живе і не живе на землі, атомних електростанцій, котрі можуть нанести великої загрози людству, бойових дронів та багато інших високо технологічних та професійних складових сучасної цивілізації.

Причин цієї війни можна називати багато, як політичних, психологічних, так і технічних. Але головне, що вона приносить не лише втрати з боку економіки, а несе небачені втрати людського життя.

Україна та українці вже обрали для себе головний напрям в ці тяжкі для нас часи. Ми обрали захищати свою державу, свою землю, свою родину та близьких, мирне та благополучне життя для наших дітей. Це особливо сьогодні набуло свого поширення, адже Україна змушена знову відстоювати свою незалежність та свої кордони. Тому, як ніколи, ми та наша держава стає міцнішою та боєздатною.

Україна на сьогоднішній день іде по великій інтегрованій програмі щодо її розвитку та зміцнення. Наприклад, якщо говорити про широкий погляд на відносини між Європейським Союзом та Україною, наша держава робить великий крок до євроінтеграції. 28 лютого 2022 року, після вторгнення російської федерації на територію нашої держави, Україна подала заявку на

членство в Європейському Союзі. Вступ до Європейського Союзу є на поточному порядку денному у багатьох країнах та має за основу розширення ЄС з 2022 року в єдиний ринок ЄС та остаточним вступом до ЄС [149].

Хочемо звернути увагу, що Україна стала однією із семи країн-кандидатів на вступ до ЄС разом з такими країнами як Туреччина, Албанія, Сербія, Молдова, Чорногорія та Македонія.

Сфера надання адміністративних послуг потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передового національного і міжнародного досвіду – так вважають 80,0% учасників опитування. 54,1% позитивно оцінюють необхідність запозичення західних практик адміністративного урядування у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Запозичення західних практик адміністративного урядування сприятиме, насамперед, приведенню чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу. Міжнародна співпраця є сьогодні найбільш доцільною та дієвою у питаннях якості адміністративних послуг, а саме – у допомозі експертів з міжнародним досвідом – 40,0%, адаптації міжнародного досвіду для розв'язання проблеми сфері надання адміністративних послуг – 38,8%, орієнтації на кращі практики – 31,8%, ще мав місце такий розподіл напрямів: наступна позиція – створення центрів підготовки відповідних кадрів – 27,1%; організація навчальних курсів експертами організацій – 24,7%; організація і проведення міжнародних семінарів, конференцій та інших заходів – 15,3%; останнє місце у рейтингу – у альтернативи – обмін методичною літературою – 12,9%; не відповіли на запитання 18,8%. Такі дані ми отримали за допомогою проведеного нами соціалістичного дослідження.

Акцентуємо увагу, що 23 червня 2022 року Україна набула статусу кандидата на вступ до Євросоюзу. Для України це лише перший крок, але складний крок, саме на шляху до вступу нашій державі потрібно провести ряд реформ та адаптувати українське законодавство до європейських критеріїв. На цей момент перед Україною стоїть ряд завдань, які необхідно виконати: посилення боротьби з корупцією; проведення реформи

Конституційного Суду України; продовження судової реформи в Україні; антиолігархічний закон; здійснення боротьби з відмиванням коштів; «Закон про медіа», а саме приведення медіа законодавства у відповідність до європейського; зміна законодавства про національні меншини. А отже, законодавство України очікує суттєвих змін та доповнень [23, 78, 112].

Ще однією важливою подією для України на міжнародній арені є подання заявки на вступ до НАТО у прискореному порядку за прикладом Фінляндії та Швеції. А саме, 30 вересня 2022 року президент України Володимир Зеленський підписав заявку на вступ до НАТО у прискореному порядку, за процедурою, яка буде відповідати нашому значенню для захисту всієї нашої спільноти. Наразі це рішення повинно дійти єдиного консенсусу усіма 30 країнами – членами Альянсу, а з боку України виконанню усіх вимог для поглиблення партнерства у НАТО. Але позитивним для нас є те, що Генеральний секретар Альянсу ЄНС Столтенберг, зі свого боку, заявив, що двері в НАТО для України відкриті [149].

Ми хочемо підтримати думку Міністра закордонних справ України та доповнити його думку, що Україна вже як де-факто перебуває у складі НАТО. Залишилось лише дане питання та статус оформити юридично та на політичному рівні. Адже, на жаль, своє право перебувати у членстві Альянсу наш український народ показав та продовжує показувати на полі бою, де гинуть не лише військові, а й цивільні і, на жаль, діти [149].

Ще за рік до повномасштабного вторгнення Росії, Україна, згідно з даними експертів центру «Нова Європа», впровадила близько 19% умов відповідності стандартам НАТО – змін, необхідних для вступу до Альянсу. Це хороший показник: наприклад, Чорногорія, яка вступила до НАТО в 2017 році станом на 2021 рік запровадила 22% угод зі стандартизації НАТО [149].

Крім того, хочемо зазначити, що збройна підтримка від Альянсу напередодні й від початку повномасштабної агресії Росії, посприяла переходу українського війська на стандарти НАТО – у військовому вимірі інтеграція до

Альянсу передбачає уніфіковану структуру збройних сил та зброю єдиного зразка.

Україна та український народ з 24 лютого 2022 року показує свою міць, мужність, витривалість, прагнення до миру та цілісності нашої держави. Україна користується підтримкою багатьох країн світу, серед яких підтримка більше 10 країн НАТО, серед яких: Естонія, Латвія, Литва, Канада, Північна Македонія, Румунія, Словаччина, Хорватія, Чехія та Чорногорія [149, 67].

Кожен українець, будь-якою своєю участю на сьогодні стоїть на сторожі недоторканості кордонів України, виконує миротворчі дії щодо зміцнення своєї країни, допомагає потребуючим у допомозі та береже в державі та родинях спокій та правопорядок.

Кожному громадянину та цивільній особі нашої держави повинно вистачити розуміння, мудрості та сили духу для збереження України єдиною та незалежною, сил у забезпеченні стабільності та спокою для мирного майбутнього наших дітей.

Якщо розглядати дане питання з точки зору науки права, то є ряд праць, у яких розглядався міжнародний досвід у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, а саме легалізації зброї. Думки науковців злагожені та спільні в рішенні того, що ліцензування та легалізація вогнепальної зброї та боєприпасів до неї потрібна українському суспільству та державі, адже легалізація зброї- це перший крок до внесення прибутку, що покращить економічне становище держави. Крім того, значний дохід може приносити не лише купівля вогнепальної зброї, а й обслуговування її та проходження навчальних курсів та етапів отримання даного дозволу на неї, що також в нашій країні необхідно, не лише для принесення доходу, а й для особистої безпеки громадянина-ліцензіата, що в умовах дії правового режиму воєнного стану досить є важливим [33].

Варто зазначити, що на питання, чи доцільним є нині запровадження права на вільне володіння нарізною вогнепальною зброєю в Україні, та

застосування міжнародного досвіду, враховуючи специфіку суспільно-політичної ситуації, що склалася в Україні досить чітко різняться.

Так, наприклад, Г. Учайкін, голова наглядової ради ВГО «Українська асоціація власників зброї», чітко підтримав дозволити нарізну вогнепальну зброю. Але був категорично проти травматичної зброї. Він вважав, що саме нарізна вогнепальна зброя, перш за все, це зброя, яка може бути ідентифікована працівниками правоохоронних органів. Вона перед продажем проходить процедуру відстрілу, а тому кожна куля і гільза знаходяться на контролі. Тобто можна легко віднайти хто, і з якого пістолета стріляв. А такі процедурні дії з травматичним пістолетом не виконуються і такої чіткої інформації ніколи не знайдеться [59].

Розглянувши нами погляди В. Бандури, адвоката, котрий у своїх поглядах має чітку думку за наділення людей правом володіти зброєю та мати змогу захистити себе та своїх близьких. Але він наголошував на тому, що потрібно розірвати корупційні ризики у отриманні права на придбання зброї різними категоріями людей, які наприклад, раніше були судимі, або психічно хворі [15].

У своїй діяльності за прийняття легалізації вогнепальної зброї в Україні аиступав Д. Корчинський, лідер партії «Братство», який дотримувався думки, що відповідно до веденням бойових дій на території України, будь-яка людина, яка в першу чергу несудима, повинна мати умови для легкого придбання зброї, як захисту своїх прав та захисту цілісності своєї держави [155].

І. Ткач, інформаційний аналітик та спеціальний кореспондент газети «Вікна», у своїй професійній діяльності також підтримував право наданні людям вільного доступу до зброї. На його думку, зброя була б перш за все гарантом відповідальності, безпеки та взаємоповаги до кожного. Головним його і вірним аргументом було те, що не лише бандити повинні мати зброю, а й вільні, чесні люди [15].

Разом з цим, мають місце і думки з «аргументами проти».

Наприклад, кандидат філософських наук, доцент, Г. Дичковська вважала, що держава діє не з того, а потрібно надавати спочатку людям права, права на дію та відповідальність, а не можливість мати цей страшний інструмент в кишені [155].

В свою чергу психолог України, Н. Чаплинська, завжди аргументувала проти прийняття такого закону та проти надання такого права людям тим, що у наших людей відсутня культура до застосування та використання таких речей. Вона вважала, що українське суспільство не то, що готове до його застосування, а й до її носіння[155].

Останім хочемо проаналізувати думку Т. Лутчина, політолога України, який був проти надання права вільного користування вогнепальною зброєю та боєприпасами тому, що вважав нестабільну ситуацію в суспільстві та напруженість в державній політичній системі [155].

Головним суб'єктом, який на теперішній час й завжди регулює законодавство держав щодо володіння та незаконного розповсюдження вогнепальної зброї у світі, є важлива для нас Організація Об'єднаних Націй (ООН). Дана організація відповідає за співдружність держав в інтересах забезпечення безпеки держав та діяльність якої спрямована на вирішення спірних питань виключно мирним та цивілізованим шляхом [128].

Ми хочемо зауважити, що хоча за останні десятиліття у світі відбулося більше 50 війн саме від застосування вогнепальної та стрілецької зброї, на жаль, під час яких загинуло більше 6 мільйонів осіб і саме трагічне, що 90% з них – це цивільні особи. На сьогоднішній час, під час війни України і країни агресора – російської федерації також гинуть люди, гинуть від різного виду озброєння. На сьогодні у світі в обігу перебуває близько 857 млн одиниць стрілецької зброї, вона порівняно з вогнепальною, в легкому доступі. Якщо задуматись, то по одній одиниці зброї на кожну двадцяту людину на землі, це можна пояснити тим, що незаконна торгівля стрілецькою зброєю є великим та прибутковим бізнесом – з нього не сплачуються податки, а війни в країнах, розповсюдження нелегальної вогнепальної зброї. Тому в зв'язку з цим, її було

названо «зброєю масового знищення» Генеральним секретарем ООН К. Аннаном і на нашу думку, це дійсно так [128].

Ми хочемо звернути увагу, що протягом десятків років було проведено не одну конференцію з питань запобігання та викорінення незаконної торгівлі стрілецької зброї та легким озброєнням у всіх її аспектах та боротьбі з нею. 20 липня 2001 року було ухвалено Програму дій ООН по боротьбі з нею [128]. Важливу роль, відповідно до Програми дій ООН, у вирішенні проблем, пов'язаних з незаконною торгівлею зброї, відіграє Рада Безпеки. Саме Рада Безпеки неодноразово вводила ембарго на постачання зброї з метою стримування розповсюдження зброї у конкретних конфліктних ситуаціях. Водночас за виконанням ембарго на постачання зброї до цього часу не здійснювалося належного контролю, у результаті чого вони не мали істотного впливу на стримування незаконного обігу зброї [128].

Вивчаючи нами міжнародний досвід надання адміністративних послуг у ліцензуванні об'єктів дозвільної системи, хочемо зазначити, що жорсткої позиції продовжують дотримуватися Сполучені Штати Америки. Їх представники, що діють в інтересах збройового лобі, категорично заперечують проти будь-якого плану ООН щодо намагань знищення незаконної торгівлі зброєю, оскільки це, на їх погляд, обмежить обсяг законної торгівлі або обмежить права громадян на володіння зброєю. Держави Східної Європи, маючи намір вступити до ЄС, повинні взяти на себе зобов'язання, що діють на його території [128].

Через призму дослідження, при вивченні даного питання, ми дійшли висновку, що на даному рівні головна проблема щодо контролю над нелегальним розповсюдженням зброї на міжнародній арені полягає в тому, що на сьогодні не існує ні загального для всіх держав закону щодо контролю над озброєнням, ні міжнародного суду, який би розглядав скарги з цього приводу. Тому деякі держави всупереч рішенням ООН і гуманітарним принципам, продовжують активно постачати зброю в зони військових конфліктів [128, 142].

Також ми хочемо звернути увагу, що міжнародні документи щодо обігу вогнепальної зброї багато у чому схожі між собою, у деяких моментах навіть ідентичні. Але з огляду на те, що для кожної конвенції чи іншого документа, які приймаються в цій царині, застосовуються різні, хоч і схожі, визначення та поняття, можна зробити висновок, що єдності поглядів немає всередині самої міжнародної спільноти. Як держави-виробники та постачальники зброї, так і їхні покупці не зацікавлені у встановленні собі кабальних умов для вигідної і прибуткової справи. Відомо, що такі держави як США, Канада, Індія тощо мають значний вплив на політику ООН [128].

Дане питання законодавство у різних країнах світу по-різному регулює. Хочемо зробити невеликий порівняльний аналіз країн за критерієм регулювання права населення на озброєний особистий захист, захист держави на такі групи: по-перше, це країни які повністю легалізували право використання зброї і надали її у вільний доступ, прикладом такої країни є Сполучені Штати Америки. В більшості штатів США, а загалом це близько 20 штатів, котрі не вимагають перевірок для людей, які хочуть придбати пістолет або гвинтівку. Хочемо зазначити, що американці мають 45% від усієї світової зброї, якою володіє цивільне населення. На 100 жителів США припадає 120 гвинтівок. Крім того, Америка – країна із найвищим рівнем смертності через вогнепальну зброю. У 2019 році від куль загинули майже 40 тисяч людей. З останніх подій – масова стрілянина у супермаркеті в Колорадо й убивства працівників масажних салонів в Атланті. Президент Джо Байдан заговорив про негайну потребу посилити контроль за обігом зброї у США – країні, де завжди діє чи не найменше обмежень за гвинтівками. Але після таких резонансних випадків масової стрілянини, населення навпаки, починає активно скуповувати зброю, лише тому, що побоюються її заборони [161].

Хочемо зазначити, що за даними опитування Small Arms Survey 2017 року встановлено, що головною складністю підрахунку зброї є те, що її більшість знаходиться у приватних руках. Тому найбільш офіційні реєстри надають точні дані, але остаточну цифру вони не надають. Дане опитування

показало, що на кінець 2017 року на руках цивільного населення 230 країн світу і територій знаходиться приблизно 857 млн одиниць вогнепальної зброї і це при тому, що офіційні реєстри є лише в 133 країнах і територіях. На інших територіях цифра була отримана завдяки результатам анкетування громадян у 56 країнах і територіях [166].

Хочемо звернути увагу, що даний показник у 857 млн одиниць зброї – на 32% більше, ніж у попередньому дослідженні Small Arms Survey – 650 млн одиниць вогнепальної зброї, яке проводилось у 2006 році і даний показник зріс практично в усіх країнах світу [166].

На думку правоохоронців, зброя не завжди може захистити, якщо вона у недосвідчених руках, а, й наприклад, перцевий балончик може бути ефективнішим [139].

По-друге, це країни, які легалізували використання зброї за умов проходження особою певної процедури її отримання, такими країнами, наприклад, є Чехія, де застосовують тестування. Станом на зараз лише особи, які мають ліцензію на вогнепальну зброю, можуть законно володіти й носити вогнепальну зброю в Чеській Республіці. У Чехії вважають, що роззброєння населення не принесе безпеки, оскільки злочинці отримуватимуть зброю незаконним шляхом.

Тому надалі ми хочемо більш досконаліше проаналізувати та порівняти процедуру надання адміністративних послуг з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи найбільш розвинених країн Європейського Союзу та країн НАТО.

Розпочнемо наш аналіз з такої країни як Чехія. Хочемо зазначити, що Чехія – країна, котра на сьогодні завдяки своїй збройовій компанії CZUB стала одним із найбільших світових виробників. Навіть у Сполучених Штатах Америки серед власних виробників зброї, чехи міцно тримаються на місці в компанії головних постачальників якісної зброї для самооборони і не тільки.

Дана країна має свої особливості в отриманні ліцензії, для початку процедури отримання ліцензії, заявник повинен подати заяву на отримання посвідчення зброї у місцевому відділенні Національної поліції [171].

Досліджуючи норми чеського законодавства про зброю, ми проаналізували основний та пріоритетний Закон про вогнепальну зброю та боєприпаси та про внесення змін до Закону № 156/2000 Coll про перевірку вогнепальної зброї, боєприпасів і піротехнічних виробів та про внесення змін до Закону № 288/1995 Coll про вогнепальну зброю та боєприпаси (Закон про вогнепальну зброю), у формулюванні Закону № 13/1998 Coll та Закону № 368/1992 Coll про адміністративні збори з поправками та Закону № 455/1991 Coll про підприємництво (Закон про торгівлю) зі змінами до норм [173].

Вивчаючи вищевказаний Закон хочемо наголосити, що зброя в Чехії поділяється за такими критеріями: а) заборонена зброя та заборонені боєприпаси, які є зброєю категорії А та зброєю категорії АІ, б) зброя, що підлягає дозволу, яка є зброєю категорії В, с) зброя, що підлягає нотифікації, яка є зброєю категорії С та зброєю категорії СІ, д) інша зброя, яка відноситься до зброї категорії D, д) боєприпаси, що не є забороненими (далі – боєприпаси) [173].

Приділивши уваги вивченню даного Закону, хочемо сказати, що зброя, класифікована в категоріях від А до D, також означає основні частини зброї, частиною якої є або повинні бути ці основні частини. До поводження з основною частиною зброї відповідно застосовуються положення про поводження зі зброєю відповідної категорії. І така чітка позиція в чеському законодавстві повинна наслідуватися нашим українським законодавством, для внесення норм та вимог європейських стандартів [173].

Дуже цікава річ була виявлена нами під час вивчення Закону про зброю, у разі сумнівів щодо включення типу зброї або боєприпасів до категорії згідно з розділами 4-7 Закону про зброю Чехії, рішення приймає Чеське відомство з тестування зброї та боєприпасів. Процедура Чеського відомства з

тестування зброї та боєприпасів під час класифікації типу зброї чи боєприпасів до категорії зброї та боєприпасів визначається імплементаційним законодавством [173].

Зброя, конструктивно відповідна зброї категорії СІ або D, створена шляхом необоротної модифікації зброї, що підлягає реєстрації, є зброєю тієї ж категорії, що й зброя, яка підлягає реєстрації, з якої вона модифікована; це не стосується, якщо це зіпсована чи порізана зброя. Зброя розширення, яка була створена шляхом модифікації зброї категорії А, є зброєю категорії АІ [173].

Також цікавими преамбулами чеського Закону про зброю є інформація про самозарядну зброю, призначену для одноразових боєприпасів, з центральним запалюванням, у яку вставляється надлімітний магазин, де власник посвідчення на зброю або власник посвідчення на зброю, який не зобов'язаний зберігати зброю, книга обліку в центральному журналі обліку зброї, має право вести лише на підставі винятку для категорії зброї АІ або винятку для понадлімітних магазинів; для цілей вищевказаного Закону надлімітний магазин означає магазин або гільзу, призначену для вогнепальної зброї для боєприпасів центрального вогню, ємністю понад 20 патронів у випадку короткої вогнепальної зброї або ємністю понад 10 патронів у чохол для довгої вогнепальної зброї [173].

На нашу думку, в Чехії досить чітко здійснено розмежування щодо видів та класифікації зброї та наданні послуг в цій сфері. Такого чіткого розмежування не вистачає в українському законодавстві.

Для отримання ліцензії в Чехії, заявник повинен відповідати усім умовам віку, кваліфікації, стану здоров'я, кримінальної доброчесності та особистої надійності. Особливістю отримання ліцензій на зброю в даній країні є складання державного теоретичного та практичного іспиту. Як це проходить? Теоретичний іспит складається з письмового тесту з 30 запитань із множинним вибором (створених та розповсюджених Міністерством внутрішніх справ) з максимальною кількістю 79 балів. Для складання

письмового іспиту потрібно 67 балів для категорії А, 71 для категорії В або С та 74 для категорії D або Е. Такий тест розглядає ряд важливих теоретичних питань, таких як знання законодавства про вогнепальну зброю, знання законодавства, що стосується законного використання вогнепальної зброї (наприклад, використання зброї для самооборони), загальні знання про вогнепальну зброю та боєприпаси, а також знання при наданні першої медичної допомоги. Також даний тест включає в себе практичні знання, наприклад, безпечне поводження з вогнепальною зброєю, в якому тест включає в себе перевірку, чи завантажена вогнепальна зброя (безпечне розвантаження); зачистку полів, необхідних для прибирання; підготовку вогнепальної зброї та боєприпасів до стрільби, стрільба, порядок поводження з вогнепальною зброєю у разі несправності, висновок стрільби [173].

Наступним практичним іспитом є тест на стрільбу, заявник виконує практичну вправу та повинен отримати конкретну суму балів, що залежить від категорій ліцензій, на яку заявник подає заявку. Наприклад, для ліцензії категорії В – це 25 метрів на гвинтівкову ціль (А4 аркуш розміром) з 4 з 5 патронів, які б'ють по цільовому аркушу, стріляючи з гвинтівки (2 з п'яти для категорії А). Довга гвинтівка використовується камерна гвинтівка [38]. Крім того, заявник може вистрілити з пістолета в пістолетну мішень 50/20 з відстані 10 метрів. Якщо, наприклад, виконувати тест на стрільбу для отримання ліцензії на категорію С, то заявник повинен стріляти з рушниці на 25 м (те саме, що і кат. В), а також успішно вразити гвинтівкову ціль з відстані 25 м, стріляючи з рушниці (зазвичай двоствольної), 3 з 4 патронів повинні вразити ціль (принаймні частково). А якщо на категорію Е, то заявник повинен успішно вразити міжнародну пістолетну ціль 50/20 (50 см на 50 см) з відстані 10 м (15 м для ліцензії категорії D), стріляючи з пістолета, 4 з 5 патронів повинні вразити аркуш (2 з 5 для категорії А) [173].

Хочемо звернути увагу, що законодавство Чехії яскраво свідчить, що у кожному з наведених вище випадків фактичний бал не має значення; снаряди просто повинні потрапити в аркуш цілі всередині кіл. Також у кожному

випадку заявнику дозволяється 3 пробні постріли для ознайомлення з конкретною вогнепальною зброєю, яка використовується для випробування. Рушниця – виняток з цього, де в якості тестового пострілу допускається лише один постріл [173].

У Чехії ліцензія на вогнепальну зброю видається відповідним відділом поліції на підставі заяви фізичної особи за встановленою формою, зразок якої визначається чинним законодавством та можна заповнити у відділенні поліції Чехії. Зміст заяви про видачу ліцензії на вогнепальну зброю має містити дані про особу та відомості про ліцензію на яку групу вогнепальної зброї заявник просить. Важливим також є те, що заявник повинен додати до заяви про видачу ліцензії на вогнепальну зброю наступні документи: а) довідку про медичну придатність до здійснення діяльності відповідно до цього Закону, відповідно до характеру цієї діяльності, якщо мова не йде про подання заяви про видачу вогнепальної зброї; б) підтвердження професійної компетентності виконувати діяльність відповідно до цього Закону відповідно до характеру цієї діяльності; в) фотографію заявника, яка відповідає вимогам технічного виконання, встановленим у підзаконних актах [173].

Пріоритетною чеською особливістю є те, що якщо протягом останніх 10 років перед подачею заяви заявник на видачу ліцензії на вогнепальну зброю безперервно перебував за межами території Чеської Республіки більше 6 місяців, він також зобов'язаний подати документ, подібний до копії з записів кримінального реєстру та документа, подібного до копії з реєстру правопорушень, який ведеться кримінальним реєстром держави, в якій він перебував, із внесеним перекладом на чеську мову, зробленим перекладачем у списку експертів і перекладачів; якщо він не може пред'явити такі документи, тому що ця держава не видає їх йому, він подає письмову заяву під присягою, в якій заявляє, що за кордоном він не був визнаний винним у вчиненні кримінального правопорушення, в якому він не може вважатися безвинним або визнаним винним проступку, для якого він не може вважатися надійним.

Заявник на видачу ліцензії на вогнепальну зброю, який проживає в іншій державі-члені, також зобов'язаний надати попередню згоду цієї держави-члена на видачу ліцензії на вогнепальну зброю або її заяву про те, що попередня згода не потрібна, з перекладом на чеську мову, здійсненим перекладачем, зареєстрованим у списку експертів та перекладачів [173].

Цікавим виявився також факт, що відповідне відділення поліції призупиняє процедуру видачі ліцензії на вогнепальну зброю у випадку, якщо проти заявника було порушено кримінальну справу за видачу цього документа за кримінальне правопорушення.

Відповідний відділ поліції Чехії може видавати ліцензію на вогнепальну зброю фізичній особі, яка відповідає таким певній категорії умов, а саме: а) має місце проживання на території Чехії; б) досяг встановленого віку; в) дієздатний; д) є придатним за станом здоров'я; е) має професійну кваліфікацію; є) бездоганний та надійний. Відповідний відділ поліції Чехії, котрий відповідає за видачу дозволів у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, може відхилити запит на видачу ліцензії на вогнепальну зброю, якщо заявник не відповідає будь-якій із умов, зазначених нами вище.

Також існують і інші умови, коли відповідний відділ поліції Чехії у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, може прийняти рішення про відмову в задоволенні запиту про видачу ліцензії на вогнепальну зброю, якщо заявник є іноземцем, який не: а) громадянин держави-члена, б) громадянин держави-члена Організації Північноатлантичного договору, в) член сім'ї особи, зазначеної в пункті а) якій видано карту перебування члена сім'ї громадянина Європейського Союзу, дозвіл на проживання для іноземців або дозвіл на постійне проживання на території Чеська Республіка, г) іноземець, який отримав дозвіл на постійне проживання на території Чеської Республіки та отримав правовий статус довготермінового резидента Європейського Співтовариства на території Чеської Республіки, або іноземець, який отримав такий правовий статус на території іншої держави-члена Європейського

Союзу та отримав дозвіл на довгострокове проживання на території Чеської Республіки, е) член родини особи, зазначеної в пункті d) якій видано дозвіл на довгострокове проживання на території Чеської Республіки, або є) особа, яка отримала притулок на території Чеської Республіки, навіть якщо вона виконує всі умови, зазначені Законі про Зброю Чехії. Таке рішення поліції може бути оскаржено заявником у судовому порядку [173].

Якщо говорити точніше, по віковому обмеженню в законодавстві Чехії для видачі ліцензії на зброю, то можна сказати, що ліцензія на зброю груп А, D або E може бути видана лише особі старше 21 року, якщо інше не передбачено вищевказаним чеським законом. Наприклад, ліцензія на зброю групи B або C може бути видана лише особі, яка досягла 18 років, якщо інше не передбачено вищевказаним чеським законом. Ліцензія на вогнепальну зброю групи B може бути видана особі старше 15 років, яка є членом громадської асоціації, що займається спортивною діяльністю відповідно до національних або міжнародних правил і норм, а стрільба є частиною цієї діяльності, якщо виконані умови для його видачі. Даної норми, наприклад, в законодавстві України не передбачено, тому що для нашої країни, це чітко з 21 року [173].

Також варто зазначити, що ліцензія на зброю групи C може бути видана учневі загальноосвітньої школи чи професійно-технічного училища віком від 16 років, якщо навчальним планом школи чи загальноосвітнього навчального закладу передбачено заняття з полювання та за наявності інших умов для її видачі. А ось ліцензія на зброю групи D може бути видана учневі загальноосвітньої школи або професійно-технічного училища віком від 18 років, якщо навчальний план школи або загальноосвітнього навчального закладу передбачає навчання стрільбі з рушниці або боєприпасів. Але для отримання ліцензії на зброю групи B та C потрібна письмова згода законного представника та рекомендація відповідного громадського об'єднання, школи чи навчального закладу. Особа, яка не досягла 18 років, може придбати зброю та бойові припаси для спортивних або мисливських цілей, крім придбання, і

зберігати їх лише за згодою законного представника; цю зброю або боєприпаси можна використовувати лише в присутності особи старше 21 року, яка має ліцензію на володіння вогнепальною зброєю групи В або С не менше 3 років і яка забезпечує безпечне поводження зі зброєю або боєприпасами [173].

Отже, вивчаючи чинне законодавство розвиненої збройної країни Чехії, ми в нашому дослідженні дійшли висновку, що громадянин в Чехії може отримати одну або всі категорії одночасно, але виконуючи всю умови та порядок для їх отримання. Але розпочинаючи збір документів та перед здачею іспиту, який в свою чергу потрібно здати на високий бал, громадянин Чехії повинен уже розуміти та задекларувати кількість відкриваючих категорій. В Чехії досить активно серед населення отримуються лише дві категорії на зброю, це категорія Е і категорія В, тому саме ці дві категорії забезпечують високий рівень безпекового середовища у громадян, а також ці дві категорії легко придбати та зберігати в дома та при застосуванні. Категорія D в чеському законодавстві використовується популярністю та скоріше за все – необхідністю серед муніципальної поліції, адже саме вона не дозволяє простим громадянам в приватному характері мати у особистому володінні вогнепальну зброю.

Також хочемо звернути увагу, що існує певна особливість у використанні зброї за певною категорією, а саме, наприклад, якщо ви отримали категорії В, то використовувати вогнепальну зброю можете лише на стрільбищах, а якщо громадянин Чехії отримав дозвіл на вогнепальну зброю категорії С, то таку зброю за чинним законодавством Чехії можна використовувати на полюванні. А, наприклад, громадянину Чехії з категорією Е, можна володіти вогнепальною зброєю для самооборони, та навіть мати право носити з собою приховану зброю й таке розмежування дійсно дуже важливе у будь-якій збройній країні, не лише в Чехії.

Будь-який дорослий може відвідати такий полігон і стріляти з наявної зброї, без обмежень і дозволів. За особою, яка не має посвідчення зброї,

повинен здійснюватися нагляд (якщо молодше 18 років, то особа віком не менше 21 року, яка є власником посвідчення зброї не менше 3 років) [173].

Також, хочемо приділити увагу медичній придатності заявника. Цікавим є те, що медична придатність чеського заявника на видачу ліцензії на вогнепальну зброю або власника ліцензії на вогнепальну зброю оцінюється відповідно до закону, що регулює надання конкретних медичних послуг, а саме: реєстрація постачальника медичних послуг у сфері загальної практики; постачальник послуг з охорони праці, якщо йдеться про заявника на видачу ліцензії на зброю групи D та власника ліцензії на зброю групи D, який є працівником власника ліцензії на зброю; якщо цей заявник також подає заяву на видачу ліцензії на вогнепальну зброю інших груп, постачальник послуг з охорони праці має право оцінити придатність заявника за станом здоров'я також у межах інших груп ліцензії на вогнепальну зброю, або реєстратор, який спеціалізується в галузі практичної медицини для дітей та підлітків або в галузі загальної практичної медицини, якщо заявник не досяг 19 років для видачі ліцензії на зброю груп B або C.

Чеський заявник на видачу ліцензії на вогнепальну зброю, який не є власником ліцензії на вогнепальну зброю чи боєприпаси, на дату подання заяви про проходження професійно-кваліфікаційного іспиту заявника на видачу ліцензії на вогнепальну зброю, зобов'язаний додати до заяви про проходження професійно-кваліфікаційного іспиту довідку про медичну придатність. Якщо заявник на видачу ліцензії на вогнепальну зброю не відповідає умовам придатності за станом здоров'я, відповідний відділ поліції Чехії повідомляє його про те, що він не буде допущений до перевірки професійної придатності [173].

Для того, щоб отримати ліцензію на зброю або навіть придбати зброю, громадяни проходять чітку перевірку завдяки системі біографічних перевірок в Чехії. Дана система біографічних перевірок не зможе надати легально дозволу на зброю ні злочинцям, ні раніше судимим особам.

Чеська Республіка є відносно безпечною країною: Прага, з найвищим рівнем злочинності в країні, досі посідає одне з найбезпечніших столиць у Європейському Союзі. Якщо бути чіткішими, то хочемо зазначити, що за даними Інституту економіки і світу, Чехія посідає шосту сходинку серед країн за безпекою проживання. Тому в країні діють особливі вимоги до безпечного зберігання зброї та боєприпасів.

Аналізуючи досвід, зазначимо, що ми можемо запозичити певні норми та втілити їх для покращення законодавства в сфері ліцензування вогнепальної зброї в Україні. Зокрема, для України норма про обов'язковість здачі тесту мала би позитивний характер при отриманні ліцензії та дозволу на використання зброї, використання в українському законодавстві такого розширеного поняття як «медична придатність» заявника на видачу ліцензії на вогнепальну зброю та застосування їх чітких критеріїв для отримання даної довідки. Адже саме не лише можливість її купити повинна бути, а й розуміння поводження з нею, правомірне використання та можливість фізичного та психологічного сприйняття її подальших наслідків після використання чи застосування [173].

Наступною країною, яку було проаналізовано, є Німеччина, яка має свої особливості придбання та володіння зброєю та боєприпасами до неї. Хочемо зазначити, що за даними опитування Small Arms Survey 2017 року в Німеччині зареєстровано 15,8 млн одиниць зброї як легальної, так і нелегальної. Якщо говорити по співвідношенню кількості зброї на 100 осіб, то на кінець 2017 року це приблизно 19,6 одиниць. Головним законом, яким регулюється обіг зброї в Німеччині, є Закон про зброю – федеральний та консолідований Закон Waffengesetz, який прийнятий ще в 1996 році [166, 163]. Даний Закон викладено стисло, він має основні моменти та деталі в застосуванні його на практиці, наприклад, особливості при перевезенні чи перенесенні зброї або боєприпасів до неї, в якому саме вигляді чи при яких обставинах це можливо, заряджена ця зброя чи споряджена, місткість магазину [166, 163].

Даний Закон про зброю має чіткий розподіл зброї за категоріями: зброя категорії А, вогнепальна зброя категорії Б та вогнепальна зброя категорії С [163].

Зброя категорії А включає в себе заборонену зброю та військові матеріали. До забороненої зброї законодавство Німеччини відносить зброю, форма якої придатна для імітації іншого предмета або яка замаскована під предмети повсякденного вжитку; вогнепальної зброї, яка, крім тієї, що зазвичай використовується для полювання та спортивних цілей, призначена для складання, зближення, укорочення або швидкого розбирання; дробовики із загальною довжиною менше 90 см або з довжиною ствола менше 45 см; рушниці із системою повторення пострілу з переднього кінця («помпових рушниць»); вогнепальну зброю, обладнану пристроєм для глушіння звуку пострілу; заборона також поширюється лише на зазначений пристрій; ріжуча зброя, відома як «кастет», «кастети» та «сталеві прутти»; напівавтоматична ручна вогнепальна зброя з центральним розташуванням ударника та вбудованим або вставним магазином місткістю понад 20 патронів; напівавтоматична вогнепальна зброя з центральним запалюванням, якщо вона не підпадає під позицію С, з вбудованим або вставним магазином, що вміщує більше десяти патронів; магазини до напівавтоматичної ручної вогнепальної зброї з центральним запалюванням, місткістю понад 20 патронів; магазини для напівавтоматичної вогнепальної зброї з центральним запалюванням, якщо вони не підпадають під категорію С, які вміщують більше десяти патронів; напівавтоматична вогнепальна зброя з центральним запалюванням, якщо вона не підпадає під позицію С, а також напівавтоматична вогнепальна зброя з кільцевим запалюванням і загальною довжиною понад 60 см, яка може бути вкорочена до загальної довжини менше 60 см без втрати функції за допомогою складного або телескопічного прилада, який може бути знятий без використання інструменту [163].

Вогнепальна зброя категорії Б – це пістолети, рушниці та напівавтоматична вогнепальна зброя, яка не є військовим матеріалом або

забороненою зброєю. Особливістю в німецькому законодавстві відповідно до категорії Б є те, що Федеральний міністр внутрішніх справ Німеччини уповноважений своїм розпорядженням звільняти від ліцензування вогнепальну зброю певної марки та типу, визначену в абзаці 1 Закону Німеччини про зброю [163], за заявою всіх земельних мисливських товариств, за умови, що ця зброя не є пістолетом і що вона може використовуватися лише з магазином або патронником, який вміщує не більше трьох патронів. Для отримання придбання, зберігання або носіння будь-якого виду вогнепальної зброї категорії Б потрібно обов'язково отримати офіційний дозвіл. Такий дозвіл надається лише уповноваженим органом поліції в Німеччині, шляхом видачі перепустки на зброю, дозвіл на придбання та зберігання цієї зброї надається уповноваженим органом шляхом видачі картки на право володіння зброєю. Така картка на володіння зброєю, наприклад, видається власнику дійсного дозволу на полювання, також така картка дає право на носіння вогнепальної зброї категорії Б під час законного та фактичного здійснення полювання, як це дозволено положеннями Земельного законодавства Німеччини. Головною відмінністю в нормах німецького законодавства про зброю є те, що дія таких паспортів має необмежений термін, як в інших країн, він повинен бути відповідним чинном обмежений [163].

Крім того, хочемо звернути увагу, що автори Закону про зброю Німеччини [163], в її нормах закріпили можливість кожному, хто проживає на території Європейського Союзу, але не на території Федеративної Республіки Німеччина, придбати вогнепальну зброю категорії Б лише за умови, що громадянин може довести, що він отримав попередню згоду держави проживання. Така згода не потрібна, якщо він передає продавцю письмову, обґрунтовану заяву про те, що він має намір володіти цією зброєю тільки на території Федеративної Республіки Німеччина. Таку можливість надають не всі країни, чим і відрізняється Німеччина серед країн Європейського Союзу.

Вогнепальну зброю за категорією Б може отримати особа, яка досягла 21-річного віку і щодо якої – якщо дана особа не належить до професійних груп, передбачених законодавством Німеччини, та не має фактів, які б підтверджували припущення, що вона вчинить напад, який загрожує Конституції Німеччини, відповідно до § 6 абз. 2 Закону Німеччини «Про поліцейську охорону держави», Бюлетень федеральних законів I, № 5/2016[163], і яка може навести обґрунтування для володіння вогнепальною зброєю категорії Б. Видача картки на володіння вогнепальною зброєю іншим особам, які досягли 21 року і можуть надати обґрунтування для володіння такою зброєю, здійснюється на розсуд органу влади; так само як і видача особам, які досягли 18 років, за умови надання ними доказів того, що володіння такою зброєю необхідне для здійснення професійної діяльності.

Також хочемо зазначити, що існує ще така категорія осіб, коли видається паспорт вогнепальної зброї з 18-річного віку, це благонадійні особи, які надали докази того, що у них є або професійна потреба в носінні вогнепальної зброї категорії В, або мисливська потреба в носінні вогнепальної зброї як власників дозволу на полювання, здійснюється на розсуд уповноваженого органу. Якщо потреба стосується лише рушниць або напівавтоматичної вогнепальної зброї, орган влади може обмежити право на носіння за допомогою відмітки в дозволі на носіння зброї про те, що власник не може носити зброю до досягнення ним 21-річного віку [163].

Зазначимо, що існує така особливість в законодавстві Німеччини, де уповноважений орган може, на прохання роботодавця, зробити винятки із заборони придбання та володіння певною кількістю пристроїв згідно з законодавством Німеччини. Цей дозвіл може бути обмежений у часі та за певних умов. Зберігання та носіння пристроїв для глушіння звуку пострілу для вогнепальної зброї категорій С і D дозволяється без дозволу працівникам цього роботодавця під час полювання в межах трудових обов'язків. Роботодавець повинен зберігати ім'я, адресу та дату народження працівників,

яким дозволено користуватися такими пристроями, і надавати їх на вимогу уповноваженого органу [163].

До категорії Б також відносять такий вид, як військові матеріали, до яких відносять військове майно. Простому громадянину Німеччини придбати, зберігати чи носити військові матеріали забороняється. Винятково дати дозвіл може лише Федеральний міністр оборони із заборон абзацу 1 даного Закону про зброю, благонадійним особам, які досягли 21 року і можуть достовірно продемонструвати обґрунтований інтерес у придбанні, володінні або носінні військових матеріалів. Такі винятки вимагають згоди Федерального міністра внутрішніх справ. У їх наданні відмовляється, якщо наявні вагомні підстави, зокрема, військового або безпекового характеру, свідчать проти їх надання [163].

Хочемо зазначити, що заборони можуть не застосовуватися до володіння і носіння вогнепальної зброї, яка є військовим матеріалом і знаходиться в розпорядженні глав держав або членів уряду держави як службова зброя, або яка знаходиться в розпорядженні прирівняних до них осіб або супроводжуваних їх осіб в силу їх посадових обов'язків або служби на користь держави.

Військове майно може бути передане тільки тому, хто має право володіти ним. У разі передачі передавач і отримувач повинні протягом шести тижнів письмово повідомити Федерального міністра оборони про передачу військового майна із зазначенням номера угоди, за якою видано ліцензію на вилучення.

Наступною є вогнепальна зброя категорії С, до неї відносять вогнепальну зброю, яка не відноситься до категорії А або Б, а також вся вогнепальна зброя, яка була деактивована після 8 квітня 2016 року відповідно до Імплементативного регламенту Німеччини (ЄС) 2015/2403, що встановлює загальні керівні принципи щодо стандартів і методів деактивації для забезпечення того, щоб вогнепальна зброя після деактивації була назавжди виведена з ладу [163].

Розглянемо дану процедуру. Федеральний міністр внутрішніх справ, уповноважений надавати за заявою будь-якому торговцю, заснованому на території Австрійської Республіки, який має право на торгівлю вогнепальною зброєю невійськового призначення, дозвіл на реєстрацію за допомогою дистанційної передачі даних у відповідному компетентному органі з питань вогнепальної зброї. Усі торговці при виконанні своїх обов'язків, згідно з цим Законом, зобов'язані дотримуватися вказівок Федерального міністра внутрішніх справ. Крім того, Федеральний міністр внутрішніх справ своїм розпорядженням визначає технічні вимоги та заходи безпеки даних, яких повинні дотримуватися торговці. Федеральний міністр внутрішніх справ відкликає дозвіл на реєстрацію шляхом повідомлення, якщо згодом стають відомими або виникають факти, які обґрунтовують відмову у видачі дозволу, якщо торговець не виконує інструкції, незважаючи на попередження, або якщо він іншим чином не використовує свій дозвіл відповідно до закону [171].

Особа, яка володіє вогнепальною зброєю категорії С, зобов'язана на вимогу органу влади довести, що вона виконала обов'язок реєстрації або що термін реєстрації ще не закінчився. Будь-яка особа, яка відмовилася від володіння вогнепальною зброєю категорії С інакше, ніж шляхом її утилізації, зобов'язана протягом шести тижнів повідомити про це відповідний орган і надати докази місцезнаходження такої зброї [163].

Отже, хочемо зазначити, що Закон про зброю [163] викладено коротко та дуже стисло, наприклад, такі основні моменти, як місткість магазину, умови перенесення чи перевезення зброї в законі не висвітлюються, як в основному. Але хочемо звернути увагу, що в Німеччині є підзаконний акт, його назва *Allgemeine Waffengesetz-Verordnung*, в перекладі на українську Загальний закон про зброю [162]. Даний Закон увібрав в себе такі положення, як регламент стрільби, використання стрільбищ, правила володіння вогнепальною зброєю. Законодавство Німеччини поділяє зброю на короткоствольну і довгоствольну, малокаліберну і великокаліберну, на відміну

від українського законодавства, яке поділяє зброю на нарізну та гладкоствольну.

Хочемо звернути увагу, що законодавство Німеччини довгоствольною вважає вогнепальну зброю, в якій загальна довжина ствола та затворного механізму становить не менше 30 см і найкоротша загальна довжина у стані, в якому вогнепальна зброя може використовуватися, становить більше 60 см. Усе решта – короткоствольна зброя. Також, законодавство не робить різниці між гладким та нарізним стволом, і немає жодної різниці наприклад, при порушенні правил зберігання або перевезення рушниці 12 калібру і гвинтівки 308 калібру, на відміну від України. Достатньо того, що обидві речі – це довгоствольна зброя [171].

Слід також зазначити, що умови видачі паспорта на вогнепальну зброю з українським законодавством дуже різняться, як у нормах законодавства, так і у практичних умовах зберігання зброї та боєприпасів до неї. Цікавим є те, що власники зброї (усі, окрім колекціонерів, там є специфіка), можуть практично без жодних умов обмінюватися зброєю тимчасово, на невизначений термін. Тобто мисливець може позичити у спортивного стрільця револьвер і спокійно ходити з ним на полювання. При цьому офіційно не вимагається жодних формальностей – рекомендується від руки написати щось на кшталт розписки, вільним текстом, але й це не є обов'язковою вимогою. Також родичі, що мають відповідні дозволи на володіння зброєю, можуть зберігати свою зброю у спільному сейфі [164].

Враховуючи аналіз, можемо зазначити, що доцільно було б імплементувати в українське законодавство такі аспекти, як поділ за категоріями сейфів придатних для зберігання зброї, адже в нашому законодавстві такого чіткого розмежування не має.

Наступною країною, яка є лідером як на світовому просторі, так і прикладом безпекового середовища в своїй країні є Японія, країна, де для отримання ліцензії на зброю потрібно мати чимало терпіння та наполегливості. Це країна де потрібно мати реєстрацію навіть на мечі. Це

країна, де аби стати власником вогнепальної зброї, потрібно буде відвідувати одноденний тренінг зі знань та практичних вмінь з поводженням зброї, написати ї, головне, скласти письмовий іспит і пройти випробування на полігоні з успішністю 95% чи більше і як на практиці показується, що це зробити складно. І це не головна умова для отримання дозволу на зброю, крім того, потрібно принести довідки від психіатра та нарколога й довести, що у особи, яка хоче отримати дозвіл на зброю, ніколи не було проблем з законом [164, 160].

Після подачі всіх документів, поліція Японії перевірить всі зв'язки з терористичними угрупованнями, звертаючи увагу на всіх родичів і навіть колег по роботі. І лише пройшовши всі етапи, особа може отримати дозвіл, але лише на дозволені в Японії види зброї, такі як дробовики і пневматичні рушниці. Закон в Японії дуже суворий до зброї, її використання чи застосування. Законодавство Японії навіть дуже суворо відноситься до збройних крамниць та їх кількості. В дійсності у багатьох із 47 японських префектур дозволено мати не більше трьох таких крамниць, і свіжі набої там можна придбати лише в обмін на використані, придбані минулого разу [73, 52].

Хочемо показати, що особі слід оповістити органи поліції, отримавши дозвіл та придбавши зброю, де саме особа зберігатиме рушницю та набої, а зберігати їх необхідно окремо від інших речей, в сейфі та під замком. Раз на рік органи поліції приходять до приватного володіння особи для перевірки місця та умов зберігання зброї. Особливістю в Японії є те, що ліцензія на зброю чинна лише три роки, після чого японцю треба знову йти на тренінг і скласти іспити.

Таким чином, з урахуванням викладеного вище, ми дійшли висновку, що це пояснює, чому масові розстріли в Японії стаються вкрай рідко. Адже в Японії дуже гостро ставляться до цього питання. Чинне законодавство Японії багатьма століттями вибудовувало свою культуру й своє ставлення до

застосування й використання зброї, де безпідставно може гинути багато людей.

В Японії надзвичайно мало вогнепальної зброї – 0,6 одиниць на 100 людей (за даними опитування Small Arms Survey, 2007 р.), порівняно з 6,2 в Англії та Уельсі і 88,8 у США, але за даними опитування Small Arms Survey, 2017 р., Японія – одна з країн світу, де відбувається процес збільшення кількості зброї на руках цивільних громадян. А головним цьому фактором збільшення зброї, на нашу думку, є попит у населення та збільшення виробництва зброї. За оцінками Small Arms Survey, кожного року кількість зброї у світі збільшується на 1% [166].

Працівники японської поліції рідко стріляють, приділяючи набагато більше уваги бойовим мистецтвам, за період своєї служби вони багато навчаються, а більшість отримують чорний пояс у дзюдо. Японські поліцейські за період своєї служби навчаються такому виду мистецтва, як кендо (фехтуванню на бамбукових мечях), аніж вправлянню своїх навичок у стрільбі [149, 11].

У порівнянні з Чехією, Японія має більш жорсткіші умови щодо отримання ліцензії на зброю. Японія – країна, в якій зброя використовується на останьому рівні, використовуючи більше бойові мистецтва, як серед поліцейських, так і серед злочинців. Зброя для японців збереглась ще з історичного минулого як захист честі, показ могутності та хоробрості, яка оспівувалась в японських легендах. Найбільшою цінністю для самурая був меч.

Нашу увагу привернуло те, як японські офіцери засуджують недоречно використання зброї. Наприклад, після своєї зміни поліцейські завжди залишають свою вогнепальну зброю у дільниці чи у місці, де знаходиться збройова кімната й ніколи не носять зброю з собою у вільний час. Таке ставлення до вогнепальної зброї мають і підрозділи збройних сил Японії.

Отже, з проілюстрованого нами законодавчого механізму, хочемо підсумувати можливість використання зброї на високому рівні

самосвідомості і підкреслити можливість запозичення жорсткіших правил по відношенню до осіб, котрі можуть застосувати або використати вогнепальну зброю, а також іншого відношення до застосування зброї, як правоохоронними структурами, так і громадянами. Високий рівень свідомості повинен бути підтриманий реальною державною політикою в цьому напрямі та відшліфованим механізмом регулювання для забезпечення безпекового середовища в країні у сфері дозвільної системи.

Надзвичайно цікавим є і досвід Канади. Хочемо зазначити, що за даними опитування Small Arms Survey 2017 року в Канаді зареєстровано 12,7 млн одиниць зброї як легальної, так і нелегальної. Якщо говорити по співвідношенню кількості зброї на 100 осіб, то на кінець 2017 року це приблизно 34,7 одиниць. На відміну від України, за даними опитування Small Arms Survey 2017 року, в Україні населення має на руках 4,4 млн стволів легальної і нелегальної зброї [166].

Для кращого розуміння досвіду цієї країни у сфері надання адміністративних послуг, у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, хочемо взяти до уваги та показати деякі важливі відмінні аспекти від законодавства інших країн. Законодавство Канади, а саме у наданні адміністративних послуг розглядається, як федеративна держава, яка в свою чергу поділена на федеральну владу, муніципальну та провінційну владу Канади. Найбільша кількість послуг надається на провінційному рівні, який можна порівняти з рівнем області в Україні.

Вивчаючи законодавство Канади, звертаємо увагу, що в даній країні не використовується термін «адміністративні послуги», але для нашого розуміння, можна співставити його з таким поняттям, як «публічна послуга», яка в свою чергу поділяється на послуги для громадян чи бізнесової ланки та урядові послуги. Такі послуги досить схожі на українські адміністративні послуги, що беруть свій початок з прийняттям документів, потім- з видачею дозволів чи наданням інших реєстраційних дій.

Канадська влада приділяє велику увагу саме різноманітним проблемам в цій сфері. Надання послуг громадян, є важливим аспектом в Канадському законодавстві, особливо на теперішній час у центрі уваги влади є покращення та удосконалення питання особи та її потреб. Тому саме для вирішення таких проблем в провінціях Канади досить розповсюджені та більш пріоритетні у виборі серед громадян «інтегрованні офіси». Такі офіси створює держава аби громадяни могли отримувати широкий спектор послуг та за короткий термін.

На теперішній час загальним напрямом політики Канади у сфері надання послуг є: інтеграція баз даних, але з максимально захищеними законом правами до доступу до персональних даних, а також розвиток каналів доступу за послугами, наприклад, щоб громадянин приходив в один офіс за певною послугою у спрощеній процедурі.

У наданні послуг в Канаді перш за все приділяється увага критерію зручності для споживачів послуг. Наприклад, якщо можливе подання заяви на отримання послуги чи підтвердження певних даних телефоном, то цей інструмент, звичайно, впроваджується до використання, оскільки він є значно зручнішим для громадян, ніж особистий візит до офісу. Також звернення за послугою може відбуватися за допомогою особистого відвідування офісу або отримання послуги через автономні кіоски інтерактивного обслуговування, також за допомогою використання мережі інтернет та веб порталів[167].

Більшість послуг в Канаді є платними. Критерієм визначення розміру плати за надання послуги є її собівартість. Чинне законодавство Канади передбачає обов'язкове проведення публічних консультацій у разі підвищення ціни на ту чи іншу послугу, що також включає порівняння цін на аналогічні послуги[167].

Особливо цікавим для розгляду є канадський досвід зі створення так званих «інтегрованих офісів». В українській сфері надання послуг, це так звані центри надання адміністративних послуг.

Інтегровані офіси обслуговуються всіма трьома рівнями влади Канади, наприклад, міста (наприклад, Оттава), штат (наприклад, Онтаріо),

федеральний рівень (Канада). Створення такого офісу в Канаді почалося у формі «пілотного проекту», який канадці вважають дуже вдалим, і був створений в результаті угоди між двома юрисдикціями.

Організація діяльності «Інтегрованого офісу» структурована наступним чином. Працівники з різним рівнем повноважень мають окремі робочі місця (сектори) і власну адміністрацію в своїх приміщеннях. Отже, фактично в цьому офісі є три керівники (керівники). Всі інші елементи інтегрованого офісу дуже типові. Важливо, щоб великі міста не обмежувалися одним обслуговуваним офісом. Наприклад, в Оттаві є кілька таких офісів, більшість з яких розташовані в адміністративних будівлях колишнього незалежного муніципалітету та були об'єднані в єдину юрисдикцію «Місто Оттава». "Оттава Сервіс" спочатку була створена шляхом розподілу співробітників з різних відділів в один офіс. Однак у жовтні 2011 року було створено окремий підрозділ «Сервіс Оттава»[167].

Організація діяльності «Інтегрованого офісу» структурована наступним чином. Співробітники з різними повноваженнями мають окремі робочі місця (сектори) у приміщенні та мають свою адміністрацію. Отже, фактично в цьому офісі є три керівники (керівники). Всі інші елементи інтегрованого офісу дуже типові.

Окрема організація, Служба Онтаріо, є підрозділом Департаменту державних послуг Онтаріо. Це означає, що уряди штатів надають послуги, за які вони відповідають. Організація була заснована в 2000 році і реорганізована в 2006 році. Організація пропонує понад 80 видів послуг і проводить 48 мільйонів транзакцій на рік. При цьому видача водійських прав та реєстрація транспортних засобів становлять 40% від загального обсягу послуг. Серед інших популярних послуг: реєстрація народження, шлюбу та смерті; оформлення медичної картки; реєстрація та припинення підприємницької діяльності; отримання ліцензії на риболовлю та полювання; зміна адреси тощо[167].

Перші роки роботи «Service Ontario» пов'язані з Україною. У той час участь міністерств-партнерів була добровільною, а організаціям було важко забезпечити, щоб міністерства взяли на себе зобов'язання надавати послуги від їх імені. Уповноважені міністерства та зрештою припинили надавати масові рутинні послуги. Тому міністерства можуть зосередитися на політиці, а «Служба Онтаріо» може зосередитися виключно на наданні послуг [167].

Послуги інтегровані не тільки в офіс, а й на сайт і контактний телефон. Уніфікований номер телефону було запроваджено для «Services Ontario» і як на практиці, це виявилось дуже зручним та швидким у використанні для споживачів.

Штаб-квартира Service Ontario у Торонто налічує близько 70 співробітників і понад 1700 відвідувачів щодня для отримання різноманітних послуг. Крім забезпечення всіх необхідних умов для організації офісної роботи (розподіл на фронт і бек офіс, наявність рецепцій, електронної системи керування чергою, численні місця очікування та обслуговування), дуже добре обладнане робоче місце. Багато таких закладів обладнані системою самообслуговування відвідувачів[167].

На завершення, згідно з канадськими експертами та їхніми власними спостереженнями, навіть враховуючи дуже високий рівень організації надання послуг федеральним урядом (переважно «Службами Канади»), уряди провінцій (особливо Онтаріо) значно швидше впроваджують інновації та забезпечують вищу якість. служби. Це підтверджує позицію, згідно з якою чим ближче постачальник послуг до споживача, тим швидше та краще він надаватиме послуги. Враховуючи орієнтацію на споживача, можна сподіватися, що реформи в українському адміністративному секторі підуть у правильному напрямку[167].

Хочемо зауважити, що для подальшого вдосконалення адміністративних послуг Міністерства внутрішніх справ у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в рамках, беручи до уваги, наприклад, систему з Японії, то важливим завданням науки адміністративного права є вироблення

єдиних прозорих правил, що встановлюють порядок здійснення позитивної взаємодії правоохоронних органів дозвільної системи та фізичних чи приватних осіб, відповідно між якими закріплюється чіткий порядок відповідних процедур [167].

У Канаді є також свій Закон про вогнепальну зброю, метою якого є також передбачення видачі ліцензій, реєстраційних свідоцтв та дозволів, згідно з якими особи можуть володіти вогнепальною зброєю за обставин, які інакше ставили б злочини відповідно до підрозділів Кримінального кодексу Канади; ліцензії та дозволи, згідно з якими особи можуть володіти забороненою зброєю, забороненою зброєю, забороненими пристроями та забороненими боєприпасами за обставин, які інакше становили б правопорушення відповідно до підрозділів Кримінального кодексу Канади; ліцензії, за якими особи можуть продавати, обмінювати або дарувати арбалети за обставин, які інакше становили б злочин згідно з підрозділами Кримінального кодексу Канади; дозволення виготовлення або пропозиції до виробництва і зокрема передача або пропозиція передавати вогнепальну зброю, заборонену зброю, обмежену зброю, заборонені пристрої, боєприпаси та заборонені боєприпаси за обставин, які інакше становили б злочин згідно з Кримінальним кодексом Канади; дозволення імпорту або експорту вогнепальної зброї, забороненої зброї, обмеженої зброї, заборонених пристроїв, боєприпасів, заборонених боєприпасів, а також компонентів і частин, призначених виключно для використання у виробництві або складанні автоматичної вогнепальної зброї, за обставин, які інакше становили б злочин згідно з Кримінальним кодексом Канади [167].

Якщо говорити про отримання ліцензії на зброю, то її може отримати мешканець Канади, який досяг 18 років та виконав особливу процедуру для її отримання та не має обставин, що забороняють володіти вогнепальною зброєю. Хочемо звернути увагу, що для отримання такої ліцензії, не обов'язково мати громадянство Канади, по канадському законодавству

власником зброї може бути навіть тимчасовий резидент, тобто людина, яка тимчасово перебуває в країні [167].

Вивчаючи законодавство Канади, хочемо звернути увагу, що в Канаді існує таке поняття, як мінорна ліцензія. Отримати так звану мінорну ліцензію можуть підлітки від 12 до 17 років та з таким документом мати право користуватись зброєю вільного обігу або купувати набої до зброї, котру їм можуть передавати сторонні законні власники [167].

Згідно із Законом про зброю Канади, особа має право мати ліцензію на володіння забороненою або обмеженою вогнепальною зброєю, лише якщо вона успішно закінчила обмежений курс безпеки володіння вогнепальною зброєю, затверджений федеральним міністром Канади, наданий інструктором, призначеним старшим офіцером із вогнепальної зброї, і склала будь-які іспити, які проводить інструктор, призначений старшим офіцером із вогнепальної зброї, які є частиною цього курсу, або пройшла обмежений іспит на безпеку володіння вогнепальною зброєю, який проводить інструктор, призначений старшим офіцером зі зброї, затвердженим федеральним міністром Канади [167].

Для отримання ліцензії на зброю в Канаді потрібно клопотати про право надання такого дозволу. Першим кроком у отриманні такого права є реєстрація на курси зі збройової безпеки, як ми вже зазначили вище. У даній державі особа, яка подає заяву для отримання дозволу, має пройти лише одне заняття зі збройової безпеки, його в Канаді називають CFSC – Canadian Firearms Safety Course. Але існують випадки, коли громадяни подають документи для отримання ліцензії на зброю з обмеженим обігом, то за таким випадком потрібно буде пройти два таких заняття, які мають назву CFSC + CRFSC. Такі одноденні курси тривають від 6 до 10 годин кожен та в залежно від кількості слухачів. В кінці кожного курсу громадянин проходить тести і через місяць отримує на власну пошту папери у двох екземплярах про закінчення курсу зі збройової безпеки [167].

Другим етапом у отриманні ліцензії на вогнепальну зброю в Канаді є збір документів та заповнення анкети про отримання дозволу на зброю. Вивчаючи законодавство Канади, хочемо сказати, що ліцензія, реєстраційне свідоцтво або дозвіл можуть бути видані лише за заявою, поданою за встановленою формою, яка містить встановлену інформацію та супроводжується сплатою встановлених зборів. Заяву на отримання ліцензії, реєстраційного свідоцтва або дозволу необхідно подати до старшого офіцера поліції Канади зі зброї, у разі наявності ліцензії, дозволу на носіння або дозволу на транспортування, або звертатися до реєстратора, у разі реєстраційного посвідчення, дозвіл на експорт або дозвіл на імпорт [167].

Далі, за послідовністю правил канадського законодавства, головний офіцер поліції із вогнепальної зброї або реєстратор може вимагати від заявника на отримання ліцензії чи дозволу надати таку інформацію, на додаток до тієї, що міститься в заявці, яка може обґрунтовано вважатися важливою для цілей визначення того, чи заявник має право мати ліцензію або дозвіл. Без обмеження обсягу запитів, які можуть бути зроблені щодо заяви про отримання ліцензії, старший офіцер із вогнепальної зброї може провести розслідування щодо заявника, яке може складатися з опитування сусідів, громадських працівників, соціальних працівників, окремих осіб, які працюють або живуть із заявником, подружжям або цивільним партнером, колишнім подружжям або колишнім цивільним партнером, утриманцями або будь-яким іншим, на думку старшого офіцера поліції з вогнепальної зброї, може надати інформацію щодо того, чи має заявник право, відповідно до Закону про зброю Канади, отримувати ліцензію [167].

При заповненні анкети обов'язковою умовою є надання рекомендацій двох мешканців Канади (не обов'язково резидентів). Особа, яка не є постійним резидентом, або постійний резидент Канади, але перебуває в Канаді менше ніж 5 років – то такій особі буде потрібен лист від Консульства про відсутність судимості. Таку довідку Консульство надає від 14 до 30 днів. Зібравши всі документи та заповнивши анкету, отримавши документи про

проходження курсів збройової безпеки, вони відправляються до відповідного підрозділу поліції Канади [167].

Вивчаючи Закон про зброю, хочемо зазначити, що в Канаді є так звані реєстраційні свідоцтва, тобто коли особа не має ліцензії на володіння будь-яким видом зброї, то така особа може мати право на реєстраційне посвідчення на вогнепальну зброю. Таке свідоцтво може видаватися лише одній особі та на вогнепальну зброю, яка не належить по праву Канади провінції або поліції [167].

Наступним етапом є умови збереження зброї та набоїв до неї, якому в Канаді приділяють особливу увагу. В ідеальному порядку, для зберігання зброї та набоїв у громадянина, яких отримує дозвіл, повинен бути в наявності збройовий сейф, саме сейф, а не збройова шафа, саме для канадського законодавства, це має особливе значення. В такому збройовому сейфі повинен бути окремий ящик для зберігання набоїв, який закривається на ключ. [167].

Видача ліцензії проходить наступним чином. Відповідає за її видачу старший офіцер зі зброї, видається лише одна ліцензія одній особі, а якщо це бізнес чи компанія, то ліцензії потребують для кожного місця окремо, де буде саме здійснюватись продаж, виготовлення або зберігання об'єктів дозвільної системи. Якщо старший офіцер поліції із вогнепальної зброї видає ліцензію на зброю особам меншим вісімнадцяти років, то він повинен спочатку проконсультуватися з батьками або особою, яка опікується ними, а потім у присутності одного із них підписати ліцензію та будь-які документи, що можуть до неї додаватися [167].

Звертаємо увагу на термін дії ліцензії в Канаді, якщо вона видана особі, якій виповнилося вісімнадцять років або старше, то вона закінчується в день, що раніше через п'ять років після дня народження власника, наступного за днем видачі ліцензії, та закінчення періоду, на який його випущено. Якщо ліцензія була видана особам меше вісімнадцяти років, то така ліцензія закінчується в день, коли власник досягає вісімнадцяти років [167].

Щодо свідочств про реєстрацію вогнепальної зброї, то їх термін дії в Канаді закінчується, коли власник реєстраційного посвідчення перестає бути власником вогнепальної зброї; або вогнепальна зброя перестає бути вогнепальною.

Наразі законодавство Канади вводить дуже жорсткі правила на заборону короткоствольної зброї та посилює контроль за обігом вогнепальної зброї, подавши до уряду відповідний законопроект. Влада Канади хоче посилити контроль за обігом зброї, в тому числі за купівлею громадянами короткоствольної зброї та збутом магазинів, місткістю понад п'ять набоїв. Цікаво зазначити, що у Канаді під реєстрацію вогнепальної зброї підпадає лише короткоствольна зброя, реєструвати довгоствольну не потрібно. Хоча в деяких провінціях Канади, за прикладом США, є власні вимоги до реєстрації зброї [167].

Хочемо зазначити, що уряд Канади такими пропозиціями хоче мати право позбавляти ліцензій на право володіння зброєю осіб, навіть якщо ті брали участь у домашньому насильстві або кримінальних правопорушеннях. Під таку заборону у Канаді може навіть потрапити зброя, яка візуально схожа на вогнепальну зброю, наприклад, зброя для страйкболу. Чому так? Тому що дана зброя дуже схожа на вогнепальну зброю і тому поліція мусить реагувати та ставитися до неї, як до справжньої [167].

Порівнюючи ці країни, однозначно можна дійти до висновку, що законодавство Канади чітко має установлені умови отримання ліцензії на право володіння зброєю, дана країна має налагоджені та чітко розвинені технічні та інформаційні бази. Це країна з розвиненою технічною складовою застосування та використання громадянами технічних баз та сайтів у різних зручних мережах.

Отже, міжнародний досвід надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи несе для України широкі можливості до розвитку та започаткування нових можливостей в інтеграції

ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні. Вогнепальна зброя в світі набирає масового зростання.

Пропонуємо імплементувати в українське законодавство норми, передбачені чеським законодавством, щодо класифікації зброї [167]. З канадського законодавства доцільно імплементувати систему надання дозволів на об'єкти дозвільної системи як через органи поліції, а саме через відповідну правоохоронну особу («офіцера з вогнепальної зброї») та «онлайн» системи («реєстратори»).

3.2. Вдосконалення надання адміністративних послуг МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи

Показники діяльності сервісних центрів МВС України передусім мають оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ та вибудовується, насамперед, завдяки ефективній комунікації кожного працівника, як вже зазначалося, оновленої структури. Ефективність діяльності сервісних центрів МВС України вдало ілюструється результатами роботи.

Процес удосконалення механізмів надання адміністративних послуг, підвищення їх якості та ефективності триває й досі, але в чинному законодавстві України залишається багато прогалин в законах та інших нормативно-правових актах, пов'язаних із визначенням змісту адміністративних послуг, прослуг в цілому, механізму надання та оцінки їх якості, що визначає важливість наукових досліджень для вирішення цих проблем та приведення в відповідність законодавства України [64].

Процес розвитку та становлення послуг і адміністративних послуг в Україні набув свого початку ще з становлення незалежності України, де відчуватися почав процес зміни управлінських державних послуг, де в пріоритеті був народ, а державні представники та правоохоронці чи державотворці служать виключно народові. Тому в той період становлення вільного народу на механізми надання адміністративних послуг в Україні почала діяти, як за основу формування і реалізації послуг в державі, Концепція адміністративної реформи, затверджена указом Президента України у 1998 році. Метою цієї реформи стало саме «формування системи державного управління, яка стане близькою до потреб і запитів людей, а головним пріоритетом її діяльності буде служіння народові, національним інтересом», а одним із завдань для реалізації цієї мети було «запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади і місцевого самоврядування

як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг» [104].

Наступним важливим документом серед формування адміністративних послуг в державі на правових умовах – це Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади, затверджена Указом Президента України у 2006 році. Цей документ визначає принципи надання державних послуг органами державної влади, закладає основи оплати державних послуг на різному зручному рівні, їх децентралізацію серед інших послуг, систему мотивації працівників для більш ефективної роботи та надання кінцевого результату, які надають державні послуги, та стандарти надання державних послуг [104]. Дана концепція увібрала в себе головні критерії роботи, серед яких є ефективність та своєчасність надання послуг, забезпечення зручного та своєчасного отримання кінцевого результату адміністративної послуги, тощо [122].

У 2007 році розпорядженням Ради Міністрів України затверджено план заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи надання державних послуг органами виконавчої влади. Більш детально вказувалися міністерства та терміни їх виконання чи реалізації [92]. У липні 2009 року вище вказана Концепція була скасована у зв'язку із затвердженням нового Тимчасового положення про адміністративну службу. Також у тому ж році Наказом Міністерства економіки України затверджено Методику, за якою відбувалися відрахування на прямі, непрямі та інші витрати на персонал і соціальні заходи [88].

25 лютого 2009 року Рада Міністрів України прийняла рішення про наступний крок уряду у розвитку сфери державних послуг «Про заходи щодо впорядкування надання платних державних послуг» [105]. Цим розпорядженням вносяться зміни до переліку державних послуг з метою подальшої підготовки переліку державних послуг і в наступному проєкті

Закону України «Про державні послуги» з метою усунення дублюючих і несправедливо відокремлених послуг[105].

Зазначимо, що причиною такого рішення, на думку урядовців, є те, що більшість державних послуг надають суб'єкти господарювання, які не мають статусу бюджетних установ, тому до бюджету щорічно не надходять мільярди гривень. Надання таких послуг за рахунок приватних господарських організацій створених цією постановою, уряд перераховував до державного бюджету всі кошти на надання державних послуг, забороняв делегування повноважень з надання державних послуг юридичним особам та ліквідував фактично створені для надання державних послуг юридичні особи [8, с. 16].

Зазначимо, що велике значення для формування механізмів надання адміністративних послуг мала постанова Ради Міністрів України «Про затвердження Методики визначення вартості платних адміністративних послуг». Цією постановою затверджено концепцію вартості адміністративних послуг, а також витрати державних адміністрацій, виражені в грошах і безпосередньо пов'язані з наданням публічних послуг, та складові та методика їх розрахунку [88].

Далі у розвитку становлення законодавства дозвільної системи України з 2012 року набуло прийняття Закону України «Про адміністративні послуги» [64], даний Закон, регламентував стосовно адміністративних послуг визначення термінів, які стосуються надання адміністративних послуг у сфері дозвільної системи; сферу дії Закону щодо надання адміністративних послуг; державну політику у сфері надання адміністративних послуг у сфері дозвільної системи; основні вимоги до регулювання їх надання; вимоги щодо якості їх надання; інформаційна і технологічна картки; порядок надання; строки надання; плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір); центри надання адміністративних послуг та їх роботу; надання супутніх послуг у даній сфері; вперше зазначено про Реєстр адміністративних послуг; Єдиний державний портал адміністративних послуг; фінансове та інше

забезпечення; відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері надання адміністративних послуг та ін. [64].

Позитивною рисою прийнятого в Україні «Закону про адміністративні послуги» стало запровадження ідеології державної служби громадян, заохочення створення муніципалітетами та місцевими адміністраціями центрів надання адміністративних послуг. Законодавча заборона запитувати документи чи інформацію, які вже є у володінні або можуть бути самостійно отримані суб'єктом надання державних послуг, положення про внутрішні процедури надання адміністративних послуг, заборона надання суб'єктами господарювання, які надають адміністративні послуги, інших платних послуг, крім адміністративних (копіювання, консультування тощо)[64].

Водночас, на думку багатьох правових експертів Українського Центру політико-правової реформи, основним недоліком українського закону «Про адміністративні послуги»[64] є також недосконале визначення кола фактичних суб'єктів надання адміністративних послуг[14].

З огляду на нормативне законодавство, що регулює надання адміністративних послуг в Україні, не можна оминати концепцію Загальнодержавної цільової програми створення та функціонування інформаційних систем надання адміністративних послуг на період до 2017 року, метою якої є створення доступних та зручних умов для реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, надання адміністративних послуг шляхом здійснення заходів щодо створення та функціонування є підвищення якості У системі вдосконалено електронну міжвідомчу взаємодію державних органів, створено єдиний державний портал державних послуг, цілодобовий державний телефонний апарат державних послуг [101, 159].

На нашу думку, серйозним недоліком концепції Загальнодержавної цільової програми створення та функціонування інформаційних систем надання адміністративних послуг на період до 2017 року є відсутність чітких

термінів реалізації передбачених заходів виконання послуг, а також призначення відповідального виконавця тощо [120].

Після цього було сформульовано напрямки вдосконалення системи надання послуг органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства та розвитку послуг, а у квітні 2014 року було прийнято напрямки, що містять Концепцію реформи місцевого самоврядування та територіального суверенітету. Ця Концепція визначає низку завдань реформування послуг, щодо забезпечення доступності та якості державних послуг за державними стандартами з урахуванням потреб, пропозицій та доступності. Дана діяльність включає надання послуг на території громади, в якій проживає особа, професіоналізму наданні державних послуг, відкритості інформації про всі послуги та їх порядок і умови отримання, тощо[121].

Завдяки проведеному нами соціологічному дослідженню, ми дізнались думку респондентів саме за даним напрямом та запитали в них «Чи є необхідність у розробці нової Концепції розвитку адміністративних реформ?» опитані надали такі відповіді:

	Безумовно так	Скоріше так	Скоріше ні	Звичайно ні
Концепція адміністративної реформи	34,1	47,1	16,5	2,4
Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг	35,3	47,1	14,1	3,5
Концепція Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг	35,3	47,1	15,3	2,4

Як свідчать табличні дані, по усіх згаданих трьох Концепціях переважна кількість респондентів обрала варіант «скоріше так», тобто вони виступають за розробку кожної з Концепцій розвитку.

Зазначу, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» [69] прийнято рішення про внесення змін до нормативно-правових актів та процедури надання державних послуг, через розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізацію надання адміністративних послуг.

У березні 2017 року Рада Міністрів України схвалила проект доопрацювання Закону України «Про державні адміністративні послуги». Цю зміну ініціювало Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, найголовніше, з метою вдосконалення процесу надання адміністративних послуг мешканцям. Головна зміна полягала в тому, що тепер для отримання деяких дозволів достатньо подати заяву до відповідного центру надання адміністративних послуг, а арбітражне провадження проводитиметься тепер без участі заявника, а послуги вважатимуться наданими, якщо арбітражна комісія висуває заперечення протягом 10 днів[64].

Для забезпечення процесу децентралізації проєкт надасть сільським та селищним радам можливість створити власні центри надання адміністративних послуг. У цьому випадку такі центри створюватимуться при сільській чи селищній раді, а не при місцевій адміністрації, що надасть змогу місцевим громадам більшу владу в управлінні своїм бізнесом і населенням [64].

Положення, спрямоване на усунення суперечностей у реалізації Закону України «Про державну службу»[58] та у внесенні змін до Закону, шляхом виключення та доповнення деяких положень із тексту цього Закону. Вони матимуть нові положення, які регулюватимуть статус та діяльність адміністративних послуг у постачальницьких центрах чи сервісних центрах надання послуг, а також передбачають вдосконалені процедури надання адміністративних послуг в електронній формі. Крім того, органи місцевого

самоврядування (селищні виконавчі органи, селищні чи міські ради, сільські голови) матимуть повноваження, щодо реєстрації та зняття з реєстрації місця проживання особи та ведення відповідних місцевих облікових записів. повноваження.

Складовими етапами розвитку системи надання адміністративних послуг в Україні є насамперед неупереджене наукове обґрунтування принципів, видів, форм і методів надання послуг органами публічної влади споживачам таких послуг. Всі вище зазначені зміни лише допомагатимуть державотворцю прийняти та створити чесну та сильну правову базу для повноцінного отримання адміністративних послуг, а також які слугуватимуть для підвищення якості надання адміністративних послуг; створенням центрів надання адміністративних послуг на міському та районному рівнях, заборонаю на теперішній час надання адміністративних послуг через підприємства; адмініструванням коштів, отриманих за такі послуги, спрямуванням всіх коштів за адміністративні послуги до державного або місцевого бюджетів тощо [88, 64].

Присвячений нами більш широкий аналіз усіх вище вказаних нормативно-правових актів та процедури діяльності Центрів надання адміністративних послуг в Україні, надає нам провіс говорити про те, що на теперішній час весь механізм цієї діяльності потребує вдосконалення, а якість надання адміністративних послуг, на жаль, на теперішній час відповідно до числених опитувань та статистичних даних, не задовільняє споживачів. Це пояснюється тим, що під час отримання послуг в Україні досить часто можна спостерігати брак поваги до відвідувачів сервісних центрів, територіальна та предметна розпорошеність різних владних органів та підрозділів в містах, що досить незручно за часту; складні процедури надання адміністративних послуг і «подрібненість» послуг; тривалий термін служби та «особливості» адміністративних процедур служби часто не є законодавчо обґрунтованими (терміни проведення засідань комісій, виконкомів, конференцій тощо);

розрахований на державних службовців, але не обов'язково корисний громадянам, обмежений графік «відкритих годин» у різних установах, надає відсутність інформації про надання державних послуг, невідповідність приймальних пунктів тощо [64, 88].

Підвищення якості надання державних послуг на теперішній час в Україні потребує проведення комплексних реформ щодо вдосконалення та реалізації нормативно-правових актів, що регулюють механізми надання державних послуг, та забезпечення їх спрощення, у тому числі запровадження сучасних інформаційних технологій на сервісних центрах в Україні для більш зручного використання споживачами.

Сучасний стан надання державних послуг характеризують такі фактори: 1) необхідність максимальної децентралізації надання адміністративних послуг шляхом уточнення повноважень органів місцевого самоврядування щодо надання адміністративних послуг (насамперед, перегляд Закону Про місцеве самоврядування, шляхом перетворення делегованих повноважень у шляхом запровадження розвиненої системи центрів фінансування надання адміністративних послуг), а також послуг, які пропонується надавати органам місцевого самоврядування можливість самостійно визначати частку плати за надання інших адміністративних послуг; 2) забезпечити реалізацію політики децентралізації повноважень та створення єдиного офісу (центру надання адміністративних послуг) за рішенням Ради Міністрів України. Забезпечити широке надання послуг дистанційного управління з використанням інформаційно-комунікаційних технологій з впровадженням електронного документообігу [99, 151, 57].

Саме головне на теперішній час в Україні під час дії правового режиму воєнного стану – це право на життя, на здоров'я, на честь і гідність, на недоторканність і особисто безпеку, що завжди повинні захищатись у демократичній, правовій країні з усім пакетом нормативно-правових актів. Одним із таких головних документів є Конституція України, а саме головне

статті 3, 27, 29, 30 Конституції України [37] та норми інших галузей права, наприклад, стаття 36 Кримінального кодексу України [40, 52], що відповідним чином забезпечує охорону цих природних та основоположних прав[37, 40, 52].

Але такої захищеності вкрай недостатньо при теперішніх умовах життя і завжди потребує більшого та широкого правового вдосконалення та розвитку.

Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є прийняття низки законів, що регулюватимуть питання, які надаватимуть громадянам держави, право на особистий захист свого життя і здоров'я від злочинних посягань, а для цього українському законодавству необхідно привести у норму та узгодити існуючі нормативні положення з конституційними нормами в питаннях права на отримання та володінням зброї[37].

Водночас слід мати на увазі, що вогнепальна зброя є власністю, на яку поширюється особлива система регулювання, яка реалізується виключно законодавством України. Вогнепальна зброя є найбільш ефективним засобом реалізації громадянами конституційного права на самозахист[152]. Більшість розвинутих країн світу надають своїм громадянам такі права та сприяють зменшенню кількості насильницьких злочинів проти особи та корисливих злочинів проти власності[152]. Світовими лідерами у володінні населенням вогнепальною зброєю є США, Швейцарія та Фінляндія з показником від 88 до 45 одиниць цивільної вогнепальної зброї на 100 осіб [152]. В Україні цей показник становить лише 5,5 одиниць, навідміну від досвіду інших країн пострадянського простору, таких як Балтія, Грузія чи Молдова, що доводить нам про забезпечення громадянам права на самозахист за допомогою цивільної вогнепальної зброї протягом року з моменту ухвалення відповідних законів знижує абсолютну кількість злочинів, а також позитивно впливає на структуру та динаміку злочинності в такій країні[152]. У той же час злочини проти окремих осіб і насильницькі злочини, пов'язані з нанесенням собі

тілесних ушкоджень, різко зросли, оскільки в той час у Британії були введені суворіші правила та обмеження на приватне володіння зброєю [152].

Сьогодні розповсюдження цивільної вогнепальної зброї регулюється спеціальними законами в усіх європейських країнах і більшості країн пострадянського простору. Досвід вищезазначених країн засвідчує, що офіційно зареєстрована цивільна зброя використовується при вчиненні умисних злочинів менш, ніж у 0,001% випадків від загальної кількості злочинів.

В основному при вчиненні злочинів застосовується нелегальна вогнепальна зброя, кількість якої в Україні надзвичайно велика. Так, за даними організації Small Arms Survey (Женева, Швейцарія), яка досліджує питання обігу нелегальної вогнепальної зброї у світі, в Україні в незареєстрованому обігу перебуває від 3 до 5 млн одиниць вогнепальної зброї. Якщо бути точніше, то 4,4 млн одиниць зброї за даними опитування Small Arms Survey 2017 року. Наявність збройного конфлікту на Сході України призвела до того, що з зони бойових дій на територію України потрапило, за деякими оцінками, від 700 до 800 тисяч одиниць вогнепальної зброї. Звичайно, що більшість з них перебуває в руках у громадян, які не мають наміру використовувати її в якості знаряддя злочину, але велика кількість з неї могла потрапити і в руки злочинного елемента. Прийняття пропонованого закону стимулюватиме тих з громадян, які на сьогодні володіють вогнепальною зброєю незаконно, легалізувати її, що позитивно вплине на загальну криміногенну ситуацію, полегшить процес розкриття та розслідування злочинів [166, 154].

На теперішній час, за інформацією Міністерства внутрішніх справ України, відповідно до баз даних органів поліції, станом на 1 жовтня 2021 року на території нашої держави зареєстровано 707 117 власників вогнепальної зброї, які мають в особистому користуванні 790 055 одиниць мисливської гладкоствольної та 170 195 одиниць мисливської нарізної і

комбінованої зброї. Також хочу зазначити, що у власності громадян перебувають майже 220 000 одиниць травматичних пістолетів і револьверів. Тобто, громадяни України легально володіють вогнепальною зброєю у загальній кількості близько 1,3 млн одиниць. Незважаючи на таку значну кількість вогнепальної зброї в обігу, ці правовідносини в країні досі не врегульовані жодним законом. Усі питання, пов'язані з обігом цивільної зброї, вирішуються виключно підзаконними нормативними актами Міністерства внутрішніх справ України та інших міністерств і відомств. Більше того, нормативні акти МВС України, що регулюють обіг вогнепальної зброї в державі, фактично дублюють основні положення колишнього радянського законодавства. Переважна більшість норм є тепер анахронізмом та не регламентує навіть усталених суспільних відносин у сфері обігу зброї. Так, дотепер відсутній єдиний державний реєстр власників зброї, не визначені правові підстави діяльності стрілецьких спортивних організацій, немає будьякої класифікації сучасної зброї тощо [166, 153].

Але, якщо говорити про випадки використання легальної зброї включно з необережним поводженням та випадками застосування зброї для необхідної оборони, є надзвичайно мало й це говорить про позитивний відсоток громадян, котрі ставляться з розумінням при зберіганні вогнепальної зброї. У загальній масі злочинів цей показник не перевищує 0,00006%, а серед насильницьких і корисливо-насильницьких злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї 0,001%.

Тому на теперішній час для врегулювання даного питання до Верховної Ради України були подані не один законопроект для урегулювання вогнепальної зброї. Наприклад, 4 березня 2021 року Верховна Рада відхилила законопроект № 4335 «Про обіг цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї» [110], а також альтернативний до нього проект №4335-1 [126]. Зокрема, законопроект № 4335 пропонував дозволити придбання та

зберігання зброї, тоді як альтернативний проєкт № 4335-1 передбачав дозвіл і на її носіння [110, 126].

Наступними до Верховної Ради України були подані два законопроекти «Про право на цивільну вогнепальну зброю» № 5708 та альтернативний № 5708-1, які мають багато спільних положень. Розроблення проєктів обумовлене необхідністю законодавчого урегулювання відносин, що виникають під час обігу в Україні цивільної вогнепальної зброї, у них надано визначення термінів і понять, визначено засади державної політики у сфері обігу вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, а також уперше запропоновано класифікувати цивільну вогнепальну зброю не за призначенням (мисливська, спортивна, бойова), а за технічними характеристиками (автоматична, довгоствольна, короткоствольна, гладкоствольна, нарізна тощо) [117, 116].

Проєкт Закону розроблено з метою посилення дотримання режиму законності в питаннях визначення правового режиму власності на зброю, закріплення основних прав та обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття, володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів, врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані.

Даний документ передбачає для українців використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту, визначає поняття зон, вільних від зброї, передбачає державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та посилює відповідальність за її незаконне використання. Але наразі проєкт не передбачає дозвіл на те, щоб громадяни мали право володіти короткоствольною зброєю [117, 116].

Хочемо зауважити, що за всю історію дискусій щодо прийняття такого закону та можливості дозволити мирному населенню вільно володіти зброєю, захищати себе та близьких, з введенням воєнного стану в Україні та початком широкомасштабної війни російської федерації проти українського населення,

більшість українців все ж таки притримуються думки щодо доцільності його прийняття.

До початку повномасштабної війни російської федерації законодавці та більшість юристів напевно не бачили такої необхідності розглядати питання прийняття повноцінного закону про зброю, адже раніше більшість населення України та політики були проти надання можливості цивільним громадянам права володіти певними видами зброї. Але ці показники почали різко змінюватися після декількох місяців повномасштабного вторгнення російських військ на територію України. І саме це показує нам ставлення українців до прийняття закону про зброю у застосунку «Дія», де було проведено опитування населення, чи треба цивільним дозволити купувати зброю, й саме вперше за всі роки незалежності України більшість погоджується. В ході опитування було зрозуміло, що люди хочуть мати змогу себе захищати самостійно в умовах воєнного стану та війни. За результатами голосування понад 60 відсотків респондентів відповіли на опитування «так» і це говорить про те, що люди в умовах війни хочуть мати змогу захищати себе та своїх рідних самостійно та мати хоч частинку стану захищеності. Але 58 відсотків вважають, що вільна купівля зброї може призвести до збільшення злочинності з використанням зброї.

Хочемо зазначити, що даним документом влада та законотворці даного проєкту пропонують нам низку умов, завдяки якому громадяни можуть придбати зброю та які саме документи для цього потрібні, адже саме для цього потрібно створити єдиний державний реєстр цивільної вогнепальної зброї, інтегрований з електронним додатком «Дія» [56].

На нашу думку, потрібно дуже особливо й уважно поставитись до всіх деталей документа, адже потрібно розуміти, що з прийняттям даного закону, може відбутися злет білого ринку зброї, але потрібно й пам'ятати, що це може спричинити й ажіотаж на чорному ринку зброї. Тому кожен громадянин, котрий планує придбати зброю, повинен розуміти та знати, де буде

зберігатися зброя, де громадянин час від часу буде тренуватись, як і коли зброя може бути застосована. І це є головною частиною з питань, які особа повинна розуміти та вчасно вирішити.

Враховуючи особливості діяльності структур правоохоронного блоку щодо діяльності об'єктів ліцензування, а саме Національної поліції України, Державного бюро розслідувань та Збройних сил України (кожна має свої повноваження, однак враховуючи підвідомчість справ, які досить часто переплітаються в їх діяльності, ми підкреслюємо взаємодію даних підрозділів у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи).

Таким чином, на деокупованих територіях загалом об'єкти дозвільної системи, які підлягають ліцензуванню, потрапляють в поле зору даних органів та підлягають ретельній перевірці. Особи, які працюють на об'єктах дозвільної системи (магазини, склади тощо) підлягають перевіркам, проходять різні фільтраційні контролю для виявлення колобораційної діяльності, продажу, розповсюдження або передачі зброї військовим угрупованням російської федерації.

Тому в проведеному нами соціологічному дослідженні ми вирішили з'ясувати рівень компетентності та ефективності кожного органу щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи при правовому режимі дії воєнного стану. А саме дізнатися відповідь на запитання «Хто, на Вашу думку, є найбільш компетентним та ефективніше здійснює контрольні функції щодо об'єктів дозвільної системи на прифронтових територіях в умовах воєнного стану?»

	Безумовно так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Безумовно ні
ДБР	14,1	43,5	27,1	15,3
ВБ	11,8	41,2	34,1	12,9
Національна поліція	65,9	30,6	3,5	0

Як свідчать табличні дані, найвищу оцінку «безумовно так» має Національна поліція – 65,9%. Компетентність таких органів, як ДБР і ВБ оцінено високо, але нижче – відповідно 43,5% та 41,2%.

У зв'язку з цим, вважаємо за необхідне підготувати спільний наказ про взаємодію між органами Національної поліції та Державним бюро розслідувань, яким затвердити Положення «Про взаємодію Національної поліції та Державного бюро розслідувань під час перевірок об'єктів ліцензування у сфері дозвільної системи». Даний наказ повинен регламентувати способи та методи виявлення порушень на об'єктах дозвільної системи під час їх перевірок, повноваження суб'єктів для швидкої фіксації суб'єкта, який здійснював незаконні операції зі зброєю та швидкого збору процесуальних документів для направлення до суду [95].

Враховуючи кількість деокупованих територій, а саме території які з 06 грудня 2022 року стали офіційно зазначеними територіями, на яких ведуться або велися бойові дії, або тимчасово окупованих російською федерацією, перелічуються в Постанові № 1364 [20] де була велика кількість об'єктів дозвільної системи, які підлягають ліцензуванню та які можливо співпрацювали з агресорами російської федерації. Відповідний вище вказаний перелік був затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією» [91]. Таким чином, до такого переліку увійшли території Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Запорізької, Київської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей і м. Києва.

Хочемо ще зазначити, що існує перелік територіальних громад, затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 30.11.2022 № 280 «Про внесення змін до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій

України від 25 квітня 2022 року № 75», відповідно до якого у районах проведення воєнних (бойових) дій, або тих, які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), входить 9 областей [71].

Це територіальні громади Донецької (66 громад), Харківської (56 громад), Дніпропетровської (10 громад), Луганської (37 громад), Запорізької (62 громади), Херсонської (49 громад), Миколаївської (26 громад), Сумської (19 громад), Чернігівської (4 громади) областей. Загалом у переліку наразі 329 громад. Хочемо зазначити, що такий перелік формується за погодженням Міністерства оборони України та включає в себе визначення хоча б з однієї наступної критерії: активні бойові дії, оточення чи блокування або тимчасова окупація територій на українській державі [71].

Тому зазначені вище території є тими об'єктами, діяльність яких в першу чергу повинна ретельно перевірятися. Під час проведення соціологічного опитування, на запитання «На якому рівні проводяться стабілізаційні заходи на територіях, звільнених з під окупації?» 29,4% відповіли, що необхідна більш плідна взаємодія ДБР з Національною поліцією для встановлення об'єктів дозвільної системи та перебування зброї. 22,4% вважають, що заходи проводяться на достатньому рівні в рамках проведення фільтрації громадян, що прибувають на звільнені території. 21,2% зазначають, що слід привернути увагу для встановлення точного місця перебування власників зброї [71].

Також було цікаво дізнатися думку населення щодо «Чи достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб, які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю?» (див. рис. 34).

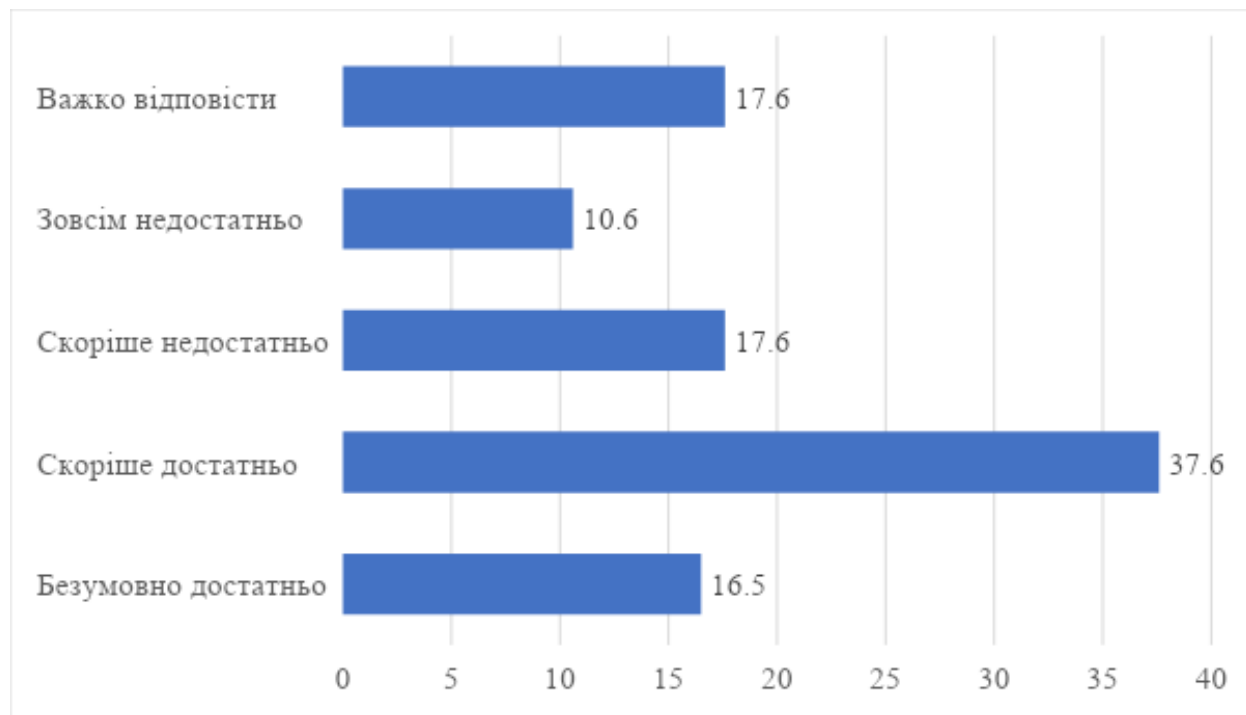

Рис. 34. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб, які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю?»

На це запитання 54,1% опитаних надає позитивну відповідь – («безумовно достатньо» – 16,5% та «скоріше достатньо» – 37,6%). 28,2% вважають, що контролю з боку правоохоронних органів у вказаному контексті, недостатньо («скоріше недостатньо» – 17,6% та «зовсім недостатньо» – 10,6%).

Таким чином доцільно було б запропонувати введення нового розділу до Закону України «Про дозвільну систему у сфері ліцензування господарської діяльності» [76] та запровадити під час перевірки даних суб'єктів та об'єктів ліцензування дозвільної системи, систему «Поліграф», що пришвидшить механізм виявлення правопорушень, злочинів та фактів взаємодії. Даній розділ повинен включати в себе поняття щодо опитування таких суб'єктів з використанням поліграфа, поняття щодо особи, яка буде уповноважена надавати завдання на проведення осіб з використанням поліграфа та саме поняття суб'єкта опитування та спеціаліста опитування через систему поліграф.

На нашу думку, метою опитування суб'єктів, які саме співпрацювали, наприклад, з країною агресором під час повномасштабної війни на території України, для неправомірного розповсюдження зброї, є проведення опитування з використанням поліграфа для отримання саме уточнюючої інформації для з'ясування ступеня достовірності та повноти інформації, отримання додаткової нової інформації по справі, які можуть використовуватися в службовій діяльності правоохоронних органів в певному порядку та у випадках саме визначених законодавством та даним Законом України [76].

Система поліграф мала б широкий спектр підвищення ефективності отримання інформації та у проведенні службових розслідувань або перевірок.

У даному розділі також повинні бути визначені: по-перше, завдання, задачі, мета та підстави, які мають за мету отримання певної інформації за допомогою залучення спеціаліста та системи поліграф; по-друге, загальні принципи проведення такого опитування з використанням системи поліграф; по-третє, загальні умови проведення опитування та умов заборони у наданні такого права; по-четверте, інформація щодо чіткого порядку проведення опитування таких осіб через систему поліграф та подальшого оформлення результатів.

Крім того, необхідно внести доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із веденням на території України широкомасштабної війни російською федерацією. Доцільно доповнити ч. 1 ст. 192 КУпАП «Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік» нормами наступного змісту: «окрім випадків неможливості прибуття до уповноваженого органу чи підрозділу Міністерства внутрішніх справ України у разі перебування на деокупованій території або перебування особи із-за безпекового середовища за межами кордонів України» [51].

На нашу думку, для таких осіб, повинен вестись розділ в базі даних з можливістю таким особам сповістити про своє положення та положення об'єктів дозвільної системи через онлайн ресурси. Адже у зв'язку з теперішніми умовами життя, виникають або можуть виникати певні труднощі у переміщенні або стільниковому зв'язку.

Також доцільно внести доповнення до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» у частині, що стосується особливостей функціонування ліцензування господарської діяльності в умовах правового режиму воєнного стану – надання якісних та швидких адміністративних послуг, ефективне регулювання усіх процесів ліцензування та видачі документів дозвільного характеру в умовах воєнного стану [108].

На нашу думку, ці дії матимуть можливість спрощеного та швидкого процесу щодо набуття прав суб'єктів господарювання у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи на провадження окремих важливих видів господарської діяльності у сфері дозвільної системи.

Також необхідно внести зміни до ст.5 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» «Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування». Окрему частину під номером 14 викласти у наступній редакції: «Проведення засідань Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у період дії правового режиму воєнного стану здійснювати в режимі відео-конференції з використанням інформаційно-комунікаційних технологій» [108].

Адже наразі, в умовах воєнного стану, це свідчитиме про ефективність, безпеку та швидкість у прийнятті вагомих рішень у короткий термін. З цією метою доцільно доповнити ст.5 «Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування» Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» частиною 15 наступного змісту: «Засідання Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи у період дії правового режиму воєнного стану, з урахуванням всіх

потреб та при наявності реальної можливості для його проведення, може здійснюватися за можливості та прийнятого рішення голови Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи» [108].

Також на нашу думку, потребує доповнення ст. 7 «Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню», частиною 3: «Ліцензуванню видів господарської діяльності, з урахуванням усіх особливостей, не може підлягати вогнепальна зброя, боєприпаси до неї чи інші об'єкти, які належать державі чи поліції».

Крім того, пропонуємо створити нормативне підґрунтя для внесення рішення органу ліцензування про видачу ліцензій до окремого Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, шляхом прийняття відповідного порядку Кабінетом Міністрів України. Основною метою такого порядку є кодифікація та модернізація законодавства Державної регуляторної служби, спрощений та повний механізм подачі і одержання дозволів та ліцензій у електронній формі, а також сумісний доступ та контролю ДРС України й НП України. А саме, ми хочемо запропонувати для досягнення створення та ведення Єдиного ліцензійного реєстру документів дозвільного характеру, через забезпечення реалізації владних повноважень Державної регуляторної служби разом з органами поліції у сфері дозвільної системи. Наразі Єдиний ліцензійний реєстр не ведеться.

Хочемо звернути увагу, що можливим заходом для вирішення проблеми забезпечення як технологічного, так і організаційного, є саме внесення необхідної інформації органами ліцензування до Єдиного державного реєстру документів дозвільного характеру.

Готовність всіх українців чинити опір є головним фактором стримування російської агресії на території України. Тому захист України – це спільний обов'язок усіх громадян. Захист територіальної цілісності

передбачається ст. 17 Конституції України, зміст якої передбачає захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки, що є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу [37].

Через кілька днів після широкомасштабного вторгнення Росії в Україну, український парламент ухвалив закон «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» від 03.03.2022 № 2114-IX [77]. Цей документ надав цивільним громадянам України, іноземцям та особам без громадянства право в період дії воєнного стану чинити спротив збройній агресії російської федерації або інших держав, використовуючи вогнепальну зброю та боєприпаси до неї, бажаючи захистити суверенітет своєї держави, життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпеку людини як найвищої соціальної цінності, враховуючи положення частини першої статті 65 Конституції України, згідно зі змістом якої, саме захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов'язком громадян України [37].

Прийняття вищевказаного закону стало для українців вимушеною та необхідною відповіддю на злочинні дії окупантів: захоплення мирних громадян, обстріли українських міст, лікарень та дитячих садочків, масові вбивства мирного населення, мародерство.

У період першого місяця широкомасштабного вторгнення російської федерації на територію України, було пошкоджено або знищено українську інфраструктуру, зруйновано або пошкоджено вже понад триста мостів, понад 8 тисяч кілометрів доріг мають бути відремонтовані або взагалі відновлені, а десятки мостів підірвані. Крім того, окупанти цинічно знищували помешкання людей, завдаючи своїми злочинними діяннями величезні руйнування та збитки. Після звільнення Збройними силами України таких областей, як Сумська, Київська, Чернігівська, було виявлено сотні тіл закатованих і вбитих російськими окупантами мирних мешканців, могили та

поховання з сотнями тіл українців, що є свідченням геноциду росіянами проти цивільного населення України. За даними правоохоронців були встановлені численні випадки масового вбивства мирних жителів, зґвалтування, пограбування, мародерства, викрадення та страти цивільних осіб, які були офіційно підтверджені міжнародними інституціями ООН [145].

Всі ці події, ракетні удари в перші дні були найскладніші у спротиву проти російської агресії. Тому на початку було важливо чинити тотальний опір агресору. Посилувати наші збройні сили, які героїчно боронитимуть нашу землю, наших дітей та наше мирне майбутнє.

Тому на основі цього в Україні були створені Сили територіальної оборони України, які утворювались на принципах добровільності, вільного вибору території діяльності, рівності перед законом, відсутності майнового інтересу їх членів (учасників) та прозорості, відкритості та публічності. Сили територіальної оборони створюються відповідно до Закону України «Про основи національного спротиву» від 16.07.2021 № 1702-XI на основі всіх питань підготовки і ведення національного спротиву [113].

Широкомасштабне вторгнення російських військ на територію України стало поштовхом держави озброювати добровольців, котрі готові захищати своє місто та державу від російських окупантів. Тому Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України закликали усіх, хто був готовий та вмів тримати зброю, вступати до лав Сил територіальної оборони Збройних сил України [113].

Наприклад, в столиці України, місті Києві увечері 24 лютого 2022 року почали масово озброювати громадян, розпочали видавати автомати цивільним особам за дуже спрощеною процедурою, тисячі одиниць зброї були видані громадянам для захисту свого міста. У Києві була міська територіальна оборона, у складі внутрішніх військ України та добровільних територіальних формувань громадян, котрим за інформацією Міністра внутрішніх справ України, у перші години першого дня війни було видано близько десяти тисяч

автоматів. А, наприклад, в місті Суми, 24 лютого, зброю видавали всім хто хотів, привозили вантажівками та видавали зброю та боєприпаси до неї без фіксації документів та будь яких обліків [145].

Тому саме активні дії та широкомасштабне вторгнення російських військ на кордон України з території російської федерації та Білорусії, атаки на прикордонні підрозділи та пункти пропуску з застосуванням артилерії, важкої техніки та стрілецької зброї в межах Луганської, Сумської, Харківської, Чернігівської, Житомирської областей та областей з боку анексованого Криму спричинило необхідність для видачі масово зброї на вищевказаних територіях цивільним особам, які потім були сформовані в підрозділи територіальної оборони під командуванням Збройних Сил України [145].

Під час повномасштабного вторгнення російської федерації на території України діяв досить швидкий процес формування максимально великої чисельності сил територіальної оборони, регіональних органів військового управління, бригад і батальйонів сил територіальної оборони з урахуванням різного рівня загроз у кожному регіоні України. В перші місяці правового режиму дії воєнного стану даним формуванням було видано велику кількість вогнепальної зброї різного типу для захисту територій, на які посяглася армія російської Федерації. Головною проблемою для населення і держави є те, що не існувало єдиного обліку по видачі цієї зброї [145, 67].

Тому наступним хочемо запропонувати створення Єдиного обліку по видачі та зберіганню стрілецької зброї та боєприпасів у підрозділах сил територіальної оборони та цивільних осіб у період дії правового режиму воєнного стану. Так, наприклад, на початку повномасштабного вторгнення армії російської федерації, силам територіальної оборони, військовим, добровольцям видавалася масово зброя, а облік не вівся. Оскільки він протікав в хаотичному порядку, зброю, наприклад, в місті Києві видавали «кому завгодно», були відсутні будь-які обліки. Оскільки законом, який ми

проаналізуємо нижче, є чіткий регламент видачі зброї, який не дотримувався, що спричинило отримання великої кількості зброї різними категоріями цивільних осіб, без будь-якої фіксації та фільтрації. Однозначно, має бути лібералізація доступу і порядку володіння зброєю. Всю ту зброю, яку роздали, швидше за все, вже в повному обсязі ніхто не поверне, але всі, в кого є видана в той час бойова зброя, повинні звернутися до органів Національної поліції України і облікувати чи повернути її. Не можна дозволити мати на руках незареєстровану зброю, це безумовно, незаконно та спричинює вже сьогодні значні проблеми в незаконному обігу зброї та застосування її проти мирних цивільних жителів України. Деякі території і нині перебувають під окупацією, а зброя яка видавалась, в невідомому тепер місці і в кількості такої зброї чіткої цифри ніде не має [150].

Це підтверджується і відомостями соціологічного опитування. Так, на запитання «Чи достатній порядку обліку зброї військових» трохи менше половини респондентів (48,2%) звертають увагу на його недостатній рівень («скоріше ні, ніж так» – 38,8% та «безумовно ні» – 9,4%). 34,2%, навпаки, зазначили, що рівень є достатнім («безумовно так» – 11,8% та «скоріше так, ніж ні» – 22,4%).

Таким чином, Єдина база обліку зброї повинна мати автоматизований порядок ведення обліку озброєння та технічну базу з правилами та особливими й загальними правами, як для сил територіальної оборони, так і для правоохоронних органів для подальшої взаємодії та контролю за виданим видом озброєння, а також ведення в даному напрямі номерного обліку усієї виданої стрілецької зброї та боєприпасів до неї.

Отже, підсумовуючи всі вказані доповнення до законодавства України, пропонуємо ініціювати винесення їх на розгляд Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України, з метою якісного та ефективного регулювання діяльності у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Висновки до розділу 3

1. Рішення українського законодавця про легалізацію зброї не пов'язане ні з економічними, ні з соціальними, ні з кримінальними обставинами, насамперед дане рішення є виключно на політичному рівні, воно викликає у людей психологічну тривогу, змушує зважати на громадську думку та нести соціальну відповідальність за прийняті рішення та дії.

2. Для вдосконалення адміністративних послуг Міністерства внутрішніх справ у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи у рамках, беручи до уваги наприклад систему Японії, важливим завданням науки адміністративного права є вироблення єдиних прозорих правил, що встановлюють порядок здійснення позитивної взаємодії правоохоронних органів дозвільної системи та фізичних чи приватних осіб, відповідно між якими закріплюється чіткий порядок відповідних процедур.

3. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи несе для України широкі можливості до розвитку та започаткування нових можливостей в інтеграції ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні. Вогнепальна зброя в світі набирає масового зростання, так, на кінець 2017 року у цивільного населення світу налічувалося приблизно 857 млн одиниць і приблизно 100 млн одиниць якої зареєстровано офіційно, це лише 12% від загальної кількості.

4. Введення нового розділу до Закону України «Про дозвільну систему у сфері ліцензування господарської діяльності» та запровадження під час перевірки даних суб'єктів та об'єктів ліцензування дозвільної системи системи «Поліграф» пришвидшить механізм виявлення правопорушень, злочинів та фактів взаємодії. Даний розділ повинен включати в себе поняття щодо опитування таких суб'єктів з використанням

поліграфа, поняття щодо особи, яка буде уповноважена надавати завдання на проведення перевірки осіб з використанням поліграфа та саме поняття суб'єкта опитування та спеціаліста опитування через систему поліграфу.

5. Верховна Рада 23 лютого 2022 року підтримала у першому читанні проєкт Закону «Про право на цивільну вогнепальну зброю» № 5708, який передбачає для українців використання цивільної вогнепальної зброї для самозахисту, визначає поняття зон, вільних від зброї, передбачає державний контроль у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та посилює відповідальність за її незаконне використання.

6. Запропоновано доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із веденням на території України правового режиму воєнного стану. Доцільно доповнити ч. 1 ст. 192 КУпАП «Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік» нормами наступного змісту: «окрім випадків неможливості прибуття до уповноваженого органу чи підрозділу Міністерства внутрішніх справ України у разі перебування на деокупованій території або перебування особи із-за безпекового середовища за межами кордонів України».

7. Запропоновано внести зміни до ст. 5 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» «Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування». Окрему частину під номером 14 викласти у наступній редакції: «Проведення засідань Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування у період дії правового режиму воєнного стану здійснювати в режимі відео-конференції з використанням інформаційно-комунікаційних технологій»

8. Надано пропозиції щодо доповнення ст. 5 «Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування» Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» частиною 15 наступного змісту: «Засідання Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування об'єктів дозвільної

системи у період дії правового режиму воєнного стану, з урахуванням всіх потреб та при наявності реальної можливості для його проведення, може здійснюватися за можливості та прийнятого рішення голови Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування об'єктів дозвільної системи»

9. Запропоновано доповнити ст. 7 «Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню», частиною 3: «Ліцензуванню видів господарської діяльності, з урахуванням усіх особливостей, не може підлягати вогнепальна зброя, боєприпаси до неї чи інші об'єкти, які належать державі чи поліції».

10. Аргументовано доцільність створення нормативного підґрунтя для внесення рішення органу ліцензування про видачу ліцензій до окремого Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, шляхом прийняття відповідного порядку Кабінетом Міністрів України. Основною метою такого порядку є кодифікація та модернізація законодавства Державної регуляторної служби, спрощений та повний механізм подачі і одержання дозволів та ліцензій у електронній формі, а також сумісний доступ та контролю ДРС України й НП України. Запропоновано для досягнення створення та ведення Єдиного ліцензійного реєстру документів дозвільного характеру, через забезпечення реалізації владних повноважень Державної регуляторної служби разом з органами поліції у сфері дозвільної системи.

11. Надано пропозиції щодо створення єдиного обліку по видачі та зберіганні стрілецької зброї та боєприпасів у підрозділах сил територіальної оборони у період дії правового режиму воєнного стану.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження, наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає у науковому узагальненні теоретичних підходів та нормативно-правових проблем, пов'язаних із реалізацією способів, засобів та методів надання адміністративних послуг Міністерства внутрішніх справ у сфері ліцензування видів господарської діяльності, розробленні ряду пропозицій щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства, спрямованих на удосконалення зазначеного напрямку діяльності. На підставі узагальнення основних положень та результатів проведеного дослідження сформульовано положення, що мають теоретичне та практичне значення, зокрема:

1. Було досліджено становлення та розвиток ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні. Проаналізовано наукові думки становлення поняття «адміністративної послуги», «сервісної послуги» надання її у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, з точки зору не лише науки, а й права. Проаналізовано законодавче закріплення поняття «адміністративної послуги» та надане чітке узагальнююче поняття, котре, на нашу думку, на сьогодні є більш чіткою у його визначені. Вивчено та охарактеризовано сутність та ознаки класифікації адміністративних послуг, що надаються в системі Міністерства внутрішніх справ України, а саме у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи.

2. Проаналізовано сучасний стан правового регулювання надання сервісних послуг в системі Міністерства внутрішніх справ України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Передусім зазначимо, що нормативно-правове забезпечення адміністративних послуг в Україні регламентовано законодавчо у положеннях профільного Закону України «Про адміністративні послуги», яким саме встановлено загальні засади та

гарантії надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

3. Розглянуто профільний Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності», на підставах якого, здійснюється видачі ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без розгляду, відмови у видачі ліцензії, переоформлення ліцензії, розширення та звуження провадження виду господарської діяльності ліцензіатом, зупинення, відновлення дії ліцензії повністю або частково, анулювання ліцензії повністю або частково і строки прийняття та набрання чинності рішеннями органів ліцензування. Вивчено сучасний стан законопроектів поданих до Верховної Ради України про обіг цивільної вогнепальної зброї, щодо правового режиму власності на зброю, закріплення основних прав і обов'язків громадян і юридичних осіб щодо виробництва, набуття, володіння, розпорядження та використання зброї і боєприпасів, врегулювання інших суспільних відносин, що безпосередньо з цим пов'язані.

4. Охарактеризовано адміністративно-правовий статус сервісних центрів поліції під час видачі ліцензії на об'єкти дозвільної системи, їх особливості під час здійснення діяльності по видачі ліцензії, права та обов'язки кожної із сторін, при здійсненні дозвільної та реєстраційної діяльності.

5. Встановлено, що елементи механізму правового забезпечення законності діяльності електронних сервісів та послуг, які надаються в системі МВС України у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи забезпечують публічний інтерес та публічне благо діяльності всієї сервісної системи центру МВС під час реалізації наданих їм повноважень у сфері надання сервісних послуг ліцензуванню об'єктів дозвільної системи.

6. Доведено, що правове регулювання діяльності дозвільної системи МВС України ґрунтується на основних засадах, визначених Конституцією України, законодавчими актами, якими визначено принципи та порядок організації та функціонування органів, що надають сервісні послуги у сфері

ліцензування об'єктів дозвільної системи, серед яких: служіння інтересам суспільства, безпековість середовища існування людини, інформатизація, забезпечення високої якості та доступності адміністративних послуг через дотримання стандартів їх надання відповідно до очікувань споживачів – замовників адміністративних послуг.

7. Проаналізовано зарубіжний досвід діяльності поліцейських органів та законодавчої системи у площині надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи та шляхи його впровадження у вітчизняну доктрину. За результатами узагальнення зарубіжного досвіду щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи таких країн, як Чехія, Японія, Канада, Німеччина встановлено його особливості:

7.1. імплементування в українське законодавство такого аспекту з німецького законодавства, як поділ за категоріями сейфів придатних для зберігання зброї, адже в нашому законодавстві такого чіткого розмежування не має;

7.2. запозичення в чеському законодавстві для України норми про обов'язковість здачі тесту мала би позитивний характер при отриманні ліцензії та дозволу на використання зброї, використання в українському законодавстві такого розширеного поняття як «медична придатність» заявника на видачу ліцензії на вогнепальну зброю та застосування їх чітких критеріїв для отримання даної довідки;

7.3. японське законодавство мало б позитивний вплив щодо чіткого та високого рівня самосвідомості застосуванню або використанню зброї не лише працівниками поліції, а й громадянами;

7.4. імплементувати з канадського законодавства систему надання дозволів на об'єкти дозвільної системи як через органи поліції, а саме через відповідну правоохоронну особу («офіцера з вогнепальної зброї») та «онлайн» системи («реєстратори»).

8. Запропоновано та обґрунтовано напрямки удосконалення адміністративної діяльності підрозділів МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи:

8.1. Підготувати спільний наказ про взаємодію між органами Національної поліції та Державним бюро розслідувань, яким затвердити Положення «Про взаємодію Національної поліції та Державного бюро розслідувань під час перевірок об'єктів ліцензування у сфері дозвільної системи»;

8.2. Введення нового розділу до Закону України «Про дозвільну систему у сфері ліцензування господарської діяльності» та запровадити під час перевірки даних суб'єктів та об'єктів ліцензування дозвільної системи, систему «Поліграф», що пришвидшить механізм виявлення правопорушень, злочинів та фактів взаємодії;

8.3. Внести доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку із веденням на території України широкомасштабної війни Російською Федерацією, доповнивши ч. 1 ст. 192 КУпАП «Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік» нормами наступного змісту: «окрім випадків неможливості прибуття до уповноваженого органу чи підрозділу Міністерства внутрішніх справ України у разі перебування на деокупованій території або перебування особи із-за безпекового середовища за межами кордонів України»;

8.4. Внести доповнення до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» до ст. 5 «Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування» окрему частину під номером 14, 15. Доповнити ст. 7 «Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню», частиною 3;

8.5. Створити нормативне підґрунтя для внесення рішення органу ліцензування про видачу ліцензій до окремого Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, шляхом прийняття відповідного порядку Кабінетом Міністрів України;

8.6. Створення Єдиного обліку по видачі та зберіганню стрілецької зброї та боєприпасів у підрозділах сил територіальної оборони та цивільних осіб у період дії правового режиму воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України: підручник: у 2 т. Т. 1. Київ: Юридична думка, 2004. 584 с.
2. Адміністративна діяльність Національної поліції: навч. посібник /кер. авт. кол. В.А. Глуховеря Дніпро: ДДУВС, 2017. 248 с.
3. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник /О.М. Калюк, С.Ф. Константінов, В.А. Куліков та ін. /за ред. В.А. Кулікова. К.: Освіта України, 2016. 230 с.
4. Адміністративна діяльність органів поліції України: підручник /О.І. Безпалова, О.В. Джафарова, В.А. Троян та ін.; за ред. В.В. Сокурєнка Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
5. Адміністративне право України: основні поняття: навчальний посібник /за заг. ред. І.П. Голосніченка. К.: ГАН, 2005. 232 с.
6. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: в 2 т. Т. 1: Загальна частина /В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк. К.: Юридична думка, 2004. 584 с.
7. Адміністративне право України. Т. 1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник /В.В. Галуцько, В.І. Курило та ін. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
8. Адміністративні послуги: посібник /В. Тимощук. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». К.: ТОВ «Софія-А». 2012. 104 с.
9. Афанасьєв К.К. Розвиток інституту адміністративних послуг, як умова побудови правової держави. *Юридична Україна*. 2011. № 3. С. 32–39.
10. Бандурка О.М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія, досвід, шляхи удосконалення. Харків: Основа, 1996. 398 с.

11. Береза Ю.М., Єфімов М.М., Новосад А.С., Мороз В.П. Кримінальна відповідальність за незаконний обіг зброї: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2020. 364 с.
12. Білоус В.Т. Координація управління правоохоронними органами України по боротьбі з економічною злочинністю (адміністративно-правовий аспект): дис. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2004. 444 с.
13. Буханевич О.М. Щодо поняття «адміністративна послуга»: правові засади організації та здійснення публічної влади. 2018. URL: http://univer.km.ua/doc/tezy2018/Bukhanevych_O_M.pdf.
14. Висновок ЦППР щодо законопроекту Мін'юсту про зміну Закону України «Про адміністративні послуги»: висновок Центру політико-правових реформ від 22.05.2013. URL: <https://pravo.org.ua/vysnovok-tsppr-shhodo-zakonoproektu-min-yustu-pro-zminu-z-akonu-ukrayiny-pro-administratyvni-poslugy>.
15. Врегулювати проблему легалізації зброї в Україні: петиція від 01.02.2019 №22/050157-еп. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/50157>.
16. Гаркавенко А.А. Адміністративна діяльність органів Національної поліції щодо відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 25 жовтня 2019 рік). Дніпро: ДДУВС, 2019. С. 67-69.
17. Глуховець В. А. Адміністративно-правовий статус МВС України: шляхи удосконалення окремих структурних елементів. *Форум права: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 2. С. 36–38. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2017_2_8.pdf.
18. Гумін О.М., Пряхін Є.В. Адміністративно-правовий статус особи: поняття та структура. *Наше право.* 2014. № 5. С. 32–37.

19. Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#Text>.

20. Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією: постанова Кабінету Міністрів України від 06.12.2022 № 1364. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/postanovi-km-ukraini/77814.html>.

21. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/42267923>.

22. Заборовський В.В. Деякі проблеми визначення дефініції категорії «правовий статус». *Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 22-23 квітня 2016 рік)*. Ужгород: УжНУ, 2016. С. 165–168.

23. Загальна теорія держави і права: підручник /М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.В. Авраменкота ін. Х.: Право, 2009. 584 с.

24. Засць А.П. Правова держава в Україні: концепція і механізми реалізації: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К., 1999. 447 с.

25. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Київ: Юрінком Інтер. 2006. 685 с.

26. Іванова Л.Ю. Адміністративна послуга як правова форма адміністративно-юрисдикційної діяльності органів внутрішніх справ. *Адміністративне право і процес*. 2013. № 1(3) С. 99–106.

27. Катрич Д.К. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України: поняття і зміст. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: «Право». 2016. Вип. 36(2). С. 31–35.

28. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV (із змінами від 06.11.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

29. Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар. URL: <https://jurkniga.ua/contents/naukovo-praktichniy-komentar-kodeksu-administrativnogo-sudochinstva-ukrayini.pdf>.

30. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія. Київ: Факт, 2002. 260 с.

31. Колодій А.М. Принципи права України. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.

32. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс. Юрінком Інтер, 2011. 576 с.

33. Колосок А.М. Легалізація зброї як каталізатор розвитку соціальної відповідальності суспільства. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 11. С. 113–118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_11_18.

34. Колпаков В.К. Адміністративне право України: навч. посібн. Київ: Юрінком-Інтер, 2003. 544 с.

35. Колпаков В.К. Адміністративно-правові відносини: альтернативний погляд. *Стратегія розвитку України*. Серія: «Економіка, соціологія, право». 2011. Т. 1. № 4. С. 210–212.

36. Кононець В.П., Циб І.С. Національна поліція як основний суб'єкт забезпечення охорони прав і свобод людини. *Юридичний вісник*. Серія: «Повітряне і космічне право». 2016. № 3. С. 73–78.

37. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із змінами від 01.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%Text>

38. Конституція України. Науково-практичний коментар. *Право*. 2011. 1128 с. URL: <https://textbook.com.ua/pravo/1474610935/s-8>.
39. Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/29277890>.
40. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III (із змінами від 27.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
41. Кравченко Ю.Ф. Свобода як принцип демократичної правової держави: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2003. 412 с.
42. Курс адміністративного права України: підручник /за ред. О.В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
43. Лагода О.С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування: автореф. ... дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 /О.С. Лагода. Національний університет ДПС Цкраїни. Ірпінь, 2007. 21 с.
44. Малько А.В. Теория государства и права. 1996. С. 397.
45. Мандюк О.О. Індивідуальні адміністративні акти: теорія та практика застосування: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2017. 214 с.
46. Мартинов Д.М. Адміністративно-правове забезпечення діяльності територіальних органів внутрішніх справ України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2010. 20 с.
47. Мінка Т.П., Мороз В.П., Миронюк Р.В., Манжула А.А. та інші. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник: Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2017. 248 с.
48. Мороз В.П. Механізм застосування адміністративної відповідальності за невиконання судових рішень: монографія. Дніпро: Біла К.О. 2021. 160 с.

49. Мороз В.П., Паршин Ю.І., Богуславський М.Г., Козін В.В. Громадська оцінка діяльності Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 255–258.
50. Музичук О.М. Уточнення сутності категорії «правовий статус» суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу. *Форум права*. 2008. № 1. С. 316–321.
51. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення /за ред. С.В. Петкова. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 792 с.
52. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/КК004501>.
53. Оніщенко Н.М., Зайчук О.В. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 366.
54. Орленко М.І. Правові засади дозвільної системи в галузі використання та охорони надр в Україні: дис... канд. юрид. наук. К., 2019. 252 с.
55. Офіційний веб-сайт МВС України: URL: <https://mvs.gov.ua>.
56. Офіційний веб-сайт Реєстру адміністративних послуг Урядового порталу «Дія». URL: <https://guide.diia.gov.ua>.
57. Офіційний Портал Електронних Сервісів .URL: <https://my.gov.ua>.
58. Паутова Т.О. Механізм надання адміністративних послуг в Україні: аналіз та напрями вдосконалення. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2014. № 1. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2014_1/18.pdf.
59. Переважна більшість українців хоче мати можливість захистити себе: Українська асоціація власників зброї. URL: <https://uavz.org/georgij-uchajkin-perevazhna-bilshist-ukrainciv-khoche-maty-mozhlyvist-zakhystyty-sebe>.

60. Писаренко Г.М. Адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2006. 196 с.

61. Поліцейська діяльність в Україні та європейських країнах: сучасні стандарти та можливості для їх уніфікації /кол. авторів. ДДУВС та Куянівського університету, Р. Польща). 2022.
URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-185-5-8>.

62. Поляк О.В. Механізми надання управлінських послуг органами влади: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Львів. регіон. ін-т держ. управл. Нац. акад. держ. управл. при Президентові України. Львів, 2006. 22 с.

63. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту: наукове видання /за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ: Наукова думка, 2007. 586 с.

64. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI (із змінами станом на 19.11.2022).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/5203-17>.

65. Про анулювання ліцензії на провадження виду господарської діяльності: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.07.2019 №596.

URL: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/nakaz-596-pro-anulyuvannya-licenziyi-na-provadzennya-vidu-gospodarskoyi-diyalnosti>.

66. Про анулювання ліцензій ТОВ «Українсько-німецьке спільне підприємство «Шмайсер»: наказ МВС України від 02.12.2016 № 1279.
URL: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/nakaz-1279-vid-02122016-pro-anulyuvannya-licenzii-tovnimecke-spilne-pidprijemstvo-smaiser>.

67. Про введення воєнного стану в Україні: указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.

68. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо використання та обігу піротехнічних виробів: проект Закону України від 16.08.2022 № 7438. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ji07517i?an=1>.

69. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг: Закон України від 10.12.2015 № 888-VIII (із змінами станом на 10.12.2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-19#Text>.

70. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку ліцензування господарської діяльності: Закон України від 02.10.2019 № 139-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/139-20#Text>.

71. Про внесення змін до наказу Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25.04.2022 № 75: наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 30.11.2022 № 280. URL: <https://www.minre.gov.ua/doc/doc/103>.

72. Про внесення змін до Положення про Головний сервісний центр МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.11.2018 № 955. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MVS889>.

73. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання: Закон України від 20.02.2003 № 549-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-15#Text>.

74. Про державну виконавчу службу: Закон України від 24.03.1998 р. № 202/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202/98>.

75. Про державну гарантію виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 № 4901-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17#Text>.

76. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV (із змінами станом на 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>.

77. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 03.03.2022 № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>.

78. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 08.07.2011 № 3668-VI. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/T041629?ed=2011_07_08.

79. Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України: Закон України від 10.01.2002 № 2925-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2925-14#Text>.

80. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів з питань діяльності комісій у територіальних органах з надання сервісних послуг МВС України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.12.2019 № 1083. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-20#Text>.

81. Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у системі МВС України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.04.2012 № 350 (із змінами станом на 05.06.2015). URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0805-12>.

82. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень суду: наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 № 512/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12#Text>.

83. Про затвердження Інструкції з оформлення документів у системі МВС України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 27.07.2012 № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0650320-12>.

84. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ МВС від 06.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>.

85. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для

відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ від 21.08.1998 № 622 (із змінами станом на 02.09.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

86. Про затвердження Інструкції щодо порядку формування коду платежу для оплати послуг: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24.01.2019 № 43 (із змінами станом на 22.03.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-19>.

87. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва та ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу: постанова Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1000 (із змінами станом на 08.08.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-2015-%D0%BF#Text>.

88. Про затвердження Методики визначення собівартості платних адміністративних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 66 (із змінами станом на 08.05.2013). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/66-2010-%D0%BF>.

89. Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609 (із змінами станом на 07.03.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-2015-%D0%BF#Text>.

90. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання: постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 № 795 (із змінами станом на 04.06.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795-2007-%D0%BF>.

91. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією: наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309. URL: <https://minre.gov.ua/doc/doc/104>.

92. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.06.2007 № 494-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/494-2007-p>.

93. Про затвердження Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-%D0%BF>.

94. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878 (із змінами станом на 21.09.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>.

95. Про затвердження Положення про Національну поліцію: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BFg>.

96. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.10.2004 № 1177 (із змінами станом на 10.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04>.

97. Про затвердження Положення про порядок розгляду запитів та звернень народних депутатів України в Міністерстві внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 28.03.2012 № 254 (із змінами станом на 14.06.2013). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0513-12>.

98. Про затвердження Положення про територіальний сервісний центр МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.12.2015 № 1646 (із змінами станом на 03.11.2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0156-16>.

99. Про затвердження Порядку подання органу ліцензування документів в електронній формі: постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 № 363 (із змінами станом на 25.02.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2017-%D0%BF#Text>.

100. Про затвердження Правил з організації пропускного режиму на території та до адміністративних будівель територіальних органів з надання сервісних послуг МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 12.10.2017 № 853. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1366-17>.

101. Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 588 (із змінами станом на 01.02.2022). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/588-2013-%D0%BF#n9>.

102. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III (із змінами станом на 07.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.

103. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

104. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98 (із

змінами станом на 28.05.2006). URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/810/98>.

105. Про заходи щодо упорядкування надання державних платних послуг: розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.02.2009 № 251-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/251-2009-%D1%80>.

106. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996 № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

107. Про зупинення строків надання адміністративних послуг та видачі документів дозвільного характеру: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/165-2022-%D0%BF#Text>.

108. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII (із змінами станом на 02.03.2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.

109. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

110. Про обіг цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї: проект Закону України від 06.11.2020 № 4335. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70363.

111. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII (із змінами станом на 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.

112. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>.

113. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX (із змінами станом на 12.06.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.

114. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V (із змінами станом на 29.10.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>.

115. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19.05.2011 № 3392-VI (із змінами станом на 01.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17#Text>.

116. Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю: проект Закону України від 13.07.2021 № 5708-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481.

117. Про право на цивільну вогнепальну зброю: проект Закону від 25.06.2021 № 5708. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>.

118. Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 № 475-97/ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

119. Про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України: проект Закону України від 06.04.2015 № 2567. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54676.

120. Про схвалення Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг на період до 2017 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 614-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/614-2013-%D1%80>.

121. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

122. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження

Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80>.

123. Про утворення місцевих та апеляційних адміністративних судів, затвердження їх мережі: указ Президента України від 16.11.2004 № 1417/2004. *Урядовий кур'єр* від 24.11.2004. № 224.

124. Про утворення територіальних органів з надання сервісних послуг Міністерства внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 889. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-2015-%D0%BF#Text>.

125. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.

126. Про цивільну зброю та боєприпаси: проєкт Закону України від 24.11.2020 № 4335-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1=70512.

127. Проблеми теорії та практики інспекційної діяльності публічної адміністрації в Україні /О.А. Банчук. Київ: Конус Ю. 2009. 272 с.

128. Програма дій із запобігання і викорінювання незаконної торгівлі стрілецькою зброєю і легкими озброєннями у всіх її аспектах і боротьбі з нею: Програма ООН від 20.07.2001 № 995_k42. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_k42#Text.

129. Резніков виступив за легалізацію вогнепальної зброї для самозахисту. URL: <https://novynarnia.com/2022/02/17/reznikov-vystupyv-za-legalizacziyu-vognepalnoyi-zbroyi-dlya-samozahystu>.

130. Ржепецька К.М. Судовий контроль як адміністративно-правовий засіб захисту прав і свобод людини. *Форум права*. 2009. № 2. С. 364–368. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2009_2_57.

131. Рибінська А.П. Правове регулювання надання адміністративних послуг Національною поліцією України. *Правові системи: науково-практичний електронний журнал*. 2017. № 3/4. С. 63–72.

132. Романяк М.М. Адміністративно-правові засади дозвільної діяльності у сфері забезпечення екологічної безпеки: автореф. дис. ...канд. юрид. наук. Ірпінь, 2010. 18 с.

133. Справа № 140/2559/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87957505>.

134. Справа № 200/9881/19-а. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84614948>.

135. Справа № 810/3685/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80630302>.

136. Справа № 817/323/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97054883>.

137. Справа № 826/2338/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/70717675>.

138. Тимошук В.П. Процедура прийняття адміністративних актів: питання правового регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2009. 21 с.

139. У США ще один штат дозволив вільний обіг зброї. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/u-ssha-shhe-odyn-shtat-dozvolyv-vilnyj-obig-zbroj> і.

140. Фоменко А.Є. Організаційне-правове забезпечення надання адміністративних послуг в сфері дозвільної системи Національної поліції України: дис. ... канд. юрид. наук. Дніпро, 2017. 242 с.

141. Харитонов О.В. Дозвільна система в Україні: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2004. 20 с.

142. Циганов О.Г. Зміст та особливості адміністративних послуг у сфері внутрішніх справ. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Серія: «Політологія. Соціологія. Право». 2013. Вип. 3 (19). С. 144–149.

143. Циганов О.Г. Адміністративно-правовий статус суб'єктів надання адміністративних послуг у сфері правоохорони. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 8. С. 130–134.

144. Циганов О.Г. Правоохоронна діяльність та правоохоронні органи: сучасні підходи до визначення сутності й змісту. *Вісник Луганського ДУВС імені Е.О. Дідоренка: науково-теоретичний журнал*. 2015. Вип. 3 (71). С. 314–323.

145. Чепіжко А.А. Актуальні питання порядку видачі зброї в період дії воєнного стану проти збройної агресії російської федерації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Випуск №1(42). С. 97–101.

146. Чепіжко А.А. Діяльність органів поліції щодо забезпечення дотримання правил дозвільної системи. Актуальні питання правоохоронної діяльності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021 . № 4 (114). С. 368.

147. Чепіжко А.А. Законодавча діяльність щодо врегулювання обігу в Україні цивільної вогнепальної зброї. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. Випуск №5. С. 440–443.

148. Чепіжко А.А. Законодавчо-правове закріплення норм права щодо легалізації цивільної вогнепальної зброї. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спец. випуск № 2 (115). 728 с.

149. Чепіжко А.А. Міжнародний досвід надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. *Право і суспільство*. 2023. №1. С. 200-205.

150. Чепіжко А.А. Основи адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. *Актуальні питання*

розвитку права та законодавства: наукові дискусії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 17-18 грудня 2021 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 155-157.

151. Чепіжко А.А. Особливості надання електронних адміністративних послуг в Україні. *Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 21-22 травня 2021 року). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. 144 с.

152. Чепіжко А.А. Поняття адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. *Актуальні питання розвитку правової системи у сучасній Україні*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, 23-24 грудня 2021 року). Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, 2021. С. 101-103.

153. Чепіжко А.А. Щодо питань протидії корупційним проявам при наданні платних послуг у структурі Національної поліції. *Сучасні проблеми розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 травня 2021 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2021. 88 с.

154. Чепіжно А.А. Процедура надання адміністративної послуги у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні в умовах дії воєнного стану. *Сучасні дослідження в глобалізаційному світі: наука для миру і безпеки*: Міжнародний форум молодих учених (м. Дніпро, 02 грудня 2022 року). Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 42.

155. Чи варто дозволити в Україні вільне володіння зброєю? Життя Прикарпаття. URL: <http://west-info.if.ua/holovna/suspilstvo/3318-chy-var-to-dozvolyty-v-ukraini-vilne-volodinnia-zbroieiu.html>.

156. Шалгунова С.А., Якушкін В.А. «Полицейські послуги» чи виконання функцій держави по забезпеченню громадського порядку та безпеки. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 1. С. 323–326.

157. Шатрава С.О. Адміністративні послуги в діяльності органів внутрішніх справ в контексті системи управління якістю: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2009. С. 162–165.

158. Якимчук Н. Поняття «правовий статус», «правове положення», «правовий модус» та «правовий режим»: теоретико-правовий аналіз. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2013. № 3. С. 11–18.

159. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник /за заг. ред. О.М. Бандурки. Х.: Золотамиля, 2011. 584 с.

160. Адміністративне право: підручник /Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін. Київ: Юрінком-Інтер, 2005. 544 с.

161. Адміністративне право України: підручник /за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Київ: «Істина», 2008.

162. Allgemeine Waffengesetz-Verordnung vom 27. Oktober 2003 (BGBl. I S. 2123), die zuletzt durch Artikel 1 der Verordnung vom 1. September 2020 (BGBl. I S. 1977) geändert worden ist. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/awaffv>.

163. Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Waffengesetz 1996, Fassung vom 06.02.2023. URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10006016>.

164. Chepizhko A.A. Theoretical-legal basis of provision of administrative services of the ministry of internal affairs of Ukraine to provide facilities of the permit system. *KELM*. 2021. № 7. С. 161–167 (Республіка Польща).

165. Drozd O., Romanov M., Stremenovskyi S., Zelenyi V, Moroz V. The right of citizens to assemble peacefully, unarmed, to hold rallies and demonstrations: historical origins and genesis of formation. 2022. 11(51), 257-266. (Scopus).

166. Estimating Global Civilian-held Firearms Numbers By Aaron Karp
 Publications Briefing Paper. June 2018.
 URL: <https://www.smallarmssurvey.org/resource/estimating-global-civilian-held-firearms-numbers> .

167. Firearms Act: Her Majesty, by and with the advice and consent of the Senate and House of Commons of Canada Assented to 5th December, 1995.
 URL: <https://web.archive.org/web/20051125170705/http://laws.justice.gc.ca/en/F-1.6/60008.html> .

168. Moroz Vita. Modern tools for preventing self-destructive and suicidal behavior of minors using information technology. «Philosophy, Economics and Law Review». Volume 2, no. 1, 2022. 212-227.

169. Moroz, V. Brusakova, O., Karmaza, O., Vasylenko, V. Public Administration and the Protection of Private Rights: Questioning Its Recognition and Application Under Ukrainian Law. *IusHumani. Law Journal*, 11(1), 29-41. <https://doi.org/https://doi.org/10.31207/ih.v11i1.294> (Scopus). No. 1, 2022.

170. Panova, N., Shapovalova, I., Ishchenko, I., Moroz, V., & Kurbatova, I. Protection of human rights and freedoms as a component of the preventive function of the police force: La protección de los derechos humanos y las libertades como componente de la función preventiva de los cuerpos de policía. *Cuestiones Políticas*, 2022. 40 (74), 383-392. (Scopus)

171. Polizei liches Staats schutzgesetz–PStS Gsowie Änderung des Sicherheitspolizeigesetzes: Bundesgesetz, mit dem das Bundesgesetz über die Organisation, Aufgaben und Befugnisse des polizeilichen Staatsschutzes (Polizeiliches Staatsschutzgesetz – PStSG) erlassen und das Sicherheitspolizeigesetz geändert werden 26.02.2016. № 763 (Закон про поліцію охорони держави (Polizei liches Staats schutzgesetz – PStSG) та внесення змін до Закону про поліцію безпеки (Sicherheits polizei gesetz) 26.02.2016).
 URL: <https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/I/2016/5>.

172. Yevhen, L.; Pryimachenko, D.; Moroz, V.; Pakulova, T.; Salo, O. Legal status of the territory of crimea after the accession of russia r. *Cursodir. Unifor-mg, Formiga*, v. 13, n. 2, p. 28-37, jul./dez. 2022. (Scopus)

173. Zákon o střelnýchzbraních a střelivu a o změnězákona č. 156/2000 Sb., o ověřovánístřelnýchzbraní, střeliva a pyrotechnickýchpředmětů a o změnězákona č. 288/1995 Sb., o střelnýchzbraních a střelivu (zákon o střelnýchzbraních), vezněnízákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správníchpoplaticích, vezněnípozdějšíchpředpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenskýzákon), vezněnípozdějšíchpředpisů, (zákon o zbraních). Zákon č. 119/2002 Sb. Účinnost od 01.01.2003. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>.

ДОДАТКИ

Додаток А

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у періодичних наукових фахових виданнях України:

1. Чепіжко А.А. Діяльність органів поліції щодо забезпечення дотримання правил дозвільної системи. Актуальні питання правоохоронної діяльності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4 (114). С. 368.
2. Чепіжко А.А. Законодавчо-правове закріплення норм права щодо легалізації цивільної вогнепальної зброї. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спец. випуск № 2 (115). 728 с.
3. Чепіжко А.А. Актуальні питання порядку видачі зброї в період дії воєнного стану проти збройної агресії російської федерації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Випуск №1(42). С. 97– 101.
4. Чепіжко А.А. Законодавча діяльність щодо врегулювання обігу в Україні цивільної вогнепальної зброї. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. Випуск №5. С. 440–443.

Статті у періодичних наукових фахових виданнях інших держав:

5. Chepizhko A.A. Theoretical-legal basis of provision of administrative services of the ministry of internal affairs of ukraine to provide facilities of the permit system. *KELM*. 2021. № 7. С. 161–167 (Республіка Польща).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Чепіжко А.А. Щодо питань протидії корупційним проявам при наданні платних послуг у структурі Національної поліції. *Сучасні проблеми*

розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21–22 травня 2021 року). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2021. 88 с.

7. Чепіжко А.А. Особливості надання електронних адміністративних послуг в Україні. *Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 21–22 травня 2021 року). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. 144 с.

8. Гаркавенко А.А. Адміністративна діяльність органів Національної поліції щодо відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи: *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 25 жовтня 2019 року). Дніпро: ДДУВС, 2019. С. 67–69.

9. Гаркавенко А.А. Насильство над дітьми в сім'ї, як соціально-психологічна проблема. *Ювенальна деліктологія: діти як жертви, діти як правопорушники*: матеріали всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Дніпро, 8 жовтня 2020 року). Дніпро: ДДУВС, 2020. С. 21-23.

10. Чепіжко А.А. Основи адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. *Актуальні питання розвитку права та законодавства: наукові дискусії*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 17-18 грудня 2021 року). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 155-157.

11. Чепіжко А.А. Поняття адміністративних послуг, що надаються у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи України. *Актуальні питання розвитку правової системи у сучасній Україні*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, 23-24 грудня 2021 року). Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, 2021. С. 101-103.

12. Чепіжно А.А. Процедура надання адміністративної послуги у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи в Україні в умовах дії воєнного стану: *Сучасні дослідження в глобалізаційному світі: наука для миру і безпеки*: Міжнародний форум молодих учених (м. Дніпро, 02 грудня 2022 року). Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 42.

АНКЕТА
«АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ МВС
У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ»

Шановні респонденти!

Заповнюйте, будь ласка, анкету, виходячи з Вашого досвіду, знань та розуміння проблеми. Об'єктивність висновків за результатами анкетування залежить від повноти та щирості Ваших відповідей. Уважно прочитайте запитання, оберіть відповіді із запропонованих варіантів або напишіть власний варіант. Анкета є анонімною.

Дякуємо за допомогу!

1. Стать:

1. Чоловіча
2. Жіноча

2. Вік:

1. 18-25 років
2. 26-35 років
3. 36-45 років
4. 46-55 років
5. 56 років і більше

3. На Вашу думку, як можна охарактеризувати сучасний стан публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам?

1. Відмінний
2. Добрий
3. Задовільний
4. Незадовільний
5. Важко відповісти

4. Чи є контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України найбільш ефективними у напрямку (одна відповідь у кожному рядку):

	ак	С коріше так	С коріше ні	і
Забезпечення у визначеному порядку державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами вимог у сфері надання сервісних послуг МВС				

Моніторинг у визначений законодавством спосіб дотримання суб'єктами господарської діяльності та іншими суб'єктами норм, правил та стандартів у відповідній сфері				
--	--	--	--	--

5. Чи є Закон України «Про адміністративні послуги» сьогодні гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?

1. Так, обов'язково
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Звичайно ні
5. Важко відповісти

6. Чи вважаєте Ви взагалі ефективною та дієвою реформу адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?

1. Так, обов'язково
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Звичайно ні
5. Важко відповісти

7. Які проблеми сьогодні є актуальними у сфері надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи (не більше 5-и варіантів)?

1. Відсутність законодавчого визначення поняття «поліцейська послуга», його властивостей та ознак
2. Необхідність з'ясування співвідношення понять «поліцейські послуги» та «сервісні послуги»
3. Невідповідність нормативної бази цільовому призначенню
4. Наявність суперечливого правового регулювання, особливо локального рівня, та неналежне правове регулювання процедурних питань
5. Відсутність у Законі України «Про адміністративні послуги» положень, які б детально описували процедури надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи
6. Недостатня оптимізація процесів надання якісних адміністративних послуг
7. Дотримання режиму законності
8. Тотальна корупція
9. Невідповідність міжнародним стандартам
10. Надмірна бюрократизація сфери надання адміністративних послуг
11. Запровадження воєнного стану в Україні, що спричинило певні обмеження у проведенні реєстраційних дій, та діяльності Центрів надання адміністративних послуг в Україні

12. Неповне визначення кола реальних суб'єктів надання адміністративних послуг
13. Відсутність чітких термінів виконання передбачених заходів, закріплення відповідальних виконавців
14. Низька якість надання адміністративних послуг споживачам
15. Занадто пролонгована тривалість термінів надання послуг
16. Брак інформації, що стосується надання адміністративних послуг
17. _____ Інше _____ (напишіть)

18. Важко відповісти

8. Які з критеріїв оцінки якості адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні є пріоритетними (не більше 2-х варіантів)?

1. Результативність
2. Своєчасність
3. Доступність
4. Зручність
5. Відкритість
6. Повага до особи
7. Професійність
8. Важко відповісти

9. Як Ви вважаєте, Постанова Верховної Ради України про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України потребує змін та доповнень?

1. Так, обов'язково
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Звичайно ні
5. Важко відповісти

10. Чи згодні Ви з думкою, що діяльність щодо надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні потребує удосконалення?

1. Цілком згоден
2. Скоріше згоден
3. Скоріше не згоден
4. Цілком не згоден
5. Важко відповісти

11. Чи є необхідність у розробці нової (одна відповідь у кожному рядку):

	Безу мовно так	С коріше так	С коріше ні	Зви чайно ні

Концепції адміністративної реформи				
Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг				
Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг				

12. Як Ви вважаєте, чи є потрібним проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг (*тільки 1 варіант*)?

1. Так, вона сприятиме підвищенню якості адміністративних послуг
2. Так, вона дозволить удосконалити та узгодити нормативно-правові акти, які регламентують механізм надання адміністративних послуг та забезпечать їх спрощення
3. Ні, на сучасному етапі достатньо тієї, що вже відбулася
4. Важко відповісти

13. На Вашу думку, чи повинні показники діяльності сервісних центрів МВС України оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ?

1. Так, обов'язково
2. Скоріше так, ніж ні
3. Звичайно ні
4. Важко відповісти

14. Чи згодні Ви з тим, що моніторинг громадської думки є одним з основних способів оптимізації сфери надання адміністративних послуг?

1. Безумовно, так
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Безумовно, ні
5. Важко відповісти

15. Як Ви вважаєте, наскільки поширеним є користування цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія»?

1. Цифрова платформа «Дія» є досить поширеною – це зручний сервіс, який економить час користувачів
2. Цифрова платформа «Дія» не є досить поширеною, оскільки її можливості з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи є обмеженими, а це незручно для користувачів

16. Як би Ви оцінили ефективність діяльності цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?

1. Відмінно
2. Добре
3. Задовільно
4. Незадовільно
5. Важко відповісти

17. На Вашу думку, чи є потрібним спрощення інтерфейсу цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?

1. Так, це дозволить збільшити сегмент користувачів
2. Ні, інтерфейс платформи «Дія» є досить простим та зручним і суттєвих змін не потребує

18. Як би Ви оцінили діяльність (одна відповідь у кожному рядку):

	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування				
Органів ліцензування				
Державної регуляторної служби України				

19. З якої причини найчастіше трапляються ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам (тільки 1 варіант)?

1. Встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам
2. Виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії
3. Наявність в органі ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили
4. Інше (напишіть) _____
5. Важко відповісти

20. Як Ви думаєте, чи можна вважати ефективним нормативно-правове забезпечення у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?

1. Так, обов'язково
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Звичайно ні
5. Важко відповісти

21. Чи потребує дозвільна система приведення у відповідність до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»?

1. Так, обов'язково
2. Скоріше так
3. Скоріше ні
4. Звичайно ні
5. Важко відповісти

22. Які заходи сьогодні є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи(не більше 5-и варіантів)?

1. Узагальнення поняття ліцензійного реєстру
2. Оптимізація нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій
3. Оптимізація діяльності органів ліцензування
4. Посилення відповідальності за корупційні схеми у питаннях ліцензування
5. Повноцінне реформування чинного національного законодавства
6. Застосування норм міжнародних правових актів у сфері наданні адміністративних послуг щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи
7. Розроблення та реалізація концепції (стратегії) та проектів, спрямованих на підвищення якості надання послуг
8. Удосконалення процедур надання адміністративних послуг
9. Всебічна діджиталізація надання адміністративних послуг
10. Надання Регіональним сервісним центрам МВС України необхідної методичної допомоги, рекомендацій щодо поліпшення діяльності
11. Модернізація і технічне забезпечення діяльності системи сервісних центрів МВС України відповідальних за сферу надання адміністративних послуг
12. Здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері надання сервісних послуг
13. Інформування громадськості про діяльність системи сервісних центрів МВС України
14. Покращення кадрового потенціалу сфери надання адміністративних послуг
15. Розв'язання питань компетенції діяльності уповноважених органів МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи
16. Спрощення надання адміністративних послуг
17. Максимальна децентралізація надання адміністративних послуг з уточненням повноваження органів місцевого самоврядування щодо надання адміністративних послуг
18. Запровадження прогресивної системи фінансування центрів надання адміністративних послуг
19. Додаткове фінансування
20. Інше (напишіть)

21. Важко відповісти

23. Чи згодні Ви з думкою, що сфера надання адміністративних послуг потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передового національного і міжнародного досвіду?

1. Безумовно так
2. Скоріше так, ніж ні
3. Скоріше ні, ніж так
4. Безумовно ні
5. Важко відповісти

24. На Вашу думку, чи має бути застосований комплексний підхід щодо сфери надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, обігу зброї, який мав би такі складові (одна відповідь у кожному рядку):

	Безумовно так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Безумовно ні
Позитивний досвід іноземних держав у сфері надання адміністративних послуг	1	2	3	4
Вітчизняні надбання у цій сфері	1	2	3	4

25. Як би Ви оцінили своє ставлення щодо запозичення західних практик адміністративного урядування у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?

1. Позитивно
2. Нейтрально
3. Негативно
4. Важко відповісти

26. Як Ви вважаєте, запозичення західних практик адміністративного урядування сприятиме (одна відповідь у кожному рядку):

	Безумовно так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Безумовно ні
Приведенню чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу				
Створенню та забезпеченню громадянам якісного, повного та ефективного обслуговування органами у				

сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи				
---	--	--	--	--

27. Які напрями міжнародної співпраці є сьогодні найбільш доцільними та дієвими у питаннях якості адміністративних послуг (не більше 3-х варіантів)?

1. Допомога експертів з міжнародним досвідом
2. Адаптація міжнародного досвіду для розв'язання проблеми сфері надання адміністративних послуг
3. Орієнтація на кращі практики
4. Організація і проведення міжнародних семінарів, конференцій та інших заходів
5. Організація навчальних курсів експертами організацій
6. Створення центрів підготовки відповідних кадрів
7. Обмін методичною літературою
8. Інше (напишіть) _____
9. Важко відповісти

28. Чи достатньо врегульовано порядок обігу зброї в умовах воєнного стану?

1. Безумовно достатньо
2. Скоріше достатньо
3. Скоріше недостатньо
4. Зовсім недостатньо
5. Важко відповісти

29. На якому рівні проводяться стабілізаційні заходи на територіях звільнених з під окупації?

1. Достатньому в рамках проведення фільтрації громадян, що прибувають на звільнені території
2. Необхідна більш плідна взаємодія ДБР з Національною поліцією для встановлення об'єктів дозвільної системи та перебування зброї
3. Слід привернути увагу для встановлення точного місце перебування власників зброї
4. Важко відповісти

30. Як Ви вважаєте, чи є достатнім порядок обліку зброї військових?

1. Безумовно так
2. Скоріше так, ніж ні
3. Скоріше ні, ніж так
4. Безумовно ні
5. Важко відповісти

31. Чи дотримуються умови зберігання зброї на об'єктах дозвільної системи (магазини з продажу зброї, об'єкти зберігання зброї)?

1. Безумовно так
2. Скоріше так, ніж ні

3. Скоріше ні, ніж так
4. Безумовно ні
5. Важко відповісти

32. Чи достатній контроль за ліцензуванням об'єктів дозвільної системи, що здійснює продаж об'єктів дозвільної системи?

1. Безумовно достатньо
2. Скоріше достатньо
3. Скоріше недостатньо
4. Зовсім недостатньо
5. Важко відповісти

33. Хто, на Вашу думку, є найбільш компетентним та ефективніше здійснює контрольні функції щодо об'єктів дозвільної системи на прифронтових територіях в умовах воєнного стану (одна відповідь у кожному рядку):

	Безумовно так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Безумовно ні
ДБР				
ВБ				
Національна поліція				

34. Чи достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю?

1. Безумовно достатньо
2. Скоріше достатньо
3. Скоріше недостатньо
4. Зовсім недостатньо
5. Важко відповісти

35. Чи на достатньому рівні забезпечується перевірка суб'єктів дозвільної системи?

1. Безумовно так
2. Скоріше так, ніж ні
3. Скоріше ні, ніж так
4. Безумовно ні
5. Важко відповісти

36. Чи є достатнім контроль за знищенням зброї, зданої у добровільному порядку?

1. Безумовно так
2. Скоріше так, ніж ні
3. Скоріше ні, ніж так

4. Безумовно ні
5. Важко відповісти

37. Як Ви вважаєте чи є достатнім рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї?

1. Рівень свідомості громадян на сьогодні є достатнім для прийняття вказаного Закону
2. Рівень свідомості громадян сьогодні не можна вважати достатнім для прийняття Закону про обіг зброї
3. Важко відповісти

ТАБЛИЦІ
«АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ МВС
У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ»

Таблиця 1. Стать:

	%
Чоловіча	65,9
Жіноча	34,1

Таблиця 2. Вік:

	%
18-25 років	13,9
26-35 років	38,8
36-45 років	43,5
46-55 років	4,7
56 років і більше	0

Таблиця 3. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, як можна охарактеризувати сучасний стан публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам?»

	%
Відмінний	15,3
Добрий	35,3
Задовільний	37,6
Незадовільний	8,2
Важко відповісти	3,5

Таблиця 4. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України найбільш ефективними у напрямку:»

	ак	Ск оріше так	Ск оріше ні	і
Забезпечення у визначеному порядку державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами вимог у сфері надання сервісних послуг МВС	5,3	50, 6	12, 9	,2

Моніторинг у визначений законодавством спосіб дотримання суб'єктами господарської діяльності та іншими суб'єктами норм, правил та стандартів у відповідній сфері	2,9	9	52,7	11,4
--	-----	---	------	------

Таблиця 5. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є Закон України «Про адміністративні послуги» сьогодні гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?»

	%
Так, обов'язково	22,4
Скоріше так	45,9
Скоріше ні	17,6
Звичайно ні	2,4
Важко відповісти	11,8

Таблиця 6. Розподіл відповідей на запитання: «Чи вважаєте Ви взагалі ефективною та дієвою реформу адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

	%
Так, обов'язково	25,9
Скоріше так	48,2
Скоріше ні	15,3
Звичайно ні	3,5
Важко відповісти	7,1

Таблиця 7. Розподіл відповідей на запитання: «Які проблеми сьогодні є актуальними у сфері надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

	%
Відсутність законодавчого визначення поняття «поліцейська послуга», його властивостей та ознак	27,1
Необхідність з'ясування співвідношення понять «поліцейські послуги» та «сервісні послуги»	23,5
Невідповідність нормативної бази цільовому призначенню	21,2
Наявність суперечливого правового регулювання, особливо локального рівня, та неналежне правове регулювання процедурних питань	15,3
Відсутність у Законі України «Про адміністративні послуги» положень, які б детально описували процедури	15,3

надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи	
Недостатня оптимізація процесів надання якісних адміністративних послуг	21,2
Дотримання режиму законності	17,6
Тотальна корупція	22,4
Невідповідність міжнародним стандартам	10,6
Надмірна бюрократизація сфери надання адміністративних послуг	28,2
Запровадження воєнного стану в Україні, що спричинило певні обмеження у проведенні реєстраційних дій, та діяльності Центрив надання адміністративних послуг в Україні	8,2
Неповне визначення кола реальних суб'єктів надання адміністративних послуг	8,2
Відсутність чітких термінів виконання передбачених заходів, закріплення відповідальних виконавців	2,4
Низька якість надання адміністративних послуг споживачам	11,8
Занадто пролонгована тривалість термінів надання послуг	7,1
Брак інформації, що стосується надання адміністративних послуг	15,3
Інше	0
Важко відповісти	21,2

Таблиця 8. Розподіл відповідей на запитання: «Які з критеріїв оцінки якості адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні є пріоритетними?»

	%
Результативність	34,1
Своєчасність	28,2
Доступність	36,5
Зручність	27,1
Відкритість	14,1
Повага до особи	5,9
Професійність	14,1
Важко відповісти	16,5

Таблиця 9. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, Постанова Верховної Ради України про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України потребує змін та доповнень?»

	%
--	---

Так, обов'язково	32,9
Скоріше так	43,5
Скоріше ні	5,9
Звичайно ні	1,2
Важко відповісти	16,5

Таблиця 10. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з думкою, що діяльність щодо надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні потребує удосконалення?»

	%
Цілком згоден	34,1
Скоріше згоден	40,0
Скоріше не згоден	8,2
Цілком не згоден	1,2
Важко відповісти	16,5

Таблиця 11. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є необхідність у розробці нової:»

	Безу мовно так	Ск оріше так	Ск оріше ні	Зви чайно ні
Концепції адміністративної реформи	34,1	47, 1	16, 5	2,4
Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг	35,3	47, 1	14, 1	3,5
Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг	35,3	47, 1	15, 3	2,4

Таблиця 12. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, чи є потрібним проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг?»

	%
--	---

Так, вона сприятиме підвищенню якості адміністративних послуг	31,8
Так, вона дозволить удосконалити та узгодити нормативно-правові акти, які регламентують механізм надання адміністративних послуг та забезпечать їх спрощення	47,1
Ні, на сучасному етапі достатньо тієї, що вже відбулася	11,8
Важко відповісти	9,4

Таблиця 13. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи повинні показники діяльності сервісних центрів МВС України оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ?»

	%
Так, обов'язково	58,8
Скоріше так, ніж ні	30,6
Звичайно ні	2,4
Важко відповісти	8,2

Таблиця 14. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з тим, що моніторинг громадської думки є одним з основних способів оптимізації сфери надання адміністративних послуг?»

	%
Безумовно, так	40,0
Скоріше так	45,9
Скоріше ні	4,7
Безумовно, ні	1,2
Важко відповісти	8,2

Таблиця 15. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, наскільки поширеним є користування цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія»?»

	%
Цифрова платформа «Дія» є досить поширеною – це зручний сервіс, який економить час користувачів	76,5
Цифрова платформа «Дія» не є досить поширеною, оскільки її можливості з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи є обмеженими, а це незручно для користувачів	23,5

Таблиця 16. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили ефективність діяльності цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»

	%
Відмінно	20,0
Добре	41,2
Задовільно	20,0
Незадовільно	7,1
Важко відповісти	11,8

Таблиця 17. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи є потрібним спрощення інтерфейсу цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»

	%
Так, це дозволить збільшити сегмент користувачів	57,6
Ні, інтерфейс платформи «Дія» є досить простим та зручним і суттєвих змін не потребує	42,4

Таблиця 18. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили діяльність:»

	Від мінно	Д обре	Задо вільно	Незадов ільно
Експертно-апеляційно ї ради з питань ліцензування	16, 5	4 2,4	36,5	4,7
Органів ліцензування	16, 5	4 4,7	34,1	4,7
Державної регуляторної служби України	16, 5	4 0,0	38,8	4,7

Таблиця 19. Розподіл відповідей на запитання: «З якої причини найчастіше трапляються ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам?»

	%
Встановлення невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам	23,5
Виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії	18,8
Наявність в органі ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити	11,8

окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили	
Інше (прогалини в законодавстві, корупція)	3,6
Важко відповісти	42,4

Таблиця 20. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви думаєте, чи можна вважати ефективним нормативно-правове забезпечення у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

	%
Так, обов'язково	15,3
Скоріше так	47,1
Скоріше ні	17,6
Звичайно ні	1,2
Важко відповісти	18,8

Таблиця 21. Розподіл відповідей на запитання: «Чи потребує дозвільна система приведення у відповідність до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності?»

	%
Так, обов'язково	16,5
Скоріше так	52,9
Скоріше ні	11,8
Звичайно ні	0
Важко відповісти	18,8

Таблиця 22. Розподіл відповідей на запитання: «Які заходи сьогодні є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

	%
Узагальнення поняття ліцензійного реєстру	30,6
Оптимізація нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій	32,9
Оптимізація діяльності органів ліцензування	27,1
Посилення відповідальності за корупційні схеми у питаннях ліцензування	31,8
Повноцінне реформування чинного національного законодавства	23,5
Застосування норм міжнародних правових актів у сфері наданні адміністративних послуг щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи	20,0
Розроблення та реалізація концепції (стратегії) та проектів, спрямованих на підвищення якості надання послуг	12,9

Удосконалення процедур надання адміністративних послуг	21,2
Всебічна діджиталізація надання адміністративних послуг	17,6
Надання Регіональним сервісним центрам МВС України необхідної методичної допомоги, рекомендацій щодо поліпшення діяльності	4,7
Модернізація і технічне забезпечення діяльності системи сервісних центрів МВС України відповідальних за сферу надання адміністративних послуг	14,1
Здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері надання сервісних послуг	4,7
Інформування громадськості про діяльність системи сервісних центрів МВС України	10,6
Покращення кадрового потенціалу сфери надання адміністративних послуг	8,2
Розв'язання питань компетенції діяльності уповноважених органів МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи	3,5
Спрощення надання адміністративних послуг	22,4
Максимальна децентралізація надання адміністративних послуг з уточненням повноваження органів місцевого самоврядування щодо надання адміністративних послуг	5,9
Запровадження прогресивної системи фінансування центрів надання адміністративних послуг	5,9
Додаткове фінансування	8,2
Інше (корупція)	1,2
Важко відповісти	20,0

Таблиця 23. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з думкою, що сфера надання адміністративних послуг потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передового національного і міжнародного досвіду?»

	%
Безумовно так	41,2
Скоріше так, ніж ні	38,8
Скоріше ні, ніж так	1,2
Безумовно ні	0
Важко відповісти	18,8

Таблиця 24. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи має бути застосований комплексний підхід щодо сфери надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної

системи, обігу зброї, який мав би такі складові:»

	Безу мовно так	Ско ріше так, ніж ні	Ско ріше ні, ніж так	Безу мовно ні
Позитивний досвід іноземних держав у сфері надання адміністративних послуг	52,9	40,0	4,7	2,4
Вітчизняні надбання у цій сфері	34,1	45,9	12,9	7,1

Таблиця 25. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили своє ставлення щодо запозичення західних практик адміністративного урядування у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

	%
Позитивно	54,1
Нейтрально	23,5
Негативно	4,7
Важко відповісти	17,6

Таблиця 26. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, запозичення західних практик адміністративного урядування сприятиме:»

	Безу мовно так	Ско ріше так, ніж ні	Ско ріше ні, ніж так	Безу мовно ні
Приведенню чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу	51,4	41,0	5,9	1,7
Створенню та забезпеченню громадянам якісного, повного та ефективного обслуговування органами у сфері	50,6	44,7	2,4	2,4

ліцензування об'єктів дозвільної системи				
---	--	--	--	--

Таблиця 27. Розподіл відповідей на запитання: «Які напрями міжнародної співпраці є сьогодні найбільш доцільними та дієвими у питаннях якості адміністративних послуг?»

	%
Допомога експертів з міжнародним досвідом	40,0
Адаптація міжнародного досвіду для розв'язання проблеми сфері надання адміністративних послуг	38,8
Орієнтація на кращі практики	31,8
Організація і проведення міжнародних семінарів, конференцій та інших заходів	15,3
Організація навчальних курсів експертами організацій	24,7
Створення центрів підготовки відповідних кадрів	27,1
Обмін методичною літературою	12,9
Інше	0
Важко відповісти	18,8

Таблиця 28. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатньо врегульовано порядок обігу зброї в умовах воєнного стану?»

	%
Безумовно достатньо	9,4
Скоріше достатньо	27,1
Скоріше недостатньо	36,5
Зовсім недостатньо	12,9
Важко відповісти	14,1

Таблиця 29. Розподіл відповідей на запитання: «На якому рівні проводяться стабілізаційні заходи на територіях звільнених з під окупації?»

	%
Достатньому в рамках проведення фільтрації громадян, що прибувають на звільнені території	22,4
Необхідна більш плідна взаємодія ДБР з Національною поліцією для встановлення об'єктів дозвільної системи та перебування зброї	29,4
Слід привернути увагу для встановлення точного місця перебування власників зброї	21,2
Важко відповісти	27,1

Таблиця 30. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, чи є достатнім порядок обліку зброї військових?»

	%
Безумовно так	11,8
Скоріше так, ніж ні	22,4
Скоріше ні, ніж так	38,8
Безумовно ні	9,4
Важко відповісти	17,6

Таблиця 31. Розподіл відповідей на запитання: «Чи дотримуються умови зберігання зброї на об'єктах дозвільної системи (магазини з продажу зброї, об'єкти зберігання зброї)?»

	%
Безумовно так	24,7
Скоріше так, ніж ні	41,2
Скоріше ні, ніж так	10,6
Безумовно ні	3,5
Важко відповісти	20,0

Таблиця 32. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатній контроль за ліцензуванням об'єктів дозвільної системи, що здійснює продаж об'єктів дозвільної системи?»

	%
Безумовно достатньо	16,5
Скоріше достатньо	41,2
Скоріше недостатньо	14,1
Зовсім недостатньо	5,9
Важко відповісти	22,4

Таблиця 33. Розподіл відповідей на запитання: «Хто, на Вашу думку, є найбільш компетентним та ефективніше здійснює контрольні функції щодо об'єктів дозвільної системи на прифронтових територіях в умовах воєнного стану?»

	Безумовно так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Безумовно ні
ДБР	14,1	43,5	27,1	15,3
ВБ	11,8	41,2	34,1	12,9
Національна поліція	65,9	30,6	3,5	0

Таблиця 34. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю?»

	%
Безумовно достатньо	16,5
Скоріше достатньо	37,6
Скоріше недостатньо	17,6
Зовсім недостатньо	10,6
Важко відповісти	17,6

Таблиця 35. Розподіл відповідей на запитання: «Чи на достатньому рівні забезпечується перевірка суб'єктів дозвільної системи?»

	%
Безумовно так	18,8
Скоріше так, ніж ні	42,4
Скоріше ні, ніж так	15,3
Безумовно ні	3,5
Важко відповісти	20,0

Таблиця 36. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є достатнім контроль за знищенням зброї, зданої у добровільному порядку?»

	%
Безумовно так	18,8
Скоріше так, ніж ні	38,8
Скоріше ні, ніж так	10,6
Безумовно ні	7,1
Важко відповісти	24,7

Таблиця 37. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте чи є достатнім рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї?»

	%
Рівень свідомості громадян на сьогодні є достатнім для прийняття вказаного Закону	32,9
Рівень свідомості громадян сьогодні не можна вважати достатнім для прийняття Закону про обіг зброї	48,2
Важко відповісти	18,8

ДІАГРАМИ

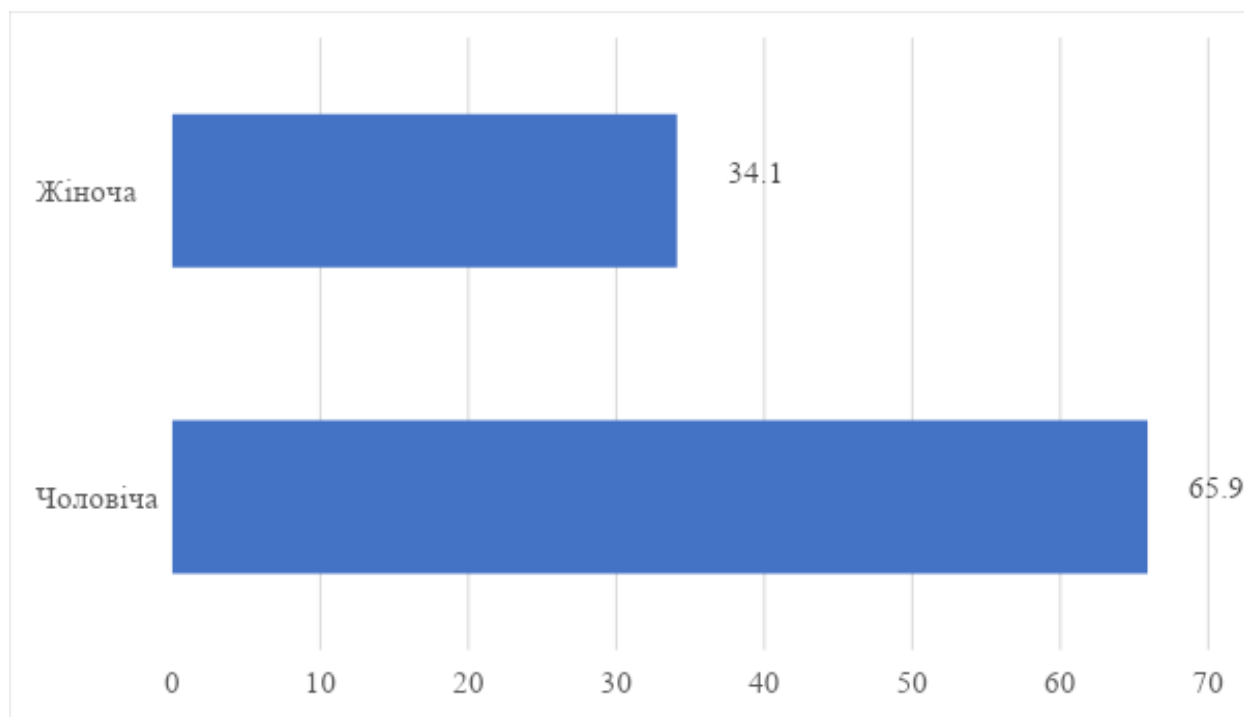
«АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ МВС
У СФЕРІ ЛІЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ»

Рис. 1. Стать

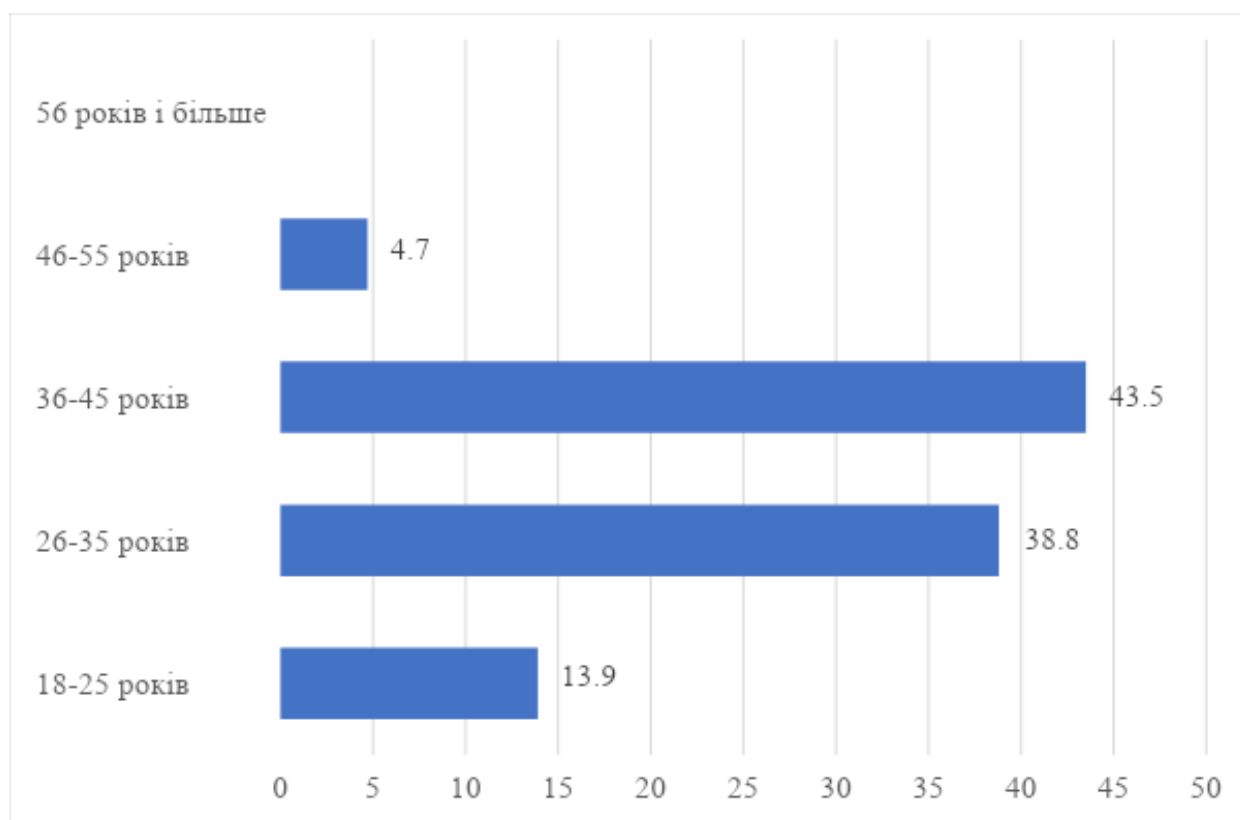

Рис. 2. Вік

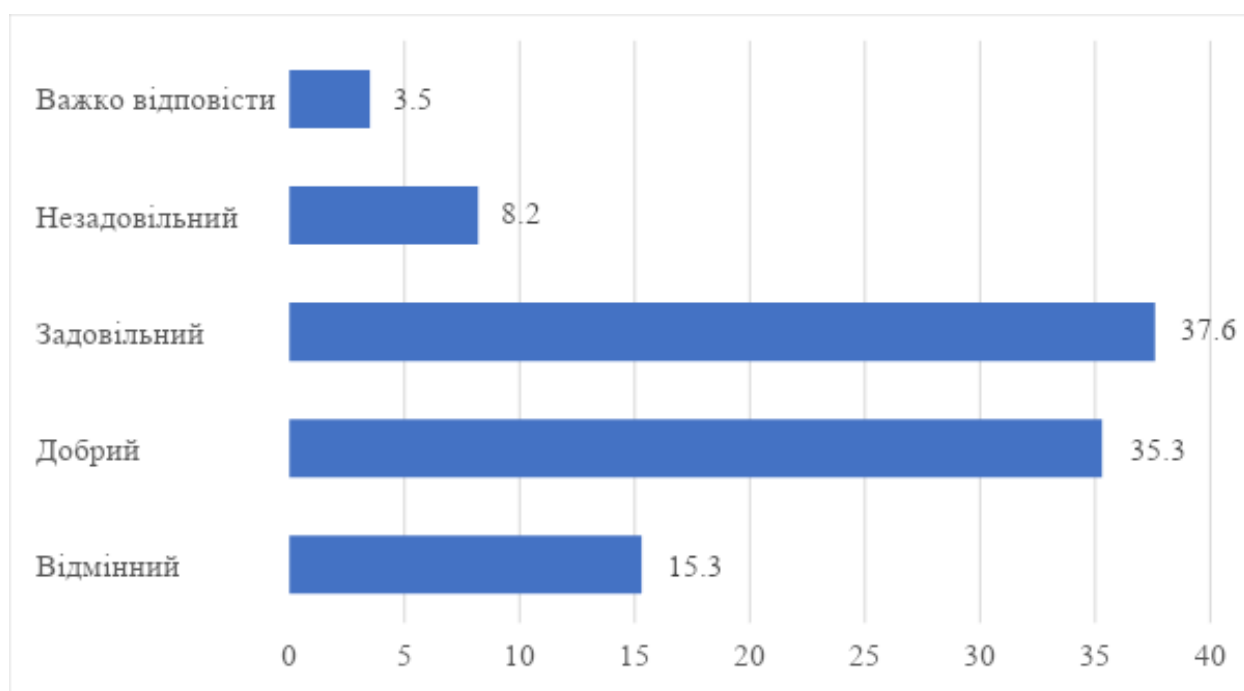

Рис. 3. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, як можна охарактеризувати сучасний стан публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам?»

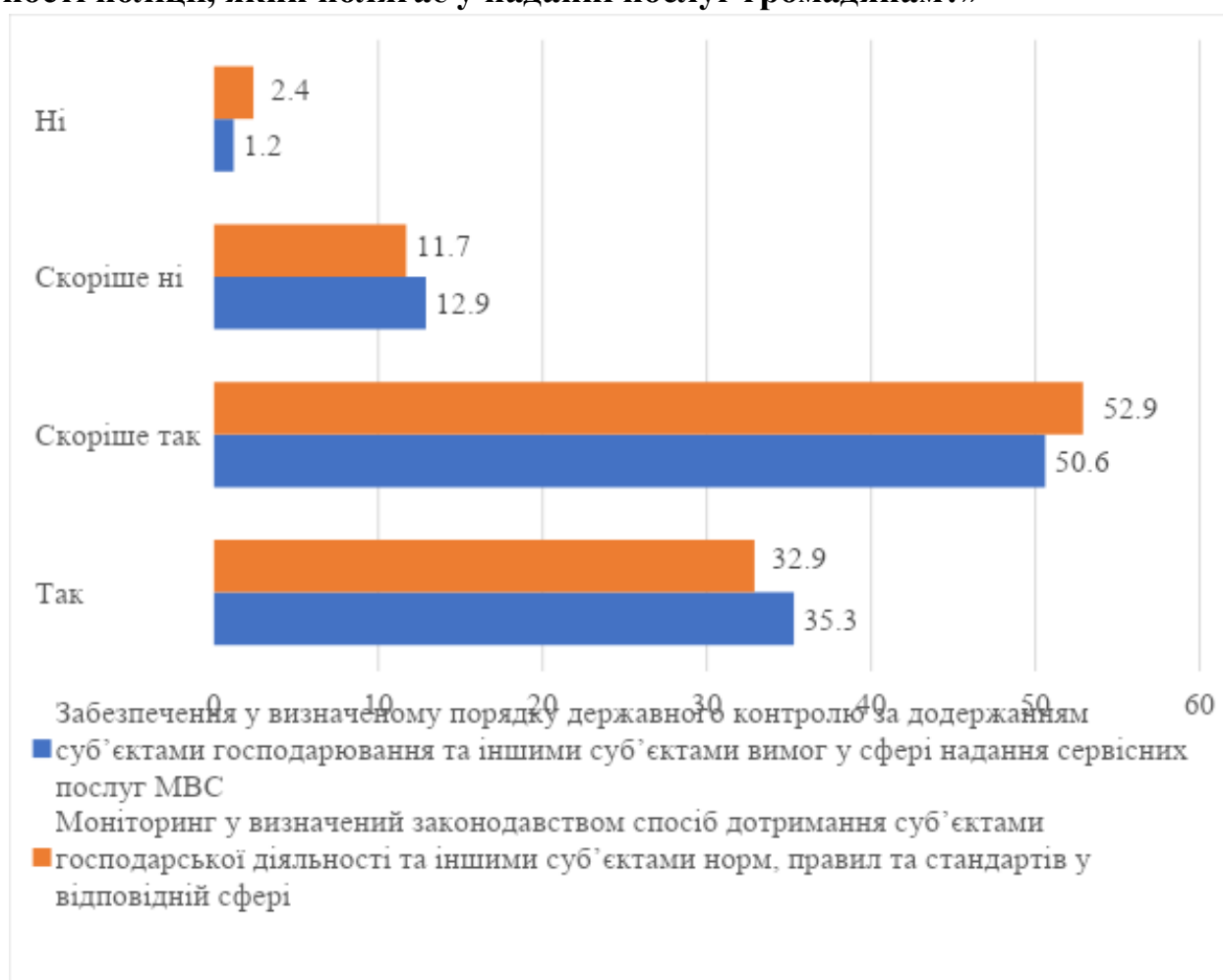

Рис. 4. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України найбільш ефективними у напрямку:»

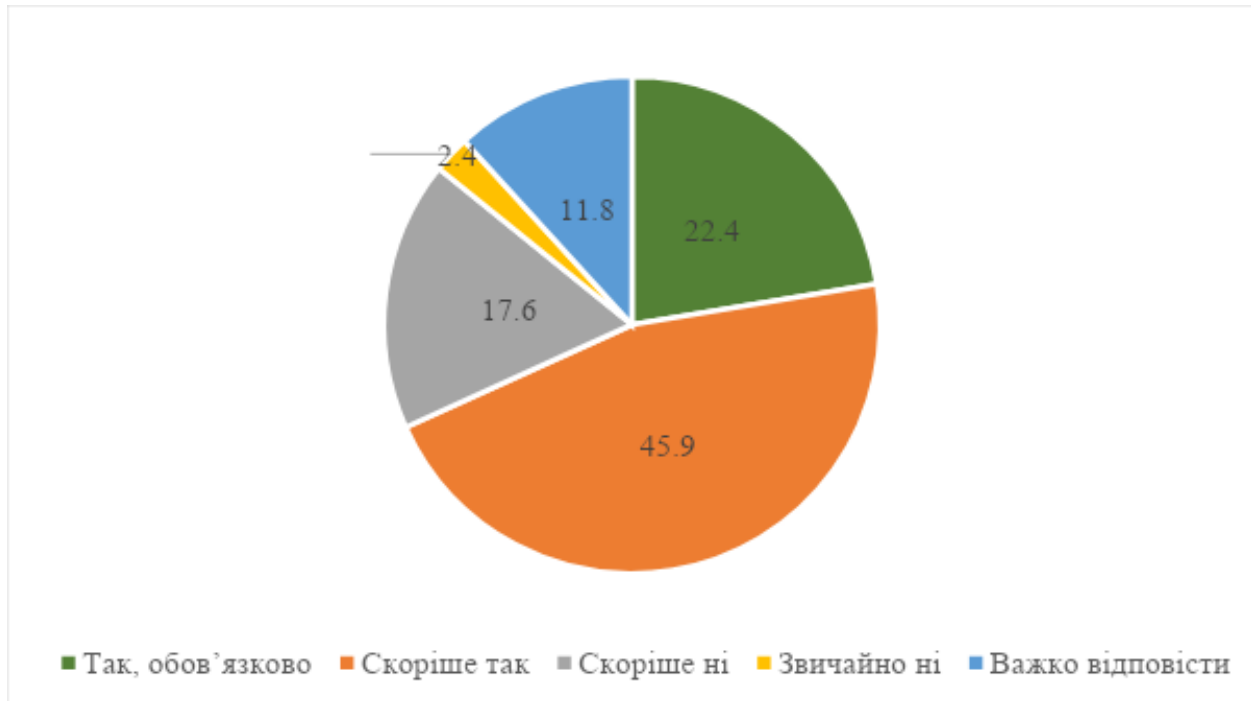

Рис. 5. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є Закон України «Про адміністративні послуги» сьогодні гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?»

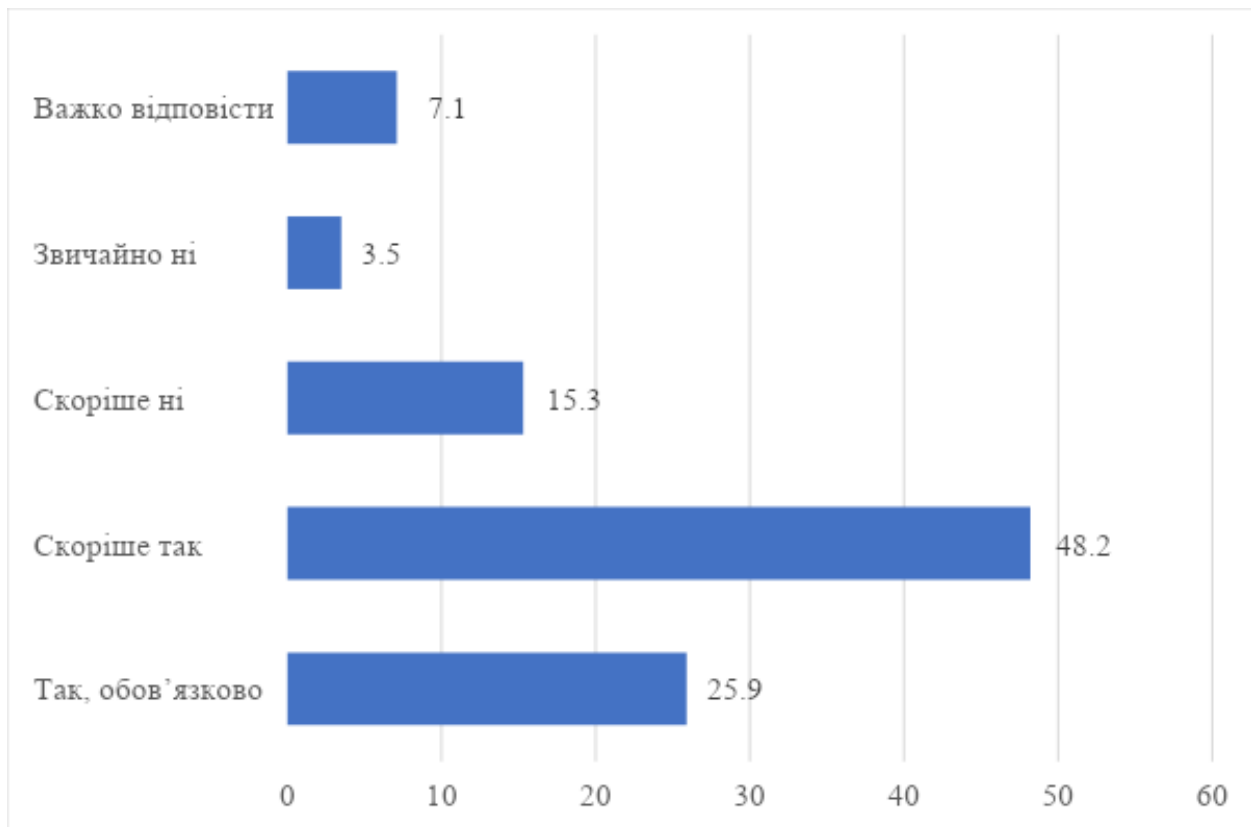

Рис. 6. Розподіл відповідей на запитання: «Чи вважаєте Ви взагалі ефективною та дієвою реформу адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

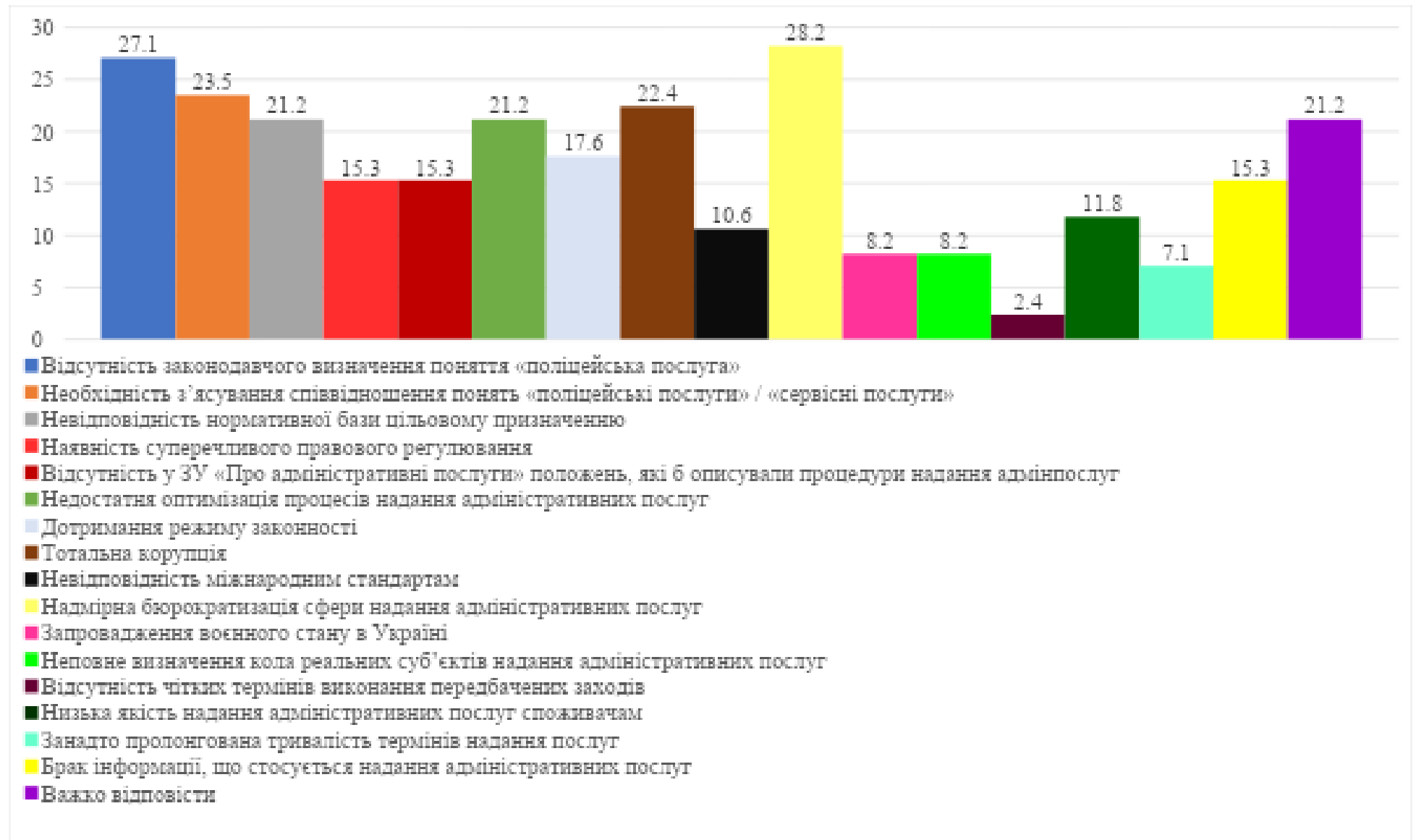

Рис. 7. Розподіл відповідей на запитання: «Які проблеми сьогодні є актуальними у сфері надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

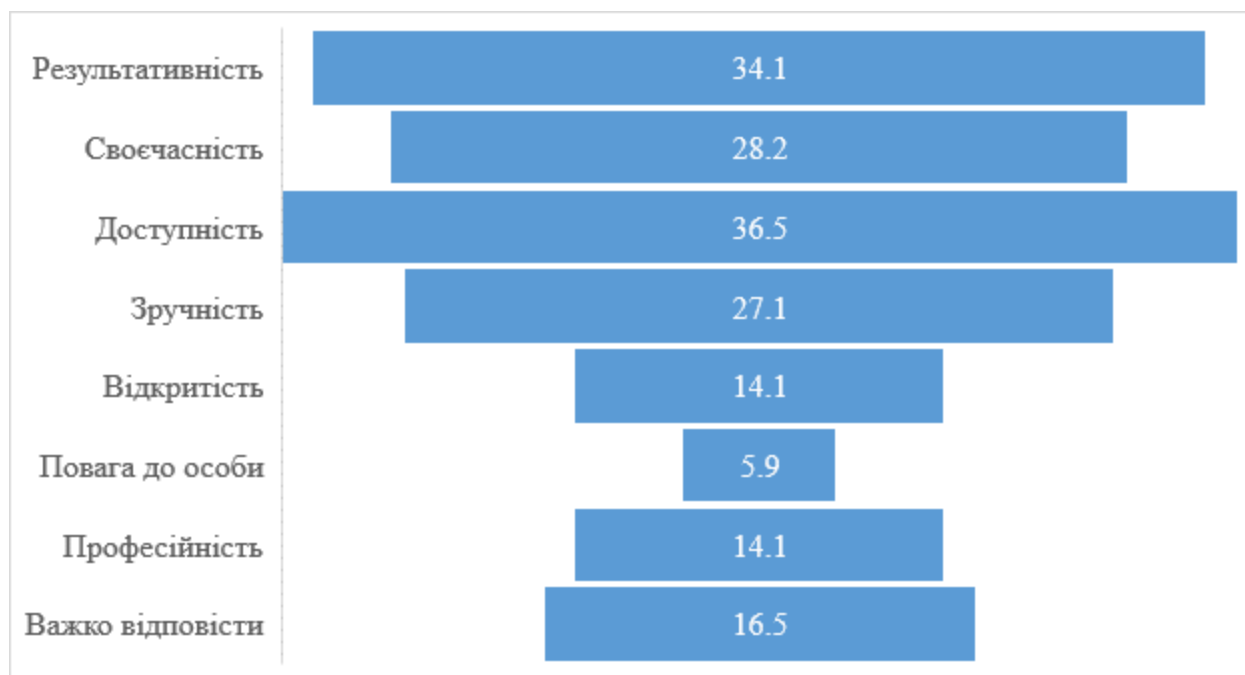

Рис. 8. Розподіл відповідей на запитання: «Які з критеріїв оцінки якості адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні є пріоритетними?»

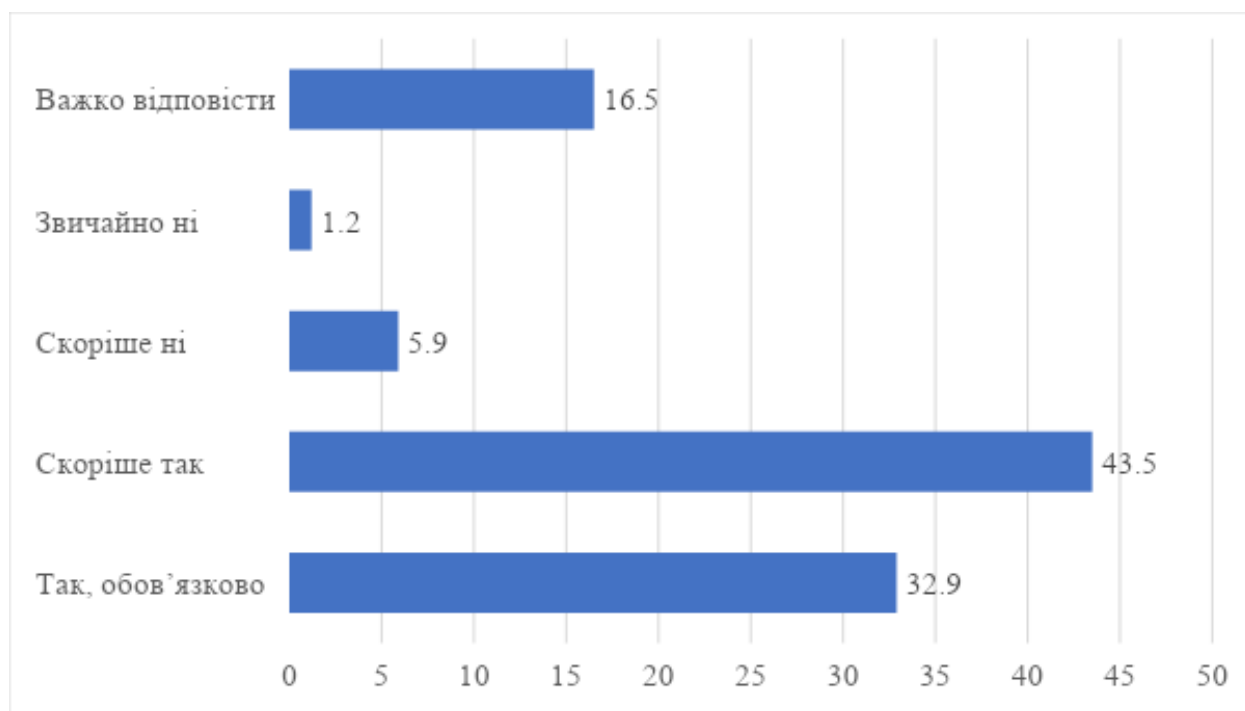

Рис. 9. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, Постанова Верховної Ради України про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України потребує змін та доповнень?»

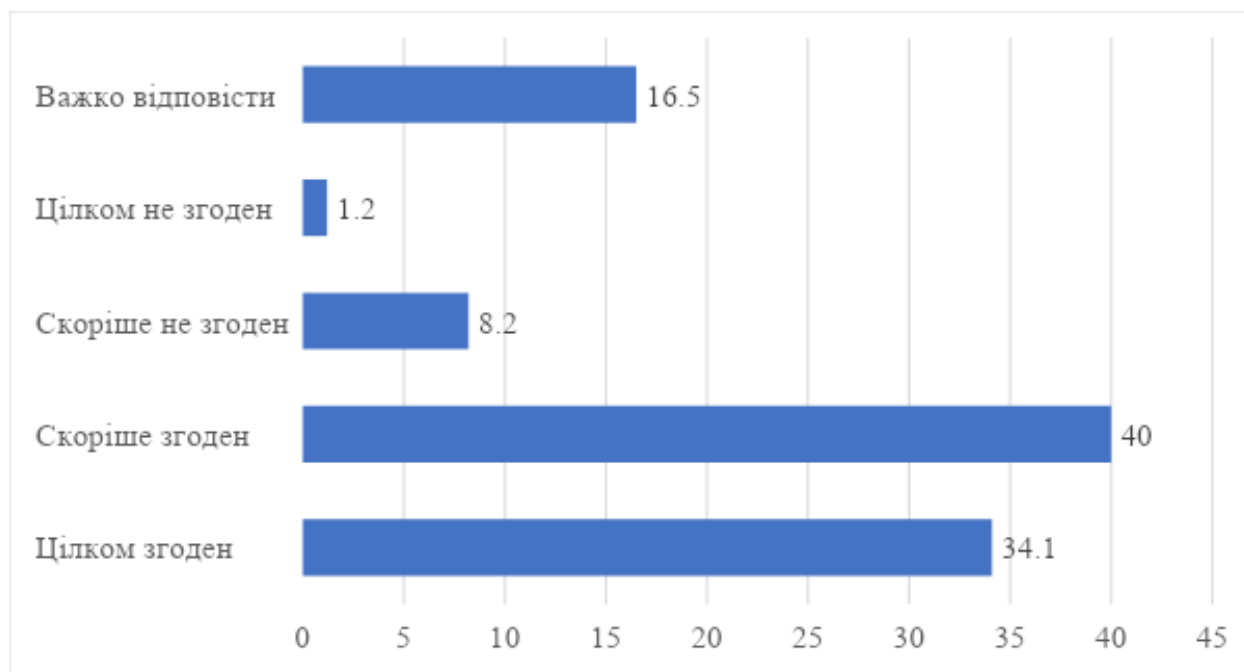

Рис. 10. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з думкою, що діяльність щодо надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні потребує удосконалення?»

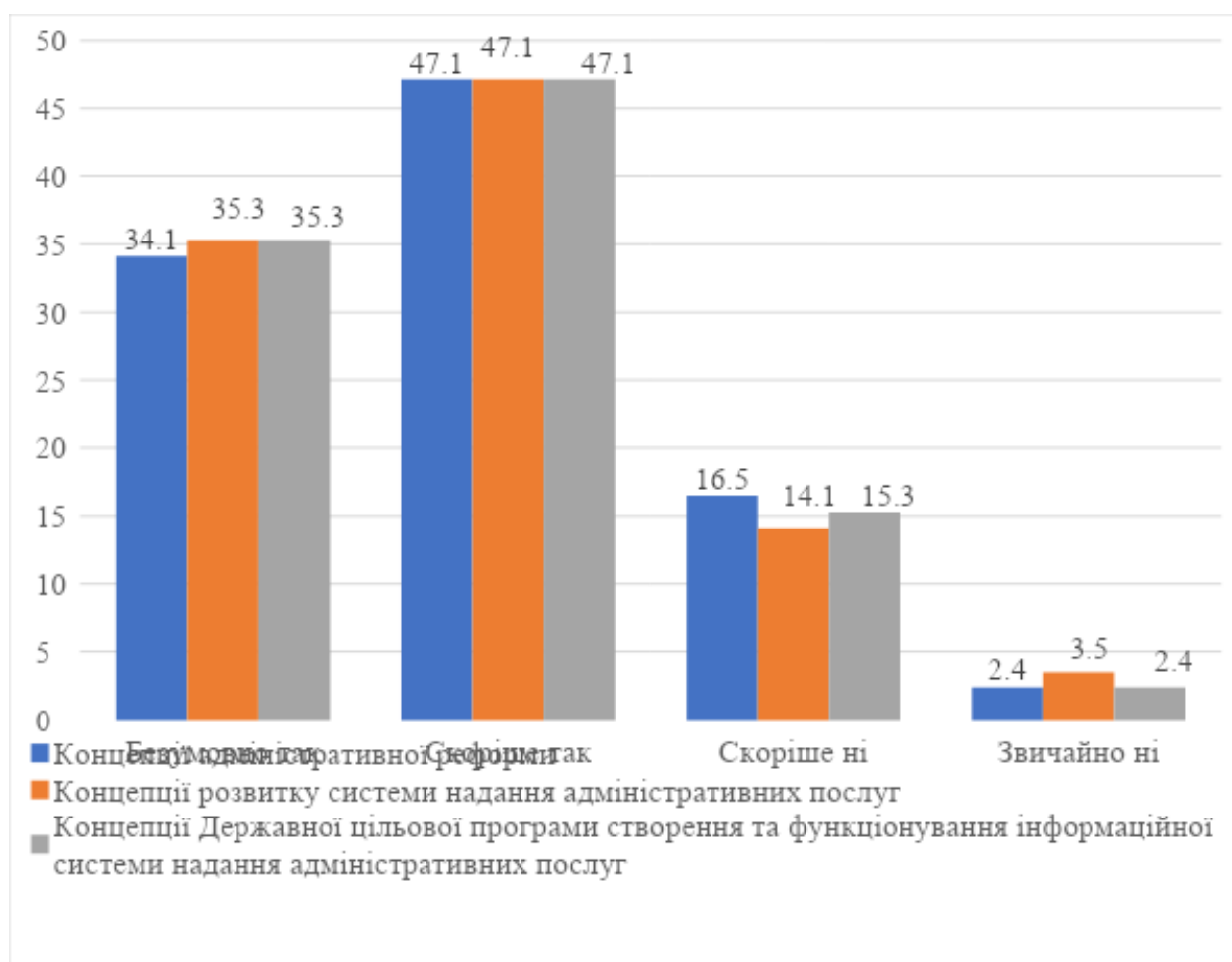

Рис. 11. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є необхідність у розробці нової:»

Рис. 12. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, чи є потрібним проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг?»

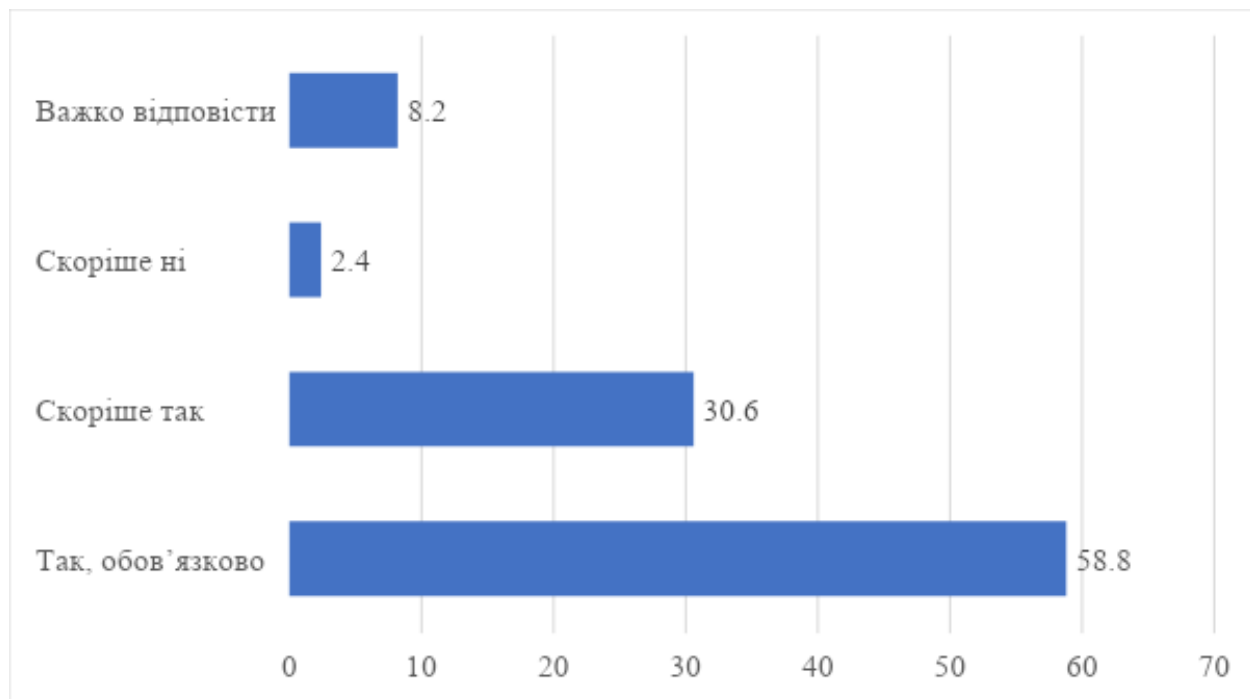

Рис. 13. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи повинні показники діяльності сервісних центрів МВС України

оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ?»

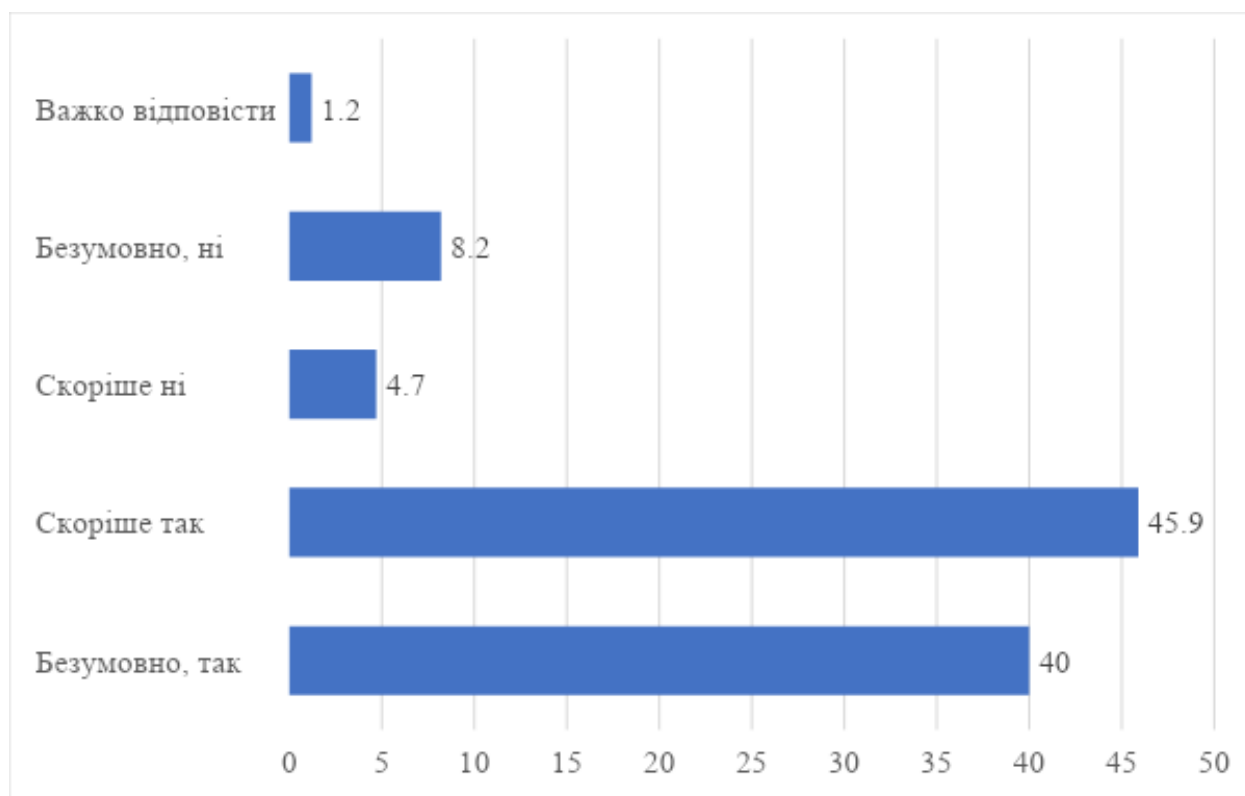

Рис. 14. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з тим, що моніторинг громадської думки є одним з основних способів оптимізації сфери надання адміністративних послуг?»

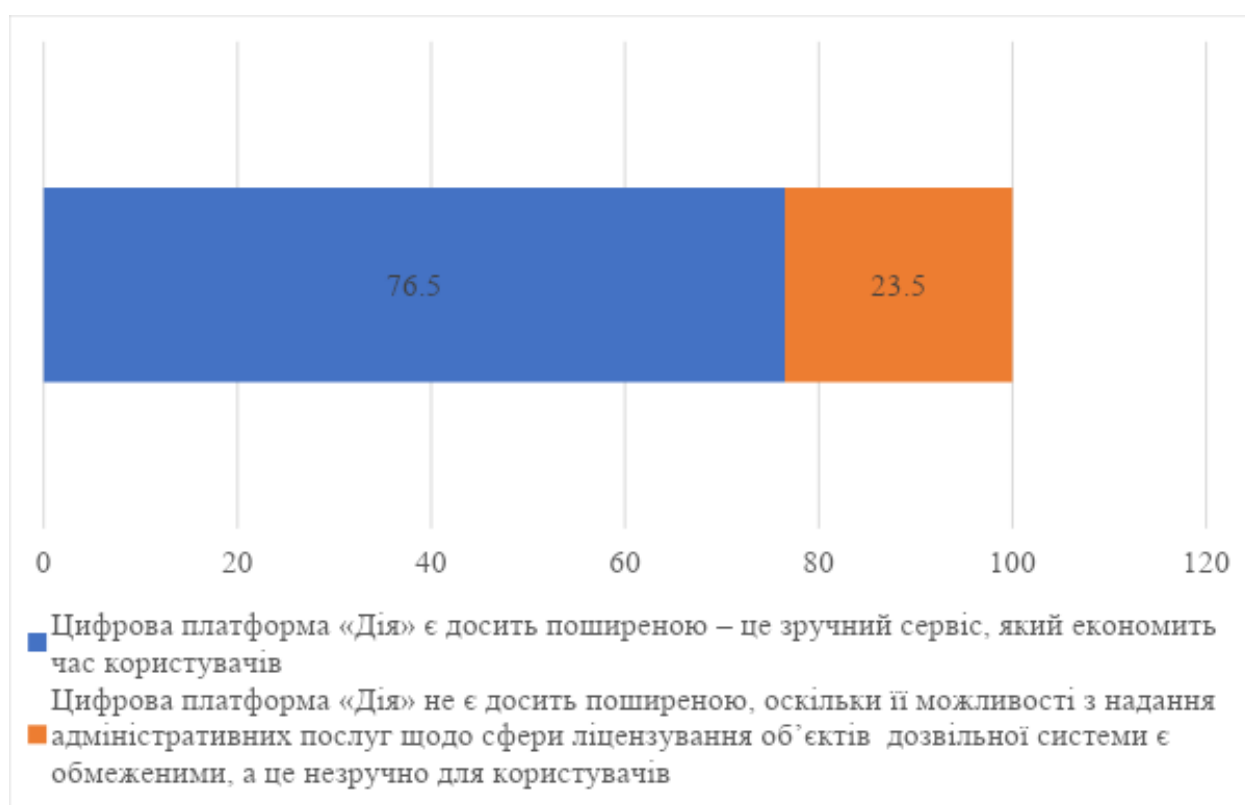

Рис. 15. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, наскільки поширеним є користування цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія»?»

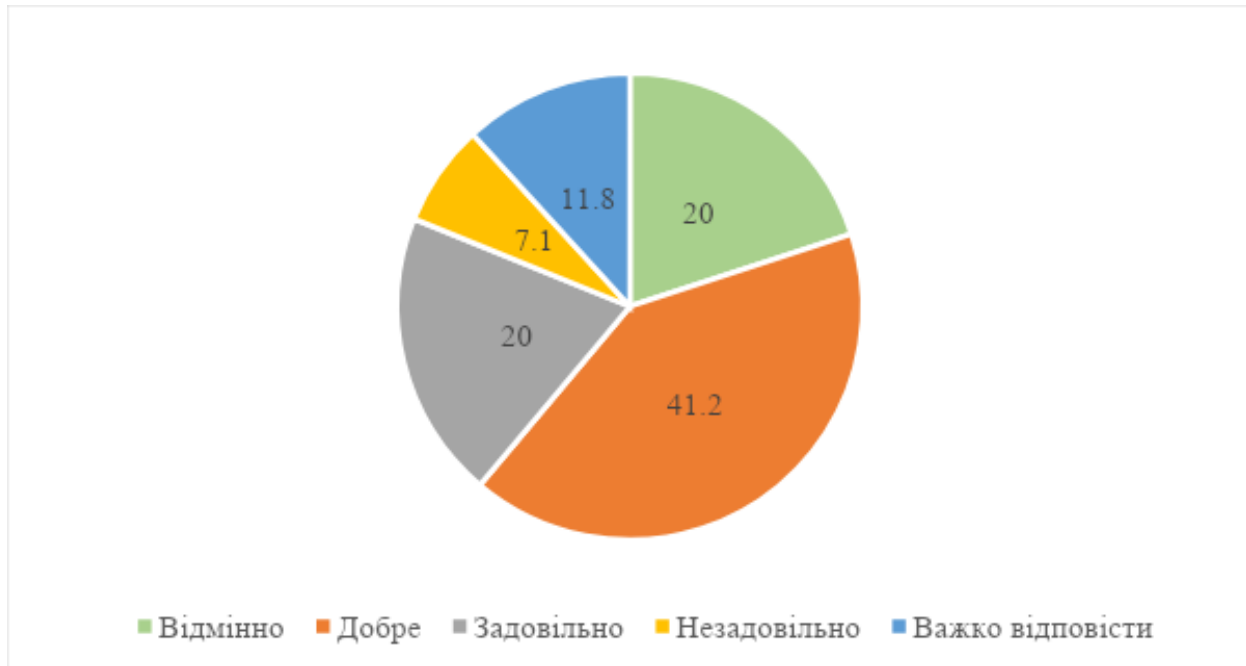

Рис. 16. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили ефективність діяльності цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»

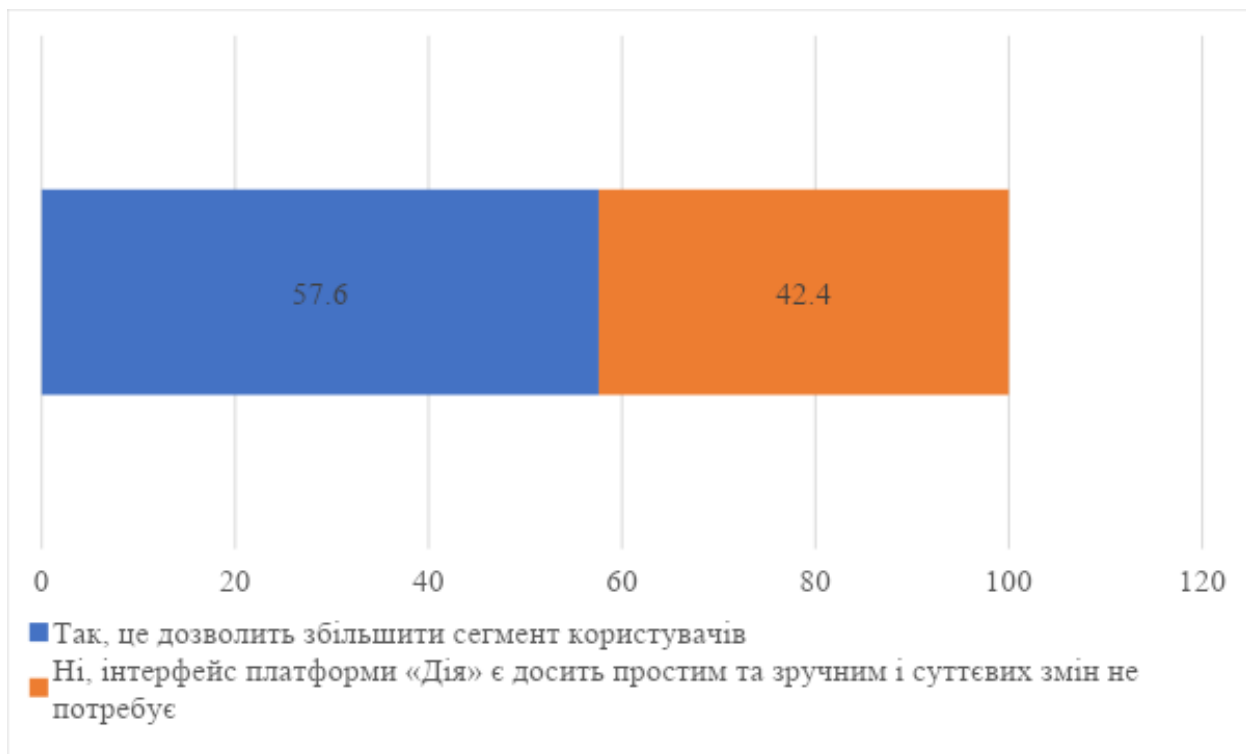

Рис. 17. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи є потрібним спрощення інтерфейсу цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія»?»

адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»

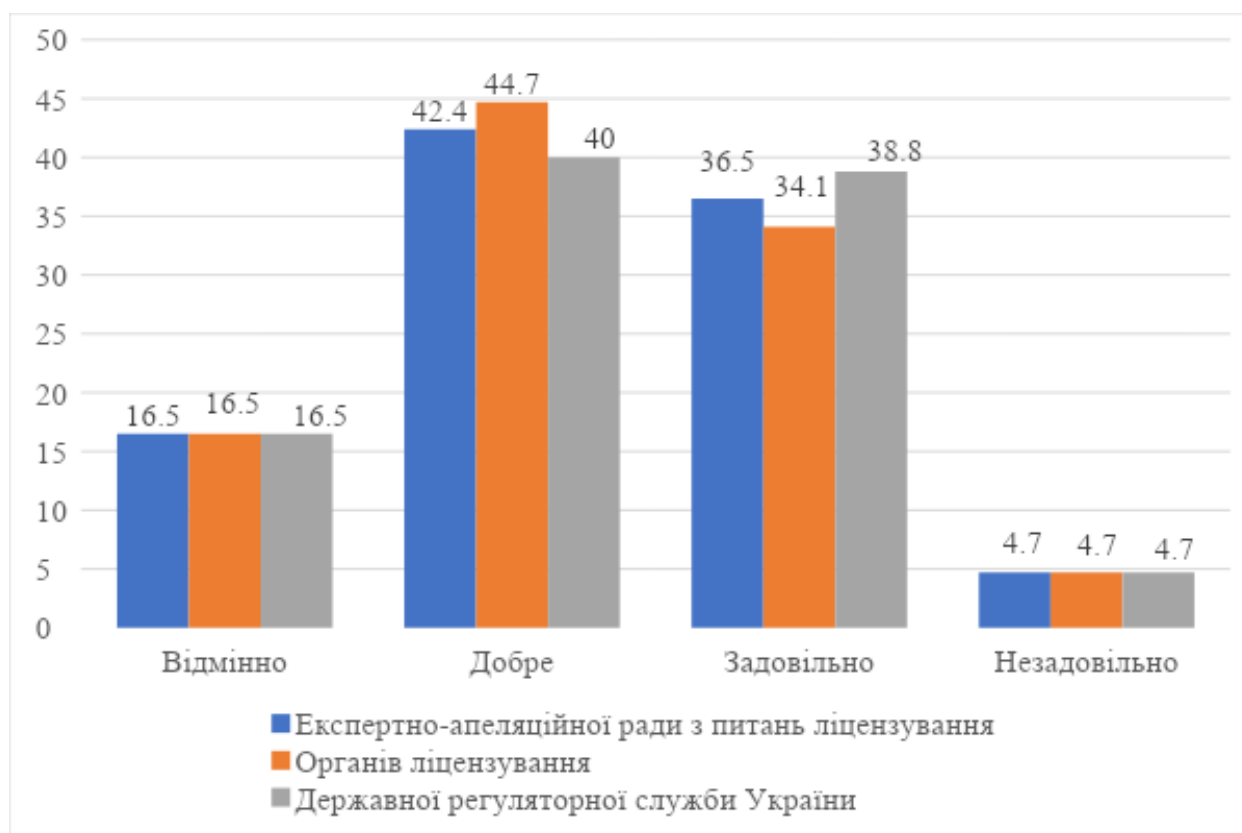

Рис. 18. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили діяльність:»

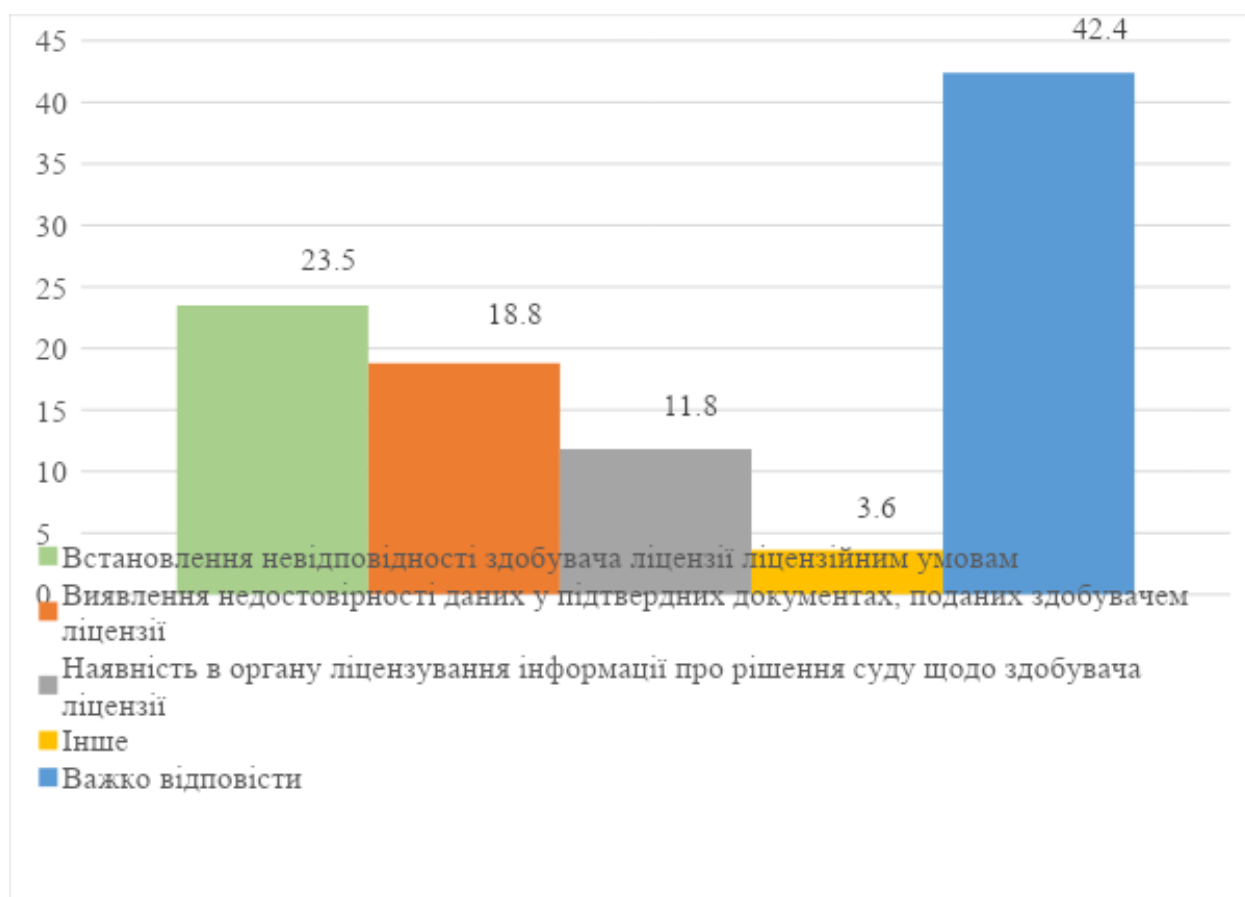

Рис. 19. Розподіл відповідей на запитання: «З якої причини найчастіше трапляються ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам?»

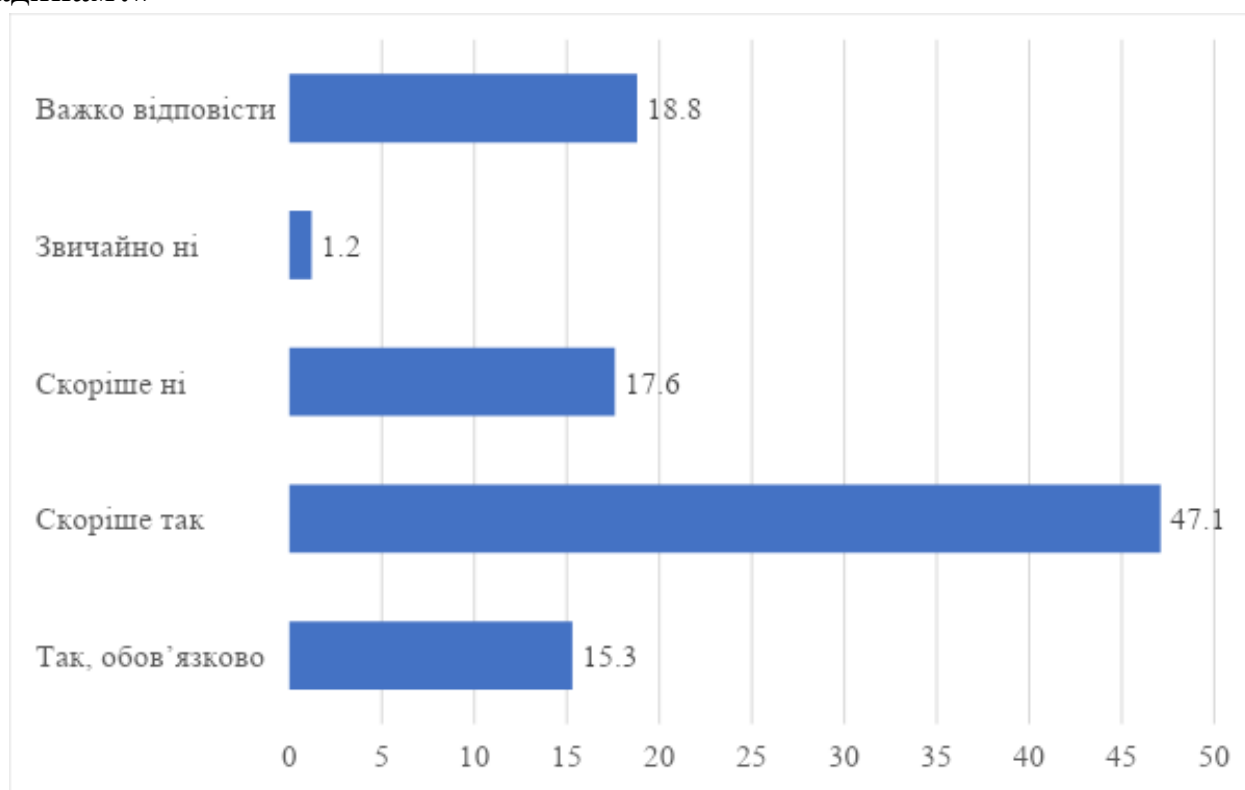

Рис. 20. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви думаєте, чи можна вважати ефективним нормативно-правове забезпечення у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

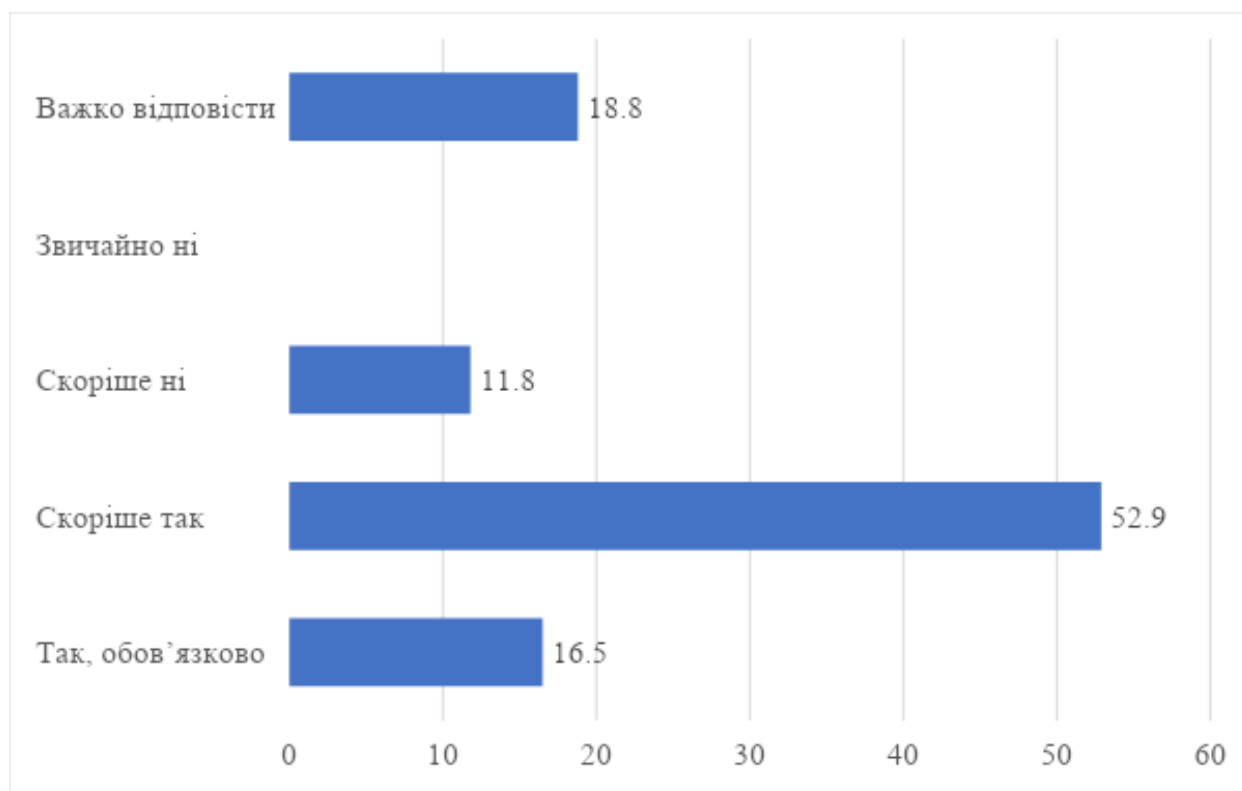

Рис. 21. Розподіл відповідей на запитання: «Чи потребує дозвільна система приведення у відповідність до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності?»

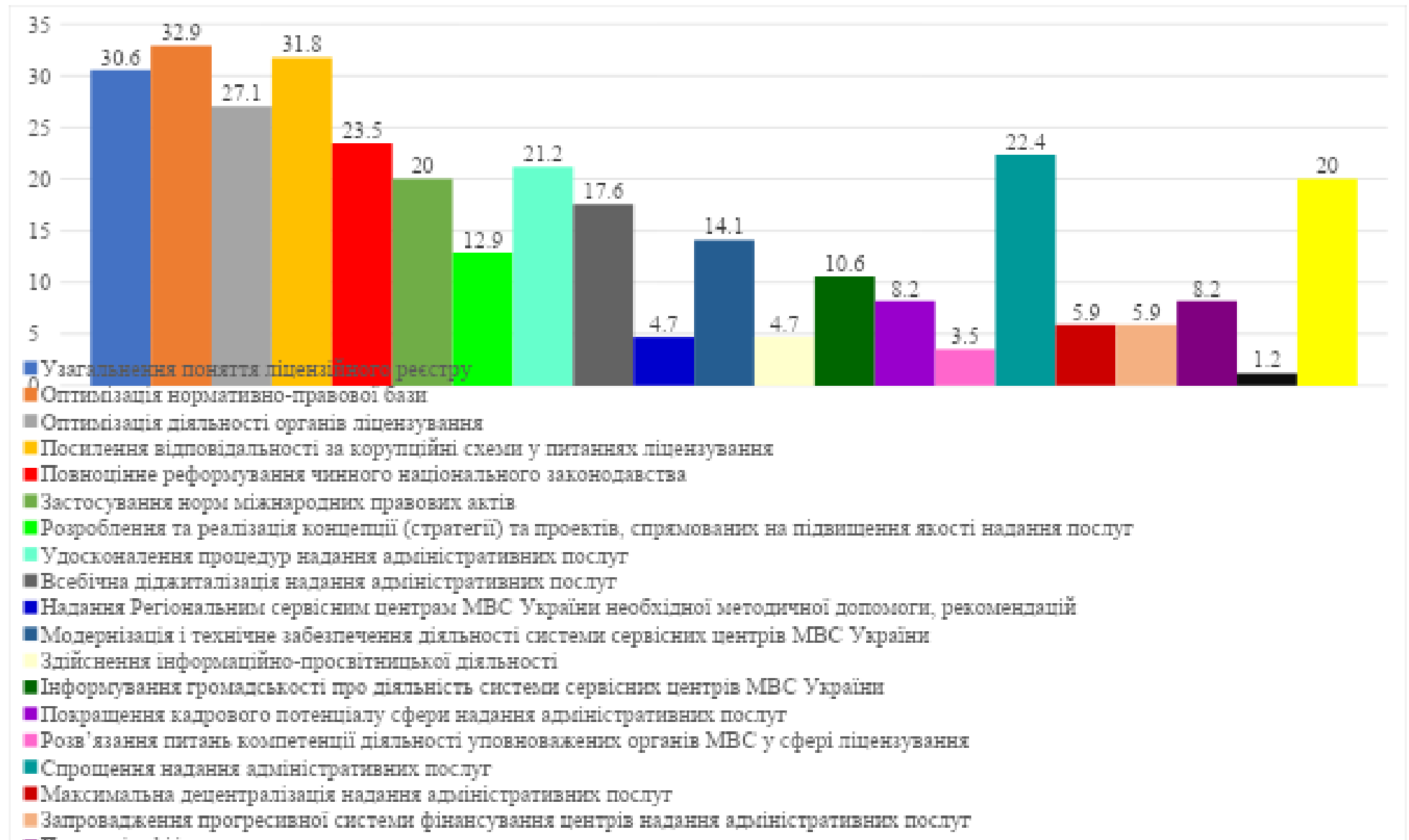

Рис. 22. Розподіл відповідей на запитання: «Які заходи сьогодні є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

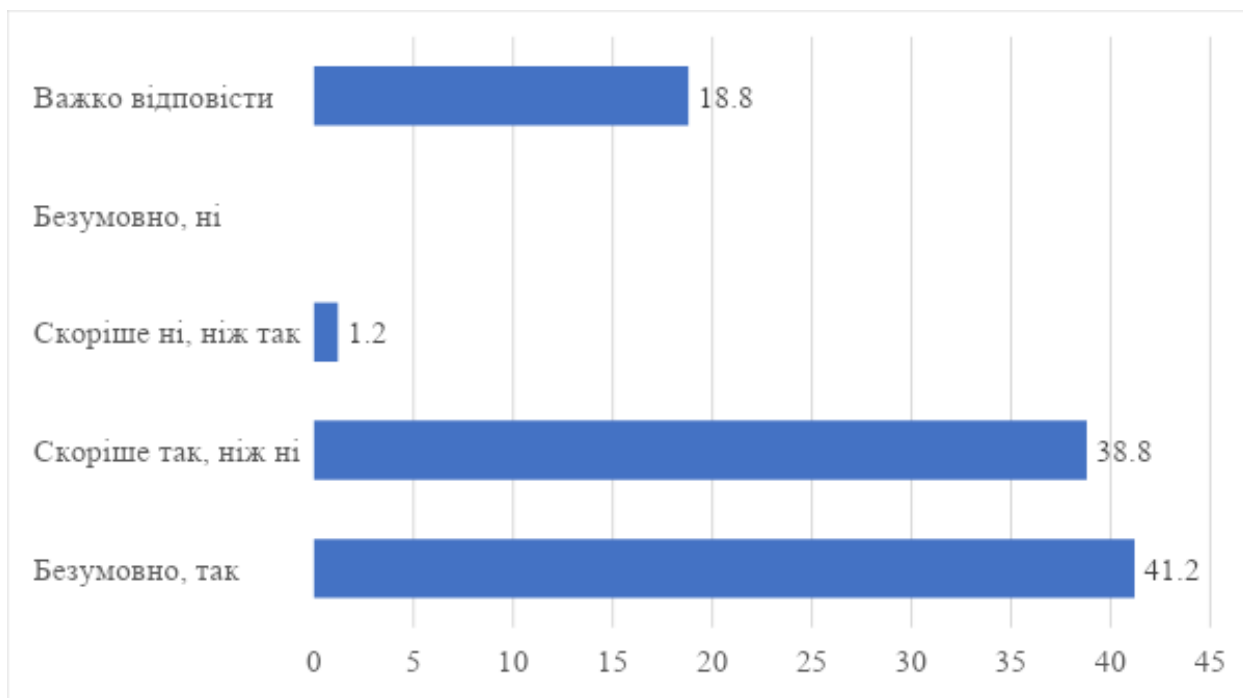

Рис. 23. Розподіл відповідей на запитання: «Чи згодні Ви з думкою, що сфера надання адміністративних послуг потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передового національного і міжнародного досвіду?»

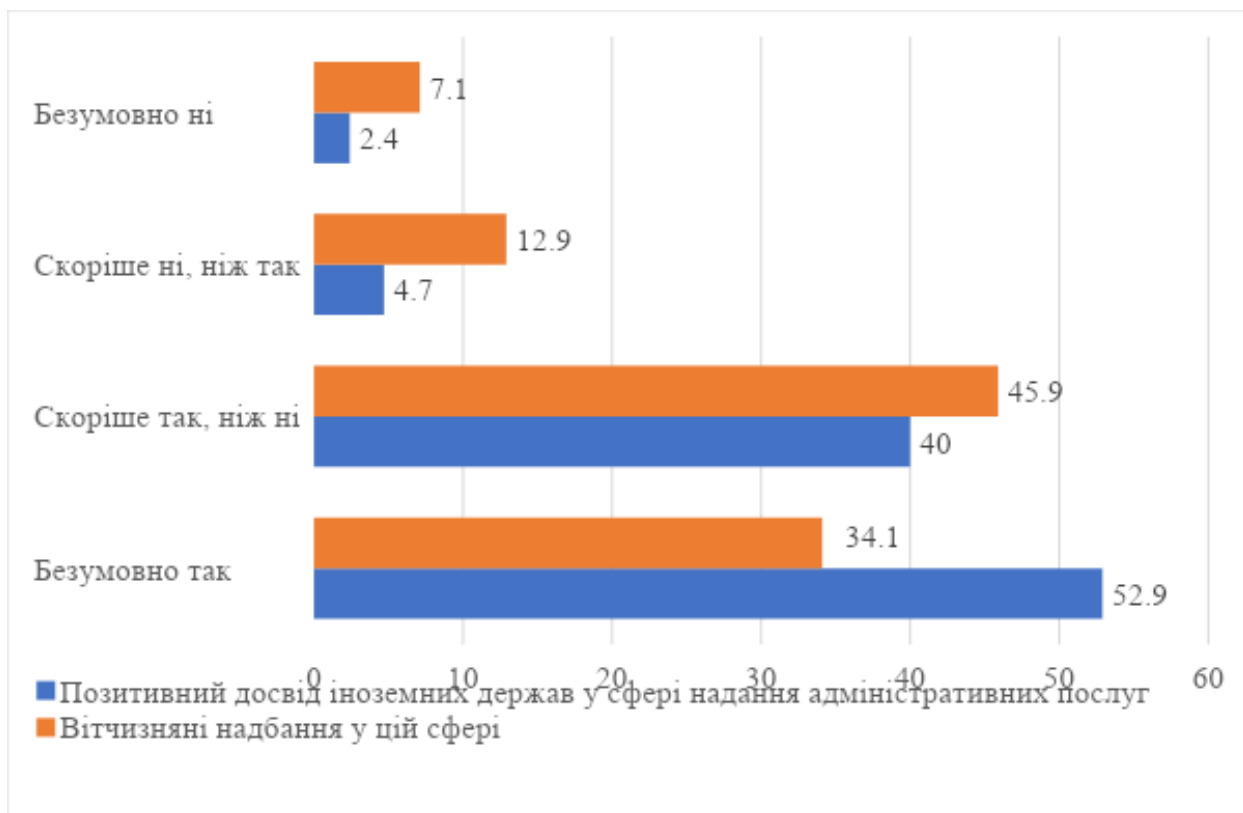

Рис. 24. Розподіл відповідей на запитання: «На Вашу думку, чи має бути застосований комплексний підхід щодо сфери надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи, обігу зброї, який мав би такі складові:»

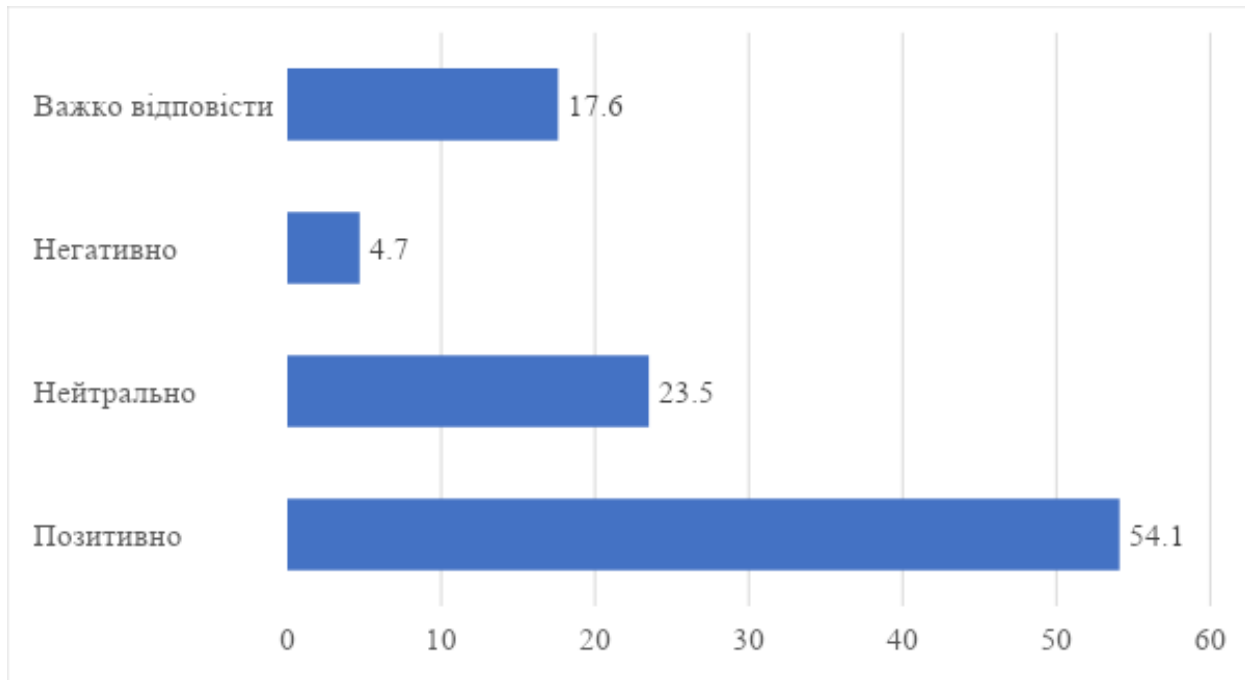

Рис. 25. Розподіл відповідей на запитання: «Як би Ви оцінили своє ставлення щодо запозичення західних практик адміністративного урядування у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?»

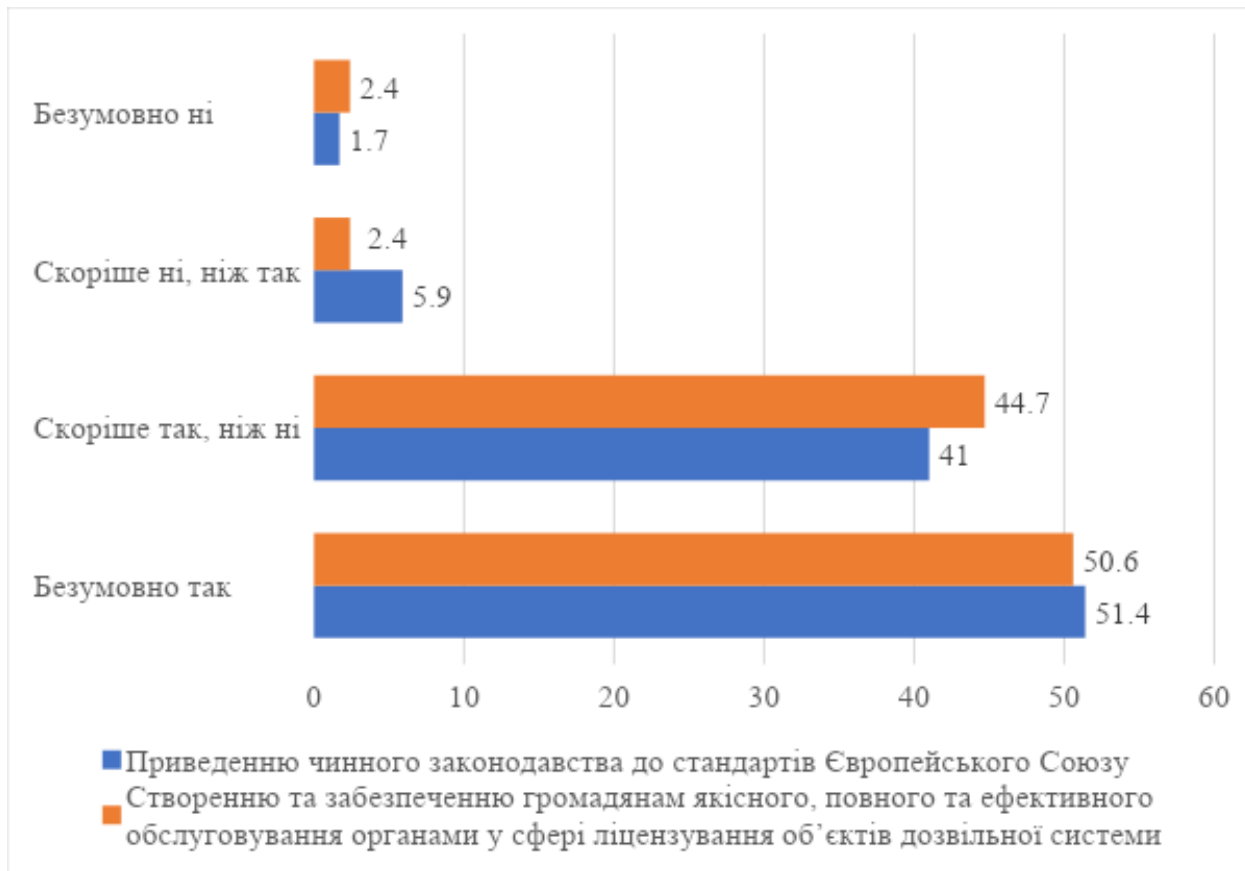

Рис. 26. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, запозичення західних практик адміністративного урядування сприятиме?»

Рис. 27. Розподіл відповідей на запитання: «Які напрями міжнародної співпраці є сьогодні найбільш доцільними та дієвими у питаннях якості адміністративних послуг?»

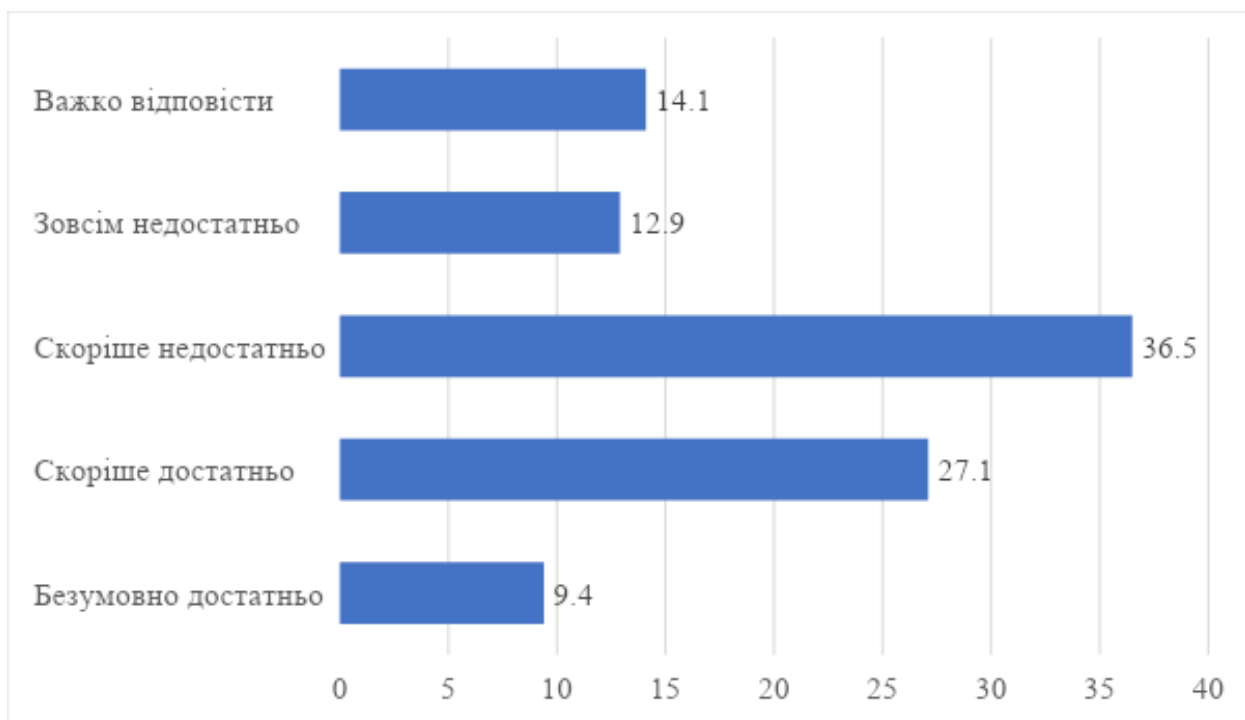

Рис. 28. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатньо врегульовано порядок обігу зброї в умовах воєнного стану?»

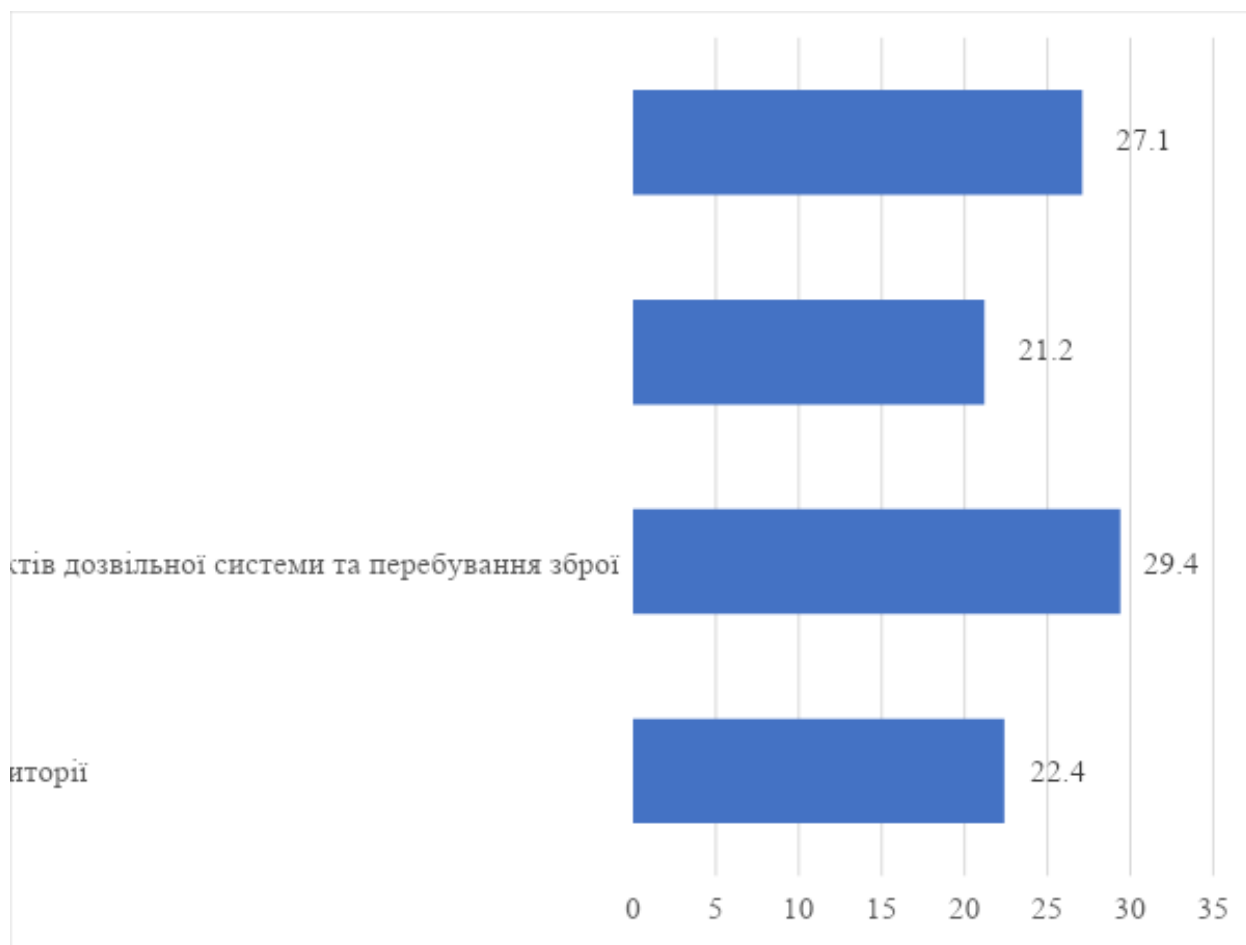

Рис. 29. Розподіл відповідей на запитання: «На якому рівні проводяться стабілізаційні заходи на територіях звільнених з під окупації?»

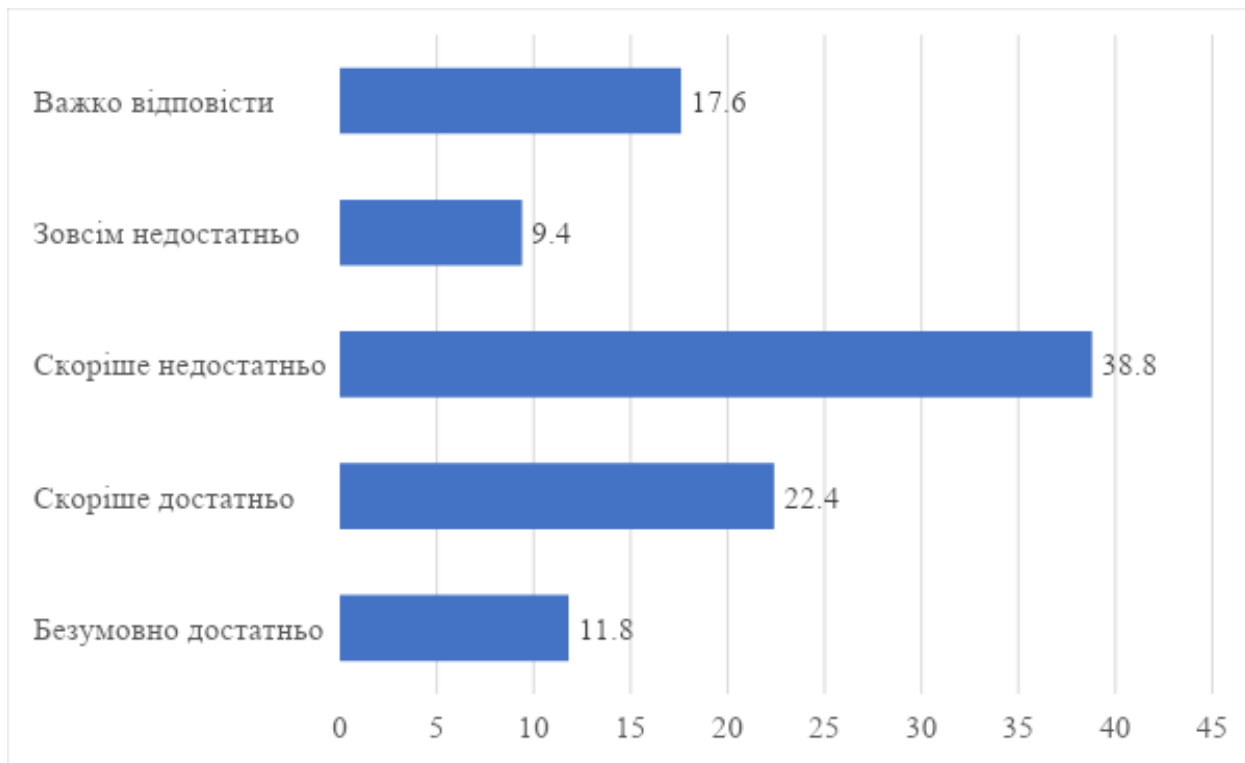

Рис. 30. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте, чи є достатнім порядок обліку зброї військових?»

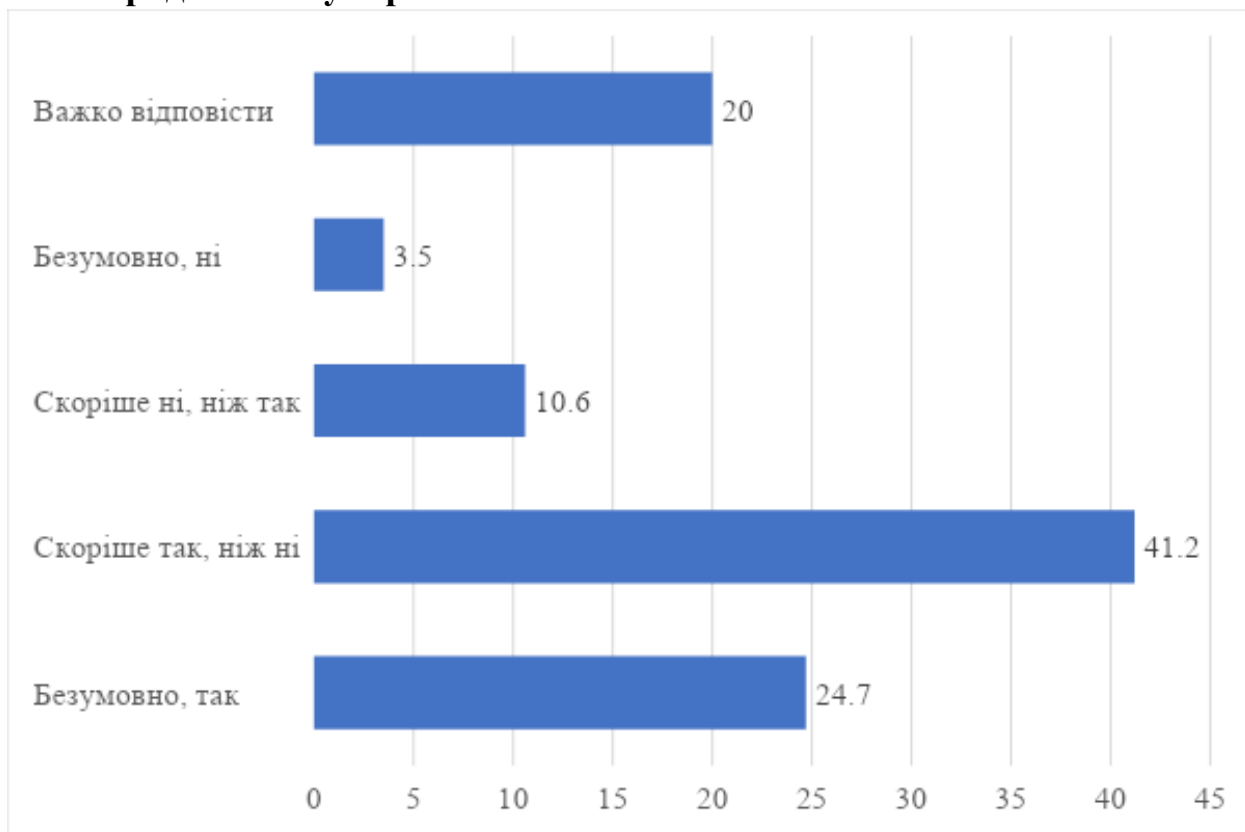

Рис. 31. Розподіл відповідей на запитання: «Чи дотримуються умов зберігання зброї на об'єктах дозвільної системи (магазини з продажу зброї, об'єкти зберігання зброї)?»

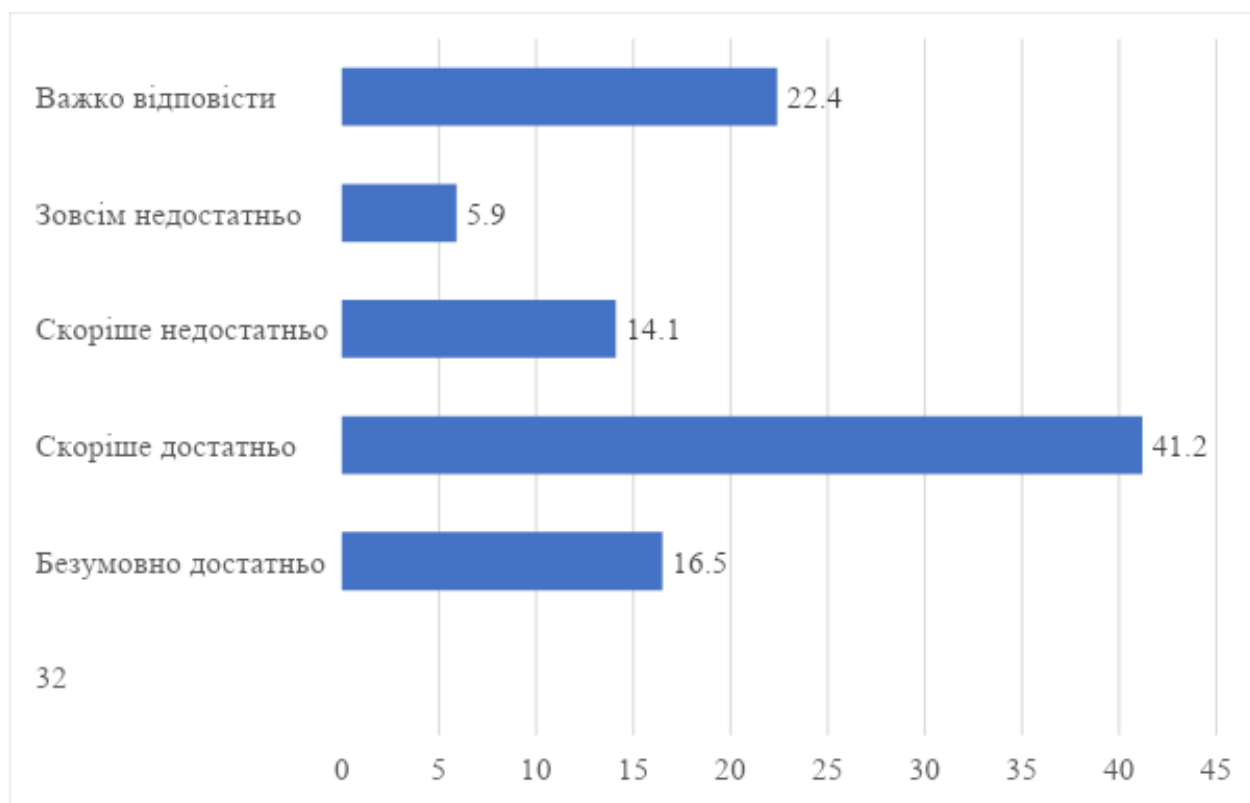

Рис. 32. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатній контроль за ліцензуванням об'єктів дозвільної системи, що здійснює продаж об'єктів дозвільної системи?»

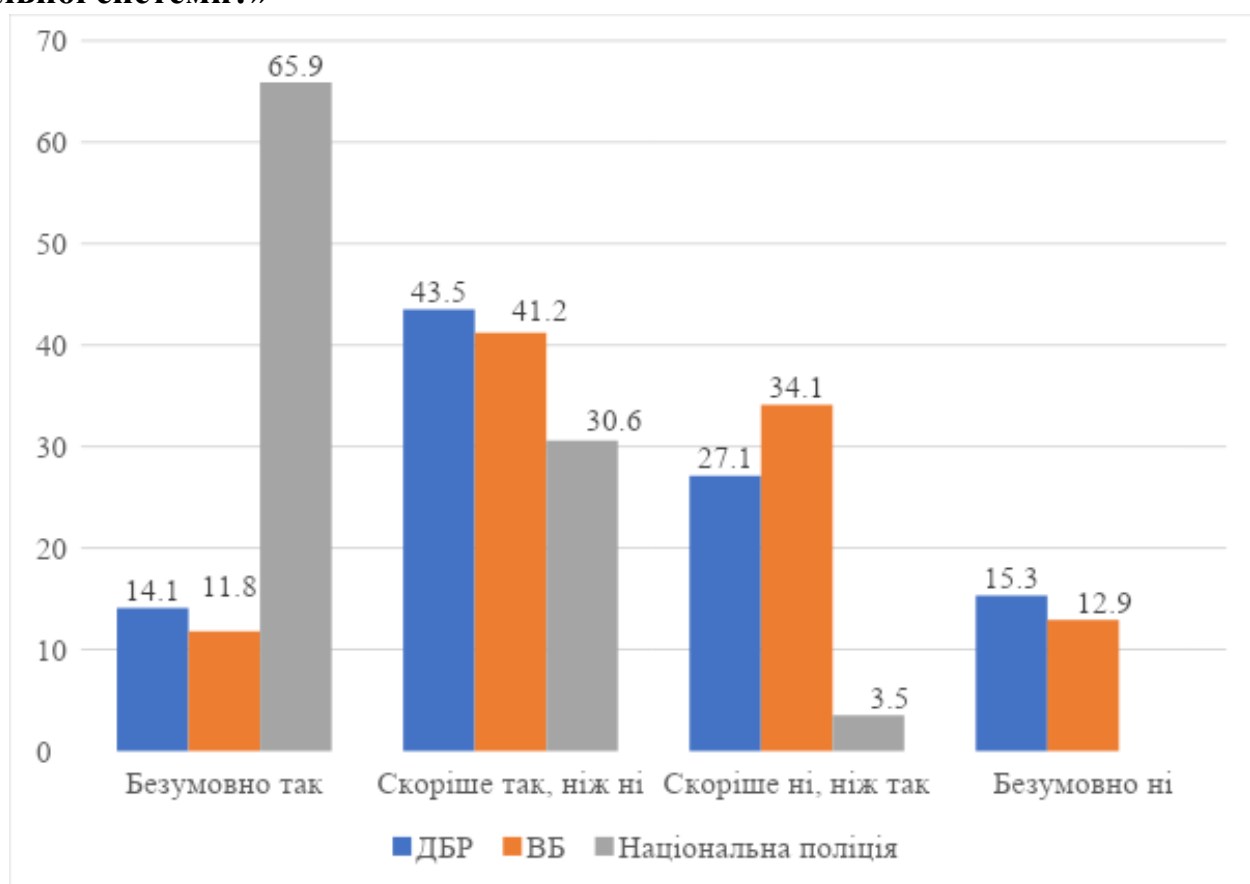

Рис. 33. Розподіл відповідей на запитання: «Хто, на Вашу думку, є найбільш компетентним та ефективніше здійснює контрольні функції»

щодо об'єктів дозвільної системи на прифронтових територіях в умовах воєнного стану:»

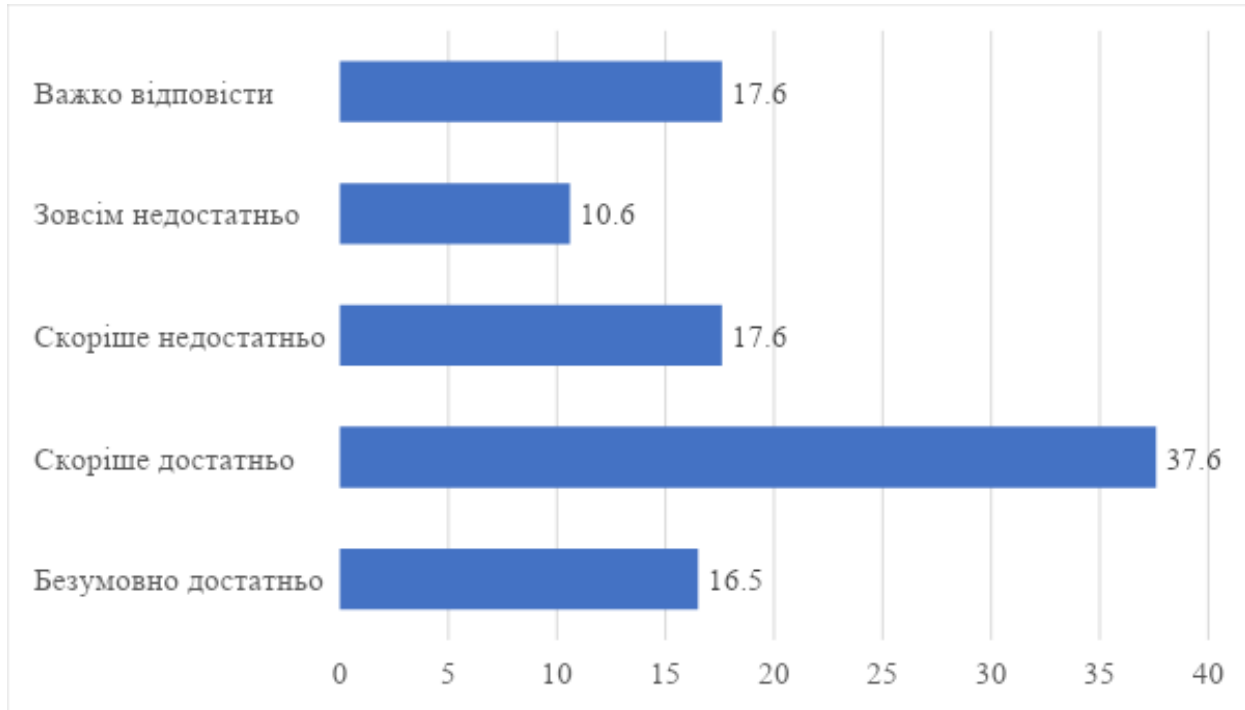

Рис. 34. Розподіл відповідей на запитання: «Чи достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю?»

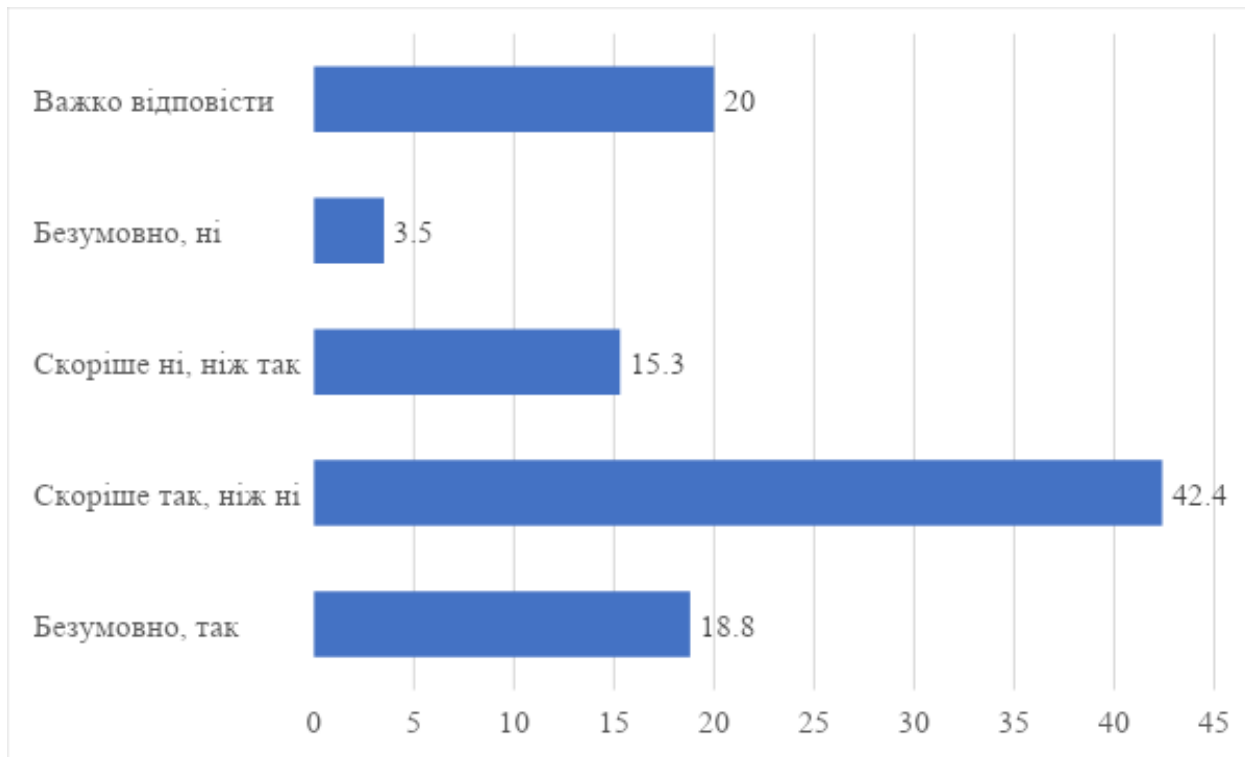

Рис. 35. Розподіл відповідей на запитання: «Чи на достатньому рівні забезпечується перевірка суб'єктів дозвільної системи?»

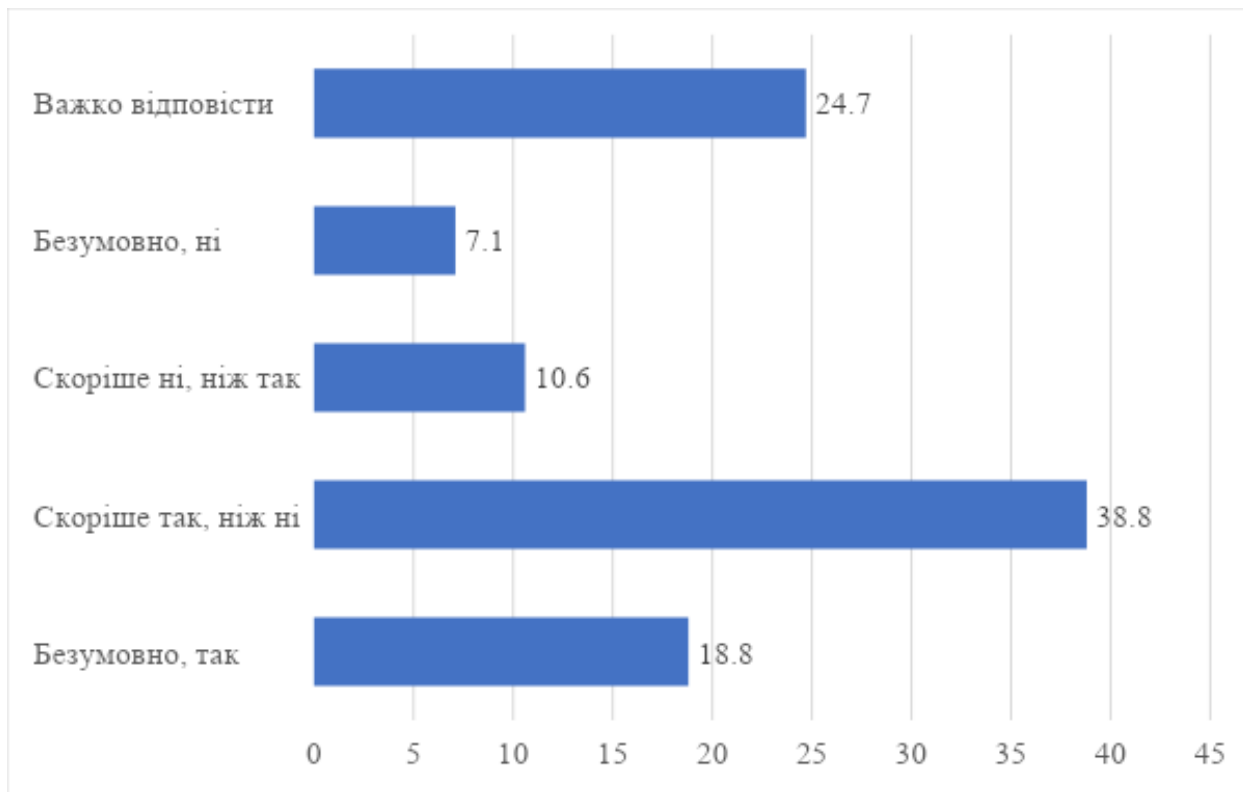

Рис. 36. Розподіл відповідей на запитання: «Чи є достатнім контроль за знищенням зброї, зданої у добровільному порядку?»

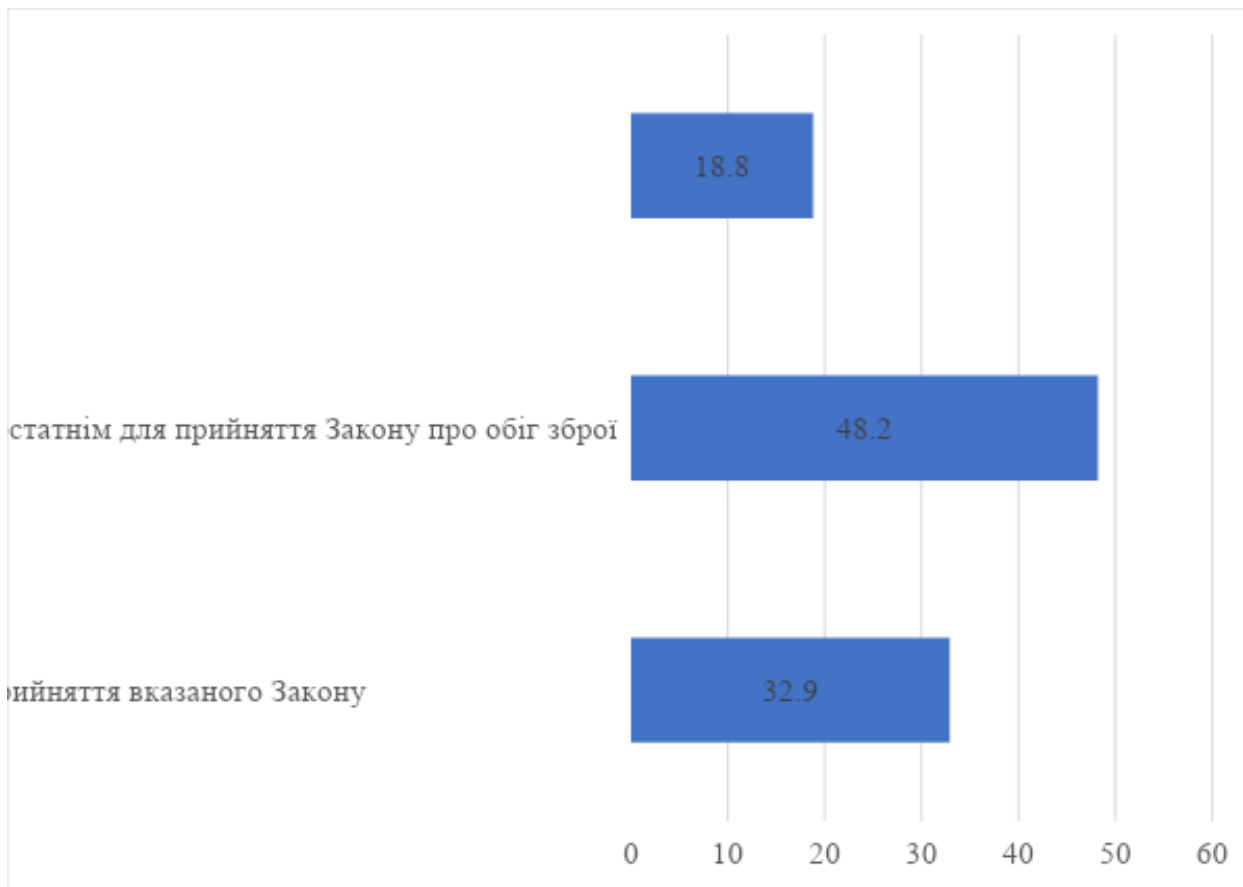

Рис. 37. Розподіл відповідей на запитання: «Як Ви вважаєте чи є достатнім рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї?»

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

«АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ МВС У СФЕРІ ЛЦЕНЗУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ»

В дослідженні взяли участь 255 респондентів. З них 65,9% чоловіків та 34,1% жінок. Розподіл за віком виявився таким: у віковій групі 18-25 років було 13,9% опитаних, у сегменті 26-35 років – 38,8% респондентів, вікова група 36-45 років склала 43,5%, група 46-55 років – 4,7%, опитаних у віці 56 років і більше не було задіяно.

Щодо характеристики сучасного стану публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам, то більшість опитаних – 37,6% дали йому задовільну оцінку, трохи менша кількість учасників опитування – 35,3% вказала на оцінку добре, за відмінну оцінку говорять 15,3%, незадовільну обрали 8,2%. Не відповідали на запитання 3,5% опитаних.

На запитання «Чи є контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України найбільш ефективними у напрямку:» відповіді респондентів мають наступний розподіл:

	ак	Ск оріше так	Ск оріше ні	і
Забезпечення у визначеному порядку державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами вимог у сфері надання сервісних послуг МВС	5,3	50, 6	12, 9	,2
Моніторинг у визначений законодавством спосіб дотримання суб'єктами господарської діяльності та	2,9	52, 9	11, 7	,4

іншими суб'єктами норм, правил та стандартів у відповідній сфері				
--	--	--	--	--

Як демонструють дані попередньої таблиці, обидва вказаних контрольних завдання Головного сервісного центру МВС України можна вважати скоріше ефективними.

«Чи є Закон України «Про адміністративні послуги» сьогодні гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?» – на це запитання трохи менше половини опитаних – 45,9% дали відповідь «скоріше так». Ще 22,4% вказали на варіант відповіді «так, обов'язково». Негативні відповіді на це запитання у сумі склали показник у 20,0%. Не відповіли на запитання 11,8%.

Ефективною та дієвою реформу адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи вважають 74,1% («так, обов'язково» – 25,9% та «скоріше так» – 48,2%). Неefективною – 18,8% («скоріше ні» – 15,3% та «звичайно ні» – 3,5%). Відповіді на запитання не дали 7,1% учасників опитування.

На запитання щодо **актуальних сьогодні проблем у сфері надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи** відповіді респондентів розподілилися таким чином:

- надмірна бюрократизація сфери надання адміністративних послуг – на першому місці – 28,2%;
- відсутність законодавчого визначення поняття «поліцейська послуга», його властивостей та ознак – на другому – 27,1%;
- необхідність з'ясування співвідношення понять «поліцейські послуги» та «сервісні послуги» – на третьому – 23,5%;

- наступна за кількістю згадувань позиція – тотальна корупція – 22,4%;
- невідповідність нормативної бази цільовому призначенню та недостатня оптимізація процесів надання якісних адміністративних послуг отримали по 21,2% голосів опитаних;
- дотримання режиму законності має показник 17,6%;
- наявність суперечливого правового регулювання, особливо локального рівня, та неналежне правове регулювання процедурних питань; відсутність у Законі України «Про адміністративні послуги» положень, які б детально описували процедури надання адміністративних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи; брак інформації, що стосується надання адміністративних послуг – по 15,3% згадувань у кожній альтернативи;
- низька якість надання адміністративних послуг споживачам має 11,8%;
- невідповідність міжнародним стандартам – 10,6%;
- запровадження воєнного стану в Україні, що спричинило певні обмеження у проведенні реєстраційних дій, та діяльності Центрів надання адміністративних послуг в Україні та неповне визначення кола реальних суб'єктів надання адміністративних послуг – по 8,2%;
- занадто пролонгована тривалість термінів надання послуг – 7,1%;
- відсутність чітких термінів виконання передбачених заходів, закріплення відповідальних виконавців – 2,4%;
- не відповіли на запитання 21,2%.

Серед пріоритетних критеріїв оцінки якості адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи домінують чотири – доступність – 36,5%; результативність – 34,1%; своєчасність – 28,2%; зручність – 27,1%. Інші критерії отримали нижчі результати – відкритість та

професійність – по 14,1% і повага до особи – 5,9%. Відповіді на запитання не мають 16,5% респондентів.

На запитання **«Як Ви вважаєте, Постанова Верховної Ради України про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України потребує змін та доповнень?»** 76,4% надали стверджувальну відповідь («так, обов'язково» – 32,9% та «скоріше так» – 43,5%). Не згодні з цією думкою 7,1% («скоріше ні» – 5,9% та «звичайно ні» – 1,2%). Не відповіли 16,5% опитаних.

Здумкою, що діяльність щодо надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи сьогодні потребує удосконалення згодні 74,1% («цілком згоден» – 34,1% та «скоріше згоден» – 40,0%). Не підтримують цю думку 9,4% («скоріше не згоден» – 8,2% та «цілком не згоден» – 1,2%). Відповідь «важко відповісти» обрали 16,5%.

На наступне запитання анкети **«Чи є необхідність у розробці нової:»** опитані надали такі відповіді.

	Безу мовно так	Ск оріше так	Ск оріше ні	Зви чайно ні
Концепції адміністративної реформи	34,1	47, 1	16, 5	2,4
Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг	35,3	47, 1	14, 1	3,5
Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг	35,3	47, 1	15, 3	2,4

Як свідчать табличні дані, по усіх згаданих трьох Концепціях переважна кількість респондентів обрала варіант «скоріше так», тобто вони виступають за розробку кожної з Концепцій.

Зазначимо, що переважна кількість учасників опитування висловилися за **проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг**. Так, 47,1% зазначили, що реформа дозволить удосконалити та узгодити нормативно-правові акти, які регламентують механізм надання адміністративних послуг та забезпечать їх спрощення. 31,8% думають, що вона сприятиме підвищенню якості адміністративних послуг. 11,8% респондентів стверджують, що на сучасному етапі достатньо тієї реформи, що вже відбулася. 9,4% на запитання не відповіли.

Думки, що **показники діяльності сервісних центрів МВС України повинні оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ** дотримуються 58,8% опитаних («так, обов'язково»), 30,6% коливаються («скоріше так, ніж ні»), 2,4% не згодні з такою точкою зору («звичайно ні»). Не мають відповіді на це запитання 8,2%.

Що стосується **моніторингу громадської думки, який є одним з основних способів оптимізації сфери надання адміністративних послуг**, то свою згоду з цим питанням висловили 85,9% («безумовно, так» – 40,0% та «скоріше так» – 45,9%). 5,9% не підтримують таку позицію («скоріше ні» – 4,7% та «безумовно, ні» – 1,2%). Не відповіли на запитання 8,2%.

На запитання про те, **наскільки поширеним є користування цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія»** 76,7% дали стверджувальну відповідь – цифрова платформа «Дія» є досить поширеною – це зручний сервіс, який економить час користувачів. 23,5%,

навпаки, вважають, що цифрова платформа «Дія» не є досить поширеною, оскільки її можливості з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи є обмеженими, а це незручно для користувачів.

Оцінку ефективності діяльності цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія» дали переважно добру – 61,2% («відмінно» – 20,0% та «лобре» – 41,2%). 27,1% опитаних дали «Дії» низькі оцінки («задовільно» – 20,0% та «незадовільно» – 7,1%). Не відповіли на запитання 11,8%.

На запитання **«На Вашу думку, чи є потрібним спрощення інтерфейсу цифрової платформи з надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи – Урядовий портал «Дія»?»** 57,6% відповіли, що так, це дозволить збільшити сегмент користувачів. У той же час 42,4% мають думку, що ні, інтерфейс платформи «Дія» є досить простим та зручним і суттєвих змін не потребує.

На наступне запитання **«Як би Ви оцінили діяльність:»**, відповіді учасників опитування отримали такий розподіл.

	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
Експертно-апеляційно ї ради з питань ліцензування	16, 5	4 2,4	36,5	4,7
Органів ліцензування	16, 5	4 4,7	34,1	4,7

Державної регуляторної України	служби	16, 5	4 0,0	38,8	4,7
--------------------------------------	--------	----------	----------	------	-----

Як демонструють табличні дані, усі суб'єкти – експертно-апеляційна рада з питань ліцензування, органи ліцензування, державна регуляторна служба України мають оцінку «добре».

Причини, з яких найчастіше трапляються ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам респондентам було важко оцінити, отже 42,4% відповіді на це запитання не надали. 23,5% вважають, що відмови у видачі ліцензії мають місце завдяки встановленню невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам; 18,8% вказали на виявлення недостовірності даних у підтвердних документах, поданих здобувачем ліцензії; 11,8% наголошують на наявності в органах ліцензування інформації про рішення суду щодо здобувача ліцензії, що забороняє йому провадити окремий вид господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та набрало законної сили. 3,6% обрали варіант відповіді «інше», а саме – прогалини в законодавстві, корупція.

«Як Ви думаєте, чи можна вважати ефективним нормативно-правове забезпечення у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи?» – на це запитання було більше стверджувальних відповідей – 62,4% («так, обов'язково» – 15,3% та «скоріше так» – 47,1%). 18,8% не згодні з такою думкою («скоріше ні» – 17,6% та «звичайно ні» – 1,2%). На запитання не відповіли 18,8%.

Що стосується **приведення у відповідність дозвільної системи до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»**, то переважна кількість опитаних згодні з цією думкою – 69,4% («так, обов'язково» – 16,5% та «скоріше так» – 52,9%). Тих, хто не підтримує цю

точку зору – 11,8% («скоріше ні» – 11,8% та «звичайно ні» – 0%). Не відповіли на запитання 18,8%.

Найбільш актуальні заходи, які є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи зконцентровані у наступному переліку з урахуванням пріоритетів:

- на першому місці – оптимізація нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій – 32,9%;
- на другому – посилення відповідальності за корупційні схеми у питаннях ліцензування – 31,8%;
- на третьому – узагальнення поняття ліцензійного реєстру – 30,6%;
- наступна позиція у оптимізації діяльності органів ліцензування – 27,1%;
- повноцінне реформування чинного національного законодавства – 23,5%;
- спрощення надання адміністративних послуг – 22,4%;
- удосконалення процедур надання адміністративних послуг – 21,2%;
- ще одна велика кількісна група у альтернативи – застосування норм міжнародних правових актів у сфері надання адміністративних послуг щодо ліцензування об'єктів дозвільної системи – 20,0%;
- всебічна діджиталізація надання адміністративних послуг – 17,6%;
- десяте місце рейтингу заходів – модернізація і технічне забезпечення діяльності системи сервісних центрів МВС України відповідальних за сферу надання адміністративних послуг – 14,1%;
- розроблення та реалізація концепції (стратегії) та проектів,

спрямованих на підвищення якості надання послуг – 12,9%;

- інформування громадськості про діяльність системи сервісних центрів МВС України отримало 10,6%;

- покращення кадрового потенціалу сфери надання адміністративних послуг та додаткове фінансування – по 8,2%;

- максимальна децентралізація надання адміністративних послуг з уточненням повноваження органів місцевого самоврядування щодо надання адміністративних послуг та запровадження прогресивної системи фінансування центрів надання адміністративних послуг – по 5,9%;

- надання Регіональним сервісним центрам МВС України необхідної методичної допомоги, рекомендацій щодо поліпшення діяльності та здійснення інформаційно-просвітницької діяльності у сфері надання сервісних послуг – по 4,7%;

- розв'язання питань компетенції діяльності уповноважених органів МВС у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи – 3,5%;

- на свій варіант відповіді (боротьба з корупцією) вказали 1,2%;

- не відповіли на запитання 20,0%.

З думкою, що сфера надання адміністративних послуг потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передового національного і міжнародного досвіду згодні 80,0% учасників опитування («безумовно так» – 41,2% та «скоріше так, ніж ні» – 38,8%). Не підтримують цю позицію 1,2% респондентів («скоріше ні, ніж так» – 1,2% та «безумовно ні» – 0,%). Відповіді на запитання не мають 18,8% опитаних.

Відповіді на запитання «На Вашу думку, чи має бути застосований комплексний підхід щодо сфери надання адміністративних послуг у сфері

ліцензування об'єктів дозвільної системи, обігу зброї, який мав би такі складові:» отримали наступний розподіл.

	Безу мовно так	Ско ріше так, ніж ні	Ско ріше ні, ніж так	Безу мовно ні
Позитивний досвід іноземних держав у сфері надання адміністративних послуг	52,9	40,0	4,7	2,4
Вітчизняні надбання у цій сфері	34,1	45,9	12,9	7,1

Так, дані попередньої таблиці свідчать, що 52,9% опитаних вважають, що безумовно є потреба у запозиченні позитивного досвіду іноземних держав у сфері надання адміністративних послуг та скоріше існує необхідність у використанні вітчизняних досягнень у цій сфері – 45,9%.

Своєставлення щодо запозичення західних практик адміністративного урядування у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи опитані оцінюють переважно як позитивне – 54,1%, нейтральне відношення демонструють 23,5%, негативне – 4,7%. Не мають відповіді на запитання 4,7%.

Ще одне табличне запитання «**Як Ви вважаєте, запозичення західних практик адміністративного урядування сприятиме:**» отримало такі відповіді.

	Безу мовно так	Ско ріше так, ніж ні	Ско ріше ні, ніж так	Безу мовно ні

Приведенню чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу	51,4	41,0	5,9	1,7
Створенню та забезпеченню громадянам якісного, повного та ефективного обслуговування органами у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи	50,6	44,7	2,4	2,4

Максимальна кількість опитаних висловились, що безумовно є потреба у запозиченні західних практик по кожному з напрямків – приведенню чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу – 51,4% та створенню та забезпеченню громадянам якісного, повного та ефективного обслуговування органами у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи – 50,6%.

Що стосується **напрямів міжнародної співпраці, які сьогодні є найбільш доцільними та дієвими у питаннях якості адміністративних послуг**, то передік найактуальніших з них отримав такий розподіл:

- перше місце у альтернативи щодо допомоги експертів з міжнародним досвідом – 40,0%;
- адаптація міжнародного досвіду для розв'язання проблеми сфері надання адміністративних послуг – на другому місці – 38,8%;
- орієнтація на кращі практики – третє місце – 31,8%;
- наступна позиція – створення центрів підготовки відповідних кадрів – 27,1%;
- організація навчальних курсів експертами організацій – 24,7%;
- організація і проведення міжнародних семінарів,

конференцій та інших заходів – 15,3%;

- останнє місце у рейтингу – у альтернативи – обмін методичною літературою – 12,9%;
- не відповіли на запитання 18,8%.

На запитання **«Чи достатньо врегульовано порядок обігу зброї в умовах воєнного стану?»** більшість опитаних дали негативну відповідь – 49,4% («скоріше недостатньо» – 36,5% та «зовсім недостатньо» – 12,9%). Тих, хто вважає, що порядок обігу зброї є врегульованим, зафіксовано 36,5% («безумовно достатньо» – 9,4% та «скоріше достатньо» – 27,1%). Не відповіли на запитання 14,1% опитаних.

«На якому рівні проводяться стабілізаційні заходи на територіях звільнених з під окупації?» – на це запитання 29,4% відповіли, що необхідна більш плідна взаємодія ДБР з Національною поліцією для встановлення об'єктів дозвільної системи та перебування зброї. 22,4% вважають, що заходи проводяться на достатньому рівні в рамках проведення фільтрації громадян, що прибувають на звільнені території. 21,2% зазначають, що слід привернути увагу для встановлення точного місця перебування власників зброї. 27,1% відповіді на запитання не мають.

Що стосується **достатності порядку обліку зброї військових**, то трохи менше половини респондентів – 48,2% звертають увагу на його недостатній рівень («скоріше ні, ніж так» – 38,8% та «безумовно ні» – 9,4%). 34,2%, навпаки, зазначили, що рівень є достатнім («безумовно так» – 11,8% та «скоріше так, ніж ні» – 22,4%). Не мають відповіді на запитання 17,6%.

На запитання стосовно **дотримання умов зберігання зброї на об'єктах дозвільної системи (магазини з продажу зброї, об'єкти зберігання зброї)** більшість респондентів дала позитивну відповідь – 65,9% («безумовно так» –

24,7% та «скоріше так, ніж ні» – 41,2%). Але 14,1% опитаних не згодні з ними («скоріше ні, ніж так» – 10,6% та «безумовно ні» – 3,5%). 20,0% не запитання не відповіли.

Важливим було і запитання **«Чи достатній контроль за ліцензуванням об'єктів дозвільної системи, що здійснює продаж об'єктів дозвільної системи?»**. Так, більшість опитаних згодна з таким формулюванням – 57,7% («безумовно достатньо» – 16,5% та «скоріше достатньо» – 41,2%). Не вважають контроль достатнім 20,0% респондентів («скоріше недостатньо» – 14,1% та «зовсім недостатньо» – 5,9%). Не мають відповіді на запитання 22,4%.

На запитання **«Хто, на Вашу думку, є найбільш компетентним та ефективніше здійснює контрольні функції щодо об'єктів дозвільної системи на прифронтових територіях в умовах воєнного стану:»** відповіді учасників опитування отримали такий розподіл.

	Безумовно так	Скоріше так, ніж ні	Скоріше ні, ніж так	Безумовно ні
ДБР	14,1	43,5	27,1	15,3
ВБ	11,8	41,2	34,1	12,9
Національна поліція	65,9	30,6	3,5	0

Як свідчать табличні дані, найвищу оцінку «безумовно так» має Національна поліція – 65,9%. Компетентність таких органів, як ДБР і ВБ оцінено високо, але нижче, ніж Нацпол – відповідно 43,5% та 41,2%.

«Чи достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю?» – на це запитання більша частка опитаних надає позитивну відповідь – 54,1%

(«безумовно достатньо» – 16,5% та «скоріше достатньо» – 37,6%). 28,2% вважають, що контролю з боку правоохоронних органів у вказаному контексті, недостатньо («скоріше недостатньо» – 17,6% та «зовсім недостатньо» – 10,6%). Не мають відповіді на запитання 17,6%.

Про достатність рівня забезпечення перевірки суб'єктів дозвільної системи йшлося у відповідях 61,2% опитаних («безумовно так» – 18,8% та «скоріше так, ніж ні» – 42,4%). Недостатнім рівень перевірки вважають 18,8% («скоріше ні, ніж так» – 15,3% та «безумовно ні» – 3,5%). Не відповіли 20,0%.

Контроль за знищенням зброї, зданої у добровільному порядку достатнім називають 57,6% («безумовно так» – 18,8% та «скоріше так, ніж ні» – 38,8%). На недостатній рівень контролю звертають увагу 17,7% («скоріше ні, ніж так» – 10,6% та «безумовно ні» – 7,1%). Ускладнилися з відповіддю 24,7%.

На останнє запитання анкети **«Як Ви вважаєте чи є достатнім рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї?»** 48,2% учасників опитування відповіли, що рівень свідомості громадян сьогодні не можна вважати достатнім для прийняття Закону про обіг зброї. 32,9% наголошують на тому, що рівень свідомості громадян на сьогодні є достатнім для прийняття вказаного Закону. Не змогли відповісти на запитання 18,8% респондентів.

Отже, результати опитування дозволили дійти таких висновків. Сучасний стан публічно-сервісного напрямку діяльності поліції, який полягає у наданні послуг громадянам 37,6% опитаних оцінюють задовільно. Хоча контрольні завдання Головного сервісного центру МВС України є ефективними у всіх згаданих напрямках – як у забезпеченні у визначеному порядку державного контролю за додержанням суб'єктами господарювання та іншими суб'єктами вимог у сфері надання сервісних послуг МВС, так і моніторинг у визначений

законодавством спосіб дотримання суб'єктами господарської діяльності та іншими суб'єктами норм, правил та стандартів у відповідній сфері.

74,1% свідчать про ефективність та дієвість реформи адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи. Закон України «Про адміністративні послуги» сьогодні скоріше виступає гарантом надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та місцевого самоврядування – 45,9%.

Опитані зазначили, що існує низка проблем, актуальних у сфері надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи. Трійка цих проблем полягає у надмірній бюрократизації сфери надання адміністративних послуг – 28,2%, відсутності законодавчого визначення поняття «поліцейська послуга», його властивостей та ознак – 27,1%, необхідності з'ясування співвідношення понять «поліцейські послуги» та «сервісні послуги» – 23,5%.

Пріоритетними критеріями оцінки якості адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи є, насамперед, доступність – 36,5%, а також результативність – 34,1% і своєчасність – 28,2%.

Опитані стверджують, що Постанова Верховної Ради України про сервісні послуги та сервісні центри Міністерства внутрішніх справ України потребує змін та доповнень – 76,4%, як і діяльність щодо надання адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи, що також потребує удосконалення – 74,1%.

Так, виникає потреба у розробці нових документів та алгоритмів – Концепції адміністративної реформи, Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг, Концепції Державної цільової програми створення та функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг. У цьому контексті 78,9% респондентів висловилися за проведення радикальної комплексної реформи адміністративних послуг.

До того ж показники діяльності сервісних центрів МВС України повинні оцінюватися рівнем довіри громадян, який свідчить про дієвість реформ – цю

думку поділяють 58,8% опитаних. Важливим тут також виявляється використання моніторингу громадської думки – 85,9%.

Про поширеність цифрової платформи з надання адміністративних послуг – Урядовий портал «Дія» говорили 76,7% респондентів. Оцінюють її переважно добре – 61,2%. Але інтерфейс «Дії» потребує спрощення – це дозволить збільшити сегмент користувачів – 57,6%.

Діяльність експертно-апеляційної ради з питань ліцензування, органів ліцензування та державної регуляторної служби України також отримала оцінку «добре».

На думку опитаних, ситуації щодо відмови у видачі ліцензії громадянам трапляються здебільшого завдяки встановленню невідповідності здобувача ліцензії ліцензійним умовам – 23,5%.

Нормативно-правове забезпечення у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системиможна вважати ефективним – 62,4%. Але виникає питання щодо приведення у відповідність дозвільної системи до вимог Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» – 69,4%.

Серед актуальних заходів, які є необхідними для покращення ситуації у наданні адміністративних послуг щодо сфери ліцензування об'єктів дозвільної системи, домінують оптимізація нормативно-правової бази відповідно до сучасних реалій – 32,9%, посилення відповідальності за корупційні схеми у питаннях ліцензування – 31,8%, узагальнення поняття ліцензійного реєстру – 30,6%.

Сфера надання адміністративних послуг потребує подальшої оптимізації та вдосконалення з урахуванням передового національного і міжнародного досвіду – так вважають 80,0% учасників опитування. 54,1% позитивно оцінюють необхідність запозичення західних практик адміністративного урядування у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи. Запозичення західних практик адміністративного урядування сприятиме, насамперед, приведенню чинного законодавства до стандартів Європейського Союзу. Міжнародна співпраця є сьогодні найбільш доцільною та дієвою у питаннях

якості адміністративних послуг, а саме – у допомозі експертів з міжнародним досвідом – 40,0%, адаптації міжнародного досвіду для розв'язання проблеми сфері надання адміністративних послуг – 38,8%, орієнтації на кращі практики – 31,8%.

Блок питань щодо обгу зброї виявив, що порядок обігу зброї в умовах воєнного стану є недостатньо врегульованим – 49,4%. Стабілізаційні заходи на територіях звільнених з під окупації потребують плідної взаємодії ДБР з Національною поліцією для встановлення об'єктів дозвільної системи та перебування зброї – 2,9,4%. Недостатній рівень спостерігається у порядку обліку зброї військових – 48,2%. Але дотримання умов зберігання зброї на об'єктах дозвільної системи (магазини з продажу зброї, об'єкти зберігання зброї) можна вважати задовільним – 65,9%. Достатнім є і контроль за ліцензуванням об'єктів дозвільної системи, що здійснює продаж об'єктів дозвільної системи – 57,7%. Рівень забезпечення перевірки суб'єктів дозвільної системи 61,2% опитаних також вважають достатнім, як і контроль за знищенням зброї, зданої у добровільному порядку – 57,6%.

Найбільш компетентним органом, що ефективно здійснює контрольні функції щодо об'єктів дозвільної системи на прифронтових територіях в умовах воєнного стану було названо Національну поліцію – 65,9%. До речі 54,1% вважають, що сьогодні цілком достатньо контролю з боку правоохоронних органів щодо осіб які переходять з підконтрольних територій та можуть володіти зброєю.

48,2% впевнено зазначають, що рівень свідомості громадян для прийняття Закону про обіг зброї станом на сьогодні не можна вважати достатнім для прийняття Закону про обіг зброї.